T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

ALTMIŞ ALTINCI İNİ'KAT

31 - V - 1930 CUMARTESİ

Münderecat

	Sayfa
1 — Sabık zabıt hulasası	268
2 — Havale edilen evrak	268
3 — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye maruzatı	269
1 — Temmuz 1930 zarfında Londrada içtima edecek olan Beynelmilel Parlamentolar ittihadı Kongresine Meclisi Âli namına bir müşahit izamı hakkında B. M. M. Riyaseti tezkeresi	269
2 — Âzayı kiramdan bazı zevatın mezuniyetleri hakkında B. M. M. Riyaseti tezkeresi	269
4 — Müzakere edilen maddeler	270
1 — Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın 1930 senesi mart ve nisan ayları hesabatı hakkında 5/57 numaralı Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası	270
2 — İzmirli Mustafa Celâl Efendinin istiklâl madalyasile taltifi hakkında 3/448 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası	270
3 — İzmire tabi Torbalı Köyünden Emin Beyin kırmızı şeritli istiklâl madalyasile taltifi hakkında 5/56 numaralı Millî Müdafaa Encümeni mazbatası	270
4 — Kabahatlerin affi ve bazı cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkındaki kanunun 4 üncü maddesinin tefsirine dair 3/463 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası	270
5 — Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/675 numaralı kanun lâyihasile Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı kat'isine müteallik mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/413 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası	270
6 — Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/578 numaralı kanun lâyihasile Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 1926 senesine ait mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/451 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası	271
7 —Askerî memnu mıntakalar hakkındaki kanununun yedinci maddesinin son fıkrasının tadiline dair 1/673 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Hariciye Encümenleri mazbataları	271
8 — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik binası arsasının satılmasına mezuniyet verilmesi hakkında 1/651 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	271,280,281
9 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât icrasına dair 1/674 ve Nafıa fen mekteplerile yüksek mühendis mektebi ressam ve topoğraf şubelerinin tevhidi ve yüksek mühendis mektebi tasarrufatından olan 34 770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 senesi bütçesine	

	Sayfa
ilâvesine dair 1/692 numaralı kanun lâyihaları ve Nafıa ve Bütçe Encümenleri mazbataları	272
10 — İnhisar İdarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında 1/159 numaralı kanun lâyihasile Sıvas Meb'usu Remzi ve Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin; tütün, şeker ve şekerli mevat, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarlarının mülhak bütçe ile idaresi ve varidat ve masarifatının cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat murakabesine tabi tutulması hakkında 2/24 numaralı kanun teklifi ve Maliye, Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	272
11 — İrtikâp, rüşvet, zimmet, ihtilâs ve diğer bazı cürümlerle maznun olan eşhası askeriyenin muhakemesi usulü hakkında 1/557 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Adliye Encümenleri mazbataları	274
12 — 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer müddetin temdidi hakkında 1/633 numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	275
13 — 8 haziran 1929 tarih ve 1504 numaralı kanuna bazı maddeler tezyili hakkında 1/693 numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatası	275
14 — Erzincan Meb'usu Saffet Beyin, 21 mart 1927 tarih ve 995 numaralı kanunun 1 inci maddesine 1 fıkra tezyili hakkında 2/132 numaralı kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	277
15 — Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında 3/407 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları	277,280,283
16 — Mekteplerde askerlik dersleri okutan muallimlerin ücretleri hakkında 1/637 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	277
17 — Memurin kanununun 1 inci muvakkat maddesindeki müddetin temdidi hakkında 1/705 numaralı kanun lâyihası ve Memurin Kanunu Muvakkat Encümeni mazbatası	278
18 — Uyuşturucu maddeler hakkındaki 1369 numaralı kanunun sekizinci maddesile 16 ıncı maddesinin son fıkrasının tadili hakkında 1/667 numaralı kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Adliye Encümenleri mazbataları	278
19 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçe kanununun bazı maddeleri hakkında 1/661 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası	278
20 — Türkiye Cümhuriyetile İngiletere, Fransa, İsveç ve Romanya Hükûmetleri arasında imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain muahedelerinin tasdikı hakkında 1/690 numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye ve İktısat Encümenleri mazbataları	278,280,286, 289,291,294
21 — Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bagaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkında 1/704 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Nafıa Encümenleri mazbataları	279, 280,297

1 — SABIK ZABIT HULÂSASI

Hasan Beyin riyasetlerile aktolunarak bir zabitin bir derece mafevk rütbe üzerinden tekaüdünün icrasına mütedair mazbata ile 1929 senesi Evkaf bütçesinde münakale yapılmasına ve Maliye Vekâletinin 1929 bütçesine munzam tahsisat verilmesine, Evkaf Umum Müdürlüğü ve İstanbul Darülfünununun 1930 seneleri bütçelerile Gireson Vilâyetine ikraz mezuniyetine, arazinin tahririne mütedair kanun lâyihaları müzakere ve kabul edildikten sonra cumartesi günü toplanılmak üzere celse tatil edildi.

Reis Vekili	Kâtip	Kâtip
	Afyon Karahisar	Tokat
Hasan	*Ruşen Eşref*	*S. Tevfik*

2 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyihalar

1 — Tababet ve şuabatı san'atlarının tarzı icrasına dair olan kanuna bazı maddeler tezyili hakkında (Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Encümenine)

2 — Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabesi hakkında (İktısat, Adliye ve Bütçe Encümenlerine)

3 — Türkiye Cümhuriyeti ile Almanya Hükûmeti arasında aktolunan ticaret mukavelesinin tasdikı hakkında (Hariciye ve İktısat Encümenlerine)

4 —10 eylûl 1337 tarih ve 151 numaralı kanu-

nun 7 inci maddesine bazı fıkralar ilâvesine dair (İktısat ve Adliye Encümenlerine)

5 — Hariciye Vekâleti ile Matbuat Umum Müdürlüğü 1929 senesi bütçelerinde 3 500 liralık münakale yapılması hakkında (Bütçe Encümenine)

6 — Maarif teşkilâtı hakkındaki kanunun 11 inci maddesi hükmünün iki sene tecili hakkında (Maarif, Dahiliye ve Bütçe Encümenlerine)

7 — Ziraat Bankası hakkındaki kanuna bazı maddeler tezyiline dair (Adliye, İktısat ve Bütçe Encümenlerine)

Tezkereler

8 — Akçaabadın Ahende Köyünden Karacaoğullarından Mıktat Hasanın ölüm cezasına çarpılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye Encümenine)

9 — Sındırgının Rizaiye Köyünden Ahmetoğlu İsmailin ölüm cezasına çarpılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (Adliye Encümenine)

Mazbatalar

10 — Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bagaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkında 1/704 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Nafıa Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

11 — Kat'î ticaret muahedeleri akti için müzakereye başlanmış veya başlanacak olan Devletlerle muvakkat ticarî itilâflar aktine dair 1/682 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve İktısat Encümenleri mazbataları (Ruznameye)

12 — Türkiye Cümhuriyeti ile İspanya Hükûmeti arasında imza edilen uzlaşma, adlî tesviye ve hakem muahedesinin tasdikı hakkında 1/714 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye Encümeni mazbatası (Ruznameye)

13 — Gedikli küçük zabit menbalarına dair kanunun tadil edilen 4 üncü maddesinin B fıkrasına bir cümle ilâvesi hakkında 1/597 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

Reis — *Refet B.*

Kâtipler : *Avni B.* (YOZGAT) *Süreyya Tevfik B.* (TOKAT)

Reis — Celse açılmıştır efendim.

3 — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

Reis — Divan Riyasetinin bazı maruzatı vardır.

1 — Temmuz 1930 zarfında Londrada içtima edecek olan Beynelmilel Parlamentolar ittihadı Kongresine Meclisi Âli namına bir müşahit izamı hakkında B. M. M. Riyaseti tezkeresi.

HEYETİ UMUMİYEYE

İki senede bir defa içtima etmekte olan Beynelmilel Parlamentolar ittihadı konferansına bütün Avrupa ve Amerika Parlamentoları murahhas göndermek suretile iştirak etmekte olduklarından bizim de mezkûr konferansa murahhas göndermekliğimiz teklif edilmiş idi. Geçen sene bir müşahit izamı Meclisi Âlice tasvip buyurulmuş ise de konferans geçen sene toplanmadığından gönderilmedi.

Bu sene Londrada temmuz ayı zarfında toplanacağından geçen sene tasvip buyurulduğu veçhile bir müşahit izamı Divanı Riyasetçe muvafık görülmüş olmakla keyfiyet Heyeti Celilenin tasvibine arzolunur.

B. M. M. Reisi
A. Kâzım

Reis — Tensip buyuruluyor mu efendim? *(Muvafık sesleri)*

2 — Âzayi Kiramdan bazı zevatın mezuniyetleri hakkında B. M. M. Riyaseti tezkeresi.

HEYETİ UMUMİYEYE

Aşağıda isimleri yazılı Âzayi Kiramın hizalarında gösterilen müddetlerle mezuniyetleri Riyaset Divanının 29-V-1930 tarihli 13 üncü in'ikadında takarrür etmiştir.

Heyeti Celilenin tasvibine arzederim efendim.

B. M. M. Reisi
A. Kâzım

Muhiddin Nami B. (Bitlis), on beş bün rahatsızlığına binaen,

Kâni B. (Manisa), on beş gün rahastızlığına binaen,

Kâzım B. (Giresun), bir ay rahatsızlığına binaen,

Mustafa B. (Tokat), bir buçuk ay rahatsızlığına binaen,

Ali Rıza B. (Kastamonu), on beş gün mazeretine binaen,

Fahrettin B. (Balıkesir), bir ay rahastızlığına binaen,

Reşit B. (Gazi Antep), bir ay mazeretine binaen,

Faik B, (Edirne), bir buçuk ay ailevî mazeretine binaen,

Asaf B. (Bilecik), bir buçuk ay rahatsızlığına binaen,

Reis — Tekrar okunacak ve birer birer reye arzedilecektir.

Muhittin Nami M. (Bitlis), 15 gün rahatsızlığına binaen.

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Kâni B. (Manisa), 15 gün rahatsızlığına binaen.

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . : Kabul edilmiştir.

Kâzım B. (Giresun), Bir ay rahatsızlığına binaen.

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Mustafa B. (Tokat), 1,5 ay rahatsızlığına binaen.

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Ali Rıza B. (Kastamonu), 15 gün mazeretine binaen

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Fahrettin B. (Balıkesir), Bir ay rahatsızlığına binaen

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Reşit B. (Erzincan), Bir ay mazeretine binaen

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Faik B. (Edirne), Bir buçuk ay ailevî mazeretine binaen

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Asaf B. (Bilecik), 1,5 ay rahatsızlığına binaen

Reis — Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

4 — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1 — Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın 1930 senesi mart ve nisan ayları hesabatı hakkında 5/57 numaralı Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatası [1]

Reis — Malûmat olmak üzere arzediyorum.

2 — İzmirli Mustafa Celâl Efendinin istiklâl mahkemesile taltifi hakkında 3/448 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası [2]

Reis — Mazbatayı reyinize arzediyorum, kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

3 — İzmire tabi Torbalı Köyünden Emin Beyin kırmızı şiritli istiklâl madalyasile taltifi hakkında 5/56 numaralı Millî Müdafaa Encümeni mazbatası [3]

Reis — Mazbatayı reye arzediyorum, kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

4 — Kabahatlerin affi ve bazı cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkındaki kanunun 4 üncü maddesinin tefsirine dair 3/463 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası [4]

Reis — Mazbatayı reye arzediyorum. Kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

5 — Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/675 numaralı kanun lâyihasile Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı kat'isine mütedair mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/413 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası [1]

Reis — Söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

Hudut ve Sahiller Sıhhat U. M. nün 1926 senesi hesabı kat'î kanunu

MADDE 1 — Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 malî senesi umum varidatı merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere 1 106 337 lira 71 kuruştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Mezkûr müdürlüğün ayni sene masarifi (B) işaretli cetvelde yazılı olduğu veçhile 521 906 lira 64 kuruştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

[1] *202 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[2] *191 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[3] *204 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[4] *209 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[1] *194 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

MADDE 3 — 1926 senesi tahsisatından (B) işaretli cetvelin sütunu mahsusunda irae olunduğu üzere sarfedilmiyerek bakiye kalan 82 001 lira 62 kuruş iptal edilmiştir .

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

6 — Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/578 numaralı kanun lâyihasile Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 1926 senesine ait mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/451 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir .

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 1926 malî senesi hesabı kat'i kanunu

MADDE 1 — Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi varidatı umumiyesi merbut (A) cetvelinde muharrer olduğu üzere (3 395 408) lira (86) kuruştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Mezkûr idarenin 1926 senesi masarifi umumiyesi merbut (B) işaretli cetvelde yazılı olduğu veçhile (3 812 848)lira (22) kuruştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Tahsisattan ez gayri sarf bakiye kalan (55 270) lira (78) kuruş iptal olunmuştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına İktısat Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

[1] *193 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

7 — Askerî memnu mıntakalar hakkındaki kanunun yedinci maddesinin son fıkrasının tadiline dair 1/673 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Hariciye Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrasının tadiline dair kanun

MADDE 1 — Askerî menu mıntakalar hakkındaki 1110 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrası atideki veçhile tadil edilmiştir:

(... Ecnebiler yalnız memnu mıntakalar dahilinden geçen tirenlerle hatti seyri takip eden sefinelerden istifade ederler veya kendilerine mahsus tayin ve tesbit edilmiş olan yoldan geçebilirler.)

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler . . . Etmiyenler . . . Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İşbu kanunnun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

8 — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik binası arsasının satılmasına mezuniyet verilmesi hakkında 1/651 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [2]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Berlin ve Tahran Büyük Elçilik bina ve arsalarının satılmasına dair kanun

MADDE 1 — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik kışlık binası arsasının 1930 malî senesi zarfında satılmasına mezuniyet verilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Satış bedellerinden hasıl olan meblâğ bir taraftan bütçeye irat, diğer taraftan

[1] *183 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[2] *186 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

yeniden elçilik binları satın alınmak üzere, Maliye bütçesinde açılacak fasla tahsisat kaydolunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihindedn muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü israya Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

9 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât icrasına dair 1/674 ve Nafıa fen mektepleriile yüksek mühendis mektebi ressam ve topoğraf şubelerinin tevhidi ve yüksek mühendis mektebi tasarrufatından olan 34 770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 senesi bütçesine ilâvesine dair 1/692 numaralı kanun lâyihaları ve Nafıa ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında sö zistiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet memurları maaştının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât icrasına dair kanun

MADDE 1 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki 1452 numaralı kanunun ikinci maddesine merbut cetvelde aşağıda yazılı tadilât yapılmıştır:

A - Maliye Vekâletinin vilâyet memurlarından merbut (1) numaralı cetvelde adet ve dereceleri gösterilen varidat mümeyizlerinin unvanları varidat müdürlüğüne tahvil olunmuştur.

B - Maliye Vekâletinin vilâyat memurlarından merbut (2) numaralı cetvelde adet ve dereceleri gösterilen pul tetkik memurları merkez kadrosuna nakledilmiştir.

C- Emniyeti Umumiye merkez kadrosundan, merbut (3) numaralı cetvelde gösterilen memurlar, Umum Müdürlük emrinde istihdam olunurlar;

D - Nafıa Vekâletinin vilâyat kadrosunda bulunan 1 ve 2 numaralı Nafıa fen mektepleri tevhit edilerek yeniden tesbit olunan kadrosu merbut (4) numaralı cetvelde gösterilmiştir.

Bütçe Encümeni Mazbata Muharriri Ahmet Remzi B. (Gazi Antep) — Efendim, (D) fıkrasında « Nafıa fen mektepleri » idaresinden sonra « 1 teşrinievvel 1930 tarihinden muteber olmak üzere » cümlesi konulacaktır.

Reis — Efendim, (D) fıkrasını bu suretle tashih ettik. Maddeyi bu tashih ile ve merbutu cetvellerle birlikte kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Nafıa ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir .

10 — İnhisar İdarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında 1/159 numaralı kanun lâyihası ile Sıvas Meb'usu Remzi ve Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin tütün, şeker ve şekerli mevat, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarlarının mülhak bütçeler ile idaresi ve varidat ve masarifatının cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat murakabesine tabi tutulması hakkında 2/24 numaralı kanun teklifi ve Maliye · Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Kanun lâyihasının heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maliye Vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar hakkında kanun

MADDE 1 — Maliye Vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar, hükmî şahsiyeti haiz Devlet müesseseleridir.

Bunlar ticarî muameleleri dolayısile tacir sıfatını ihraz edemezler.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İnhisar idareleri Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunan umumî müdürler tarafından ve mülhak bütçelerle idare olunurlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İnhisar idarelerinde, bilûmum muameleleri ifayı müteakip tetkik ve murakabe ile muvazzaf ve doğrudan doğruya Maliye Vekâletine merbut bir veya müteaddit murakıp bulunur. Bu murakıplar Maliye Vekâletinin inhası üzerine İradei Milliye ile tayin olunurlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

[1] *201 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[1] *187 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

MADDE 4 — İnhisar memurları halk ile muamele ve münasebetlerinde hususî müessese memurları gibi muameleye tabi olup haklarında memurin muhakemat kanunu hükümleri tatbik olunmaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — İnhisar idaresine ait bilcümle mallar Devlet emvalindendir. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun sui istimal edenler Devlet malları hakkında ika olunan bu gibi cürümlere müterettip takibat ve cezalara tabidirler.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 6 — İnhisar idaresine, mevzuları olan ticarî ve sınaî muameleleri ifa için, bütçelerle, lüzumu miktarda mütedavil sermaye verilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 7 — İnhisar idareleri, işlerinin icabına göre Maliye Vekâletinin muvafakatile kısa vadeli istikraz ve avanslar akdine, kredi ve hesabı cariler açtırmağa mezundurlar.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Mütedavil sermaye ile tedvir edilen muamelelerden mütevellit irat ve masrafların plânçosu her malî sene hitamından itibaren altı ay zarfında tanzim ve muvakkaten tayin olunacak mütehassıs mürakipler tarafından kayit lere ve evrakı müsbitelere tatbik edilmek suretile tetkik olunur. Bu mürakıplerden biri Divanı Muhasebatça, diğeri Maliye Vekâletince intihap edilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 9 — İnhisar idarelerinin taahhüdat ve sarfiyatı Divanı Muhasebatın vizesinden müstesnadır ve mütedavil sermayeye ait muamele ve mukaveleleri müzayede ve münakasa ve muhasebei umumiye kanunları hükümlerine tabi değildir. Mülhak bütçeye müteallik idare hesabı ile hesabı kat'iler malî senenin hitamından itibaren dokuz ay zarfında Divanı Muhasebata verilir. Ancak aylık olarak verilmesi kabil olan idarelerce her ayın hesabı o ayı takip eden ikinci ayın hitamına kadar evrakı müsbitesile birlikte Divanı Muhasebata gönderilir.

Talat B. (Ankara) — Divanı Muhasebata berayi malûmat mı gidiyor?

Hakkı Tarık B. (Giresun) — Efendim; İnhisar İdarelerince yapılacak münakasaların icrası mevcut kanunların haricinde yapılacağı anlaşılıyor. Mevcut umumî kanun ahkâmı bu münakasa ve müzayedelrde tatbik olunmıyacaktır. Acaba ne gibi hükümler tatbik olunacak, serbest bir takım hükümler mi vazedeceklerdir?

Bütçe Encümeni M. M. Ahmet Remzi B. (Gazi Antep) — Mevcut müzayede ve münakasa kanunu daha çok Devlet işlerinden mütevellit münakasa ve müzayedelere aittir Bu idarelerin mevzubahs muamelesi ticarî muameledir. Ticarî alış verişlerde müzayede ve münakasa kanununa gitmek doğru değildir. Ancak bu demek değildir ki kendisinin talimatname ile nizamname ile tayin edilmiş usulü bulunmıyacaktır.

Reis — Madde hakkında başka mütalea yoktur. Maddeyi reye arzediyorum. Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 10 — İnhisar idarelerinin hesabı kat'ileri mütedavil sermaye hesaplarına müteallik blânço ve murakip raporları malî sene nihayetinden itibaren dokuz ay zarfında Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Müstacel ve fevkalâde sebeplerden dolayı İcra Vekilleri Heyeti kararile mevcut sermayeleri ve bütçe ile muayyen tahsisatları fevkinde, İnhisar İdarelerince, masraf ihtiyarı veya mübayaat icrası caizdir.

Ancak bu kabil sarfiyat ve mübayaata muktazi tahsisat meclis mün'akit ise derhal, değilse açılmasını müteakıp kabule arzedilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 12 — Divanı Muhasebat, kendisine tevdi olunan idare hesabı üzerinde yapacağı tetkiklerde, bu hesapların ait olduğu bütçeyi ve idarenin tabi bulunduğu kanun ve nizamları itibare alır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 13 — İnhisar idarelerinin hususî kanunlarında ve işbu kanunda muayyen vazife ve muamelelerin ve murakabe işlerinin icra tarzı bir nizamname ile tayin olunur.

Hakkı Tarık B. (Giresun) — Demin arzettiğim münakasa ve müzayede usullerinin bu nizamnamede yer tutmasını temenni ederim.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 14 — Bu kanunla tasrih edilmiyen hususlarda muhasebei umumiye kanunu hükümleri tatbik olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 15 — İnhisar idare meclisleri ve bu kanuna muhalif hükümler mülgadır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 16 — Bu kanun 1 haziran 1931 tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 17 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Muvakkat MADDE — İdare meclislerinin lâğvına ve murakip tayinine müteallik hükümleri bu kanunun neşrinden itibaren tatbika Maliye Vekili mezundur.

Reis — Kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Talat B. (Ankara) — İnhisar İdarelerinin teşkilât ve kadrolarına dair burada bir şeye tesadüf edemedik. Bu başka kanunda mı, yoksa okundu da farkına mı varmadık.

Bütçe Encümeni Mazbata Muharriri Ahmet Remzi B. (Gaziantep) — Efendim; bu kanun 1931 senesinden itibaren tatbik olunacağına göre bu sene zarfında hazırlık yapacaklar. Kadrolarını bütçelerini gelecek sene meclise arzedeceklerdir.

Talat B. (Ankara) — Demek ki bu kanuna göre tanzim edecekler.

Reis — Kanunun heyeti umumiyesini Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

11 — İrtikâp, rüşvet, zimmet, ihtilâs ve diğer bazı cürümlerle maznun olan eşhası askeriyenin muhakemesi usulü hakkında 1/557 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Adliye Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

30 - VI - 1930 tarih ve 912 numaralı ordu, bahriye ve jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanuna müzeyyel kanun

MADDE 1 — Zabitler ve askerî memurlarla ordu mensupları, hususî varidatları karşılık olarak yapacakları istikrazlarla bankalardan kredi üzerine alacakları mebaliğ müstesna olmak üzere, bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca girmiyecekleri gibi vazife ve memuriyetlerile alâkası olan iş sahiplerinden istikrazda dahi bulunamazlar.

Aksi hareketleri sabit olanlar hakkında vaziyetin ağırlığına göre mafevkleri tarafından takdir olunacak disiplin cezalardan herhangi biri tatbik olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Askerî mahkeme usulü kanununun 124 üncü maddesinde yazılı beyanname hakikate muhalif olduğu takdirde, beyannamenin istenilmesine sebep olan cürümler, hakkında takdirî delillerden sayılmıya kâfi görülmese bile, maznun Türk ceza kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrasına tevfikan cezalandırılır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Yalan yere beyanname vermekten mahkûm olan zabitler ve askerî memurlarla ordu mensupları derhal vazifelerinden ihraç olunur. Ve birdaha devlet hizmetine kabul olunmaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

Abdülhak B. (Erzincan) — Efendim; bu kanunun zeyl edildiği 912 numaralı esas kanunda jandarma zabitan ve memurları da dahil, halbuki jandarma bildiğimiz veçhile bir kanunla Dahiliye Vekâletine merbuttur. Binaenaleyh bu kanunun icra maddesinde Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur, demek lâzımdır.

Reis — Encümen muvafakat ediyor mu?

Salâhattin B. (Kocaeli) — Jandarmanın vazifesini ifa edeceği hususlarda tabi olacağı kanun ayrıdır.

Abdülhak B. (Erzincan) — Efendim; 912 numaralı kanun esasen serlavhasında yazılıdır, diyor ki; (Bu kanun ordu, jandarma, zabitan ve memurları hakkındadır ve bu kanunun icrasına Dahiliye Vekili de memurdur). Binaenaleyh buda o kanuna zeyl olduğuna göre, burada da Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri, demek lâzımdır. Jandarma da bir sınıf askerdir, Dahiliyeye merbuttur. Onun için tasrihi lâzımdır. Bilâhare müşkülâtı badi olmasın.

Reis — O halde bir takrir veriniz.

Efendim; demin tayini esami ile reye konan kanun hakkında rey vermiyen zevat varsa versin. Rey toplama muamelesi hitam bulmuştur.

YÜKSEK RİYASETE

Bu kanunun zeyledilmiş olduğu 912 numaralı kanunun maddei mahsusasına nazaran beşinci maddeye "Dahiliye Vekili memurdur,, fıkrasının ilâvesini teklif ederim efendim.

Erzincan Meb'usu
Abdülhak

Reis — Takriri nazarı dikaate alanlar ... Almıyanlar ... Nazarı dikkate alınmıştır.

Şu halde maddeyi "bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Dahiliye Vekilleri memurdur,, suretinde tadil ediyoruz.

Beşinci maddeyi bu suretle kabul edenler .. Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

[1] *180 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

12 — 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer müddetin temdidi hakkında 1/633 numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir .

726 numaralı kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer müddetin temdidine dair kanun

MADDE 1 — 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı kanunun altıncı maddesi ve müzeyyelât ve tadilâtile tayin edilen müddet zarfında müracaat edilipte mahsubu yapılmamış veya mahsup muamelesi yarım kalmış olanların mahsubu için 27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun 6 ıncı maddesile konulan müddet 1 haziran 1931 tarihine kadar temdit edilmiştir.

Reis — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince yapılan temdit, 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı kanunun altıncı maddesi ve bu maddeye müteferri tadilât ve müzeyyelât ile tayin olunan müracaat müddetinin geçmesine binaen hazine lehine müruru zamana tabi kalmış olan deyinlerin mübaşereten kaydi salâhiyetini bahşetmez. Bu gibi müruru zamana uğrıyan matlubat iddiaları, kemakân mahkemelerce mesmu olamaz.

Reis — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştiri.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

13 — 8 haziran 1929 tarih ve 1504 numaralı kanuna bazı maddeler tezyili hakkında 1/693 numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatası [2]

Bütçe Encümeni M. M. Ahmet Remzi B. (Gazi Antep) — Efendim; bu kanunların müstaceliyetini arzetmiştik.

Reis — Evet evvelce karar alınmıştı. Bütün mevat müstaceliyetle müzakere edilecektir.

Bu lâyihanın heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

8 haziran 1929 tarihli ve 1504 numaralı kanuna müzeyyel kanun

MADDE 1 — İmar Müdüriyeti, imar plânı hududu dahilinde bulunan mahallerde, musaddak ve kat'î plânın tatbikı için, mevcut arsaları tevhit ve yeniden plânının icabatına ve arsa sahiplerinin istihkakına göre münferiden veya şayian arsa sahiplerine tevzi etmeğe salâhiyettardır. İfraz ve tevzide arsaların hali hazır mesahai sathiyesi ve mevki ve şerefi ile yeni plâna göre iktisap edeceği mevki ve şeref esastır. Arsaların bu suretle tevhit ve tevziini gösteren haritanın tatbikı İmar İdare Heyetinin tasdıkına mütevakkıftır.

Ali Şuuri B. (Balıkesir) — Efendim; bu maddede müddet zikredilmemiştir. Bunun bilâ müddet talikı ihtimali vardır. Niçin konmamıştır ve ne zaman yapılacaktır?.

Ankara Şehri İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; Yangın yerlerinin müstakbel şekline ait harita gelmiştir. Orada arsalar ufak olarak ifraz edilmişti. Yeni şekilde bloklar büyütülmüştür. Arsaların eb'adı genişlemiştir. Binaenaleyh ara yerdeki sokaklar kapanmıştır. Buna nazaran orta yerde olan bir arsa kenara çıkmak lâzım geliyor. Oraya bina yapmağa müsaade edilemez. Yapılırsa yol yoktur. Kanunu bekliyoruz. Kanun çıkar çıkmaz tatbikata gireceğiz ve derhal halline başlıyacağız.

Ali Şuuri B. (Balıkesir) — Arsa sahibine diğer bir arsa verildiği takdirde, arsa sahibi kabul etmiyecek olursa ne olacak? Bu maddede bir mercii itiraz gösterilmemiştir. Muteriz ne suretle ve nereye müracaat edecek ve ne gibi merasime tabi olacaktır?

Ankara Şehri İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; bu tanzim ve saireyi heyeti fenniyemiz yapacaktır. İmar heyeti fenniyesi bu arsaların tevzi ve taksim projesini de yaptıktan sonra müdüriyet heyeti idareye arzedecektir. Heyeti fenniyede tetkik edildikten sonra eğer alâkadarın itirazı varsa gelirler heyeti fenniyede itiraz ederler. Razı olmazlarsa Şurayı Devlete giderler. Bu idarî bir karardır. Şurayı Devlet tetkika salâhiyettardır.

Ali Şuuru B. (Balıkesir) — Bir de şayıan kelimesi var. Acaba bundan maksat ne dir?

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; bazı arsalara bina inşa edilemiyor. İki tane küçük arsa bulunursa diyoruz ki arsanızı komşunuza satınız. Bu satın almıyor, diğeri de satmıyor, cebredemiyoruz. Onları tevhit ederek şayıan yaptırıyorlar, mahkemeye müracaat etsinler, mahkeme izalei şuyu yapsın.

Ali Şuuru B. (Balıkesir) — Heyeti Celilenin malûmudur ki arsaların ekserisi emvali metrukeden alınmıştır. Bunların bazılarının bir, iki tak-

[1] *189 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[2] *190 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

siti verilmemiştir. Şimdi yerine başka bir arsa verildikten sonra eski arsanın sahibi yeni arsanın bedelinden mi mes'ul olacaktır, yoksa eski arsanın bedelini vermek suretile mi muamele tamam olacaktır?

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; bedel meselelerini düşünmedik tabii yine eski borcunu verecek, yeni arsaya sahip olacaktır. Herkes arsasının borcunu Maliyeye vermelidir.

Ali Şuuri B. (Balıkesir) — Herkes bir yerde semtini beyenerek almıştır. Şimdi bu kanunda mübadele yapılırken kendi adası mevzubahs mı olacak, yoksa kendi adasında olmazsa başka suretle mi yapılacaktır?

İmar Müdürü V. Hilmi B. — Meseleyi blok halledecektir. Bir blokta bulunan bir arsa sahibine diğer bloktan başka yer verilmiyecektir. Tabii şerefi, mevkii de nazarı dikkate alınacaktır.

Ali Şuuri B. (Balıkesir) — Bir adanın iki sokağa nazır bir arsası vardır. Jansen planına nazaran sokağın birisi kapatılmıştır. Bundan dolayı şerefleri tevzin ederken, muhakeme ederken bunda sahibinin sunu taksiri yoktur ki ziyan etmesine cevaz verilsin.

Bu şeref meselesini nasıl halledeceksiniz?

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; sokak meselesi kanunda kat'i değildir. Eskiden bir blok dört ada idi, demek ki on altı tane arsa vardır ki hepsi de sokağa nazırdı. Şimdi bir blok olunca iki sokağa nazır dört tane arsa kalıyor, demek ki on altısından on iki tanesi iki sokağa nazır bulunmıyacaktır. Fakat mevki ve şeref muhafaza edilmiş olacaktır. Tabiî mutlaka mevki ve şeref bir yerde olmaz. Dar sokakta bulunan geniş caddeye çıkacaktır. Bu da ayrı bir şereftir.

Ali Şuuri B. (Balıkesir) — Son bir sualim daha var. Eski İmar Kanununda İmar Müdüriyetine verilmiş bir cephe salâhiyeti vardı, Bunun taayyün etmemesi bence imara manidir. Bu salâhiyetinizi halâ istimal edemediniz mi ve ne zaman istimal edeceksiniz?

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim; haritaların ikmalini bekliyorduk. Haritalar peyderpey gelmektedir. Yeni şehirde tadilât yoktur. Bunun için cephe vaziyetlerini orada tesbit etmedik, aynen ipka edilmiştir. Yangın yeri yeni gelmiştir. Onu da tasdik için arzedeceğim. Yalnız cephe caddelerin genişliğine tabi idi, caddenin ne kadar olacağını bilmediğimiz için harita geldiği zaman tasdika arzedeceğiz.

Reşit B. (Gazi Antep) — Bu maddei kanuniye benim anladığıma göre, küçükler büyüğe geçsin diyor. Ortada bir hakkı tasarruf vardır. Benimki küçük, öbürününkü büyüktür. Benim küçüğü alıpta büyüğe vermekten maksadı aslî nedir? Madamki hukuka taallûk ediyor, bu kanunu Adliye Encümeninin görmesi lâzımdır, çünkü bir hakkı tasarruf vardır. Adliye Encümenine gitmeli, onun mütaleası ve mazbatası alınmalıdır.

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim, Malûmu Âliniz hakkı tasarruf bu kanunla nezedilmiyor, her kesin hakkı veriliyor, hakkı tasarrufun iptali hakkında bir kanun yoktur.

Ahmet Enver B. (İzmir) — Tevhide icbar ediyorsunuz!

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Yalnız ufak arsalar vardır. Şüphesiz ki o arsaların üzerinde bina yapılmaz, sahibi, ben bina yaptıracağım diye müracaat eder, fakat müsaade edilmez. Bu hususta müdüriyetin zaten salâhiyeti vardır. Ufak olduğu için yaptırtmaz. Arsa müsait ise müsaade eder, değilse tabiî etmez. Müsaade edilmiyen bir arsayı da boş bırakmak memlekctin imarına zarardır. Binaenaleyh bunları tevhit etmek lâzımdır.

Reşit B. (Gazi Antep) — Efendim, yangın yerleri kısmen yapılmış, kısmen yapılmamıştır. Bunu evvelce düşünmek lâzımdı. Küçük arsayı öbürüne raptedecekler onu büyük arsa sahibi yaptıracaktır, maksat budur. Yani küçüğü yaptırmıyacak.

Süleyman Sırrı B. (Yozgat) — Efendim, bu kanuna bir maddenin ilâvesi lâzımdır. Şimdi plânın tatbikı dolayısile emvali metrukeden yüksek bedelle alınan arsalara tasarruf ettirilmiyor. Taksit zamanı geldimi hazine bir dakika fevtetmeksizin derhal ihbarnameyi yanaştırıyor. Vergi memuru da vergi istiyor, mal sahibi ne arsayı tasarruf edebiliyor, ne de vergiden kurtulabiliyor, binaenaleyh sırasıdır. Bendenizce plânın tatbikı dolayısile tasarruf ettirilmiyen arsaların vergileri tasarrufun icra edilmediği müddetçe müeccelditr diye derhal bir madde ilâvesi lâzımdır. *(Bravo sesleri)*

Hakkı Tarık B. (Giresun) — Efendim, lâyiha içinde yalnız « arsalar dahildir » tabirini görüyoruz. Bu, benim anladığıma göre, üzerinde hiç bina inşa edilmemiş yerlere mahsus olmak lâzım gelir. Acaba bunun miktarı, vüs'ati hakkında müttehaz bir karar var mıdır, yani ne kadar vüs'atte olan yerler bu kanuna tabi bulunacaktır.

İmar Müdürü Vekili Hilmi B. — Efendim, demin de izah ettiğim veçhile ufak ufak adalar birleştirilmiş büyük bir ada olmuştur. Bazı arsalar vardır, buraya eshabı bina yaptırmak istiyor müsaade edemiyoruz. Çünkü oradan yol geçecektir. Bu kanunda arsa mevzubahstir, bina mevzubahs değildir. Esasen binalar yeni planda muhafaza ediliyor, bu arzettiğim mesele arsa meselesidir.

Reis — Efendim, maddeyi reye arzediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Plân dahilindeki arsaların tevhit ve tevziinde mesahai sathiyelerini aynen muhafaza kabil olmadığı takdirde tevziat nihayet % 15 e kadar noksanile yapılabilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Yukarı ki maddeler mucibince ifraz ve tevzi olunan arsalar İmar Müdüriyetinin müsaadesi olmadıkça yeniden ifraz ve taksim

olunmaz.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Nafıa Vekili Recep B. (Kütahya) — Efendim, demiryollarında eşya ve yolcu nakliyatı hakkındaki beynelmilel Bern mukavelesine iştirakimiz zaruridir. Bu iştiraki temin eden kanun lâyihası bu günkü gelen evrak meyanında 8 numarada mukayyettir. Bu lâyiha icabı olmak üzere beynelmilel mukavelâtı 1 haziran yani yarından itibaren tatbik etmek mecburiyetindeyiz. Binaenaleyh bu lâyihanın bu günkü ruznameye alınarak acele kararla müzakeresini rica edeceğim, *(Muvafık sesleri)*

Reis — Vekil Beyefendinin teklifleri veçhile bu kanun lâyihasının bu günkü ruznameye alınmasını kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir. Müstaceliyetle müzakeresi hakkında karar almağa hacet yoktur, çünkü ruzname mevadının müstaceliyetle müzakeresi evvelce takarrür etmiştir.

14 — Erzincan Meb'usu Saffet Beyin, 21 mart 1927 tarih ve 995 numaralı kanunun 1 inci maddesine 1 fıkra tezyili hakkında 2/132 numaralı kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

995 numaralı kanuna müzeyyel kanun

MADDE 1 — 21 mart 1927 tarih ve 995 numaralı kanun hükmü, Büyük Millet Meclisinin üçüncü devresinde müntahap âzadan asker ve sivil mütekaitlere de şamildir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanunun hükmü 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

[1] *210 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

15 — Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında 3/407 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Gümrük tarife kanunile tarifede yapılacak tashihlere dair kanun

MADDE 1 — Aynı tarihten muteber olmak üzere 1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesile tarifede, merbut iki cetvel mucibince tashihler yapılmıştır.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

16 — Mekteplerde askerlik dersleri okutan muallimlerin ücretleri hakkında 1/637 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [2]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim? Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Askerlik dersleri muallimlerinin ücretlerine dair kanun

MADDE 1 — Askerlik dersleri muallimlerinin ücretleri hakkındaki 4 haziran 1929 tarih ve 1490 numaralı kanun ahkâmı 1930 malî senesi nihayetine kadar temdit edilmiştir. Muallimlerin ücretleri mekteplerin merbut oldukları vekâlet bütçelerinin maaş ve ücret fasıllarındaki tasarruflardan verilir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştiri.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya

[1] *200 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[2] *211 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Adliye, Maarif, Nafıa ve İktısat Vekilleri memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştiri.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

17 — Memurin kanununun 1 inci muvakkat maddesindeki müddetin temdidi hakkında 1/705 numaralı kanun lâyihası ve Memurin Kanunu Muvakkat Encümeni mazbatası [1]

Reis — Kanunun heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim? *(Hayır sesleri)* Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Memurin kanununun birinci muvakkat maddesile tasfiye için tayin olunan müddetin 1932 senesi haziranının on beşine kadar temdidi hakkında kanun

MADDE 1 — Memurin kanununun birinci muvakkat maddesinde memurin tasfiyesi için tayin olunan ve muahharan 1930 senesi haziranının on beşine kadar temdit edilmiş bulunan müddet 1932 senesi haziran on beşine kadar temdit olunmuştur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştiri.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştiri.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

18 — Uyuşturucu maddeler hakkındaki 1369 numaralı kanunun sekizinci maddesile 16 ıncı maddesinin son fıkrasının tadili hakkında 1/667 numaralı kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Adliye Encümenleri mazbataları

İktısat Encümeni namına Ali Rıza B. (Mardin) — Bu lâyihanın aslı olan kanun encümenimizden geçmiş olduğundan bunun da encümenimize verilmesini rica ederim.

Reis — Encümene tevdi ediyoruz.

19 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçe kanununun bazı maddeleri hakkında 1/661 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası [2]

[1] *206 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

[2] *203 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Reis — Kanunun heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim? *(Hayır sesleri)* Maddelere geçilmesini kabul edenler .... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesinin teşkilât ve vazaifine dair kanuna müzeyyel kanun

MADDE 1 — Devlet Demiryolları tarafından cibayet olunan varidat ile vesaiti nakliye vergilerinden bir kuruştan az kesirler kuruşa iblağ olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Demiryollar umuru zabita nizamnamesine mugayir ve Devlet Demiryolları İdaresinin malî zararlarını istilzam eden hareketlerde bulunanlar hakkında demiryolları memurları tarafından usulü dairesinde tanzim edilen zabıt varakaları, sahtelikleri isbat olunmadıkça, mahkemelerce muteberdir.

Şu kadarki hukuku âmme davası açılmasını icap edecek mahiyette olan fiiller hakkında umumî hükümler caridir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Demiryollar işletme muamelâtına muhalif vuuka gelen fiillerden dolayı idarenin tanzim edeceği zabıt varakaları salâsiyetli Cümhuriyet Müddei Umumiliklerine tevdi ve müddei umumiliklerice de sulh mahkemelerine havale olunur. Mahkemeler de idarenin bir mümessil bulundurmasına hacet olmaksızın muhakeme icra olunarak keyfiyet hükme raptolunur.

Sulh mahkemelerinin demiryolları idaresinin şahsî hukukunu dahi tazammun eden hüküm kararnameleri ceza ilâmlarının icrası hakkındaki usul dairesinde müddei umumiliklerce tenfiz olunur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

20 — Türkiye Cümhuriyetile İngiltere, Fransa, İsveç ve Romanya Hükûmetleri arasında imzı edilmiş olan ticaret ve seyrisefain muahedelerinin tasdiki hakkında 1/690 numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye ve İktısat Encümenleri mazbataları[1]

[1] *197 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Reis — Birinci kanunun müzakeresine başlıyoruz. Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen varmı efendim?

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya Hükûmeti arasında mün'akit Ticaret ve Seyrisefain muahedesinin tasdikına mütedair kanun

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya Hükûmeti arasında 1930 senesi martının birinci günü Ankarada akit ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihasının müzakeresine geçiyoruz efendim:

Kanunun heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim *(Hayır sesleri)*.

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyri sefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında 1929 senesi ağustosunun yirmi dokuzuncu günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihasının müzakeresine geçiyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı efendim? *(Hayır sesleri)*

Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikına dair kanun

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında 1929 senesi eylûlünün yirmi dokuzuncu günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya Hükûmeti arasında münakit ikâmet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihasının müzakeresine geçiyoruz.

Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? *(Hayır sesleri)*. Maddelere geçilmesini kabul edenler ... Etmiyenler ... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyetile Romanya Hükûmeti arasında mün'akit ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya Hükûmeti arasında 1929 senesi haziranının on birinci günü Ankarada akit ve imza edilen ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami il reyinize arzediyorum.

21 — Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bağaj nakline ai mukaveleye iltihak edilmesi hakkında 1/704 numa-

ralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Nafıa Encümenleri mazbataları [1]

Reis — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve yolcu ağırlığı nakliyatına ait olan mukaveleye iltihak hakkında kanun

MADDE 1 — 23 teşrinievvel 1924 tarihinde «Bern» de aktolunan beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve yolcu ağırlığı nakliyatına ait olan mukaveleye iltihakımız tensip edilmiştir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrayi ahkâmına Nafıa Vekili memurdur.

Reis — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize arzediyorum.

Evvelki lâyihalara rey vermiyen var mı?

Efendim; muahedeler hakkındaki lâyihalar beş tanedir. Nazarı dikkatinizi celp ederim.

Muahedeler hakkındaki beş lâyihaya rey vermiyen var mı? Rey toplama muamelesi bitmiştir.

---

[1] *212 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.*

Âra neticesini okuyorum:

Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik binası arsasının satılması mezuniyetine dair kanuna (202) zat rey vermiştir.

Binaenaleyh kanun (202) reyle kabul edilmiştir.

Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkındaki kanuna (199) zat iştirak etmiştir. Kanun (199) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanuna (201) zat iştirak etmiştir. Muamele tamamdır. Kanun (201) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyetile Fransa Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanuna (201) zat rey vermiştir. Muamele tamamdır. Kanun (201) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç, Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanuna (200) zat rey vermiştir. Muamele tamamdır. kanun (200) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti ile Romany hükûmeti arasında münakit ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanuna (199) zat rey vermiştir, muamele tamamdır, kanun (199) reyle kabul edilmiştir.

Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile Beynelmilel yolcu ve bağaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkındaki kanuna (199) zat iştirak etmiştir. Muamele tamamdır, kanun (199) reyle kabul edilmiştir.

Müzakere edilecek başka madde kalmamıştır, pazartesi günü saat on beşte toplanmak üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16,35

Tashih

İşbu zaptın nihayetine merbut 209 numaralı matbuanın 2 inci sayfasının 33 üncü satırında "ittihaz„ kelimesinden sonra "olunduğu takdirde Baş Müddei Umumilikçe itiraz„ cümlesi ilâve olunacaktır.

Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik arsasının satılmasına me'zuniyet verilmesi hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	202
Kabul edenler	:	202
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	114
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.

Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşerf B.

Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.

Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.

Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talât B.

Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.

Artvin
Memet B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.

Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.

Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.

Bilecik
Rasim B.

Bitlis
Muhittin B.

Bolu
Dr. Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.

Burdur
Salih Vahit B.

Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyolok Rerik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B. (Rs. V.)
Semih B.

Cebelibereket
Ali Rıza B.

Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.

Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.

Çorum
Dr. Mustafa B.
Münür B.
Ziya B.

Denizli
Dr. Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B.

Diyarbekir
İshak Refet B.
Kâzım Pş.
Rüştü B.

Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B. (V.)
Zeki Mesut B.

Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.

Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.

Erzurum
Asım B.
Dr. Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.

Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Dr. İsmail Besim Pş.
Sait B.

Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.

Giresun
Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane
Halil Nihat B.
Hasan Fehmi B.
Şevket B.

Hakâri
İbrahim B.

İçel
Emin B.
Hakkı B.

İsparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul
Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Nurettin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaettin B.

İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osmanzade Hamdi B.

Kars
Baha tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.

Refik B.
Velet B.

Kayseri

Dr. Burhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kırklareli

Şevket B.

Kırşehir

Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

Konya

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Kemal Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya

İsmail Hakkı B.
Ragıp B.
Recep B. (V.)

Malatya

Dr. Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş

Abdülkadir B.
Behçet B.

Mardin

Ali Rıza B.
İrfan Rerit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin

Ali Münif B.
Hakkı B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde

Ata B.
Faik B.
Galip B.

Ordu

Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.

Rize

Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun

Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.

Sinop

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Mamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirak etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahiser

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustafa Kemal Pş. (R. C.)
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Dr. Cemal B.
Rasih B.

Amasya

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş. (M. M. Rs.)

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhittin Nami B.

Bolu

Cevat Abbas B.
Falih Rıfkı B.
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Memet Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talat B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Yusuf B.
Emin Aslan B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Faik B.

Elâziz

Ahmet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun
Kâzım B.
Gümüşane
Cemal Hüsnü B.
İstanbul
Abdülhak Hâmit B.
Akçoraoğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Dr. Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B. (V)
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Saracoğlu Şükrü B. (V)
Vasıf B.

Kars
Ağaoğlu Ahmet B.
Dr. Sadreddin B.
Kastamonu
Ali Rıza B.
Memet Fuat B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Dr. Halit B.
Kırklareli
Dr. Fuat B.
Memet Nahit B.
Kırşehir
Yahya Galip B.
Kocaeli
Kılıcoğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.
Konya
Musa kâzım B.
Naim Hazim B.
Kütahya
Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.

Malatya
Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.
Manisa
Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mitat B.
Mustafa Fevzi B.
Maraş
Memet B.
Mitat B.
Mardin
Abdülrezzak B.
Muğla
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.
Niğde
Halit B.
Rize
Hasan Cavit B.
Samsun
Adil B.
Ali Rana B.

Siirt
Halil Hulki B.
Mahmut B.
Sinop
Recep Zühtü B.
Sivas
İbrahim Alâettin B.
Necmettin Sadık B.
Ş. Karahisar
Memet Emin B.
Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.
Tokat
Şevki B.
Trabzon
Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Şefik B.
Yozgat
Avni B.
Salih B.
Zonguldak
Rağıp B.

Gümrük tarife kanununun «31» inci maddesinin tefsiri hakkındaki kanunun neticei arası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi : 316
Reye iştirak edenler : 199
Kabul edenler : 199
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0
Reye iştirak etmiyenler : 117
Münhaller : 0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.
Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Amasya
Ssat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.

Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talat B.

Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.
Artvin
Memet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.
Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.
Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.
Bilecik
Rasim B.
Bitlis
Muhiddin B.
Bolu
Doktor Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.
Burdur
Salih Vahit B.
Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyolok Refik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Semih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.
Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.
Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.
Çorum
Doktor Musatafa B.
Münür B.
Ziya B.
Denizli
Doktor Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit
Necip Ali B.
Diyarbekir
İshak Refet B.
Kâzım Pş.
Rüştü B.
Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B.
Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.
Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
Erzurum
Asım B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.
Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Doktor İsmail Besim Pş.
Sait B.
Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.
Giresun
Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.
Gümüşane
Halil Nihat B.
Şevket B.
Hakâri
İbrahim B.
İçel
Emin B.
Hakkı B.
Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.
İstanbul
Dokktor Hakkı Şinasi Pş.
Doktor Nureddin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaeddin B.
İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osman zade Hamdi B.
Kars
Baha Tali B.
Faik B.
Halit B.
Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Refik B.
Velet B.
Kayseri
Doktor Bürhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.
Kırklareli
Şevket B.
Kırşehir
Hazim B.
Lûtfi Müfit B.
Kocaeli
İbrahim B.
İbrahim Süreyyea B.
Kemaleddin B.
Rağıp B.
Salâhaddin B.
Konya
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.
Kütahya
İsmail Hakkı B.
Ragıp B.
Malatya
Doktor Hilmi B.
Vasıf B.
Manisa
Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.
Maraş
Abdülkadir B.
Behcet B.
Mardin
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.
Mersin
Ali Münif B.
Hakkı B.
Muğla
Ali Nazmi B.
Nuri B.
Niğde
Ata B.
Fayik B.
Galip B.
Ordu
Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.
Rize
Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.
Samsun
Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.
Sinop
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.
Sıvas
Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.

Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.

Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.

Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Hamdi B.

Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirâk etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahisar

İzzet B.
Ali B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustaka Kemal Pş.
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Doktor Cemal B.
Rasih B.

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş.

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhiddin Nami B.

Bolu

Cavat Abbas B.
Falih Rıfkı B.
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Memet Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talat B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Aslan B.
Yusuf B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Fayik B.
Zeki Mesut B.

Elâziz

Ahmet Saffet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun

Kâzım B.

Gümüşane

Cemal Hüsnü B.
Hasan Fhemi B.

İstanbul

Abdülhak Hâmit B.
Akçora Oğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Doktor Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.

İzmir

Doktor Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B.
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Saracoğlu Şükrü B.
Vasıf B.

Kars

Ağa Oğlu Ahmet B.
Doktor Sadreddin B.

Kastamonu

Ali Rıza B.
Memet Fuat B.

Kayseri

Ahmet Hilmi B.
Doktor Halit B.

Kırklareli

Doktor Fuat B.
Memet Nahit B.

Kırşehir

Yahya Galip B.

Kocaeli

Kılıç Oğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.

Konya

Musa Kâzım B.
Naim Hazım B.

Kütahya

Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Recep B.

Malatya

Abdülmuttalip B.
Doktor Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.

Manisa

Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mustafa Fevzi B.
Memet Sabri B.

Maraş

Memet B.
Mitat B.

Mardin

Abdürrezzak B.

Muğla

Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

Niğde

Halit B.

Rize

Hasan Cavit B.

Samsun

Adil B.
Ali Rana B.

Siirt

Halil Hulki B.
Mahmut B.

Sinop

Recep Bühtü B.

Sivas
İbrahim Alâeddin B.
Necmeddin Sadık B.
Ş. Karahisar
Memet Emin B.

Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Fayik B.
Tokat
Şevki B.

Trabzon
Hasan B.
Nebi zade Hamdi B.
Şefik B.

Yozgat
Avni B.
Salih B.
Zonguldak
Rağıp B.

Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Beritanya Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdiki hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	201
Kabul edenler	:	201
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	115
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.
Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.
Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talat B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.
Artvin
Memet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.
Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.
Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.
Bilecik
Rasim B.
Bitlis
Muhiddin B.
Bolu
Doktor Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.
Burdur
Salih Vahit B.
Bursa
Ahmet Münür B.

Bakteriyolok Refik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Semih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.
Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.
Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Zıya B.
Çorum
Doktor Musatafa B.
Münür B.
Ziya B.
Denizli
Doktor Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit
Necip Ali B.
Diyarbekir
İshak Refet B.

Kâzım Pş.
Rüştü B.
Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B.
Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.
Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
Erzurum
Asım B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.
Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Doktor İsmail Besim Pş.
Sait B.
Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.

Reşit B.
Şahin B.

Giresun

Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane

Halil Nihat B.
Şevket B.

Hakâri

İbrahim B.

İçel

Emin B.
Hakkı B.

Isparta

Hüseyin Hüsnü B.
Hakim Rıza B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul

Doktor Hakkı Şinasi Pş.
Doktor Nureddin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaeddin B.

İzmir

Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osman zade Hamdi B.
Saracoğlu Şükrü B.

Kars

Baha Tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu

Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Refik B.
Velet B.

Kayseri

Doktor Bürhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kırklareli

Şevket B.

Kırşehir

Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli

İbrahim B.
İbrahim Süreyyea B.
Kemaleddin B.
Rağıp B.
Salâhaddin B.

Konya

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya

İsmail Hakkı B.
Recep B.

Malatya

Doktor Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş

Abdülkadir B.
Behcet B.

Mardin

Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin

Hakkı B.
Ali Münif B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde

Ata B.
Fayik B.
Galip B.

Ordu

Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.

Rize

Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun

Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.

Sinop

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Avni B.
Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirak etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahsar

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustaka Kemal Pş.
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Doktor Cemal B.
Rasih B.
Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş.

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhiddin Nami B.

Bolu
Cavat Abbas B.
Falih Rıfkı B.
Şükrü B.

Burdur
Mustafa Şeref B.

Bursa
Asaf B.

Cebelibereket
Naci Pş.
Memet Sabri B.

Çanakkale
Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı
Talat B.

Çorum
İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli
Emin Aslan B.
Yusuf B.

Diyarbekir
Zekâi B.

Edirne
Fayik B.
Zeki Meşut B.

Elâziz
Ahmet Saffet B.

Erzincan
Saffet B.

Erzurum
Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep
Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun
Kâzım B.

Gümüşane
Cemal Hüsnü B.
Hasan Fehmi B .

İstanbul
Abdülhak Hâmit B.
Akçora Oğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Doktor Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.

İzmir
Doktor Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B.
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Vasıf B.

Kars
Doktor Sadreddin B.
Ağa Oğlu Ahmet B.

Kastamonu
Alı Rıza B.
Memet Fuat B.

Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Doktor Halit B.

Kırklareli
Doktor Fuat B.
Memet Nahit B.

Kırşehir
Yahya Galip B.

Kocaeli
Kılıç Oğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.

Konya
Musa Kâzım B.
Naim Hazım B.

Kütahya
Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

Malatya
Abdülmuttalip B.
Doktor Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.

Manisa
Kâni B.
Mitat B.
Doktor Saim B.
Kemal B.
Mustafa Fevzi B.

Maraş
Memet B.
Mitat B.

Mardin
Abdürrezzak B.

Muğla
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

Niğde
Halit B.

Rize
Hasan Cavit B.

Samsun
Adil B.
Ali Rana B.

Siirt
Halil Hulki B.
Mahmut B.

Sinop
Recep Bühtü B.

Sivas
İbrahim Alâeddin B.
Necmeddin Sadık B.

Ş. Karahisar
Memet Emin B.

Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Fayik B.

Tokat
Şevki B.

Trabzon
Hasan B.
Nebi zade Hamdi B.
Şefik B.

Urfa
Refet B.

Yozgat
Salih B.

Zonguldak
Ragıp B.

Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	201
Kabul edenler	:	201
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	115
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.

Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.

Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.

Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talât B.

Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.

Artvin
Memet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.

Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.

Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.

Bilecik
Rasim B.

Bitlis
Muhiddin B.

Bolu
Doktor Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.

Burdur
Salih Vahit B.

Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyolok Refik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Semih B.

Cebelibereket
Ali Rıza B.

Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.

Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.

Çorum
Doktor Musatafa B.
Münür B.
Ziya B.

Denizli
Doktor Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit
Necip Ali B.

Diyarbekir
İshak Refet B.
Kâzım Pş.
Rüştü B.

Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B.

Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Nakyeddin B.
Hüseyin B.

Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.

Erzurum
Asım B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.

Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Doktor İsmail Besim Pş.
Sait B.

Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ali Cenani B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.

Giresun
Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane
Halil Nihat B.
Hasan Fhemi B.
Şevket B.

Hakâri
İbrahim B.

İçel
Emin B.
Hakkı B.

Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul
Dokktor Hakkı Şinasi Pş.
Doktor Nureddin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaeddin B.

İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osman zade Hamdi B.

Kars
Baha Tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.

Refik B.
Velet B.

Kayseri

Doktor Bürhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kırklareli

Şevket B.

Kırşehir

Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli

İbrahim B.
İbrahim Süreyyea B.
Kemaleddin B.
Kılıç Oğlu Hakkı B.
Salâhaddin B.

Konya

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya

İsmail Hakkı B.
Ragıp B.

Recep B.

Malatya

Doktor Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş

Behcet B.
Abdülkadir B.

Mardin

Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin

Hakkı B.
Ali Münif B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde

Ata B.
Fayik B.
Galip B.

Ordu

Hasan Fahri B.

Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.

Rize

Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun

Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.

Sinop

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.

Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirak etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahsar

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustaka Kemal Pş.
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Doktor Cemal B.
Rasih B.

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş.

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhiddin Nami B.

Bolu

Cavat Abbas B.

Falih Rıfkı B.
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Memet Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talat B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Aslan B.
Yusuf B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Fayik B.
Zeki Mesut B.

Elâziz

Ahmet Saffet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Nafi Atuf B.
Aziz B.

Gazi Antep

Kılıç Ali B.

Giresun
Kâzım B.
Gümüşane
Cemal Hüsnü B.
İstanbul
Abdülhak Hâmit B.
Akçora Oğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Doktor Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.
İzmir
Doktor Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B.
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Saracoğlu Şükrü B.
Vasıf B.
Kars
Ağa Oğlu Ahmet B.
Doktor Sadreddin B.
Kastamonu
Ali Rıza B.
Memet Fuat B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Doktor Halit B.
Kırklareli
Doktor Fuat B.
Memet Nahit B.
Kırşehir
Yahya Galip B.
Kocaeli
Rağıp B.
Reşit Saffet B.
Konya
Musa Kâzım B.
Naim Hazım B.
Kütahya
Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Malatya
Abdülmuttalip B.
Doktor Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.
Manisa
Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mitat B.
Mustafa Fevzi B.
Maraş
Memet B.
Mitat B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Muğla
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.
Niğde
Halit B.
Rize
Hasan Cavit B.
Samsun
Adil B.
Ali Rana B.
Siirt
Halil Hulki B.
Mahmut B.
Sinop
Recep Bühtü B.
Sıvas
İbrahim Alâeddin B.
Necmeddin Sadık B.
Ş. Karahisar
Memet Emin B.
Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Fayik B.
Tokat
Şevki B.
Trabzon
Hasan B.
Nebi zade Hamdi B.
Şefik B.
Yozgat
Avni B.
Salih B.
Zonguldak
Rağıp B.

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyri-sefain mukavelenamesinin tasdiki hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	200
Kabul edenler	:	200
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	116
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.
Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.
Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talat B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.
Artvin
Memet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.

Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.

Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.

Bilecik
Rasim B.

Bitlis
Muhiddin B.

Bolu
Doktor Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.

Burdur
Salih Vahit B.

Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyolok Refik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Semih B.

Cebelibereket
Ali Rıza B.

Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.

Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.

Çorum
Doktor Musatafa B.
Münür B.
Ziya B.

Denizli
Doktor Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit
Necip Ali B.

Diyarbekir
İshak Refet B.
Kâzım Pş.
Rüştü B.

Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B.

Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.

Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.

Erzurum
Asım B.
Doktor Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.

Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Doktor İsmail Besim Pş.
Sait B.

Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.

Giresun
Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane
Halil Nihat B.
Şevket B.

Hakâri
İbrahim B.

İçel
Emin B.
Hakkı B.

Isparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul
Dokktor Hakkı Şinasi Pş.
Doktor Nureddin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaeddin B.

İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Mustafa Rahmi B.
Münür B.
Osman zade Hamdi B.

Kars
Baha Tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Refik B.
Velet B.

Kayseri
Doktor Bürhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kirklareli
Şevket B.

Kırşehir
Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli
İbrahim B.
İbrahim Süreyyca B.
Kemaleddin B.
Rağıp B.
Salâhaddin B.

Konya
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya
İsmail Hakkı B.
Recep B.

Malatya
Doktor Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa
Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş
Abdülkadir B.
Behcet B.

Mardin
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin
Ali Münif B.
Hakkı B.

Muğla
Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde
Ata B.
Fayik B.
Galip B.

Ordu
Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recait B.
Şevket B.

Rize
Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun
Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.

Sinop
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sıvas
Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.

Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirak etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahsar

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustaka Kemal Pş.
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Doktor Cemal B.
Kasih B.

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş.

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhiddin Nami B.

Bolu

Cavat Abbas B.
Falih Rıfkı B.
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Memet Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talat B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Aslan B.
Yusuf B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Fayik B.
Zeki Mesut B.

Elâziz

Ahmet Saffet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun

Kâzım B.

Gümüşane

Cemal Hüsnü B.
Hasan Fhemi B.

İstanbul

Abdülhak Hâmit B.
Akçora Oğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Doktor Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.

İzmir

Doktor Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B.
Mahmut Celâl B.
Saracoğlu Şükrü B.
Vasıf B.

Kars

Ağa Oğlu Ahmet B.
Doktor Sadreddin B.

Kastamonu

Ali Rıza B.
Memet Fuat B.

Kayseri

Ahmet Hilmi B.
Doktor Halit B.

Kırklareli

Doktor Fuat B.
Memet Nahit B.

Kırşehir

Yahya Galip B.

Kocaeli

Kılıç Oğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.

Konya

Musa Kâzım B.
Naim Hazım B.

Kütahya

Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

Malatya

Abdülmuttalip B.
Doktor Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.

Manisa

Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mitat B.
Mustafa Fevzi B.

Maraş

Memet B.
Mitat B.

Mardin

Abdürrezzak B.

Muğla

Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

Niğde

Halit B.

Rize

Hasan Cavit B.

Samsun

Adil B.
Ali Rana B.

Siirt

Halil Hulki B.
Mahmut B.

Sinop

Recep Bühtü B.

Sıvas
İbrahim Alâeddin B.
Necmeddin Sadık B.
Ş. Karahisar
Memet Emin B.

Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Fayik B.
Tokat
Şevki B.

Trabzon
Hasan B.
Nebi zade Hamdi B.
Şefik B.

Yozgat
Avni B.
Salih B.
Zonguldak
Ragıp B.

Türkiye Cümhuriyetile Romanya Hükûmeti arasında münakit ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	199
Kabul edenler	:	199
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	117
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.
Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşerf B.
Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.
Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.
Ankara
Ali B.
Halit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talât B.
Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.
Artvin
Mehmet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.
Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.
Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.
Bilecik
Rasim B.
Bitlis
Muhittin Nami B.
Bolu
Dr. Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.
Burdur
Salih Vehit B.
Bursa
Ahmet Münür B.

Bakteriyolok Rerik B.
Dr. Refik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B. (Rs. V.)
Senih B.
Cebelibereket
Ali Rıza B.
Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.
Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.
Çorum
Dr. Mustafa B.
Münür B.
Ziya B.
Denizli
Dr. Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B. (İ. Â.)
Diyarbekir
İshak Refet B.

Kâzım Pş.
Rüştü B.
Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B. (V.)
Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.
Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
Erzurum
Asım B.
Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.
Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Dr. İsmail Besim Pş.
Sait B.
Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.

Reşit B.
Şahin B.

Giresun

Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane

Halil Nihat B.
Şevket B.

Hakâri

İbrahim B.

İçel

Emin B.
Hakkı B.

İsparta

Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul

Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Nurettin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaettin B.

İzmir

Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osmanzade Hamdi B.

Kars

Baha tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu

Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Refik B.
Velet B.

Kayseri

Dr. Burhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kırklareli

Şevket B.

Kırşehir

Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

Konya

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Kemal Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya

İsmail Hakkı B.
Ragıp B.

Malatya

Dr. Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş

Abdülkadir B.
Behçet B.

Mardin

Ali Rıza B.
İrfan Rerit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin

Ali Münif B.
Hakkı B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde

Ata B.
Faik B.
Galip B.

Ordu

Hasan Fahri B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.

Rize

Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun

Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusret Sadullah B.

Sinop

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tekirdağ

Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Mustafa Vasfi B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Mamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirâk etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahiser

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustafa Kemal Pş. (R. C.)
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Dr. Cemal B.
Rasih B.

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş. (M. M. Rs.)

Bilecik

Asaf B.

İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhittin B.

Bolu

Cevat Abbas B.
Falif Rıfkı B. (İ. A.)
Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talât B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Aslan B.
Yusuf B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Faik B.
Zeki Mesut B.

Elâziz

Ahmet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun

Kâzım B.

Gümüşane

Cemal Hüsnü B. (V.)
Hasan Fehmi B.

İstanbul

Abdülhak Hâmit B.
Akçoraoğlu Yusuf B.
Ahmet Rasim B.
Dr. Refik B. (V.)
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.

İzmir

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Kâmil B.
Mahmut Esat B. (V)
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Saracoğlu Şükrü B. (V)
Vasıf B.

Kars

Ağaoğlu Ahmet B.
Dr. Sadreddin B.

Kastamonu

Ali Rıza B.
Memet Fuat B.

Kayseri

Ahmet Hilmi B.
Dr. Halit B.

Kırklareli

Dr. Fuat B.
Memet Nahit B.

Kırşehir

Yahya Galip B.

Kocaeli

Kılıcoğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.

Konya

Musa Kâzım B.
Naim Hazim B.

Kütahya

Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Recep B. (V.)

Malatya

Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
İsmet Pş. (Bş. V.)
Mahmut Nedim B.

Manisa

Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mitat B.
Mustafa Fevzi B.

Maraş

Memet B.
Mitat B.

Mardin

Abdürrezzak B.

Muğla

Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

Niğde

Halit B.

Rize

Hasan Cavit B.

Samsun

Adil B.
Ali Rana B.

Sirrt

Halil Hulki B.
Mahmut B.

Sinop

Recep Zühtü B.

Sıvas

İbrahim Alâettin B.
Necmettin Sadık B.

Ş. Karahisar

Memet Emin B.

Tokat

Şevki B.

Trabzon

Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Şefik B.

Yozgat

Avni B.
Salih B.

Zonguldak

Rağıp B.

Beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bağaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkındaki kanunun neticei ârası

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	:	316
Reye iştirak edenler	:	199
Kabul edenler	:	199
Reddedenler	:	0
Müstenkifler	:	0
Reye iştirak etmiyenler	:	117
Münhaller	:	0

[Kabul edenler]

Adana
Hilmi B.
Kadri B.

Afyon Karahisar
Haydar B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşerf B.

Aksaray
Besim Atalay B.
Kâzım B.

Amasya
Esat B.
İsmail Hakkı B.
Nafiz B.

Ankara
Ali B.
Halit Ferit B.
Rifat B.
Şakir B.
Talât B.

Antalya
Ahmet Saki B.
Hasan Sıtkı B.
Süleyman Şevket B.

Artvin
Mehmet Ali B.

Aydın
Emin Fikri B.
Mitat B.
Tahsin B.

Balıkesir
Ali Şuuri B.
Emin B.
İsmail Hakkı B.
Memet Akif B.
Memet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.

Bayazıt
İhsan B.
Halit B.
Şefik B.

Bilecik
Rasim B.

Bitlis
Muhittin B.

Bolu
Dr. Emin Cemal B.
Hasan Cemil B.

Burdur
Salih Vahit B.

Bursa
Ahmet Münür B.
Bakteriyolok Rerik B.
Dr. Şefik Lûtfi B.
Esat B.
Muhlis B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Senih B.

Cebelibereket
Ali Rıza B.

Çanakkale
Memet B.
Samih Rifat B.

Çankırı
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Ziya B.

Çorum
Dr. Mustafa B.
Münür B.
Ziya B.

Denizli
Dr. Kâzım B.
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfit B.
Necip Ali B.

Diyarbekir
İshak Refet B.
Kâzım Pş.
Rüştü B.

Edirne
Hasan Hayri B.
Şakir B.

Elâziz
Fazıl Ahmet B.
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Nakyeddin B.

Erzincan
Abdülhak B.
Aziz Samih B.

Erzurum
Asım B.
Dr. Ahmet Fikri B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
Tahsin B.

Eskişehir
Ali Ulvi B.
Emin B.
Dr. İsmail Besim Pş.
Sait B.

Gazi Antep
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Reşit B.
Şahin B.

Giresun
Hacim Muhiddin B.
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

Gümüşane
Halil Nihat B.
Şevket B.

Hakâri
İbrahim B.

İçel
Emin B.
Hakkı B.

İsparta
Hakim Rıza B.
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Mükerrem B.

İstanbul
Dr. Hakkı Şinasi Pş.
Dr. Nurettin Ali B.
Fuat B.
Hüseyin B.
Ziyaettin B.

İzmir
Ahmet Enver B.
Hüseyin B.
Münür B.
Osmanzade Hamdi B.

Kars
Baha tali B.
Faik B.
Halit B.

Kastamonu
Cemal B.
Hasan Fehmi B.
Refik B.

Velet B.

Kayseri

Dr. Burhaneddin B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

Kırklareli

Şevket B.

Kırşehir

Hazim B.
Lûtfi Müfit B.

Kocaeli

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

Konya

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Kemal Zaim B.
Mustafa B.
Refik B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

Kütahya

İsmail Hakkı B.

Ragıp B.

Malatya

Dr. Hilmi B.
Vasıf B.

Manisa

Akif B.
Bahri B.
Osman B.
Yaşar B.

Maraş

Abdülkadir B.
Behçet B.

Mardin

Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
Yakup Kadri B.

Mersin

Ali Münif B.
Hakkı B.

Muğla

Ali Nazmi B.
Nuri B.

Niğde

Ata B.
Faik B.
Galip B.

Ordu

Hasan Fahri B.

Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.
Şevket B.

Rize

Akif B.
Ali B.
Atıf B.
Esat B.
Fuat B.

Samsun

Avni B.
Doktor Asım B.
Ethem B.
Nusrat Sadullah B.

Sinop

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

Sivas

Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemseddin B.
Ziyaeddin B.

Ş. Karahisar

İsmail B.
Tevfik B.

Tokat

Bekir Lûtfi B.

Hüseyin Hüsnü B.
Mustafa Vasfi B.
Süreyya Tevfik B.

Trabzon

Abdullah B.
Ali Becil B.
Arif B.
Daniş B.
Süleyman Sırrı B.

Urfa

Ali Saip B.
Doktor Refet B.
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.

Van

Hakkı B.
Münip B.

Yozgat

Hamdi B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

Zonguldak

Celâl Sahir B.
Halil B.
Hüsnü B.
Memet Nazif B.
Rifat B.

[Reye iştirâk etmiyenler]

Adana

Kemal B.
Zamir B.

Afyon Karahisar

Ali B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.

Aksaray

Neşet B.

Ankara

Gazi Mustafa Kemal Pş. (R. C.)
İhsan B.
Sami B.

Antalya

Dr. Cemal B.
Rasih B.

Artvin

Asım B.

Aydın

Dr. Reşit Galip B.
Dr. Mazhar B.

Balıkesir

Fahreddin B.
Hayreddin B.
Kâzım Pş.

Bilecik

Asaf B.
İbrahim B.

Bitlis

İlyas Sami B.
Muhittin Nami B.

Bolu

Cevat Abbas B.
Falih Rıfkı B.

Şükrü B.

Burdur

Mustafa Şeref B.

Bursa

Asaf B.

Cebelibereket

Naci Pş.
Sabri B.

Çanakkale

Şükrü B.
Ziya Gevher B.

Çankırı

Talât B.

Çorum

İsmail Kemal B.
İsmet B.

Denizli

Emin Aslan B.

Yusuf B.

Diyarbekir

Zekâi B.

Edirne

Faik B.
Zeki Mesut B.

Elâziz

Ahmet Saffet B.

Erzincan

Saffet B.

Erzurum

Aziz B.
Nafi Atuf B.

Gazi Antep

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

Giresun

Kâzım B.

Gümüşane
Cemal Hüsnü B.
Hasan Fehmi B.
İstanbul
Abdülhak Hâmit B.
Akçoraoğlu Yusuf B.
Ahmet Remzi B.
Dr. Refik B.
Edip Servet B.
Hamdi B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
İhsan Pş.
Süreyya Pş.
Tevfik Kâmil B.
İzmir
Dr. Tevfik Rüştü B.
Kâmil B.
Mahmut Esat B.
Mahmut Celâl B.
Mustafa Rahmi B.
Saracoğlu Şükrü B.
Vasıf B.
Kars
Ağaoğlu Ahmet B.
Dr. Sadreddin B.
Kastamonu
Ali Rıza B.
Memet Fuat B.
Kayseri
Ahmet Hilmi B.
Dr. Halit B.
Kırklareli
Dr. Fuat B.
Memet Nahit B.
Kırşehir
Yahya Galip B.
Kocaeli
Kılıcoğlu Hakkı B.
Reşit Saffet B.
Konya
Musa Kâzım B.
Naim Hazim B.
Kütahya
Cevdet B.
İbrahim B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Recep B.
Malatya
Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
İsmet Pş.
Mahmut Nedim B.
Manisa
Doktor Saim B.
Kâni B.
Kemal B.
Mitat B.
Mustafa Fevzi B.
Maraş
Memet B.
Mitat B.
Mardin
Abdürrezzak B.
Muğla
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.
Niğde
Halit B.
Rize
Hasan Cavit B.
Samsun
Adil B.
Ali Rana B.
Siirt
Halil Hulki B.
Mahmut B.
Sinop
Recep Zühtü B.
Sivas
İbrahim Alâettin B.
Necmettin Sadık B.
Ş. Karahisar
Memet Emin B.
Tekirdağ
Celâl Nuri B.
Cemil B.
Faik B.
Tokat
Şevki B.
Trabzon
Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Şefik B.
Yozgat
Avni B.
Salih B.
Zonguldak
Rağıp B.

T. B. M. M. Matbaası

SIRA № 202

Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın 1930 senesi mart ve nisanayları hesabatı hakkında 5/57 numaralı Meclis Hesaplarının tetkik Encümeni mazbatası

M. H. T. Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. H. T. Encümeni
Karar № 6

27-V-1930

Yüksek Reisliğe

Meclisi Âlî, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın mart ve nisan hesapları tetkik olunarak mart iptidasına müdevver 188 779 lira 44 kuruş dahil olduğu halde nisan gayesine 3 079 372 lira 90 kuruş zimmet ve yine nisan gayesine 2 758 367 lira kuruş 85 matlubat devredildiği ve mezkûr 3 079 372 lira 90 kuruştan 2 758 267 lira 85 kuruş bittenzil mayıs iptidasına 32 105 lira 5 kuruş matlubat devrolunup zimmet ve matlubat evrakile kayıtlarının usulüne muvafık olduğu ve bu iki ay içinde eşhas zimeminden de 1374 lira 59 kuruş tahsilât vuku bulduğu arzolunur efendim.

Tetkiki Hesap Encümeni Reisi	M. M.	Kâ.	Âza	Âza
Niğde	Van			
Ali Galip	*Hakkı*	*M. Müfit*	*Mustafa*	*Ragıp*

İzmirli Mustafa Celâl Efendinin istiklâl madalyasile taltifi hakkında 3/448 numarlı Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâle
Muamelât Müdürlüğü
Sayı: 6/1304

20-IV-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

İzmirde Mustafa Celâl Efendi tarafından İstiklâl madalyasile taltifi hakkında verilerek Dahiliye Vekâletinden tevdi buyrulan istidaname ve merbutatı leffen takdim kılınmış ve mumaileyhin muayyen müddeti zarfında İzmir Askerlik şubesine müracaat etmiş olduğu anlaşılmış olmakla muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Basvekil
İsmet

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. Müda Encümeni
Karar № 98
Esas № 3/448

20 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Mücadelei Milliye esnasında Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celile muhafaza gönüllü müfrezesi milis zabiti olan Celâl oğlu Mustafa Efendinin Encümenimize havale buyrulan istidası okundu. Mumaileyhin 2 teşrinievvel 926 da İzmir Askerlik Şubesine müracaat ederek mezkûr şubece ismi madalyaya kesbi istihkak edenler meyanına yazılıp gönderildiği anlaşılmış olmakla Millî Müdafaa Vekâletince tetkikile muktazasının icrası zımnında Vekâleti müşarileyhaya gönderilmesine karar verilmiş olmakla arzolunur.

M. M. E. Rs.	M. M.	Kâ.
Cebelibereket Meb'usu	İstanbul Meb'usu	Bitlis Meb'usu
Naci		

Âza	Âza	Âza	Âza	Âüa	Âza	Âza
A. Sâmih	*Esat*	*Kâzım*	*B. Halit*	*Rasim*	*M. Kâzim*	*Nakittin*

İzmire tabi Torbalı köyünden Emin Beyin kırmızı şeritli istiklâl madalyasıla taltifi hakkında 5/56 numaralı Milli Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Riyaseti
21/730 *19-V-1930*

Millî Müdafaa Encümeni Riyasetine

Arzuhalı ve muameleli evrakı melfuf Emin Beyin Mücadelei milliyede sebk eden fevkalade hizmetlerine dair İstiklâl madalyasile taltif talebi hakkındaki inha evrakı her nasılsa zayi edildiği anlaşılmaktadır. Mumaileyhin işbu hakdan mahrum edilmemesi için emsali misilli İstiklâl madalyasile taltifini rica ederim efendim.

B. M. M. Reisi
A. Kâzım

M. M. Encümeni mazbatası

T. *B. M. M.*
M. M. Encümeni
Karar № *192*
Esas № *5/6* *24 - V - 1939*

Yüksek Reisliğe

Izmire tabi Torbalı köyünden Emin Beyin mücadelei milliyede sebk eden fevkalâde hizmetlerinden dolayı istklâl madalyasile taltifi hakkındaki istidasile merbut vesikaları Yüksek Reisliğin tezkeresile gelerek tetkik ve müzakere olundu. Mumaileyhin evvelâ Salihli havalisinde, Sonra Düzce mıntakasında 33 üncü süvari alayında kıt'a kumandanlığı ederek bilfiil muharebeye iştirak eylediği vesaikten anlaşıldı. Evvelce müddeti kanuniyesi zarfında müracaat etmiş ise de evrakı her nasılsa zayi olmakla taltiften mahrum kaldığından mumaileyhin kırmızı şeritli İstiklâl madalyasile taltifi muvafık görülmüştür.

Heyeti umumiyeye arzedilmek üzere Yüksek reisliğe taddim olundu.

M. M. En. Rs.

Cebelibereket	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Naci	*A. Samih*	*Kâzım*	*Rasim*	*M. Kâım*	*Recai*	*Nakittin*

Kabahatlerin affi ve bazı cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkında ki kanunun 4 üncü maddesinin tefsirine dair 3/463 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı: 6/1548

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Af ve tecil kanununun 4 üncü maddesinin tefsiri hakkında Adliye Vekâletinden yazılan 13 - V - 1930 tarihli ve C. İ. 302/221 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifa buyrulmasını arzederim efendim.

Başvekil
İsmet

13- V - 1930

Başvekâlet Celileye

Esbabı muhaffefenin mevcudiyeti hasebile adam öldürmekten dolayı ceza kanununun 51 inci maddesi mucibince tenzilen ceza görenlerin bazı mahkemelerce sureti mutlakada 16 - V - 929 tarih ve 1441 numaralı kanunun 4 üncü maddesi hükmünden istifade ettirildiği anlaşılmaktadır.

Halbuki af ve tecil kanununun 4 üncü maddesinden istifade edilebilmek için öldürmek suçunun ırza ve mala veya cana karşı vuku bulan tasaddi ve taarruz üzerine ika ve ancak bu sebeplerden dolayı kanunî esbabı muhaffefe ile mahkûm edilmiş bulunmak, mezkûr 4 üncü maddenin sarahatı iktizasından olup mala, cana ve ya ırza karşı vuku bulan tasaddi ve taarruz mefhumuna dahil bulunmıyan ve meselâ hakaret ve dövmek suretile ve sırf elem ve gazebi müstelzim olabilecek bir tahrih neticesi adam öldürüpte 51 inci maddeden istifade ettirilenlerin, af ve tecil kanununun 4 üncü maddesi mucibince cezalarının üçte ikisinin tecili icap etmiyeceğine göre tatbikatta selâmet ve ıttiradı teminen mezkûr 4 üncü maddenin B. M. M.ince tefsirine müsaadei devletlerini arz ve rica ederim efendim hazretleri.

Adliye Vekili
M. Esat

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ad. Encümeni
Karar № 57
Esas № 3/463

28-V-1930

Yüksek Reisliğe

Kabahatların affı ve bazı cürümlerin takip ve cezalarının tecili hakkındaki 1441 numaralı kanunun dördüncü maddesinin tefsiri hakkında Adliye Vekâletinin iş'arına atfen Başvekâletten yazılan 13-V-930 tarih ve 6/1548 numaralı tezkere Adliye Encümenine tevdi edilmekle Adliye Vekâleti Ceza İşleri Müdürü Aziz Beyin huzurile tetkik olundu.

Tefsir lüzumuna dair Adliye Vekâletinin tezkeresi münderecatına göre; kanunî esbabı muhaffefe bulunması hasebile adam öldürenler hakkında tayin olunacak cezanın üçte ikisinin tecili, ancak bu muhaffif sebeplerin cana, ırza, ve mala karşı vaki olan taarruz üzerine ika edilen adam öldürmek fiilleri hakkında öldüren şahsa verilecek cezalara müteallik olduğu 1441 numaralı kanunun dördüncü maddesi iktizasından iken maddede münderiç sebepler haricinde ceza kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yazılı muhaffif sebeplere binaen cezası tenzil edilenler hakkında da tecilden istifade ettirilmemeleri muvafık olduğu halde tatbikatta bu sebeplerle dahi cezası tahfif olunanlara tecilin tatbik edildiği görüldüğünden muamelenin selâmet ve ittiradını temin zımnında tecile dair olan mezkûr dördüncü maddenin tefsirine ihtiyaç bulunduğu serdedilmiş ve Müdür Aziz Bey tarafında bu yolda verilen şifahî izahat dinlendikten sonra icabı müzakere olunmuştur:

1441 numaralı kanunun 4 üncü maddesinde muhaffif kanunî sebepler bulunmasından dolayi adam öldürmekten mahkûm bulunanlar hakkında cezalarının üçte ikisinin tecil edilmesi maddede yazılı olduğu veçhile ancak faile karşı ırza, mala, cana taarruz olunarak bu suretle tahrikin tesrii altında ika edilmiş olan adam öldürme filine matuf olduğu sarahaten yazılı olduğundan bu sebepler haricinde ceza kanununa göre cazanın tenzilini istilzam edecek diğer muhaffif sebeplerden dolayı mahkûm olanlara tecilin teşmili caiz olmıyacağı aşikâr bulunduğundan bu sarahat hilâfına tatbikatta verilmiş bir hükmün temyizen tashihi ve Mahkemei Temizcede o yloda bir karar ittihaz olunarak ceza heyeti umumiyesinde ve kezalik Temyiz Baş reisliği tarafından Temyiz Heyeti Umumiyesinde kanuna uyğun bir içtihadın tesbiti kanun mahsuna göre kabil olduğu cihetle mana ve maksat itibarile yukarıda yazıldığı gibi vazih ve sarih bulunan mezkûr dördüncü madde hakkında tefsiri bir karar verilmesine lüzum olmadığına encümence ittifakla karar verilmiştir Heyeti Umumiyenin tesvibine arzolunu.

Ad. En. Rs.	M. Muharriri	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozğat	Çorum	İzmir	Balıkesir
M. Fevzi	*Salâhattin*	*A. Hamdi*	*Münür*	*Enver*	*Sadık*

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Ankara	Erzincan	Kocaeli	Zonguldak	Edirne
A. Ihsan	*Abdülhak*	*Rağıp*	*Nazif*	*H. Hayri*

SIRA № 194

Hudut ve Sahiller Sıhbat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı katisi hakkında 1/675 numaralı kanun lâyihasile Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 senesi hesabı katisine mütedair mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/413 numaralı Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1926 senesi hesabı katisi hakkında 1/675 numarali kanun lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı: 6/1562

15 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Hudut ve Sevahil Sıhhat Umum Müdürlüğü 926 hesabı katisi hakkında S. İ. M. Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 14 - V - 1930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesiyle birlikte gönderilmiştir .

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
ismet

Hudut ve Sahiller Sihhat U. M. 1926 senesi hesabı katisine mütedair mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/413 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi

T. C.
Divanı muhasebat
Sayı: 4253/83

17 - II - 1930

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Hudut ve Sevahili Sıhhiye Müdüriyetinin 1926 senesi hesabı katisine müteallik olarak tanzim edilen mütabakat beyannamesinin cedavili müteferriası ile birlikte leffen takdim kılındığı arz olunur efendim. hazretleri

D. M. Reis vekili
Faik

Beyanname

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 926 senesi kat'i hesabı Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinden gönderilmekle muhasibin Divanı Muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabiyle karşılaştırılarak arada bir gûna fark görülmemiştir. Binaenaleyh kat'î hesapta gösterilen rakamların kabule şayan olacağını arzeyleriz.

Reisi Evvel V. ve İD. Reisi Sanisi *Faik* — 2 D. Reisi Sanisi *Abidin* — 3 D. Reisi Sanisi *H. Âlim*

Âza *Celil* — Âza *Hasan Zeki* — Âza *Ziya* — Âza *Basri* — Âza *Kâmil* — Âza *Müeyyel*

Âza *Fevzi* — Âza *Refik* — Müddei Umumî *M. Ali*

Divani Muhasebat Encümeni mazbatası

T B. M· M.
Di. Muh. Encümeni
Karar № 17
Esas № 1/675,3/413

26-V-1930

Yüksek Reisliğe

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 926 senesi bütçesine ait hesabı kat'î ile Divanı muhasebatın bu baptaki mutabakat beyannamesi encümenimizde mutalea edildi.

İntaç edilmiş olan hesaba nazaran kat'î hesapta münderiç erkam şayanı kabul görüldüğünden Hükûmetçe tanzim edilip aynen kabul olunan lâyihai kanuniye Meclisi Âlinin nazarı tasvibine arz olunur.

Reis *İsmail Hakkı* — M. M, *Kâzım* — Kâ. *Kadri* — Âza *Ali* — Âza *Hakim Rıza* — Âza *Hayrettin* — Âza *Hüseyin*

Hükûmetin teklifi	Encümenin tadili
Hudut ve Sahiller Sıhhat U. M. nün 1926 senesi hesabı kat'î kanun lâyihası	*Hudut ve Sahiller Sıhhat U. M. nün 1926 senesi hesabı kat'î kanun lâyihası*
1 — Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1926 malî senesi umum varidatı merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere 1 106 337 lira 71 kuruştur.	1 — Aynen
2 - Mezkûr müdürlüğün ayni sene masarifi (B) işaretli cetvelde yazılı olduğu veçhile 521 906 lira 94 kuruştur.	2 — Aynen

3 - 1926 senesi tahsisatından (B) işaretli cetvelin sütunu mahsusunda irae olunduğu üzere sarfedilmiyerek bakiye kalan 82 001 lira 62 kuruş iptal edilmiştir.

3 — Aynen

4 - Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

4 — Aynen

5 - Bu kanunun icrasına Sıhhat ve Içtimaî Muavenet Vekili memurdur.

5 — Aynen

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet		*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*

Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

(A) Cetveli

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum müdürlüğünün 926 malî senesi varidat hesabı kat'i Cetveli

F.	M.	Nev'i varidat	Bütçede yazılı olan muhammenat miktarı Lira	K.	Senesi zarfında Tahsil olunan miktar Lira	K
1	1	Tonilato rüsumu	341 660		473 464	23
	2	Şehadetname rüsumu	4 170		1 948	
	3	Mücellit patente rüsumu	4 170		3 478	
		Birinci fasıl yekûnu	350 000		478 890	23
2	1	Gezayi nakti hasılatı	9 170		6 055	
	2	Bulaşık rüsumu	37 500		10 785	18
	3	Sefain mesaha rüsumu	170		0	
	4	Bankalar ile hesabı cari dipozito faizleri	10 000		25 663	52
	5	Satılacak emval bedeli	430		1 322	89
	6	Hasılatı muhtelife	2 080		583 056	68
		İkinci fasıl yekûnu	59 350		626 883	27
3	0	Sigorta bedeli	920		564	21
		YEKÛNU UMUMÎ	410 270		1 106 337	71

(B) Cetveli

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 926 malî senesi hesabı kat'isi

F.	Muhassasatın nevi	Tahsisat Lira	K.	Tediyat Lira	K.	İptal olunan tahsisat bakiyesi Lira	K.
1	Maaşat ve ücurat	132 615		90 994	38	41 620	62
5	Tahsisatı fevkalâde	79 305		50 757	88	28 546	13
3	Memurin ve müstahdemini muvakkata ücuratı	35 835		32 221	21	3 613	79
M 3	Levazım	18 120		17 450	83	669	17
4	Masarifi muhtelife	23 330		21 130	50	2 199	50
5	Masarifi mütenevvia	109 965		104 612	59	5 352	41
0	Bütçe kanununun altıncı maddesi mucibince faslı mahsus	192 078	29	192 078	29	0	
0	341 senesi düyunu	12 659	97	12 659	97	0	
	YEKÜNU UMUNÎ	603 908	26	321 906	64	82 001	62

SIRA № 193

Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/578 numaralı kanun lâyihasile Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 1926 senesine ait mutabakat beyannamesinin takdim kılındığı hakkında 3/451 numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası

Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi hesabı kat'isi hakkında 1/451 numaralı kanun lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı : 6/464

6 - II - 1930

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Seyrisefain idaresinin 926 Senesi hesabı kat'isi hakkında İktısat Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 29-I-930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası teferruatile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim

Başvekil
Ismet

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 1926 senesine ait mutabakat beyannamesinin takdim edildiğine dair 3/451 numaralı Divanı muhasebat Riyaseti tezkeresi

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı № 175/4979

27 - IV - 1930

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Seyrisefain idaresi Umum Müdürlügünün 926 senesi mutabakat beyanna mesinin müteferri cetvellerile birlikte leffen takdim kılınmış olduğu arzolunur efendim.

Başvekil
İsmet

Beyanname

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 926 senesi kat'î hesabı İktisat Vekâletinden 16-1-930 tarih ve 171/1 numaralı tezkere ile gönderilmekle muhasibin Divanı Muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan idare hesabile karşılaştırıldı.

Merbut cetvelde görüleceği üzere varidat ve sarfiyatta görülen (5008) lira (20) kuruş farkın sebebi şudur: Gemilerin kahve ocakları hasılatı varidat bütçesi altıncı faslının birinci maddesini, zabitan ve mürettebatın iaşe masrafları da masraf bütçesinin beşinci faslını teşkil eylemekte olduğu halde bu kahve ocakları 26 - Mart - 926 tarihinden 6 - Ağustos - 926 tarihine kadar zabitan ve müretteba bilâbedel iaşe etmek şartile bir müteahhide verilerek varidat ve sarfiyatı bütçe haricinde bırakılmıştır.

Bu muamelenin Muhasebei Umumiye kanunu ahkâmına muhalif bulunduğu idare hesabının muhakemesi neticesinde dairesine tepliğ edilmesi üzerine ocakların bu müddet zarfındaki hasılatı daha evvelki ihale bedellerine kıyasen bilhesap hesabı kat'inin varidatına ve mukabili de iaşe masrafı olarak masrafına ilâve edilmiştir. Yukarda arz edildiği üzere mezkûr varidat ve sarfiyatın esasen butçe haricinde kalarak hakikî mıktarları malûm bulumadığı ve evrakı müspiteleri de Divanca tetkik edilmediği cihetle bittabi hesaba ithaline imkân görülmemiş ve arz olunan fark bundan husule gelmiştir.

İdarenin 926 senesi gayesindeki emanat ve bütçe emanatı hesaplarının bakiyesi (2 985 167) lira (62) kuruştan ibaret olup 927 senesine devredilen mevcudun mecmuu ise (210 109) lira (49) kuruşa baliğ olmakta bulunduğuna göre (2 748 058) lira (13) kuruş emanet paralardan bütçe masraflarına tediye edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Merbut cetvelde görüleceği üzere buna mukabil idarenin (2 390 847) lira (42) kuruş varidat bakayası olup bu miktar tamamen kabili istifa farzedildiği takdirde dahi emanata ait borçları ödemiye kâfi gelmiyeceği gibi tamamen karşılığı mevcut farzedilse dahi emanat paralarile bütçe sarfiyatının temin edilmesi caiz görülememiştir. Arzolunan emanat ve varidat bakıyelerinden bir kısmı mühiminin hazineye ait bulunduğu cihetle bunların temini mahsubu lüzumu Maliye Vekâletine ve dairesine yazılmış ve idare varidatının tahsili tahakkukuna tabi kısımdan olması itibarile bakaya devretmesi lâzım gelirken bu derece külliyetli miktarda bakaya devri caiz olmıyacağından bunların takip ve tahsili hususunda da Müdüriyeti Umumiyenin ve İktısat Vekâletinin nazarı dikkatleri celbedilmiş ve hesabı kat'îde münderiç diğer rakamlar hakkında zikre şayan bir cihet görülememiş olduğunu arzeyleriz.

Reisi Evvel Vekili ve Birinci Daire Reisi		İkinci Daire Reisi		Üçüncü Daire Reisi	
Sanisi		Sanisi		Sanisi	Âza
Faık		*Abidin*		*H. Âlim*	*Celil*
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Hasan Şevki	*Ziya*	*Basrı*	*Kâmil*	*Müeyyet*	*Fevzi*
Âza	MüddeiUmumi				
Refik	*M.Ali*				

Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Di. M. Encümeni
Karar № .18
Esas №1/578, 3/451

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 926 malî senesi hesabı kat'isine ait olarak Başvekâleti Celilenin 6 şabat 930 tarih ve 6/364 numaralı tezkeresile teklif olunan lâyihai kanuniye Divanı Muhasebat Riyasetinin 27 nisan 930 tarih ve 175/4979 numaralı tezkeresile vürut eden mütabakat heyannamesi ile birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Divança tetkik edilmiş olan hesaba nazaran hesabı kat'ide münderiç erkam şayanı kabul görüldüğünden hükûmetçe tanzim edilmiş olan lâyihai kauniye encümence emsali hesabı katilerde olduğu veçhile zuhuru muhtemel düyuna karşılık olarak dairesince mevkuf tutulmuş olan tahsisatın iptal olunan kısma ilâvesi tarzında şeklen bazı tadilât icrası suretile kabul edilmiştir. Mutabakat beyannamesinde muharrer olan mevadın neticei tetkikinde: Gemilerde kahve ocakları hasılatı bütçeye bir taraftan irat diğer taraftan da zabitan ve mürettebatın iaşe bedeli namile açılan fasla masraf kaydı lâzım gelirken bir müddet bu muamele bütçe haricinde cereyan ettirilmiş ve muahharen usulüne tevfiki hareket edilmiş olmasına mebni ilişilecek bir cihet görülmemiş ve bu itibarla işbu muamelenin mukayese tarikile erkama tahvil ve hesaba ilâvesi muvafık bulunmamıştır.

Emanat hesabında mukayyet mebaliğin bir kısmı varidata inkilâbı veya hazineye iadesi muktazi olduğu anlaşılmakta olduğundan bunların bir an evvel tasfiyesi lâzımdır. Seyrisefain idaresinin oldukça külliyetli bir miktarda bakiyei matlup devrettiği görülmüş olmakla mebaliği mezburenin takip ve tahsilinin temini encümenimizin cümlei temenniyatından bulunmuştur.

Keyfiyet Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arzolunur,

Reis	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
İsmail Hakkı	*Kâzim*		*Hakim Rıza*	*Ali*	*Kadri*

Âza	Âza
Hayrettin	*Hüseyin*

Hükûmetin teklifi:

Seyrisefain Umnm Müdürlüğünün 926 mali senesi hesabı kat'isi

1 — Seyrisefain idaresinin 926 senesi on aylık varidatı umumiyesi merbut (A) cetvelinde muharrer olduğu üzere (3 486 135) lira (82) kuruştur

2 — İdarei mezkûrenin 926 senesi masarifi umumiyesi merbut (B) cetvelinde gösterildiği üzere (3 812 848) lira (22) kuruştur.

3 — tahsisat bakiyesinden mevkuf tutulması icap eden (4 000) liradır.

4 — Tahsisattan gayri ez sarf bakiye kalup (B) cetvelinin sütunu mahsusasında gösterilen (46 262) lira (58) kuruş bakiyei muhassasat iptal edilmiştir.

5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

6 — Bu kanunun icrasına Maliye ve İktısat Vekilleri memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*
Ha. V.	Ma. V.		Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*		*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.		S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*		*Dr. Refik*

Encümenin tadili

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 926 mali senesi hesabı kat'isi

1 — Seyrisefain İdaresinin 1926 senesi varidatı umumiyesi merbut (A) cetvelinde muharrer olduğu üzere (3 395 408) lira (86) kuruştur.

2 — Mezkûr idarenin 1926 senesi masarifi umumiyesi (B) işaretli cetvelde yazılı olduğu veçhile (3 812 848) lira (22) kuruştur.

3 — Tahsisattan ez gayri sarf bakiye kalan (55 270) lira (78) kuruş iptal olunmuştur.

4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

5 — Bu kanunun icrasına İktısat Vekili memurdur.

(A) Cetveli

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 926 malî senesi varidat hesabı kat'isi

F.	M.	Nevi varidat	Bütçede yazılı olan muhammenat miktarı Lira	K.	Senesi zarfında tahsil olunan Lira	K.
1	1	Trabzon hattı	823 334		909 373	06
	2	Bartın »	1		5 508	86
	3	İstanbul - Mersin hattı	368 334		464 034	22
	4	İstanbul - İzmir »	195 000		289 210	87
	5	İzmire kadar Edremit ve Ayvalık hattı	1		38 152	35
	6	Zuhurat, kömür ve saire nakliyatı. Muhacirin nakliyatı	8 334		11 139	
		Birinci faslın yekûnu	1 395 004		1 717 418	36
2	1	Mudanya hattı	91 000		75 108	20
	2	Bandırma »	175 067		182 259	42
	3	Earabiga »	88 000		94 836	96
	4	İzmit »	32 500		30 809	83
		Silivri - Ereyli hattı				
		İkinci faslın yekûnu	386 567		393 014	41
3	1	Adalar hattı	273 217		290 736	07
	2	Kadıköy »	293 536		316 624	98
	3	Haydarpaşa »	218 344		258 811	22
	4	Anadolu »	52 281		60 395	04
		Ayastafanos »				
		Yalova »				
		Üçüncü faslın yekûnu	837 378		926 567	31
4		Nakliyat ve sevkiyatı askeriye hasılatı	16 668		21 887	84
5		13-1-340 tarihli talimatnameye tevfikan istifa kılınacak kılavuzluk ve romörkör ücuratı hasılâtı	141 668		141 318	12
6	1	Kahve ocakları hasılatı	15 000		8 583	91
	2	Emakin bedeli icarı	25 000		18 742	02
	3	Varidatı müteferrika	70 834		48 407	78
		Altıncı faslın yekûnu	110 834		75 733	71

F.	M.	Nevi varidat	Bütçede yazılı olan muhammenat miktarı Lira	K.	Senesi zarfında tahsil olunan Lira	K.
7		Hükûmetçe 926 senesi baharında icrası mukarrer seyyar sergi için tahsis olunacak vapur bedeli icarı olarak muvazenei umumiyeden tediye edilecek olan	100 000		105 731	11
8		Türkiye Liman şirketlerinben alınacak hissei temettü ve faiz	12 000		13 738	11
		Yekûn	3 000 119		3 395 308	86
		Kahve ocaklarının iaşe müteahhidinde bulunduğu zamana ait zabitan ve mürettebatın iaşe bedeli olarak Divanı Muhasebatın iş'arı üzerine mahsup edilen				
		YEKÛNU UMUMÎ	3 000 119		3 395 403	86

(B) Cetveli

Seyrisefain Umum Müdürlüğünün 926 malî senesi masraf hesabı kat'îsi

F.	Nev'i muhassasat	Tahsisat Lira	K.	Tediyat Lira	K.	iptal olunan tahsisat bakiyesi Lira	K.
1	Maaşat	760 061		751 236	55	8 824	45
2	Masarifat	2 129 876		2 125 541	09	4 334	91
3	Merakip ve sefaini bahriye mübayaat ve isticar esmanı ve masarifi	499 014		491 650	26	7 363	74
4	Sergi vapuru zabitan ve mürettebatı ve masarifi seferiyesi ve iaşesi	100 000		97 749	33	2 250	67
5	Zabitan ve mürettebatın iaşe masarifi	79 168		47 504	63	31 663	37
6	Sigorta ücreti ve sermaye imha bedeli	10 000		9 166	36	833	64
7	Türkiye liman ve kömür şirketlerine hissei iştirak	290 000		290 000		00	
	YEKÛNU UMUMÎ	3 868 119	00	3 812 848	22	55 270	78

SIRA № 183

Askerî memnu mıntakalar hakkındaki kanunun 7 inci maddesinin son fıkrasının tadiline dair 1/673 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Hariciye Encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/1563

15 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Askerî memnu mıntakalar hakkında Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7/V/1930 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Suveri muhtelife ile garp hududundan gelipte İstanbula otomobil ile gitmek istiyen ecnebilerin Çatalca müstahkem mevkii dahilinden de otomobil ile geçmeleri askerî memnu mıntakalar kanununun yedinci maddesi mucibince - müstahkem mevki dahilinde demir yolu mevcut olduğundan - mümkün olmamakta ve halbuki mezkûr müstahkem mevkiin Avrupayı ana vatana rapteden kara yolları üzerinde bulunmasından dolayı bu yolların otomobil ile gelen ecnebilere kapanarak yalnız demir yolu ile seyahata hasrı muvafık görülmekle beraber ecnebilerin müstahkem mevki mıntakasından istedikleri yoldan gelip gitmeleri de müstahkem mevkiin emniyeti noktasından mahzurlu bulunmuş olduğundan hem ecnebilerin seyahatları esnasında keşif ve tarassudatta bulunmak suretile müstahkem mevkiin emniyetini bozmak ve hem de demir yolu olan müstahkem mevkilerden ecnebilerin karadan ve otomobil ile de geçmelerini temin etmek üzere mezkûr kanunun yedinci maddesinin son fıkrasının Erkânı Harbiye Riyasetinin tensibile ilişik şekilde tadiline lüzum görülmüştür.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. Müdafaa Encümeni
Esas No. 1/673

22 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında Başvekâleti Celilenin 15 mayıs 1930 tarih ve sayı 6/1563/ 2 numaralı tahriratı bağlı esbabı mucibe ve kanun teklifi lâyihalarile emrü havale mucibince Encümenimizde tetkik olundu.

Esbabı mucibede beyan edilen mütaleat tamamile musip görüldüğünden teklif olunan kanun lâyihasının kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Hariciye Encümenine tevdi buyrulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Cebelibereket	İstanbul	Bitlis	Diyarbekir		Tokat
Naci			*Kâzım*	*Halit*	*B. Lûtfi*
Âza	Âza	Âza			
Esat	*Hasan Cemil*	*M. Kâzım*			

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar No. 18
Esas No. 1/673

24 - 5 - 1930

Yüksek Reisliğe

Askerî memnu mıntakalar hakkında 1110 numaralı kanunun yedinci maddesinin son fıkrasının tadili hakkındaki Başvekâletin 15 - 5 - 1930 tarih ve 6 : 1563/2 numaralı tezkeresi Millî Müdafaa Encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale edilmekle tetkik ve müzakere olundu:

Millî Müdafaa Encümeninin de tamamile musip bulduğu esbabı mucibe Encümenimiz tarafından da varit görülmüş olduğundan aynen kabulüne ve heyeti umumiyeye sevkedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdimine karar verildi.

Hariciye En. Reisi	M. Muharriri	Kâ.	Âza	Âza	Âza
Erzincan	Siirt	Edirne			
Saffet Ziya	*Zeki Mes'ut*		*İ. Süreyya*	*M. Nuri*	*Nusrat*

Hükûmetin teklifi

Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrasının tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 numaralı kanunun 7 inci maddesinin son fıkrası atideki veçhile tadil edilmiştir:

(.. Ecnebiler yalnız memnu mıntakalar dahilinden geçen tirenlerle hattı seyri takip eden sefinelerden istifade ederler. Veya kendilerine mahsus tayin ve tespit edilmiş olan yoldan geçebilirler.)

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun hükmünü icrayaİcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7/V/1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Bf. imzada bulunmadı

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

SIRA № 186

Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik binası arsasının satılmasına mezuniyet verilmesi hakkında 1/651 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube 1
Sayı: 6/1423

1 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik binası arsasının satılmasına mezuniyet verilmesi hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 30-4-930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Hükûmet malı olan Berlin Büyük Elçilik binasının pek büyük ve idare ve idamesi hususunda azim masrafı mucip olduğu gerek bunun ve gerek iki sene evvel bir fırtına esnasında kâmilen harap olan Tahran Büyük Elçilik kışlık bina arsasının mevkileri itibarile müsait fiyatlarla satılabileceği derpiş olunarak 6/6/929 tarih ve 1497 numaralı kanun ile bunların satılarak satış bedelile evvelemirde Berlin ve Tahranda ve sair Hükûmet merkezlerinde birer elçilik binası satın alınmasına mezuniyet istihsal olunmuştur. Senei maliyenin bidayetinden şimdiye kadar Berlinde elçilik için müsait bir bina bulunmaması ve son zamanlarda bina fiatlarının çok düşgün olması hasebile satılmamış ve Tahrandaki harap bina ve arsası için ahiren yüz otuz bin lira raddesinde bir teklif vaki olmuş ve satın alınabilecek müsait iki binadan birisi için 140 000 ve diğeri için 160 000 lira istenilmiştir.

Mezkûr binaların 1930 senei maliyesi içinde satılarak evvelbeevvel Berlin ve Tahranda ve kalan paraya göre diğer bazı elçilikler için müsait birer bina alınarak bedeli icar namı altında her sene ihtiyarına mecbur olduğumuz masariften bir kısmı bu suretle eksilmiş olacağı ve mezuniyeti mutazammın 6/6/929 tarih 1497 numaralı kanunun hükmü ikinci maddesi mucibince 929 senei maliyesi bütçesile mukayyet bulunduğu cihetle yeniden bir lâyihai kanuniye tanzim ve teklifine zaruret hasıl olmuştur.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
№ 109 M
Esas № 1/651

24-V-1930

Yüksek Reisliğe

Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçiliği arsasının setılmasına mezuniyet verilmesi hakkındaki kanun lâyihası Hariciye Vekâleti Müsteşarı Numan Bey hazır olduğu halde müzakere edildi.

Geçen sene Berlindeki bina ile Tahrandaki arsanın satılması hakkında esbabı mucibe lâyihasında gösterilen lüzum varit görülerek hükmü bir seneye münhasır olmak üzere 1497 numaralı kanun kabul olunmuştu.

Alınan izahata nazaran bu sene zarfında lâyık bedel bulunamamasından bina ile arsayı satmak kabil olamamış bulunduğu cihetle mezuniyetin daha bir sene müddetle yeniden verilmesi Encümenimizce de muvafık görülmüş ve kanun lâyihası kabul olunmuştur. Ancak satılacak bina ve arsa bedellerile evvelemirde Berlin ve Tahranda birer bina mübayaası, bu mümkün olmadığı takdirde veya artan paralarla diğer elçilikler için münasip binalar alınmasına mani teşkil etmemesi mülâhazasile ikinci maddedeki «evvelemirde» kaydı çıkarılmıştır. Müstacelen müzakere ve kabulü Umumî Heyetin tasvibine arzolunur.

Bütçe Encümeni Reisi	Reis V.	Mazbata M.	Aydın		
İstanbul	Bursa	Gazi Antap	Mühendis	Bordur	Erzurum
Fuat	*Muhlis*	*Remzi*	*Mitat*	*Vahit*	*H. Aziz*

Diyarbekir	İsparta	Konya	Kütahya	Maraş	Tokat	Vozgat
Rüştü	*Mükerrem*	*K. Hüsnü*	*Ni. Asım*	*Behçet*	*Şevki*	*S. Sırrı*

Hükûmetin teklifi

Kanun lâyihası

MADDE **1** — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik kışlık binası arsasının satılmasına mezuniyet verilmiştir.

MADDE **2** — Satış bedelinden hasıl olan meblâğ 930 senesi bütçesine irat ve ayni zamanda evelemirde Berlin ve Tahranda ve sair Hükûmet merkezlerinde yeniden elçilik binaları satın alınmak üzere 930 senei maliyesi bütçesinde açılacak faslı mahsusa tahsisat olarak vazolunur.

MADDE **3** — İşbu kanunun icrasına Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

MADDE **4** — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

30 - IV - 930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*

Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Bütçe Encümeninin tadili

Berlin ve Tahran Büyük Elçilik bina ve arsalarının satılmasına dair kanun lâyihası

MADDE**1** — Berlin Büyük Elçilik binasile Tahran Büyük Elçilik kışlık binası arsasının 1930 malî senesi zarfında satılmasına mezuniyet verilmiştir.

MADDE **2** — Satış bedelinden hasıl olan meblâğ bir taraftan bütçeye irat, diğer taraftan yeniden elçilik binaları satın alınmak üzere Maliye bütçesinde açılacak fasla tahsisat kaydolunur.

MADDE **3** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE **4** — Bu kanunun hükmünü icraya Hariciye ve Maliye Vekilleri memurdur.

SIRA № 201

Devlet memurları maaşının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât yapılmasına dair 1/674ve Nafıa fen mekteplerile yüksek mühendis mektebi ressam ve topograf şubelerinin tevhidi ve yüksek mühendis mektebinin1928 senesi tasarrufatından olan 34,770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 senesi bütçesine ilâvesine dair 1/692 numaralı kanuu lâyihaları ve Nafıa ve Bütçe Encümenleri mazbataları

Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât yapılmasına dair 1/674 numaralı kannn lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/1561

15-V-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Varidat müdürü olmıyan vilâyetlerdeki varidat mümeyyizleri unvanının varidat müdürlüğüne tahvili ve vilâyet pul tetkik memurlarının vekâlet kadrosuna nakli hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 14 - V - 1030 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte gönderilmiştir.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Malî işlerimizde gerek ihtisas ve gerek mes'uliyeti tayin noktasından taksimi vezaif esasına riayet edilerek vilâyetlerin malî muamelâtı varidat ve muhasebe işleri namile ikiye ayrılmıştır.

Ahiren muhasebe işlerinin bir müdür tarafından tedvir ve ifası için vilâyat muhasebe mümeyyizliği unvanı merkez malmüdürlüğüne tahvil edildiği halde varidat işlerini tanzim ve idare ile mükellef olan vilâyet memurlarının unvanı bazı vilâyetlerde varidat müdürlüğüne tebdil edilmiş ve kısmı azamında eskisi gibi varidat mümeyyizliği namı kalmıştır.

Unvanlardaki bu farkın yeknesekliğini temin noktasından izalesi zarurî bulunduğu gibi deruhte edilen vazife ve mesuliyetin icabatı da bunların unvanlarının varidat müdüriyetine tahvilini istilzam etmektedir.

Bundan başka yeni vergi kanunlarımızın hükümlerini hakkile anlamak ve tamamile tatbik edebilmek oldukca yüksek vukufa ve malûmata ihtiyaç göstermektedir. Mümeyyizlik unvanının varidat müdürlüğüne tahvili ile bu memuriyetlere doğrudan doğruya vekâletimizce daha ehil ve malûmatlı kimselerin tayin edilmesine imkân vermiş olacaktır.

Bununla beraber unvanların tebdil ve teadül kanununa merbut cetvelde muharrer maaşatın miktar ve dereceleri üzerinde de hiç bir tesiri haiz olmıyacak ve binaenaleyh maaşatın tevhit ve teadülü esaslarına da muhalif düşmiyecektir. Maruz sebeplere mebni teadül kanununda münderiç varidat mümeyyizleri unvanının varidat müdürü unvanına tahvili münasip görülmüştür. Şukadar ki esas kadroda varidat müdürlüğü teşkilatı olan bazı vilâyetlerde ayrıca varidat mümeyyizleri de mevcut olduğundan bunların alahalihi bırakılması ve tahvilin varidat müdürlüğü olmıyan mahallerdeki mümeyyizliklere hasrı icap ettiğinden lâyiha ona göre tertip olunmuştur.

Damga resmi zayiatına mani olmak üzere damga kanunu mucibince malî ve ticarî müesseselerde icra edilecek pul tetkikatı için ihdas edilmiş olan pul tetkik memurluklarda istihdam edilecekleri Vilâyetler nazarı dikkate alınarak gerek 929 senesi butçesinde ve gerek teadül kanunile ona merbut cetvelde mezkûr memurlar Vilâyet kadrolarında gösterilmiştir.

Halbuki; tetkik memurlarının vazifeleri teftiş mahiyetinde olduğu gibi tetkik memurluklarına tayin edileceklerin yalnız damga kanununun ahkâmına lâyikile nüfuz edecek ve evrakın mahiyetlerini tespit edecek kabiliyeti de haiz bulunmaları ve binnetice adlî ve idarî kanunlardan bir çoklarına vakıf bulunmaları icabeder. Bu evsafı haiz olmayan tetkik memurlarının istihdamlarından beklenilen fayda hasıl olmaz.

Binaenaleyh pul tetkik memurlarının tayininde Vilâyetçe sıkı bir imtihana tabi tutularak ehliyet ibraz edenler arasından ve matlup evsafı haiz bulunanlardan alınmasına şiddetle lüzum görülmekte ve bu suretle tatbikatta bulunulmaktadır. Ancak pul tetkik memurlarının Vilâyet kadrolarında bulunması Vilâyetlerin Umumî İdaresi hakkındaki kanuna göre bunların Vilâyetlerce tayinlerini istilzam etmekte olduğundan tatbikatta mezkûr kanun ahkâmile bir gûna taaruz teşkil etmeyecek surette tetkik memurlarının doğrudan doğruya hazinece tayin edilebilmelerini temin için bunların Vekâlet kadrosuna alınması muvafık görülmüş ve bu baptaki kanun lâyihası ona göre tanzim ve takdim kılınmıştır.

Kanun Lâyihasi

1 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve taadülüne dair olan 1452 numaralı kanun ile merbutu cetvelde muharrer 11 inci dereceli vilayat varidat mümeyyizlerinden onbeşinin ve 12 inci dereceli mümeyyizlerden yirmi yedisinin ve 14 üncü dereceli mümeyyizlerden on üçüncü ünvanları varidat müdürlüğüne tahvil olunmuştur.

2 — Vilâyat pul tetkik memurlarından 8 inci ve 9 uncu derecelerden ikişer ve 10 uncu dereceden beş on birinci dereceden sekiz ve 12 inci dereceden beş adedi mezkûr kanuna merbut cetveldeki maaş ve dereceleri dahilinde olmak üzere Maliye Vekâlet merkez kadrosuna nakledilmiştir.

3 — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

4 — İşbu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

8-5-1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V,
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*CemalHüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Nafıa mekteplerile yüksek mühendis mektebi ressam ve topograf şubelerinin tevhidi ve yüksek mühendis mektebinin 1928 senesi tasarufatından olan 34 770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 senesi bütçesine ilâvesiue dair kanun lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı : 6/1642

18 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Fen mekteplerile yüksek mühendis mektebi ressam ve topograf şubelerinin tevhidi ve yüksek Mühendis mektebinin 1928 senesi tasarrufatından Bankada mevcut olan 34 770 lira 18 kuru-

şun mezkûr mektebin 1930 varidat ve masraf bütçesine ilâvesi hakkında Nafıa Vekâtince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18-V-1930 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan 2 kıt'a kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatasıyle birlikte leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

1339 senesinde elâziz vilâyetinde açılan ve 1026 senesinde Ankaraya nakledilen (2) numaralı fen mektebinin bugün iki devresinde anrak (35) talebe mevcut olup diğer devrelerinde talebe yoktur. Bu sene kayit ve kabul için yapılan müteaddit ilânlara rağmen talip te zuhur etmemiştir. 1928 senesinde Yüksek Münendis Mektebinde açılan ressam ve topograf şubesinde ise iki sınıf mevcut olup bunlarda da (39) efendi vardır. Tahsilleri itibarile fen mekteplerinden farkı olmıyan bu şubenin Yüksek Mühendis Mektebine merbut kalması idareten muvafık görülmediği cihetle bu şube ile (2) numaralı Ankara Fen mektebinde sarfolunan mesainin (1) numaralı İstanbul Fen Mektebinde cemi maksada daha uygun görülmüştür. Bu esasa binaen bütçemizin Büyük Millet Meclisi Bütçe Encümeninde müzakeresi esnasında (2) numaralı Ankara Fen Mektebile Yüksek Mühendis Mektebine mülhak ressam ve topograf şübesinin eylûl 1939 gayesine kadar olan dört aylık maaş ve masrafları ipka olunarak mütebaki sekiz aylık tahsisatları bütçelerinden tenzil edilmiş isede Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair olan kanuna merbut (2) numaralı cetvelde Nafıa Fen Mektepleri kadroları (1) numaralı Fen Mektebi ve (2) numaralı Fen Mektebi diye tefrik edilmiş olduğundan maaş ve masraflarının ödenmesinde müşkilâtı mucip olmamak üzere bu iki mektebin tevhidine ve Ressam ve topograf şübesinin de Fen Mektebine ilhakına mezuniyeti mütezammın olmak üzere merbut kanun lâyihası tanzim ve takdim kılınmıştır efendim.

Nafıa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar 1/692

21-V-1930

Yüksek Reisliğe

Fen Mekteplerile Vüksek Mühendis Mektebinin ressam ve topograf şubesinin tevhidine dair encümenimize muhavvel kanun lâyihası Nafıa Vekili Recep Beyefendinin huzurile tetkik ve müzakere edildi.

Ankaradaki Nafıa Fen Mektebi mevcudunun her türlü teşvikata rağmen üçte birine baliğ olmamış ve İstanbuldaki 1 numaralı mektebin de mevcudu noksan kalmıştır. Binaenaleyh tasarrufa riayeten iki mektebin birleştirilmesi lâzım addedildiği gibi Yüksek Mühendis Mektebine merbut ressam ve topograf şubesinin derece ve zaman tahsil itibarile işbu mektebe raptedilerek idaresi muvafıkı maslahat görülmüş lâyihai kanuniyenin birinci maddesi tadilen ve ikinci, üçüncü maddeleri aynen kabul edilmek suretile lâyiha tasvip edilerek bütçe encümenine tevdi kılındı.

Na. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
Samsun	Manisa	Zonguldak		Kütahya	Kütahya
Ethem	*Osman*	*H. Ferit*	*Dr. Asım*	*İ. Hakkı*	*İbrahim*

Hükûmetin teklifi

(1 ve 2) numaralı Nafıa Fen Mektepmlerile Yüksek Mühendis Mektebi ressam ve topograf şubesinin tevhidine dair kanun

MADDE **1** — Teadül kanununa merbut (2) numaralı cetvelde muharrer (1 ve 2) numaralı Fen Mekteplerile Yüksek Mühendis Mektebine merbut ressam ve topograf şubesinin [1 teşrinievvel 1930 tarihinden itibaren] tevhidine ve maaş ve masraflarının (1 ve 2) numaralı Fen Mekteplerine ait kadro ve muhassasat dahilinde memzucen sarfına Nafıa Vekili mezundur.

MADDE **2** — Bu kanun teşrinevvel 1930 iptidasından muteberdir.

MADDE **3** — Bu kanunun hükmünü icraya Nafıa ve Maliye Vekilleri memurdur.

18 - 5 - 930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*
Ha. V.	Ma. V.		Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*		*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.		S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*		*Dr. Refik*

Nafıa encümeninin tadili

Muaddel Birinci Madde

Madde 1 — Yüksek Mühendis Mektebine merbut ressam ve Topograf şubelerile 1 ve 2 numaralı Fen Mekteplerinin bir leşdirilerek maaş ve masraflarinin teadül kanununa merbut 1 ve 2 numaralı Fen Mekteplerine ait kadro ve muhassasatı dahilinde memzucen sarfına Nafıa Vekili mezundnr.

Madde 2 — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 3 — Aynen kabul edilmiştir.

Esbabı mucibe

Mühendis Mektebi gibi Teknik bir müessesenin bünyesinin en mühim kısmını lâboratuvarlar ve buna müteferri tesisat teşkil eyleyeceğini izaha hacet yoktur. Hali hazırde Yüksek Mühendis Mektebinin Lâporatuar tesisatı Mektebin kırk senelik bir mazisine rağmen muhtelif avamil ve tesirat neticesi olarak hemen yok denilecek bir derecededir. Filhakika bu hususta her sene birer miktar tahsisat verilmektedir. Fakat bununla mektebin hemende hiç denilebilecek bir tarzda olan lâboratuvarlarını yapmaga hiçte imkân yoktur. Çünkü bu husus için konulmakta olan para ancak son bir- iki seneden beri 25000 ile 40000 lira arasında tahavvül etmekte ve bu para ayni zamanda mektebin tefrişat, ders sırası, karatahta ,Resim tahtası, levazımı tersimiye, yatakane ve yemek levazımı, hastane matbaa levazımı, kitap mübayaa masrafı gibi bir sureti umumiyede Mektebin Demir baş eşyası meyanına dahil bilcümle hususatına da sarfedilmekte olmasından dolayı bundan laboratuarlar için tefrik edilen miktar cüziyat kabiline tenezzül eylemektedir. Halbuki asrî tesisatı haiz bir Mühendis mektebi büsbütün haddi asgarî dahilinde kalınmak şartile bile laboratuarlar için her halde iki milyon liradan dun bir meblâğ kifayet edemiyeceğini zikre hacet yoktur. Mektebin, memleketin ihtiyacatı hazıra ve müstakbelesine tekabül edecek birhale getirilmesi zarurî olup bunun hemen bir on sene gibi bir müddet zarfında ikmalide behemehal lâzım gelmektedir. Bu suretle hareket edilmediği takdirde parça parça sarfolunan paralar adeta heder olacak demektir.

İşte bunu nazarı itibara alan VekâletYüksek Mühendis mektebinin bu seneki bütçesinin bu faslından hıç bir şey tevkif etmemeğe imkân aramışsada iktisâdî programın tatbiki karşısında

zaten pek mütevaziane taklif edilmiş olan bu faslın miktarının da nısfına indirilmesine mecburiyet olmuştur. yalnız mülhak bütçe ile idare olunan mezkûr mekep bütçesinin hini tetkikinde 928 den müdevver (34 870) lira (18) kuruş kadar bankada mevcut bir parası bulunduğu görülmüş ve her halde bütçenin tasdikinden sonra tahakkuk edecek meblağın bu sene bütçesinin tevazününe bir tesiri olmiyacağı mülâhaza olunarak evelce mühendis mektebi Bütcesinden tenzil edilmiş bulunan (114 000) liranın Lâboratuar tesisatı hususunda bıraktığı boşluğu kismen doldurmak için bu paranın teklif olunan kanun dairesinde Mühendis mektebi bütçesine ilâvesi ve mektep lâboratuarlarının emri tesisinde görülen lüzum ve ehemmiyetine binaen hemen de zarurî bir tedbir olarak telakki edilmiş ve bu suretle merbut kanun lâyihası takdim edilmiştir.

Nafıa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Nafıa Encümeni
Karar No. 1/692
Esas No. 6/12

21 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Yüksek Mühendis Mektebinin 1928 senesi tasarrufatından bankada mevcu 34,770 lira 180 kuruşun mezkûr mektebin 1930 malî senesi varidat bütçesine ilâvesine müteallik ve Encümenimize muhavvel kanun lâyihası Nafıa Vekili Recep Beyefendinin huzurile tetkik edildi.

Mektebin bilhassa laboratuarlar ihtiyacatına karşı tahsisatı gayrı kâfi olup ihtiyacın kısmen tevnidini istihdaf eden talebi vakıın kabulü muvafık görülerek lâyihai kanuniye Encümenimizce tasvip ve kabul edilmiştir. Bütçe Encümenine tevdi kılındı.

Nf. E. Rs.	M. M.	Kâtip			
Samsun	Manisa	Zongnldak	Kütahya	Kütahya	
Ethem	*Osman*		*İ. Hakkı*	*İbrahim*	*Akif*

Hükûmetin teklifi

Yüksek Mühendis Mektebi 928 senesi tasarrufatından bankada mevcut 34 770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 malî senesi bütçesine ilâvesine dair kanun

Madde 1 — Yüksek Mühendis Mektebi 1928 senesi tasarrufatından bankada mevcut (34 770) lira (18) kuruşun bir taraftan mezkûr mektebin 1930 malî senesi varidat bütçesinde açılacak rakamsız faslı mahsusa irat ve diğer taraftan masraf bütçesinin üçüncü faslının ikinci tesisat maddesine ilâveten tahsisat kayit ve sarfına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Nafıa Vekilleri mezundur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
125 M.
1/674
692

27 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbut cetvelde bazı tadilât yapılması, nafıa fen mekteplerile Yüksek Mühendis Mektebi Ressam ve topograf şübelerinin tevhidi ve Yüksek Mühendis mektebinin 1928 senesi tasarrufatından olan 34 770 lira 18 kuruşun mezkûr mektebin 1930 senesi bütçesine ilâvesi hakkında olup encümenimize havale olunun kanun lâyihaları alâkadar memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihanın biri ile Maliye Vekâletinin vilâyat memurları kadrosunda bulunan varidat mümeyyizlerinden bir kısmının unvanlarının varidat müdürlüğüne tahvili ve yine vilâyat kadrosunda bulunan pul tetkik memurlarından bir kısmının merkez kadrosuna alınması istenilmektedir.

Bu bepta esbabı mucibe lâyihasında dermeyan olunan noktai nazar encümenimizce de varit görülmüş ve lâyiha kabul edilmiştir.

Diğer lâyiha ile de (1) ve (2) numaralı fen mektepleri ile Yüksek Mühendis Mektebine merbut ressam ve topograf şubesinin 1 teşrinievvel 1930 tarihinden itibaren birleştirilmesine ve maaş ve masraflarının memzucen sarfına mezuniyet istenmektedir. Lâyihaya merbut esbabı mucibe ile Nafıa Encümeni mazbatasında izah olunan noktai nazara encümenimizce de iştirak olunarak bu lâyiha bazı tadillerle kabul edilmiştir.

Diğer lâyiha ise Yüksek Mühendis Mektebinin 1928 senesi tasarrufatından bankada mevcut parasının mektebin 1930 senesi varidat ve masraf bütçesine ilâvesine dair olup bu husus mektebin 1930 bütçesile temin edilmiş olduğundan ayrıca kanun tanzimine lüzum kalmamıştır.

Maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki kanunun ikinci maddesine merbut cetvelde Emniyeti Umumiye Umum Müdürlüğünün merkez kısmında (Müdüriyeti Umumiye maiyyetine memur) serlevhası altında bulunan on iki kişilik zabita heyetinin ahiren Yüksek Meclisçe kabul buyrulan Dahiliye Vekâleti merkez teşkilâtı hakkındaki kanunun 13 üncü maddesine merbut cetvele alınmış olduğu bittetkik anlaşılmış ve ilğası düşünülmeyen bu teşkilâtın yine Müdüriyeti Umumiye emrinde istihdamları için lâyihaya bir fıkra ilâve edilmiştir.

Her üç lâyihayı birleştirmek suretile yeniden hazırlanan lâyiha müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

B. E. Rs.	Rs. V.	M. M.			
Istanbul	Bursa	Gazi Antep	Aydın	Bordur	Isparta
Fuat	*Muhlis*	*A. Remzi*	*Mühendis Mitat*	*Vahit*	*Mükerrem*
Konya	Kütahya	Tokat	Yozgat		
K. Hüsnü	*Niyazi Asım*	*Şevki*	*S. Sırrı*		

Bütçe Encümeninin teklifi

Devle memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki kanuna merbat cetvelde bazı tadilât icrasına dair kanun tâyihası

Madde 1.— Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülü hakkındaki 1452 numaralı kanunun ikinci maddesine merbut cetvelde aşağıda yazılı tadilat yapılmıştır.

A - Maliye Vekâletinin Vilâyat memurlarından merbut (1) numaralı cetvelde adet ve dereceleri gösterilen varidat mümeyizlerinin unvanları varidat müdürlüğüne tahvil olunmustur .

B - Maliye Vekâletinin vilâyat memurlarından merbut (2) numaralı cetvelde adet ve dereceleri gösterilen bul tetkik memurları merkez kadrosuna nakledilmiştir.

C - Emniyeti Umumiye merkez kadrosundan merbut (3) numaralı cetvelde gösterilen memurlar Umum Müdürlük emrinde istihdam olunurlar;

D - Nafıa Vekâletinin Vilayat kadrosunda bulunan 1 ve 2 numaralı Nafıa fen mektepleri tevhit edilerek yeniden tespit olunan kadrosu merbut (4) numaralı cetvelde gösterilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinde muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Nafıa ve Dahiliye Vekilleri memurdur

(1) NUMARALI CETVEL

Dere.	Nev'i memuriyet	Adet	Maaş
11	Vilâyat Varidat Mümeyyizi	15	30
12	» » »	27	25
14	» » »	13	20

(2) NUMARALI CETVEL

7	Pul tetkik memuru	22	55
8	» » »	2	45
9	» » »	5	40
10	» » »	8	35
11	» » »	5	30

(3) NUMARALI CETVEL

Müdüriyeti Umumiye maiyetine memur

14	İkinci komiser	1	20
15	Komiser muavini	1	17,5
16	Polis memuru	10	16

(4) NUMARALI CETVEL

Nafıa Fen Mektebi

6	Müdür	1	70
12	Kâtip ve hesap memuru	1	25
13	Dahiliye baş memuru	1	22
14	» memuru	3	20
14	Ambar ve alât memuru	1	20
14	Levazım ve mübayaa memuru	1	20
8	Muallim	1	45
9	»	1	40
10	»	7	35
11	»	2	30
12	»	3	25
14	»	3	20

SIRA № 187

İnhisar İdarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında 1/159 numaralı kanun lâyihası ile Sıvas Meb'usu Remzi ve Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin tütün, şeker ve şekerli mevat, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarlarının mülhak bütçeler ile idaresi ve varidat ve masarifatının cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat murakabesine tabi tutulması hakkında 2/24 numaralı kanun teklifi ve Maliye Adliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

İnhisar İdarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında 1/159 numaralı kanun lâyihası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı : 6/1316

29-3-1928

B. M. M. Riyaseti Celilesine

İnhisar İdarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında Maliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 21 mart 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Devlet için menabii varidat temini ihtiyacat ve gayelerinin mevludu olan inhisar idareleri ayni zamanda ticarî ve iktisadî muamelât ve hususat ile çok sıkı münasebet ve alâka ile bağlı oldukları derkârdır. Bu idarelere mevdu vezaif ahkâmı mahsusa: taamülü ticariye ve sınaiyeye göre Hükûmetçe tahsis edilen sermayelere devredilmektedir.

Devlet sermayesile iş gören ve ayni zamanda muamelesi ticarî ve iktisadî olmakla beraber hasılı varidat Devleti teşkil eden mevzubahs idarelerin mahiyeti asliye ve esasiyelerine iras halel etmemek şartile Hükûmet ve Meclisi Âlinin ciddî ve esaslı murakabesine tabi tutulması nikatı adideden faideli görülmüş olduğundan bunların mülhak birer bütçe ile idaresi hazinece tekarrür ettirilmiştir. Ancak bu idarelerin mütenevvi muamelâtı ticariye ve sınaiyeyi ifaya ve ukudat icrasına mecbur olmalarına göre ukudattan mütevellit vecaibin netayicinide haizi selâhiyet olmaları zarurî görülmüş olduğu gibi muamelâtı ticariye ve sınaiyenin kavaidi esasiyesinden olan sür'at kaziyesinin de temini için mezkûr idarelerin şahsiyeti hükmiye olarak temsili ve hususî vaziyetlerine ve ifasile mükellef bulundukları işlerin mahiyetine göre de doğrudan doğruya hazine ve Meclisi Âliye müntehi ayrı bir şekli murakabe ile muamelâtın sür'at ve selâmeti derpiş edilmiş olduğundan merbut lâyihayi kanuniye bu esasa göre tanzim ve takdim kılınmıştır.

Sıvas Meb'usu Remzi, Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin tütün, şeker ve şekerli mevat, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarlarının mülhak bütçeler ile idaresi ve varidat ve masarifatının cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat murakabesine tabi tutulması hakkında 2/24 numaralı kanun teklifi

Riyaseti Celileye

Tütün, şeker ve şekerli mevat, petrol, benzin, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisar idareleri bütçelerinin Büyük Millet Meclisinin murakabesinden âzade kalmasına makul hiç bir sebep görülememektedir. Bilakis daimi surette selâmeti temin için bu murakabenin elzem olduğu fikrindeyim. Bu idarelerin ticarî mahiyette işler görmesi dahi bu hususta mantıkî bir sebep teşkil edemez. Buna vazifelerinin mahiyeti daha az ticarî olmıyan Seyrisefain Anadolu - Bağdat demiryolları ve Haydarpaşa liman ve rıhtım, Devlet demiryolları ve limanları idarelerinin hiç bir mahzur olmadan Meclisi Âlinin tetkik ve tasdikına tabi mülhak bütçelerle idare edilmekte olması bir delili kâfidir. Bu sebeple merbut lâyihadaki mevadın kanuniyetini teklif ediyorum.

Sıvas Meb'usu *Remzi*

Denizli Meb'usu *Mazhar Müfit*

Tütün, şeker ve şekerli mevat, petrol ve benzin, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarlarının muvazenei umumiyeye mülhak ve Büyük Millet Meclisince tasdik olunacak bütçeler ile idaresi ve varidat ve masarifatın cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat murakabesine tabi olması hakkında teklifi kanunî

8-I-1928

Riyaseti Celileye

Zirde arzeylediğim mevadı kanuniyeyi merbut esbabı mucibe lâyihasındaki izahata müsteniden teklif ve Büyük Millet Meclisinin nazarı tasvibine arzeylerim :

Madde 1 — 1928 senei maliyesi iptidasından itibaren tütün, şeker ve şekerli mevat, petrol ve benzin, ispirto ve meşrubatı küuliye inhisarları muvazenei umumiyeye mülhak ve Büyük Millet Meclisince tasdik olunacak bütçeler ile idare olunur. Bu idarelerin varidat ve masarifatının cibayet ve icrasından sonra Divanı Muhasebat mürakabesine tabidir.

Madde 2 — İşbu kanunun tatbikına Maliye Vekâleti memurdur.

Madde 3 — İşbu kanun neşri tarihinden itibaren meirîdir.

Sıvaz *Remzi*

Denizli *Mazhar Müfit*

Maliye Encümeni mazbatası

18 -4 - 1928

Riyaseti Celileye

İnhisar idarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkındaki kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatası ve ayni mevzua taallûk eden Sıvas Meb'usu Remzi ve Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin teklifi kanunisi mumaileyh Mazhar Müfit Bey ve Varidat Müdürü Umumisi Kâmil ve Muhasebei Umumiye Müdürü Umumisi Faik Beyler hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu:

Hükûmetin esbabı mucibe mazbatasında izah ettiği veçhile Devlete varidat menabii temin eylemek maksat ve gayesile teessüs eden ve mevzuu iştigalleri sınaî ve ticarî muamelât ve

hususat olan inhisar idarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz olması ve mülhak bütçe ile idaresi esasını ifade eden kanun lâyihasını esas itibarile tasvip eden encümenimiz berveçhizir esbaba mebni bazı maddelerini tadil etmeye lüzum görmüş ve tadilâtın esbabını izahtan evvel umumî mütaleasını ilâve eylemegi faideli addetmiştir. İnhisar idarelerinden şeker ve petrol ve benzin idaresi inhisar muamelâtını filen tatbik etmeyip konşimentolar üzerinden inhisar resmini cibayet etmekle iktifa edebildiğine nazaran bu dairenin vâsi teşkilâta lüzum ve ihtiyacı kalmadığı kanaatindedir.

Tütün ve müskirat idarelerine gelince; bunların gerek teşkilâtları ve gerek sahai iştigalleri itibarile memleketin en mühim iki unsuru iktisadisini yedi inhisarlarında bulundurduklarına göre bu idarelere verilecek yeni şekil ve vaziyette yalnız malî mülahaza ile iktifa edilmiyerek memleketimizin birinci derecede ihracat maddesini teşkil eden tütünün istihsaline ait ve fevkalâde boğucu olan inhisarı duhan kanununun ziraate taallûk eden kısmının esaslı surette tadili ve ticareti hariciyeye ait kısmında ve bilhassa yaprak tütün ihracında inhisar idarelerinin tüccara rakip mevkiinde olmamasının, müskirat ve ispirto imalinde memleketin maddei iptidaiyesinden olan yaş ve kuru meyva hurda ve dökäntülerinden istifade edilmesini tavsiye eylemeyi vazife talâkki eylemiştir.

Lâyihai kanuniyenin esbabı mucibesine gelince mahiyetleri itibarile birer müessesei ticariye ve fakat sermayei mütedavilelerile bilcümle menafii kanunu mahsusla Devlete ait bulunan inhisar idarelerine verilecek şekil, tam bir müessesei ticariye mahiyetinde olduğu takdirde murakabeyi filen icra edecek zatî sermayenin mefkudiyetine ve Devlete ait sermaye ve menafii Devletçe mevzu ve devairi resmiyece mabihittatbik olan kavaide tevfikan idaresinde ise serbestçe icrayi ticaret mümkün olmıyacağ tabiî olmasına mebni elde edilen varidatın sekteye uğramamasını teminen mutedil bir şekli mutavassıt kabulü zarurî görülmüş ve bu esasa göre lâyiha tadil edilmiştir.

Kanunun birinci maddesi aynen kabul edilmiş ve ikinci maddesinde, Hükûmetin teklifinde halen mevcut meclisi idarelerin faydası olmadığından bahisle meclisi idarelerin ilga edildiği ve idarenin müdürü umuminin şahsiyetinde temerküz ve tekâsüf ettirildiği görülmekle yalnız otuz milyona karip muamele yapan tütün ve onun nısfına kadar muamelesinin tezayüdü memûl bulunan müskirat idarelerinin azim mübayaat ve satışlarında ve her biri vekâlet kadar vasi teşkilâta malik işbu idarelerde meclisi idarelerin lâğvi dolayısile Maliye Vekâleti namına akabi muamelede tetkik ve mürakabe etmek üzere murakipler tayini takarrür etmiş isede bu murakiplerin akdin tamam olmasından veya icrasından sonra yapacakları murakabenin tekemmül eden akdin feshini mncip olmıyacağı ve icrasından sonra murakabe yalnız mesuliyeti tayin mahiyetinde kalacağı cihetle muamelâtı umumiyedeki icranın bütün ağırlığının kayit ve şarta tabi olmaksızın bir zat uhdesine tevdiini muvafık görmiyen encümenimiz birinci sınıf müdürlerile fabrika müdürlerinin tasdiki memuriyetlerile hizmetten aflarını Maliye Vekâletine tevdi etmiş ve Maliye Vekilinin tasdikile tayin edilmek suretile her hangi bir müessesei hususiyedeki müstahdem mevkiinden çıkan ve nüfuzu mevkiîsi temin olunan birinci sınıf müdürlerden mürekkep olmak üzere her inhisar idaresinde müdürü umumisinin tahtı riyasetinde müdürler encümeni teşkilini derpiş etmiş ve bu encümene mübayaat ukudat ve satışlardan başka baş müdür ve müdürlerin intihap ve azli gibi bazı hukuk ve salâhiyetlerde vererek kararlarından müştereken mesul olacaklarını da işaret ederek ikinci ve üçüncü fıkraları vaz ve ilâve eylemiştir.

2 - Üçüncü maddede şeklî bazı tashihat yapılmış (bunlar) kelimesinin yerine (murakipler) ve (nizamnamei mahsusunda tespit edilir) ibaresi de (nizamname ile tespit olunacaktır) ekline konulmuştur.

3 - Dördüncü maddede hususî müessesat tabiri inhisar idarelerinin ifa eyledikleri muamelâtı ticariye ve sınaiyenin mahiyetini temamen ifade edemediğinden (müessesatı ticariye) tabirinin ullanılması daha muvafık görülmüştür.

4 - İnhisar idareleri emvalinin masuniyetini teminen vazedildiği anlaşılan beşinci madde nhisar idarelerinin mahiyeti ticariye ve iktisadiyeleri dolayısile tatbikatta müşkilâtı dai olacağı

derpiş olunarak inhisar idarelerinin eşhası hususiye ile münasebatlarında kavaidi umumiye ahkâmı cari olmak üzere bu madde hükmü yalnız inhisar idaresi memurin ve müstahdeminine hasredilmiş ve buna binaen maddenin başına (inhisar idareleri memurin ve müstahdemininden) tabiri ilâve edilmiştir.

5 - İnhisar idarelerinin mevzuları olan muamelâtı ticariye ve sınaiyeyi ifa için lüzum görülen sermayei mütedavilenin sureti itasına dair olan altıncı madde de bütçe usul ve kavaidine tevfikan muamele için şeklî tadil yapılmış ve sermayei mütedavilenin Maliye bütçesine vazolunarak ita edilmesi kabul olunmuştur .

6 - İnhisar idareleri Meclisi Âlice tasdik olunacak mülhak bütçelerle idare olunacaklarına göre bu idarelerin kısa vadeli istikraz ve avanslar akteylemesi ve kredi küşat eylemesi bütçelerinin tayin edeceği hudut ve şerait dairesinde olmak tabiî bir netice olacağından Maliye Vekâletinin muvafakatile bu muameleleri icra etmesini âmir olan yedinci madde bu esasa göre tadil ve ıslah olunmuştur.

7 — Mütedavil sermaye hesabının bir senelik plânçosunun Maliye Vekâletince tetkik ve murakabesine dair olan sekizinci maddede binnetice idare hesaplarile birlikte plânço hesabı Divanı Muhasebatça tetkik olunacağından ve esasen bu cihet diğer bir maddede sarahaten ifade edildiğinden muvakkat Maliye murakiplerile birlikte Divanı Muhasebatça müntehap bir murakibin bulunması caiz görülmiyerek ona göre mezkûr madde ıslah olunmuştur.

8 — Mahiyetleri itibarile ticarî ve iktisadî muamelât ifa eylemekle beraber neticeten Devlete varidat temin eyliyen ve birer varidat menbaı olan inhisar idareleri eşhas ve müessesatla münasebetlerinde müessesatı ticariye ahkâm ve kavaidine tabi ve mübayaatları Divanı Muhasebatın kablel'iera vizesinden müstesna ve müzayede ve münakas kanunile muhasebatı umumiye kanununun dairei hükümlerinden hariç isede hesabı kati ile birlikte sermayei mütedavile hesabının plânçosu da kendisine tevdi olunan Divanı Muhasebatın işbu hesaplar üzerinde yapacağı tetkikatın şeklini tayin etmek zaruretile karşılaşan encümenimiz on ikinci madde olarak kanuna ilâve eylediği madde hesabatın, inhisar idarelerinin tabi olduğu bütçe ile kavanin ve nizamat ve talimat ve mukarrerat ile ticaret kanunu ahkâmına riayet edilip edilmediği noktai nazarından tetkik olunması esasını kabul etmiştir.

9 — İnhisar idareleri Meclisi Âlice musaddak bütçe ve sermayei mütedavile ile idare edildiklerine göre lâyihayı kanuniyedeki on ikinci madde usul ve mevzuatı esasiyemizle telif olunmıyarak tay edilmiştir.

10 — İşbu kanunun suveri icraiyesini gösterir nizamname yapılacağını âmir olan on üçüncü maddedeki (birer nizamname) tabirinin yerine (nizamnameler) kelimesi kullanılmasını muvafık bulmuştur.

Netice itibarile Devlete varidat temin eden inhisar idareleri muamelâtının Meclisi Âlinin teftiş ve murakabesine tabi tutulmak esas ve maksadı ülvisini istihdaf eden işbu kanun lâyihasının Encümenimizce yapılan tadilât dairesinde kabulü Heyeti Umumiyeye arzolunur.

Ber mucibi havale Adliye Encümenine tevdi kılınmıştır.

Ma. En. Rs.	M. M.	Kâ. ve bu M. M.	Âza	Âza
Gümüşane	Müzakere ve intacında	Balıkesir	Konya	İçel
Hasan Fehmi	mezun idiler	*Fahreddin*	*Fuat*	*Memet Kemal*

Âza	Âza
Bayazıt	İstanbul
Şefik	*Fuat*

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
K. № 5

10-V-1928

Riyaseti Celileye

İnhisar idarelerinin şahsiyeti hükmiyeyi haiz müessesat halinde ve mülhak bütçe ile idaresi hakkında tanzim edilen kanun lâyihasile esbabı mucibe mazbatası ve ayni mevzua mütedair Sıvas Meb'usu Remzi ve Denizli Meb'usu Mazhar Müfit Beylerin teklifi kanunisi Maliye Encümeninin mazbatasile Adliye Encümenine tevdi edilmekle Maliye Vekâleti Varidat Müdürü Umumisi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

İnhisar idarelerinin şahsiyetı hükmiyeyi haiz olması ve mülhak bütçe ile idaresi maksadile tanzim kılınmış olan lâyihai kanuniye gerek Maliye Vekâletinin ve gerekse Maliye Encümeninin esbabı mucibe mazbatasında gösterilen lüzum ve mütaleata temamen iştirak eden Encümenimiz lâyihayi esas itibarile şayanı kabul görmüş ve ancak maddelerde bazı tadilât icra eylemiştir.

İnhisar idarelerinde teşkil kılınacak encümenlerin vazaifi meyanında alış ve satışlardan mühim olanlarının encümen kararile icra edileceğini gösteren ikinci maddede bu hususun müphem ve takdirî bir halde bırakılması maksadı temin edemiyeceği mülâhazasile (3 bin liradan fazla alış veriş ve satışlar) suretinde bir fıkra ilâvesi tensip kılınmış ve teklif lâyihasında idarelerin müessesatı ticariye ahkâm ve kavaidine tabi olması şeklindeki dördüncü maddesi ticaret kanununa göre bazı muamelâta ittibaı icap ettireceğinden bu yüzden iltıbas ve müşkilâtı mücip olacağı ve maksadı aslî inhisar memurlarının Devlet memuru olmadığı ve ancak vezaifi memurelerinden mütevellit hususatta haklarında memurin muhakemat kanunu ahkâmının temini tatbikından ibaret olduğundan bunu sarihan ifade şeklinde bir madde tertip edilmiş ve inhisar idareleri memurlarının memurin muhakematı kanunu ahkâmına tabi tutulmaları hususu ekseriyetle kabul edilmiştir.

Mevadı saireden altıncı maddedeki « Devletçe » kelimesi zait görüldüğünden tay ve Maliye Encümeninin tanzim ettigi on ikinci maddede Divanı Muhasebatın hesabı kat'i ve plânço tatbikatında kavanin ve nizamat ve talimatı mahsusa ve ticaret kanunu ahkâmını nazarı itibare alması kâfi olacağından bir faide temin edeceği anlaşılmıyarak (mukarrerat) tabiri çıkarılmıştır.

Yapılan tadilâtla lâyihanın kabulü ve ber mucibi havale Bütçe Encümenine tevdii arzolunur.

Ad. E. R.	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozgat	Antalya	Zonguldak	Balıkesir
Mustafa Fevzi	*Salâhattin*		*Ahmet Saki*	*Nazif*	*Osman Niyazi*

İnhisar idaresi müstahdemininin memurini Devletten olmadıkları metni maddede tasrih edildiği halde vezaifi memurelerinden mütevellit hususatta memurin muhakematı kanununa tabi tutulmaları ahkâmı umumiyeye ve tevhidi kaza esasatına muhalif olduğundan bu kaydın vaz'ına muhalifiz.

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Konya	Edirne	Konya	Balıkesir	Bursa	Manisa
Tevfik Fikret	*Hasan Hayri*	*Refik*	*Sadık*	*Senih*	*Kemal*

Âza	Âza	Âza
Kocaeli	Çorum	Mardin
Rağıp	*Münür*	*İrfan Ferit*

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
114 M
1/159 2/24

24-V-1930

Yüksek Reisliğe

İnhisar idarelerinin hükmî şahsiyet halinde mülhak bütçelerle idaresi hakkında olup Başvekâletin 29 mart 1928 tarih ve 6/1416 numaralı tezkeresile gelen kanun lâyihası ile Denizli Meb'usu Mazhar Müfit ve Sıvas Meb'usu Remzi Beylerin kanun teklifleri ve Maliye Encümeni mazbatası Maliye Vekili Saracoğlu Şükrü Bey hazır bulunduğu halde müzakere olundu.

Maliye Vekâletince idare edilmekte bulunan ve Devlet için mühim birer varidat menbaı olan inhisar idarelerinin vazifeleri icabı sınaî ve ticarî işlerle iştigalleri lâzım geldiği ve bu işlerin ancak hükmî şahsiyeti haiz ve salâhiyeti geniş idareler tarafından yapılabileceği diğer cihetten milyonlarca Devlet parasını idare eden müesseselere ait hesap ve muamelâtın Maliye Vekâletince ve Büyük Meclisce murakabesi lüzumu düşünülerek teklif olunan lâyiha esas itibarile kabul edilmiş maddelerde ise aşağıda arzolunan tadiller yapılmıştır.

Birinci madde, (Hükûmetçe idare olunan inhisarlar) yerine (Maliye Vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar) tabiri konulması Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin hükümden çıkarılmasının ve doğrudan Maliye Vekâleti tarafından inhisarla idare edilmekte bulunan varidat idarelerine hasrını temin maksadiledir.

İkinci ve üçüncü maddeler şeklen tadil edilmiştir.

Diğer taraftan inhisarların idare ettikleri Devlet sermayesine ticaret eşyası gibi muamele edilmemesi diğer Devlet emvalinin şeraitine tabi tutulması için bu maddeye bir fıkra ilâve olunmuştur.

Dördüncü madde, İnhisar memurlarının mütedavil sermayeden mütevellit ticarî işlerde hususî müessese memurları gibi muameleye tabi tutulmaları muvafık görülmüş ve madde daha ziyade sarahatı haiz bir şekle ifrağ olunmuştur

Beşinci madde, İnhisar idarelerine ait malların Devlet malı olarak sayılması ve buna el uzatanların ağır cezalara tabi tutulması zaruridir·

Ancak teklifte mevcut (İnhisar idareleri memurin ve müstahdemininden) tabiri, diğerlerini istisnaya hamlolunabilmek düşüncesile, kaldırılmış ve (takibat) kelimesi cürmün takibi sırasında yapılması lâzım gelecek muamelelere teşmil maksadile konulmuştur.

Altıncı ve yedinci maddeler şeklen tadil olunmuştur.

Sekizinei madde, Gerek fabrikalarda ve gerekse alım ve satım işlerinde istihdam edilen memur ve müstahdemlerin kadroları bütçede gösterilmek şartile sırf, inhisarların iştigal mevzu'u olan mevat ve mamulâtın mübayaa ve satışları ve fabrikalarla imalâthanelerin işletme masraflarının mütedavil sermayeden yapılması ve bu hesapların ticarî kavaide tabi tutulması sür'at ve suhulet icabından görülmüştür. Mütedavil sermayeden yapılan sarfiyat ve mübayaat ile hasılatın plânçoda gösterilmesini ve bu plânçonun mütahassıs murakıplar ve Divan murakıbı tarafından tetkik olunması işin icabına mutabık bulunarak madde plânço tanzimi müddeti altı aya indirilmek ve şeklen tadil olunmak suretile kabul edilmiştir.

Dokuzuncu madde, Bu maddede zikredilen idare hesabının daha evvel verilmesi mümkün görülerek bir sene dokuz aya indirilmiş, Divana gönderilecek hesapların evrakı müsbitelerle birlikte bulunması tasrih olunmuştur.

Onuncu madde, plânço ve raporların bu gibi ticarî mahiyet ihraz etmiş müesseselede seri hazırlanması lâzım geldiğinden bir buçuk senelik müddet dokuz aya indirilmiştir.

Onbirinci madde, şeklen tadil edilmiştir.

Onikinci madde, Divanı Muhasebata tevdi edilecek olan idare hesaplarının Divanca tetkikinde itibare alınması faideli görülen hususlar zikredilmek suretile Maliye Encümeni tarafından

ilâve olunan bu madde inhisar işlerini teshil için kabul edilmiştir.

Onüçüncü madde, şeklen tadil olunmuştur.

Ondördüncü madde, Bu kanunun hükümleri haricinde muhasebei umumiye kanunu hükümlerinin cereyan edeceğini tasrih için bu madde yeniden tanzim olunmuştur. Onbeşinci madde ile bu kanunun hükümlerine muhalif hükümlerin lâğvı kabul edildiğinden bu sarahate lüzum görülmüşütür.

On beşinci madde, şeklen tadil olunmuştur.

On altıncı madde, bu kanun lâyihasının istihdaf ettiği ıslahat bir taraftan inhisarların teşkilât ve idarî masraflarını bütçeye rapt ile Büyük Meclise takdim eylemek, diğer cihetten mütedavil sermayeden tedvir olunacak muamelelerin ne gibi usul ve esaslara tevfik olunacağını tayin edebilmek için bir hazırlık devresini kabul zarurî olduğundan kanunun 1 haziran 1931 tarihinden muteber olması suretinde tadili muvafık görülmüştür.

Muvakkat madde, İdare meclislerinin kaldırılması ve yerine murakip teşkilâtının ikamesi daha evvel mümkün ve muvafık görüldüğü takdirde tatbik edilebilmek üzere Maliye Vekâletine salâhiyet verilmesi tensip edilerek bu madde tanzim olunmuştur.

Müstacelen müzakere ve kabulü Umumî Heyetin tasvibine arzolunur.

B. E. Rs.	Rs. V.	M. M.				
Istanbul	Bursa	Gaziantep	Aydın	Bordur		Erzurum
Fuat	*Muhlis*	*A. Remzi*	*Mühendis Mitat*	*Vahit*		*H. Aziz*
Diyarbekir	Isparta	Konya	Kütahya	Maraş	Tokat	Sıvas
Rüştü	*Mükerrem*	*K. Hüsnü*	*Niyazi Asım*	*Behçet*	*Şevki*	*M. Remzi*
Yozgat	Niğde					
S. Sırrı	*Faik*					

Hükûmetin teklifi	Maliye Encümeninin tadili
Hükûmetçe idare olunan inhisarlar hakkında kanun lâyihası	*Hükûmetçe idare olunan inhisarlar hakkında kanun lâyihası*
MADDE 1 — Hükûmetçe idare olunan inhisarlar şahsiyeti hükmiyeyi haiz Devlet müesseseleridir.	MADDE 1 — Aynen
MADDE 2 — İnhisar idareleri Maliye Vekâletnin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunan müdürü umumiler ve mülhak bütçelerle idare olunurlar.	MADDE 2 — İnhisar idareleri Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunan müdürü umumiler marifetile ve mülhak bütçelerle idare olunurlar idarei merkeziyenin birinci sınıf müdürleri ve fabrika müdürleri müdürü umuminin inhası ve Maliye Vekilinin tasdikile tayin olunurlar. Her inhisar idaresinde müdürü umuminin riyaseti altında birinci sınıf müdürlerden mürekkep bir encümen bulunur. Mühim mübayaat ve satışlarla baş müdür ve müdürlerin intihap ve azil nizamnamelerile tayin olunacak sair hususat encümeni müdiran kararile icra olunur. Encümen âzası mukarreratından müştereken mes'uldür.
MADDE 3 — İnhisar İdarelerinde muamelâtı cariyenin akabı ifasında tetkik ve mürakabesile muvazzaf bir veya müteaddit mürakip bulunur ve bunlar Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunur. Mürakabenin tarzı ifası nizamatı mahsusasında tespit edilir.	MADDE 3 — İnhisar idarelerinde muamelâtı cariyenin akabi ifasında tetkik ve mürakabesile muvazzaf bir veya müteaddit mürakip bulunur. Bu mürakipler Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunur. Mürakabenin tarzı ifası nizamname ile tespit olunacaktır.
MADDE 4 — İnhisar İdareleri muamelâtı dahiliyelerile ticarî ve sınaî işlerinde ve eşhas ve müessesat ile münasebetlerinde hususî müessesat ahkâm ve kavaidine tabi ve memurin ve müstahdemini hakkında da ayni ahkâm caridir. Ancak vazaifi memurelerinden mütevellit hususatta işbu memurin ve müstahdemin haklarında memurin muhakemat kanunu ahkâmı tatbik olunur.	MADDE 4 — İnhisar idareleri muamelâtı dahiliyelerile ticarî ve sınaî işlerinde ve eşhas ve müessesat ile münasebetlerinde müessesatı ticariye ahkâm ve kavaidine tabi ve memurin ve müstahdemini hakkında da ayni ahkâm caridir. Ancak vazaifi memuriyetlerinden mütevellit hususatta işbu memurin ve müstahdemin hakkında memurin muhakemat kanunu ahkâmı tatbik olunur.
MADDE 5 — İnhisar İdarelerine ait emval ve nukudu sirkat, ihtilâs veya her ne suretle olursa olsun su'i istimal edenler veya zimmetine geçirenler aynen sair emvali Devlet hakkında ika olunan bu gibi ceraime müterettip cezalarla cezalandırılır.	MADDE 5 — İnhisar idareleri memurin ve müstahdemininden inhisar idarelerine ait emval ve nukudu sirkat ihtilâs veya her ne suretle olursa olsun sui istimal edenler veya zimmetine geçirenler aynen sair emvali Devlet hakkında ika olunan bu gibi ceraime müterettep cezalarla cezalandırılır.
MADDE 6 — İnhisar İdarelerine mevzuları olan muamelâtı ticariye ve sınaiyeyi ifa için Devletçe lüzumu miktarda mütedavil sermaye verilir.	MADDE 6 — İnhisar idarelerine mevzuları olan muamelâtı ticariye ve sınaiyeyi ifa için Devlete lüzumu miktarda ve mütedavil sermaye maliye

Adliye Encümeninin tadili

Hükûmetçe idare olunan inhisarlar hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Aynen

MADDE 2 — İnhisarlar idareleri Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunan müdürü umumiler marifetile ve mülhak bütçelerle idare olunurlar. İdarei merkeziyenin birinci sınıf müdürleri ve fabrika müdürleri müdürü umuminin inhası ve Maliye Vekilinin tasdıkı ile tayin olunurlar.

Her inhisar idaresinde müdürü umuminin riyaseti altında birinci sınıf müdürlerinden mürekkep bir encümen bulunur. Üç bin liradan fazla alış ve satışlarla başmüdür ve müdürlerin intihap ve azilleri ve nizamnamelerile tayin olunacak sair hususat encümeni müdiran kararile icra olunur. Encümen âzası mukarreratından müştereken mes'uldür.

MADDE 3 — İnhisar idarelerinden muamelatı cariyenin ifasını müteakıp tetkik ve mürakabesile muvazzaf bir veya müteaddit mürakıp bulunur. Bu mürakıpler Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunur. Mürakabenin tarzı ifası nizamname ile tespit olunacaktır.

MADDE 4 — İnhisar idareleri memurları müessesatı hususiye müstahdemleri gibi muameleye tabi tutulurlar. Ancak vazifei memurelerinden mütevellit hususatta haklarında memurin muhakemat kanunu ahkâmı tatbik olunur.

MADDE 5 — İnhisar idareleri memurin ve müstahdemininden inhisar idarelerine ait emval ve nükudu çalanlar ihtilâs veya her ne suretle olursa olsun sui istimal edenler veya zimmetine geçirenler aynen sair emvali Devlet hakkında ika olunan bu gibi cürümlere müterettip cezalarla cezalandırılırlar.

MADDE 6 — İnhisar idarelerine mevzuları olan muamelâtı ticariye ve sınaiyeyi ifa için lüzumu mıktarda mütedavil sermaye maliye bütçesine vaz-

Bütçe Encümeninin tadili

Maliye Vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Maliye Vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar hükmî şahsiyeti haiz Devlet müesseseleridir.

Bunlar ticarî muameleleri dolayısile tacir sıfatını ihraz edemezler.

MADDE 2 — İnhisar idareleri Maliye Vekâletinin inhası üzerine iradei milliye ile tayin olunan umumî müdürler tarafından ve mülhak bütçelerle idare olunurlar.

MADDE 3 — İnhisar idarelerinde, bilûmum muameleleri ifayı muteakip tetkik ve murakabe ile muvazzaf ve doğrudan doğruya Maliye Vekâletine merbut bir veya müteaddit murakıp bulunur. Bu murakıplar Maliye Vekâletinin inhası üzerine İradei Milliye ile tayin olunurlar.

MADDE 4 — İnhisar memurları halk ile muamele ve münasebetlerinde hususî müessese memurları gibi muameleye tabi olup haklarında memurin muhakemat kanunu hükümleri tatbik olunmaz.

MADDE 5 — İnhisar idarelerine ait bilcümle mallar Devlet emvalindendir. Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun sui istimal edenler Devlet malları hakkında ika olunan bu gibi cürümlere müterettip takibat ve cezalara tabidirler .

MADDE 6 — İnhisar idarelerine mevzuları olan ticarî ve sınaî muameleleri ifa için bütçelerle lüzumu miktarda mütedavil sermaye verilir.

	bütçesine vazolunarak ita edilir.
MADDE 7 — inhisar idareleri işlerinin icabatına göre Maliye Vekâletinin muvafakatile kısa vadeli istikraz ve avanslar aktine kredi ve hesabı cari küşadına mezundurlar.	MADDE 7 — İnhisar idarelerince istikraz ve avanslar akdi ve kredi küşadı bütçelerinin tayin edeceği hudut ve şeraite tevfikan yapılır.
MADDE 8 — Mütedavil sermaye hesabından tedvir edilen muamelâtın her senei maliye hitamından itibaren dokuz ay zarfında plânçosu tanzim ve intihap edilecek iki veya daha ziyade muvakkat mürakıpler marifetile taallûk eden hesabat kuyudu müteallikası ve evrakı müsbitesile tatbik edilmek suretile tetkik olunur. (Bu mürakıplerden biri Divanı Muhasebatça diğerleri Maliye Vekâletince intihap ve tayin olunur.)	MADDE 8 — Mütedavil sermaye hesabından tedvir edilen muamelâtın her senei maliye hitamından itibaren dokuz ay zarfında pilânçosunu tanzim ve Maliye Vekâletince tayin olunacak muvakkat mürakipler marifetile taallûk eden hesabat kuyudu müteallikası ve evrakı müsbitesile tatbik edilmek suretile tetkik olunur.
MADDE 9 — Plânçoya göre kâr görünen miktarı varidat bütçesine irat kaydolunur.	MADDE 9 — Aynen
MADDE 10 — İnhisar idarelerinin teahhüdat ve sarfiyatı Divanı Muhasebatın kablelicra vizesinden müstesna olduğu gibi müzayede ve münakasa ve muhasebei umumiye kanunları ahkâmına tabi değildir. Mülhak bütçeye müteallik idare hesabı senei maliyenin hitamından bir sen nihayetine kadar Divanı Muhasebata verilir. Ancak aylık olarak hesabatının itası kabil olan iderelerce her ayın hitamına kadar Divanı Muhasebata gönderilir.	MADDE 10 — Aynen
MADDE 11 — İnhisar idarelerinin her hesabı kat'ileri mütedavil sermaye hesabatına müteallik plânço ve muvakkat mürakıp raporlarile birlikte ve senei maliye hitamından itibaren bir sene zarfında Büyük Millet Meclisine takdim olunur.	MADDE 11 — Aynen
MADDE 12 — Müstacel veya fevkalâde esbap ilcasile inhisar idarelerince mevcut sermayesi ve bütçe ile muayyen tahsisatı fevkında masraf ih-	MADDE 12 — Tayyedilmiştir.

olunarak ita edilir.

MADDE 7 — Aynen (Maliye Encümeninin tadili)	MADDE 7 — İnhisar idareleri, işlerinin icabına göre Maliye Vekâletinin muvafakatile kısa vadeli istikraz ve avanslar akdine, kredi ve hesabı cariler açtırmağa mezundurlar.
MADDE 8 — Aynen (Maliye Encümeninin tadili)	MADDE 8 — Mütedavil sermaye ile tedvir edilen muamelelerden mütevellit irat ve masrafların pilânçosu her malî sene hitamından itibaren altı ay zarfında tanzim ve muvakkaten tayin olunacak mütehassıs murakipler tarafından kayitlere ve evrakı müsbitelere tatbik edilmek suretile tetkik olunur. Bu murakiplerden biri Divanı Muhasebatça, diğeri Maliye Vekâletince intihap edilir.
MADDE 9 — Aynen	MADDE 9 — İnhisar idarelerinin taahhüdat ve sarfiyatı Divanı Muhasebatın vizesinden müstesnadır ve mütedavil sermayeye ait muamele ve mukaveleleri müzayede ve münakasa ve muhasebei umumiye kanunları hükümlerine tabi değildir. Mülhak bütçeye müteallik idare hesabı ile hesabı kat'iler malî senenin hitamından itibaren dokuz ay zarfında Divanı Muhasebata verilir. Ancak aylık olarak verilmesi kabil olan idarelerce her ayın hesabı o ayı takip eden ikinci ayın hitamına kadar evrakı müsbitesile birlikte Divanı Muhasebata gönderilir.
MADDE 10 — Aynen	MADDE 10 — İnhisar idarelerinin hesabı kat'ileri mütedavil sermaye hesaplarına müteallik pilânço ve murakip raporları malî sene nihayetinden itibaren dokuz ay zarfında Büyük Millet Meclisine takdim olunur.
MADDE 11 — Aynen	MADDE 11 — Müstacel ve fevkalâde sebeplerden dolayı İcra Vekilleri Heyeti kararile mevcut sermayeleri ve bütçe ile muayyen tahsisatları fevkinde inhisar idarelerince masraf ihtiyarı veya mübayaat icrası caizdir. Ancak bu kabil sarfiyat ve mübayaata muktazi tahsisat meclis mün'akit ise derhal, değilse açılmasını müteakip kabule arzedilir.
MADDE 12 — Divanı Muhasebat kendisine tevdi olunan hesabı kat'î ile plânço üzerinde yapacağı tetkikatta işbu hesabatın ait olduğu	MADDE 12 — Divanı Muhasebat, kendisine tevdi olunan idare hesabı üzerinde yapacağı tetkiklerde, bu hesapların ait olduğu bütçeyi ve ida-

tiyarına veya mübayaat icrasına lüzum görüldüğü takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararile ifa olunur ve meclis mün'akit ise derhal, değilse akabi küşadında tahsisatı istihsal edilir.

MADDE 12 — (İlâveten) Divanı Muhasebat kendisine tevdi olunan hesabı kat'î ile pilânço üzerinde yapacağı tetkikatta işbu hesabatın ait olduğu bütçe ile idarei inhisariyenin tabi bulunduğu kavanin ve nizamat ve talimat ve mukarreratı mahsusası ve ticaret kanunu ahkâmını nazarı itibara alacaktır.

MADDE 13 — Kavanini mahsusasında ve işbu kanunda muayyen vezaif ve muamelâtın sureti icrası birer nizamname ile tayin olunur.

MADDE 13 — Kavanini mahsusada ve işbu kanunda muayyen vezaif ve muamelâtın sureti icrası nizamnameler ile tayin olunur.

MADD 14 — Bu kanuna muhalif olan bilcümle ahkâm mülgadır.

MADDE 14 — Aynen

MADDE 15 — Bu kanun 1 haziran 1928 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 15 — Aynen

MADDE 16 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.

MADDE 16 — Aynen

21 mart 1928

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*

H. V. V.	Ma. V.	Mf. V,
Ş. Kaya	*Saracoğlu Ş. Bf.* imzada bulunmadı	*M. Necati*

Na. V.	İk. V.
Behiç Bf. içtimada bulunmadı	*Mustafa Rahmi*

bütçe ile idarei inhisariyenin tabi bulunduğu kavanin ve nizamat ve talimatı mahsusası ve ticaret kanunu ahkâmını nazarı itibare alacaktır.	renin tabi bulunduğu kanun, nizamları itibare alır.
MADDE 13 — Aynen	MADDE 13 — İnhisar idarelerinin hususî kanunlarında ve işbu kanunda muayyen vazife ve muamelelerin ve murakabe işlerinin icra tarzı bir nizamname ile tayin olunur.
MADDE 14 — Aynen	MADDE 14 — Bu kanunla tasrih edilmiyen hususlarda muhasebei umumiye kanunu hükümleri tatbik olunur.
MADDE 15 — Aynen	MADDE 15 — İnhisar idare meclisleri ve bu kanuna muhalif hükümler mülgadır.
MADDE 16 — Aynen	MADDE 16 — Bu kanun 1 haziran 1931 tarihinden muteberdir.
	MADDE 17 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.
	MUVAKKAT MADDE — İdare meclislerinin lâğvına ve murakip tayinine müteallik hükümleri bu kanunun neşrinden itibaren tatbika Maliye Vekili memurdur.

SIRA № 180

İrtikâp, rüşvet, zimmet, ihtilâs ve diğer bazı cürümlerle maznun olan eşhası askariye muhakemesi usulü hakkında 1/557 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Maliye ve Adliye Encümenleri mazbataları

T. C.
BAŞVEKÂLET
Muamelât Müdürlüğü
Sayı: 6/4656

25 - XI - 1929

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

İrtikâp, rüşvet, ihtilâs ve zimmet gerek doğrudan doğruya ve gerek vazifei memuriyetini sui istimal ederek kaçakcılık ve resmen vukubulan müzayede ve münakasalara ve alım satıma fesat karıştırmak ve Devletin hariciyesine ait mahrem evrakın veya şifrelerin ifşasından veya ifşasına sebebiyet vermekten veya bu cürümlere iştirakten maznun olan eşhası askeriyenin muhakemesi usulü hakkında Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 18-12-1929 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun esbabı mucibe lâyihası mazbatasile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

İrtikâp, rüşvet, zimmet, İhtilâs ve diğer bazı cürümlerin muhakeme usullerine dair Adliy Vekâleti Celilesi tarafından tanzim olunan kanun lâyihası kükümlerinin askerî şahıslar hakkında da tatbikının temini için askerlik Adliye teşkilatına ve muhakeme usullerine nazaran diğer bir kanun lâyihası yapılması zarurî görülmüş ve aynı esaslar ve hükûmleri ihtiva eden ve sade askerlere dair olan bu kanun bu maksatla tanzim ve takdim kılınmıştır.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. Encümeni
Karar № 81
Esas № 1/557

16 - I - 1930

Yüksek Reisliğe

Baş vekâleti Celilenin 25 kânunuevvel 1929 tarihli 6/4656/2 numaralı tezkeresile encümenimize havale burulan İrtikâp, Rüşvet, İhtilâs ve saireden maznun

eşhası askeriyenin muhakemesi usulü hakkındaki kanun lâyihası » ve esbabı mucibe mazbatası tetkik ve müzakere olundu ve konuşuldu.

Hükûmetçe görülen lüzum üzerineb ütün Devlet memurları için böyle bir kanun lâyihası tanzim ve Heyeti Celileden Adliye Encümenine tevdi buyrulduğu cihetle Ordu içinde ayni esas dahilinde bir kanun lâyihası tanzimi lâzım ve faideli olacağı tabiî görülmüş ve Millî Müdafaa Vekâletinin bu baptaki esbabı mucibe mazbatası ve kanun lâyihası esas itibarile Encümenimizce de kabul edilmiştir.

Ancak lâyihanın pek uzun olan ismi muhtasar bir hale konulduğu gibi maddelerinde de, gerek ihtisar için ve gerek ibareye daha ziyade vuzuh vermek üzere bazı tadiller yapıldı. Meselâ 6 ıncı maddedeki bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca girmeyecekleri gibi iş sahiplerinden istikrazda dahi bulunamazlar hükmünün şumulünü tespit için; vazife ve memuriyetlerile alâkası olan .. ibaresinin ilâvesi ve maiyetlerinde bulunanlardan istikrazda bulunamıyacakları tespit edilmiştir.

Bunun gibi üçüncü maddedeki İrtipâp ve ya Rüşvet maznunlarile şerik olanlar bütün servetlerini ve yaşayış tarzlarını «hükmüde kâfi derecede sarih görülmediğinden gerek kendilerinin ve gerek karılarının kaydının ilâvesine ve işbu lâyihanın mühim bir temeli olan (beyanname vermek) meselesini daha ziyade temin vetakviye etmek üzere, bilâistisna her askerî şahsın kendisinin ve karısının servetinin daha evvel bir beyanname ile mafevkine bildirmesi mecburiyetini kanunî bir şekle koymağa ve binaenaleyh 912 numaralı (Ordu Bahriye ve jandarme Zabitan ve memnrini hakkındaki) hanuna zeylolarak ayrıca bir kanun lâyihasının teklifine karar verildiği arzolunur efendim.

M. M. E. Reis	M. Mu.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Cebelibereket	İstanbul	Bitlis	Tokat	Erzincan	Diyarıbekir
Naci	*Ihsan*	Madde3 sonundaki 6 ay müddete muhalifim *M. Nami*	*B. Lûtfi*	*A. Samih*	*Kâzım*

Âaz
Afiyonkarahisar
Kâzım

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ad. Encümeni
Karar № 53
Esas № 1/557

24-V-1930

Yüksek Reisliğe

İrtikâp ve sair bazı cürümlerden dolayı askerî şahıslar hakkında takibat ve muhakeme usulüne dair kanun lâyihasile 912 numaralı ordu, bahriye ve jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanuna müzeyyel kanun lâyihası hakkında Adliye Encümeni tarafından 70 numaralı mazbata ile Heyeti Umumiyeye arzedilen tadi-

lâtın müzakeresi sırasında aynı mevat hakkında mülkiye memurları için tanzim olunan lâyihanın ahiren aldığı şekil ile tenazır ve insicamını temin zımmında sebk eden talep üzerine encümenimize iade buyruldu.

Mezkûr lâyihalar hakkında yeniden encümence icra edilen tetkik ve müzakere neticesinde takip ve muhakeme usulüne mütedair olan lâyihanın Meclisi Âliye arzedilen askerî muhakeme usulü kanun lâyihasının münasebettar olan 124 ve 130 uncu maddelerine birer fıkra ilâvesi suretile maksadın temin edileceği teemmül edilmiş ve olveçhile Heyeti Umumiyeye arzedilen teklifte tasvip ve kabul buyrulmuş olmakla artık bu lâyihanın müstakil bir kanun olarak kabulüne mahal kalmamıştır.

Diğer lâyiha da memurin kanununa zeyledilen ve Heyeti Umumiyece kabul buyrulan şekil ile ahenktar olacak surette bu kere tadilât icra kılınmıştır.

Encümence ittifakla kararlaştırılan bu husus Heyeti Umumiyenin tasvibine arzolunur.

Adliye En. Rs.		M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
Manisa		Kocaeli	Yozgat	Antalya	Erzincan	Ankara
		Selâhattin	*A. Hamdi*	*Ahmet Saki*	*Abdülhak*	*İhsan*
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza		
Konya	Balikesir	Kayseri	Konya	Kocaeli		
Refik	*Sadık*	*Reşit*	*T. Fikret*	*Rağıp*		

Hükûmetin teklifi

Irtikâp, rüşvet, ihtilâs ve zimmet, gerek doğrudan doğruya memuriyetini sui istimal ederek kaçakcılık ve resmen vukubulan müzayede ve münakasalara ve alım satıma fesat karıştırmak ve Devletin hriciyesine ait mahrem evrakın veya şifrelerin ifşasından veya ifşasına sebebiyet vermekten ueya bu cürümlere iştirakten maznun olan eşhası askeriyenin muhakemesi usulü hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İrtikâptan, rüşvet alıp vermekten, ihtilâs ve zimmete para geçirmekten, gerek doğrudan doğruya ve gerek yazifei memuriyetini sui istimal suretile kaçakcılıktan ve resmen vuku bulan müzayede ve münakasa ve alım satıma fesat karıştırmak ve devletin hariciyesine ait mahrem evrakı veya şifreleri ifşa veya ifşaya sebebiyet vermekten vebu cürümlere iştirakten maznun askerî eşhas hakkında müfettişler muhakkıklar tahkikat neticesinde kâfî deliller elde ettikleleri takdirde işi kolordu kamandanlarına ve daha yüksek makamata ihbar ve evrakını tevdi ederler. Kolordu kumandanları ve daha yüksek makamlar, maznunu sorğuya çağırmaksızın hazırlık tahkikatı yaptıktan aonra bu tahkikat hukuku amme davasının açılmasını kaklı göstermeğe kâfi ise ilk tahkikatın açılmasını, salâhiyet hükûmlerine tefikan ya emir veya salâhiyetli amiri adliye havale eder.

MADDE 2 — Bu cürümlerden dolayı yakalanan askerî şahıslar hakkında hukuku amme davası açılmasına kâfi delil elde edilenlerin tâhkikat ve muhakemeleri mevkufen icra olunur.

MADDE 3 — İrtikâp, veya rüşvat maznuları ile şerik olanlar bütün servetlerini ve yaşayış tarzlârını, menba-

M. M. Encümeninin tadili

irtikâp ve sair bazı cürümlerden dolayı askerî şahıslar hakkında takip ve muhakeme usulüne dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İrtikâptan, rüşvet alıp vermekten, ihtilâstan, zimmete pata geçirmekten, kaçakcılıktan, memuriyet vazifesini sui istimalden, resmen yapılan müzayede ve münakasalara ve alım satıma fesat karıştırmaktan ve Devletin hariciyesine ait mahrem evrakı veya şifreleri ifşa etmekten veya ifşaya sebebiyet vermekten ve bu cürümlere iştirak ten maznun olan askerî şahıslar hakkında müfettişler ve muhakkıklar, tahkikat neticesinde kâfi deliller elde ettikleri takdirde, işikolordu kumandanlarına ve daha yüksek makamlara ihbar ve evrakını tevdi ederler. Kolordu kumandanları ve daha yüksek makamlar maznunu sorguya çağırmaksızın hazırlık tahkikatı yaparlar; bu tahkikat hukuku amme davasının açılmasını haklı göstermeğe kâfi ise, ilk tahkikatın açılmasını salâhiyet hükümlerine tevfikan ya emir veya salâhiyetli âmiri edliye havale ederler .

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı olan cürümlerden dolayı haklarında son tahkikatın açılmasına karar verilenlerin muhakemeleri her halde mevkufen icra olunur.

MADDE 3 — İrtikâp veya rüşvet maznunlarile şeriklerine gerek karılarının bütün servetlerini ve yaşayış tarz-

lariyle gösterir bir beyanname vermek için âmiri adlice emir verilir. Maznunlar bu emre binaen verecekleri beyannamede yazılı servete haklı bir surette malik olduklarını isbata mecburdurlar.

Son tahkikatın açılması bu beyannameye müstenit tahkikatın ikmaline bağlıdır.

larını, menbalarile gösterir bir beyanname vermeleri âmiri adlice emrolunur.

MADDE 4 — Üçüncü madde mucibince maznunların vermek mecburiyetinde bulundukları beyannamenin hilâfı anlaşılırsa mahkemece irtikâp ve rüşvetin takdirî delillerinden sayılmağa kâfi görülmese bile maznun hakkında rüşvet ve irtikâp davasını gören mahkeme tarafından karar neticesinde Türk ceza kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrası tatbik olunur.

MADDE 5 — Bu kanunda yazılı cürümlerin tahkikat ve mahkemeleri her davaya takaddümen icra ve nihayet iki ayda bitirilir. Mücbir sebepler altında davanın uzatılması mecburiyeti hasıl olursa keyfiyet esbabı mucibesile ve bir kararla tespit olunur.

Âmiri adliler bu kararı derhal müteselsilen Askerî Temyiz Mahkemesi riyasetine bildirmekle mükelleftirler. Askerî Temyiz müddei umumisi sebepsiz gördüğü teahhurları Millî Müdafaa Vekâletine iblağ eyler.

MADDE 6 — Askerî şahıslar, hususî varidatları karşılık olmak üzere edecekleri istikrazlar ile millî bankalardan kredi üzerine alacakları mebaliğ müstesna olmak üzere bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca giremiyecekleri gibi iş sahiplerinden istikrazda dahi bulunmazlar. Aksi hareketleri sabit olanlar hakkında vaziyetin ağırlığına

Maznunlar bu emre binaen verecekleri beyannamede yazılı olan servete haklı bir surette malik olduklrrını ispata mecburdurlar.

Son tahkikatın açılması bu beyannameye müstenit tahkikatın ikmaline bağlıdır. Şu kadarki altı ay geçince son tahkikata başlanır.

MADDE 4 — Üçüncü madde mucibince maznunların vermek mecburiyetinde bulundukları beyannaminin hilâfı anlaşılırsa, mahkemece İrtikâp ve Rüşvetin takdirî delillerinden sayılmağa kâfi görülmese bile, maznun hakkında Rüşvet ve İrtikâp davasını gören mahkeme tarafından, karar neticesinde Türk Ceza kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrası tatbik olunur.

MADDE 5 — Bu kanun da yazılı olan cürümlerin tahkikat ve muhakemeleri her davaya takdimen icra edilir. Ve nihayet iki ayda bitirilir. Mücbir sebepler altında dava uzarsa, keyfiyet esbabı mucibeli bir kararla tespit edilir. Âmiri adliler bu kararı derhal müteselsilen askerî Temyiy Mahkemesi Reisliğine bildirmekle mükelleftirler. Askerî Temyiz Müddei Umumîsi sebebsiz gördüğü teahhurları Millî Müdafaa Vekiline bildirir.

MADDE 6 — Askerî şahıslar, hususî varidatları karşılık olmak üzere edecekleri istikrazlar ile Millî Bankalardan kredi üzerine alacakları mebaliğ müstesna olmak üzere, bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca girmiyecekleri gibi, vazife ve memuriyetlerile alâkası olan iş sahiplerinden ve maiyetlerinde bulunanlardan istikrazda dahi

göre inzibat âmirleri tarafından takdir olunacak inzibat cezalarından her hangi biri tatbik olunur.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MBDDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*
Ha. V.	Ma. V.		Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*		*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.		S. İ. M. V.
Recep Bf.	*Şakir*		*Dr. Refik*

İçtimada bulunmadı

bulunamazlar.

Aksi hareketleri sabit olanlar hakkında, vaziyetin ağırlığına göre, inzibat âmirleri tarafından takdir olunacak inzibat cezalarından her hangi biri tatbik olunur.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden mutebrdir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

Milli Müdafaa Encümeninin teklifi

912 numaralı ve 30 - haziran - 1926 tvrihli (Ordu, Bahriye ve Jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanun) a müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 912 numaralı va 30 haziran 1926 tarihli kanuna aşağıdaki maddeler tezyil edilmiştir:

MADDE 2 — Zabitler ve askerî memurlarla ordu mensupları işbu kanunun

Adliye Encümeninin tadilâtı

30- VI -926 tarih ve 912 numaralı ordu bahriye ve jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — Zabitler ve askerî memurlarla ordu mensupları hususî varidatları karşılık olarak yapacakları istikrazlarla bankalardan kredi üzerine alacakları mebaliğ müstesna olmak üzere bir senelik maaşlarının yarısından fazla borca girmiyecekleri gibi vazife ve memuriyetlerile alâkası olan iş sahiplerinden istikrazda dahi bulunamazlar.

Aksi hareketleri sabit olanlar hakkında vaziyetin ağırlığına göre mafevkleri tarafından takdir olunacak disiplin cezalardan her hangi biri tatbik olunur.

MADDE 2 — askerî muhakeme usulü kanununun 124 üncü maddesinde yazılı

neşri tarihinden üç ay içinde kendilerinin ve karılarının emlâkini ve servetini ve bunların menşelerini gösteren bir beyannameyi müteselsilen sicil amirine verirler. Tevarüs ve teberrü ve sair suretle mezkûr servetlerde tezayüt veya tenakus vukua geldiği takdirde bu keyfiyet de ayni veçhile mafavka bildirilir.

MADDE 3 — Verilen beyanname ile yaşayış ve maişet tarzı dikkati celpeden zabitler, askerî memurlar ve ordn mensupları hakkında kolordu kumandanları ve yüksek makamlarca tahkikat yapılır.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mutebердir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

bevanname hakikate muhalif olduğu takdirde beyannamenin istenilmesine sebep olan cürümler hakkında takdirî delillerden sayılmaya kâfi görülmese bile maznun Türk ceza kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrasına tevfikan cezalandırılır.

MADDE 3 — Yalan yere beyanname vermekten mahkûm olan zabitler ve askerî memurlarla ordu mensupları derhal vazifelerinden ihraç olunur. Ve bir daha Devlet hizmetine kabul olunmaz.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükûmlerini icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

SIRA № 189

3 nisan 1341 tarih ve 459 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer müddetin temdidi hakkında $\frac{1}{633}$ numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı: 6/1229

15 - IV - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

27 kânunusani 1926 tarihli ve 726 numaralı kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer mahsup müddetinin temdidi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 9/4/1930 tarihli içtimamda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı kanunun 6 ıncı maddesile mahsup için tayin edilen müddet mayıs 1929 gayesinde hitam bulmuştur. Halbuki kanunî müddeti zarfında müracaat ettiği halde deyin ilmühaberine raptedilmiyen bir çok alacak sahiplerinin haklarının verilmesine bu itibarla imkân olmadığı gibi müddetin hitamından evvel muamelei mahsubiye için müracaat olunupta muamelenin ikmal edilmemiş olması itibarile mahsubu yapılmıyan ve yahut alacaklı mal sandıklarınca 1 haziran 1929 tarihinden evvel eshabının1340 gayesine kadar olan borçlarile mahsup edilerek borçlu mal sandığınca bu müddet içinde mütekabil muamelei mahsubiyesi icra edilmiyen deyin ilmühaberlerinden dolayı hazineye müracaatlar vukubulmakta ve fakat mahsup müddetinin bitmiş olması hasebile bu müracaatlar bizzarur nazarı dikkate alınmamaktadır. Gerek haziran iptidasından evvel mahsup muamelesine iptidar edilmiş olupta müddetin münkazi olması hasebile mahsubu ikmal edilmiyen matlûbat ile kezalik kanunî müddeti zarfında müracaat edildiği halde deyin ilmühaberine raptedilmiyen düyunatı sabıkanın mahsubu umumî kanununa tevfikan hazinenin 1340 gayesine kadar olan alacaklarına mahsubu için muayyen müddetle kanunun neşrinden itibaren bir sene daha temdidi zarurî görülmüş ve merbut lâyiha tanzim edilmiştir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar No: 39
Esas No: 1/633

27 - IV - 1930

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 1229/2 numaralı ve 15 nisan 1930 tarihli tezkeresile B. M. M. ine gönderilip, Encümenimize havale buyrulan, 726 numaralı kanunun altıncı maddesinde muharrer mahsup müddetinin

temdidi hakkındaki kanun lâyihası, Maliye Vekâletini temsil eden memur huzurile, tetkik ve müzakere edildi.

Kanunî müddeti zarfında müracaat ettikleri halde, muameleleri mahsup müddeti içinde bitirilemediği için, alacaklarından mahrum kalan hak sahiplerinin mağdur olmamalarını temin maksadile teklif edildiği anlaşılan kanun lâyihası Maliye Encümenince, ekseriyetle, aynen kabul edilmiştir.

Havale mucibince Bütçe Encümenine tevdi olunur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza	Âza
Ali Rana		*A. Hilmi*	*M. Nedim*	*Refik*	*Emin*	*Rasih*

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. 119
1/633

25 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun altıncı maddesinde muharrer müddetin temdidi hakkındaki kanun lâyihası Encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

Maliye Vekâleti esbabı mucibesinde izah edildiği üzere kanunî müddet zarfında müracaat edipte mahsubu yapılmamış veya mahsup muamelesi yarım kalmış alacaklıların hukukunu temin edecek ve diğer taraftan bakayanın mahsup ve tasfiyesini mümkün kılabilecek faideleri ihtiva eylemek itibarile yalnız mahsup müddetinin temdidi hükmünden ibaret bulunan kanun lâyihasının kabulü kararlaştırılmıştır.

Birinci madde daha ziyade sarahati temin için şeklen tadil olunmuştur. Mahsup için kabul edilen bu temdidin müracaat müddetinin geçmesine binaen hazine lehine müruru zamana oğramış deyinlerin yeni baştan kaydı salâhiyetini bahşetmediğini ve müruru zamana oğrıyan matlubat iddialarının mahakimce mesmu olmıyacağını tasrih için ikincimadde tanzim kılınmıştır.

Müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyete arzolunur.

B. En. Reisi	Reis Vekili	M. Muharriri				
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Aydın	Bordur		Erzurum
Fuat	*Muhlis*	*Remzi*	*Mitat*	*Vahit*		*H. Aziz*
Diyarbekir	İsparta	Niğde	Tokat	Kütahya	Yozgat	Sıvas
Rüştü	*Mükerrem*	*Faik*	*Şevki*	*Niyazi Asım*	*Sırrı*	*Remzi*

Hükûmetin teklifi

27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer mahsup müddetinin temdidine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı kanunun altıncı maddesile mahsup için tayin edilen müddet 1 haziran 1931 tarihine kadar temdit edilmiştir.

Bütçe Encümeninin tadili

726 numaralı kanunun 6 ıncı maddesinde muharrer mahsup müddetinin temdidine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı kanunun altıncı maddesi ve müzeyyelât ve tadilâtile tayin edilen müddet zarfında müracaat edipte mahsubu yapılmamış veya mahsup muamelesi yarım kalmış olanların mahsubu için 27 kânunusani 1926 tarih ve 726 numaralı mahsup kanununa müzeyyel kanunun 6 ıncı maddesile konulan müddet 1 haziran 1931 tarihine kadar temdit edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

9 - IV - 1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*
Ha. V.	Ma. V.		Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*		*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.	
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*	

MADDE 2 — Birinci madde mucibince yapılan temdit 3 nisan 1340 tarih ve 459 numaralı kanunun altıncı maddesi ve bu maddeye müteferri tadilât ve müzeyyelât ile tayin olunan müracaat müddetinin geçmesine binaen hazine lehine müruru zamana tabi kalmış olan deyinlerin mübaşereten kaydi salâhiyetini bahşetmez. Bu gibi müruru zamana uğrıyan matlûbat iddiaları, kemakân mahkemelerce mesmu olamaz.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Adliye Vekilleri memurdur.

SIRA № 190

8 haziran 1929 tarih ve 1504 numaralı kanuna bazı maddeler tezyili hakkında $\frac{1}{693}$ numaralı kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı: 6/1650

20/V/1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

8 haziran 1929 tarih ve 1504 numaralı kanuna zeylen Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 19/V/1930 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Ankara İmar plânı hududu dahilinde hali hazırda mevcut arsalardan bir çoklarının, plân esasatına göre, yol, park ve sair umumî müessesata tahsisi icap etmekte ve bu yüzden arsaların vaziyeti tebeddül eylemekte ve bilhassa bir kısım arsalarda üzerine bina inşa edilmiyecek bir hale gelmektedir.

Hem umumî imar plânının tatbikatını kolaylaştırmak, hem de arsa sahiplerinin hukukunu vikaye etmek üzere imar sahalarında lüzum görülen arsaların tevhidi ve plânın icabatına göre ayni kiymet ve şerefi haiz olmak üzere yeniden tevzii zaruri görülmüş ve kanun lâyihası bu esasa göre ihzar ve tanzim edilmiştir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Karar No: 32
Esas No: 1/693

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Dahiliye Vekâletince tanzim ve Başvekâletten Meclisi Âliye takdim olunup müzakere edilmek üzere encümenimize havale buyrulmuş olan 8 haziran 1929 tarih ve 1504 numaralı kanuna bazı maddeler tezyili hakkındaki kanun lâyihasile esbabı mucibesi Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Beyefendi huzrile tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin esbabı mucibesinde serdolunan mütaleat ve Vekil Beyefendinin bu hususiaki izahatları encümenimizce musip ve varit görüldüğündenkanun lâyihası aynen kabul edilmiştir. İşin ma-

hiyeti mahsusuna binaen müstaceliyetle müzakeresi ricasile Heyeti Umumiyeye arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Da. En. Reisi	R. V.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza
Tekirdağ	Adana		Kars	Samsun	Rize	Niğde
Cemil	*Hilmi*		*Halit*	*Avni*	*Atıf*	*M. Ata*
Âza	Âza	Âza		Âza		
Ankara	Zonguldak	Kars		Amasya		
Tal'at	*Rifat*	*Baha Tali*		*İ Hakkı*		

Hükûmetin teklifi

2haziran 1925 tarihli ve 1504 numaralı kanuna zeyldir

MADDE 1 — İmar müdüriyeti imar plânı hududu dahilinde bulunan mahallerde musaddak ve kat'î plânın tatbikı için mevcut arsaları tevhit ve yeniden plânın icabatına ve arsa sahiplerinin istihkakına göre münferiden veya şayian arsa sahiplerine tevzi etmeğe salâhiyettardır. İfraz ve tevzide arsaların hali hazır mesahai sathiyesi ve mevki ve şerefi ile yeni plâna göre iktisap edeceği mevki ve şeref esastır. Arsaların bu suretle tevhit ve tevziini gösteren haritanın tatbikı imar idare heyetinin tasdikına mütevakkıftır.

MADDE 2 — Plân dahilindeki arsaların tevhit ve tevziinde mesahai sathiyelerini aynen muhafaza kabil olmadığı takdirde tevziat nihayet % 15 e kadar noksanile yapılabilir.

MADDE 3 — Yukarıki maddeler mucibince ifraz ve tevzi olunan arsalar İmar Müdüriyetinin müsaadesi olmadıkça yeniden ifraz ve taksim olunamaz.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

19 - V - 1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.				
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*				

SIRA № 210

Erzincan Meb'usu Saffet Beyin, 21 mart 1927 tarih ve 995 numaralı kanunun 1 inci maddesine 1 fıkra tezyili hakkında 1/132 numaralı kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

Yüksek Reisliğe

Aşağıdaki teklifin, kanuniyet kesbetmek üzere Heyeti Umumiyeye arzını istirham eylerim Efendim.

Erzincan
Saffet Ziya

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № *43*
Esas № *2/132*

19-V-1930

Yüksek Reisliğe

21 mart 927 tarihli ve 995 numaralı kanun hükmünün Büyük Millet Meclisinin üçüncü devresinde müntehap âzadan asker ve sivil mütekaitlere de teşmiline dair Erzincan Meb'usu Saffet Beyfendinin 17-V-930 tarihli takriri encümenimize havale buyrulmuş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Birinci ve ikinci Büyük Millet Meclislerinde âza bulunan asker, sivil mütekaitler memurin kanununun yetmiş üçüncü maddesinden istifade eyledikleri halde mütekaiden Meclise iltihak eden üçüncü devre âzasının bundan mahrum edilmesi muvafıkı nısfet olmıyacağı mütaleasına istinat eden mezkûr teklif encümenimizce kabul edilmiş olmakla havale mucibince Bütçe Encümenine tevdı kılındı.

Mal. En. Rs.	M. M. Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Ali Rana	*İhsan A. Hilmi*	*Emîn*	*Rasih*	*Şevket*	*Reşit Saffet*	*Kâmil*

Âza
Refik

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
131 M.
2/132

28 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

21 mart 1927 tarih ve 995 numaralı kanunun birinci maddesine bir fıkra tezyili hakkında Erzincan meb'usu Saffet Beyin kanunî teklifi Maliye Encümeninin mazbatasila birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla tetkik ve müzakere olundu.

Mütekait olduğu halde üçüncü intihap devresinde Büyük millet meclisi âzalığına intihap edilmiş olanların da birinci ve ikinci devrelerdeki asker ve sivil mütekaitler gibi memurin kanununun yetmiş üçüncü maddesinden istifade etmeleri teklifi Eacümenimizce de aynen kabul olunarak müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunmuştur.

B. En. Rs. Rş. V.

İstanbul	Bursa	Aydın	Bordur	Diyrbekir
Fuat	*Muhlis*	*Mü. Mitat*	*Vahit*	*Rüştü*
İsparta	Kütahya	Konya	Yozğat	Niğde
Mükerrem	*Niyazi Asım*	*K. Hüsnü*	*S. Sırrı*	*Faik*

Erzincan Meb'usu Saffet Beyin teklifi

MADDE 1 — 21 mart 1927 tarihli ve 995 numaralı kanunun hükmü B.M.M. nin üçüncü devresinde müntehap âzadan asker ve sivil mütekaitlere de şamildir.

MADDE 2 — İşbu knnunun hükmü, neşri tarihinden muteberdir.

MBDDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Maliye Encümeninin tadili

21 Mart 927 tarihli ve 995 numaralı kanuna müzeyyel kanun

MADDE 1 — 21mart 927 tarihli ve 995 numaralı kanunun hükmü Büyük Millet Meclisinin üçüncü devresinde müntahap âzadan asker ve sivil mütekaitlre de şamildir.

MADDE 2 — İşbu kanunun hükmü neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

SIRA № 200

Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında 3/407 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/ 518

II-II-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Gümrük tarifesi kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında Maliye Vekâletinden yazılan 8-II-1930 tarihli ve Tuz İnhisar U. M. 5560/509 numaralı tezkeresi sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını arzederim efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâleti Celileye

1 Haziran 1929 tarih ve 1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinde mülga kanunlar meyanında bulunan 575 numaralı 3 mart 1341 tarihli kanun mevzu itibarile ayrı ayrı üç hükmü ihtiva eylemekte olup bunlardan birincisi damga resmi. ikincisi yün ve mensucat üzerine vaz olunan istihlâk resmi, üçüncüsü tuz satış resmi fiatıdır. Bu kanunun birinci hükmü olan damga resmi kısmı 28 mayıs 1928 tarihli damga kanunu ile ilga edildiği, ikinci hükmü de 1 haziran 1929 tarihli gömrük tarife kanunu ile ilga olunmuş ve üçüncü hükmü ise mezkûr kanunun ikinci ve dördüncü maddelerile tuzların satış fiatını tesbit etmiş ve 1929 bütçesinin (C) cetvelinde meriyeti tasrih ve tayin edilmiştir. Tarife kanunu, istihlâk resmine ait hükmü ilga etmeği istihdaf etmiş olduğundan buna ait maddeleri göstermek lâzım geldiği halde ilgada yalnız kanunun numarası irae edilmiş ve maddeleri tasrih olunmamıştır. Bütçe kanunu ise tuz resminin cibayeti müstenidatını sayarken bu kanunun meriyetini teyit etmiş ve bütçe varidatı muhammenatı da bu esasa göre mevzu bulunmuş olduğundan meriyeti vazıı kanunca maksut olduğu aşikâr olmakla beraber tarife kanununda ilga edilen kanunların tadadı sırasında mezkûr kanunun mutlak olarak zikredilmesi tereddüdü mucip olduğundan keyfiyetin tefsiren halli zımnında Yüksek Meclise arzını istirham eylerim efendim.

Maliye Vekili
Ş. Saracoğlu

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Karar № 25

13-III-1930

Yüksek Reisliğe

Gümrük tarife kanununun «31» inci maddesinin tefsiri hakkında Maliye Vekâletinden yazılan 8-II-930 tarih ve 5560/509 numaralı tezkere suretinin leffen gönderildiğine dair Başvekâletin 11-II-930 tarih ve 6/518 numaralı tezkeresi encümenimize havale buyrulmakla memuru mahsus hazır olduğu halde müzakere ve tetkik edildi.

1 haziran 929 tarih ve 1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinde lâğvedilen kanunlar meyanında 575 numaralı ve 3 mart 341 tarihli kanunun dahi lâğvedildiği zikrediliyorsa da bu lâğvin 545 numaralı kanunun gümrük tarifesi ve istihlâk vergisi ahkâmına munhasır olacağı tabiî, ve tuzun satış fiyatını tayin eden ikinci maddesine müessir olamıyacağı aşikârdır. 1929 bütçe kanununun « C » cetvelinde mezkûr 575 numaralı kanunun ikinci maddesine istinat edilmiş olması da keyfiyetin sarahatine delil olmakla encümenimiz tefsire mahal görmemiştir. Havale mucibince Bütçe Encümenine tevdi kılındı.

Mal. En. Rs	M. M.	Âza	Âza	Âz	Âza
Ali Rana	*İhsan*	*M. Nedim*	*Sami*	*Şefik*	*Kâmil*

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
№ 121 M.
Esas 3/407

29-V-1930

Yüksek Reisliğe

1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında olup Maliye Encümeni mazbatasıla birlikte Encümenimize tevdi kılınan Başvekâlet tezkeresi tetkik ve mütalea edildi.

Maliye Vekâleti esbabı mucibesile Maliye Encümeninin mazbatasında izah olunduğu üzere, gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinde lağvedilen kanunlar meyanında 575 numaralı kanunun dahi lâğvi mezkûr isede bu lâğvin 575 numaralı kanunun gümrük tarifesi ve istihlâk vergisine müteallik hükümlere münhasır kalması ve tuzun satış fiatını tayin eden ikinci maddesine müessir olmaması maksut iken yanlışlıkla lâğvi icap eden maddeler zikrolunmıyarak kanunun tarih ve numarası yazılmıştır. Vaziyet sarih bir metne istinat eylemek ve bütçe kanunu gümrük tarife kanunundan mukaddem bulunmak dolayısile vakı hatayı tashihten ibaret bir tadil ile mes'elenin halledilebileceği neticesine varılmıştır.

Böylece yapılmış bir iki tashih daha sebkat ettiğinden diğer yanlışlıkların bulunabilmesi ve bu hatalar yüzünden halkın ve gümrük muamelâtının mütessir olabilmesi ihtimaline binaen yeniden tetkikata girişilmiştir.

Yapılan tetkikat ve gümrük idaresi nezdinde icra edilen tahkıkat neticesi bu yolda yapılması lâzım gelen tashihatın da mevcut olduğunu göstermiştir. Bu gibi tabı hatalarıla diğer sehivler geçen sene gümrük tarife kanununun içtima nihayetlerine doğru acale çıkarılması sebebile husule gelmiştir

Yeni bir hükmü ihtiva etmiyen bu tashihlerden bir kısmı gümrük tarife kanununun ilğalarından bahseden 31 inci maddesine, diğer bir kısmı da tarifeye teallûk etmekte olup iki

cetvel halinde tanzim ve kanuua raptolunmuştur. Cetvellerde yalnız tashihi icap eden kısımlar gösterilmiş ve ipkası lâzim gelen kısımların tekrarına gidilmemiştir.

Müstacelen müzakere ve kabulü Umumî Heyetin tasvibine arzolunur.

B. En. Rs.	Reis. V.	M. M.				
İstanbul	Bursa	Gazi Antep	Aydın		Burdur	Erzurum
Fuat	*Muhlis*	*Remzi*	*Mühendis Mitat*		*Vahit*	*H. Aziz*
Kütahya	Konya	Isparta	Maraş	Tokat	Yozgat	Diyarbekir
Niyazi Asım	*Kâ. Hüsnü*	*Mükerrem*	*Behçet*	*A. Şevkı*	*S. Sırrı*	*Rüştü*

Bütçe Encümeninin teklifi

Gümrük tarife kanunile tarifede yapılacak tashihlere dair kanun lâyihası

Madde 1 — Aynı tarihten muteber olmak üzere 1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesile tarifede, merbut iki cetvel mucibince tashihler yapılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Cetvel : 1

1499 numaralı gümrük tarife kanununun 31 inci maddesindeki tashihler

Yanlışları	Doğruları
12 Ağustos 1335 tarihli kanun	13 Ağustos 1335 tarihli kararname
12 Eylûl 1335 tarihli kararname	9 Eylûl 1335 tarihli karaname
331 numara ve 15 nisan 1339 tarihli kanun	331 numara ve 15 nisan 1339 tarihli kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri
575 numara ve 3 mart 1341 tarihli kanun	575 numara ve 3 mart 1341 tarihli kanunun 2 inci ve 4 üncü maddelerinden maada ahkâmı
73 numara ve 26 teşrinisani 1341 tarihli Meclis kararı	73 numaralı ve 26 teşrinisani 1341 tarihli tefsir kararı
. . . . Ve şeker petrol ve benzin inhisarlari hakkındaki kanunlar ve işbu	. . . ve 25 kânunusani 1926 tarihli ve 724 numaralıkanun ile, 25 kânunusani 1926 tarihli ve 725 numaralı kanunun 12 inci maddesinden maada ahkâmı ve işbu . . . .

Cetvel : 2

Gümrük tarifesi kanununa bağlı tarifede yapılacak tashihler

No.	Yanlışları	Doğruları
15	A - . . . . Balıkçılkuşu (Hernevi)	A - . . . . Balıkçılkuşu (Heron)
18	A - Taze dondurulmuş tuzlu veya salamuralı	A- Taze, dondurulmuş, tuzlu veya salamurali
65	İhtar : Parafin ve serezin gibi aslen madenî veya nebatî veyahut bunlarla mahlût mumlardan fitilli mumlar (C) ve yaldızlı müzeyyen olanları (D) ve mamulâtı da (V) fıkralarına dahildir	İhtar: Parafin ve serezin gibi aslen madenî veya nebatî veyahut bunlarla veya sair hayvanî maddelerle mahlût mumlardan fitilli mumlar (C) ve yaldızlı müzeyyen olanları (D) ve mamulâtı da (V) fıkralarına dahildir.
66	D - . . . . . ve balık nefsi (İhtiyol) beyaz veya	D - . . . ve balık nefsi (Blan dö balen) beyaz veya . . . . .
119	Safî veya ipeğin gayrı	Safî veya sun'î ipeğin gayrı . . . .
204	Şeker tortusu (Melâs) 2,25	Şeker tortusu (Melâs) 5,00
223	A - Pamuk tohumu	A - Pamuk ve pancar tohumu
247	Çörekotu, Üzerlik, salep, havlıcan	Çörekotu, üzerlik, mahlep, havlican
353	İhtar : . . . resimli ilânlar (362) numaradaki	ihtar ..... resimli ilânlar (361) numaradaki . . . . .
364	B - . . . . . pamuk döküntüleri ve kabuk (nebatî ince tüy)	B- . . . . . pamuk döküntüleri ve kapok (nebatî ince tüy)
424	. . . . . heybe, kard ve makine kolanı ve	. . . . . heybe, karda ve makine kolanı ve . . . . .

No.	Yanlışları	Doğruları
481	$\frac{H}{2}$ cilâlı, renkli, kabartmalı müzeyyen olanlar	$\frac{H}{2}$ cilâlı, renkli, kabartmalı ve müzeyyen olanlar
510	camdan ve mineden dökme boncuk, . . .	camdan ve mineden düğme, boncuk . . .
529	Her nevi demir boru ve raptiyeler	Her nevi demir boru ve raptiyeleri
531	B - Halat, boyalı	B - cilâlı, boyalı . . . . .
541	Boyalı ve renkli veya bakır, ...	B - Boyalı, vernikli ve ya bakır, ...
544	A - Sade veya renkli	A - Sade veya vernikli
576	Tutya halitasından	Tutya ve halitasından
603	C - . . . . . Küçük bas, bas elegon	C - . . . Küçük bas, bas helikon
659	. . . . . kazıma, fırçalama, makineleri ve kayış, sırım makineleri, taban, ökçe çivileme makineleri ve ayakkabı imalinde kullanılan	. . . . . kazıma, fırçalama makineleri ve kayış, sırım makineleri, taban, ökçe çivileme makineleri ve deri ve ayakkabı imalinde kullanılan . . . . .
667		Bu maddenin balâsına serlavha olarak (kara nakliye vasıtaları) ilâve edilecektir.
677	. . . . . Şasiler ve aksamı bandajlar (530) numaraya dahildir.	. . . . . Şasiler ve aksamı (bandajlar 530 numaraya dahildir.)
710	D - Asteat, ...	D - Asetat, ...
715	B - . . . . . Tartrat, sitrat, süksinat, ...	B - . . . tartrat, süksinat, . . .
717	B - . . . . Kakodilât, propoinat, selenat, ...	B - . . . Kakodilât, propiyonat, selenat, . . .
725	C - Bromür, Banzoat, Kromat, ... sitrat, tannat, ...	C - Bromür, kromat .... sitrat, tanat, ...
	D - sitrat, nitrat, ...	D - nitrit, nitrat, ...
730	Gümüş ve emlâhı	Gümüş emlâhı
731	Altın ve emlâhı	Altın emlâhı
732	Plâtin ve emlâhı	Plâtin emlâhı
741	Oranin ve oranyom ve emlahı	Oranin ve üranyom ve emlâhı
	B - oranyom (metal)	B - Üranyom (metal)
768	....., Antiferbin (.....	. . . , antifebrin (. . .
784	A - Karmen dendiko	A - Karmen dendigo
806	B - Strofnatüs, ...	B - istrofantüs, ...
	C - ..... Poligala (seneka), ...	C - . . . poligala (senega), ...
811	A - ..... Acıbadem, asafetida	A - acıbadem, asafötida
812	B - ..... Kaskaril, manik , hüblon, tolü, ...	B - . . . kaskaril, mastik, hublon, tolü, ...
	C - asefetida, ... matiko, sir, mant, peru, jenjamr, ...	C - , asafötida, ... matiko, mir, mant, peru, jenjambr, ...
823	A - ....., Holokokain, okain, kloridart ,.....	A - ..., holokain, okain, kloridrat, ...
831	Ergotin ve emlâhı	Ergotinin ve emlâhı
	A - Ergotin (amorf, kristal)	A - Ergotinin (amorf, kristal)
852	Helenin (kamfridone)	helenin (kanfrone)

Mekteplerde askerlik dersleri okutan 1/637 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı № 1/1327

26 - IV - 1930

T. B. M. M. Yüksek Reisliğine

Mekteplerde askerlik tedrisatı yapan muallimlerin ücretlerine ait Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 26-4-930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Mekteplerde askerlik tedrisatı yapan muallimlerin ücretleri hakkındaki 4 haziran 1929 tarihli ve 1490 numaralı kanunun ahkâmı 1930 malî senesi hitamında nihayet bulacağına binaen bu muallimlere ücret verilebilmesi için bu kanunun temdidine lüzum görülmüştür.

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
№ 129 M
Esas № 1/637

27-V-1930

Yüksek Reisliğe

Mekteplerde askerlik dersleri okutan muallimlerin ücretleri hakkındaki kanun lâyihası encümenimize havale olunmakla tetkik ve müzakere olundu.

1490 numaralı kanun ile 1929 senesine münhasır olmak üzere mekteplerde askerlik tedrisatı yapan muallimlere muayyen kamp zamanlarile tedris müddetlerine maksur kalmak üzere muhtelif derecelerde ücret verilmek esası kabul edilmişti. Meriyet müddetinin 1929 senesine hasrolunması bu hususta esaslı tetbir alınmak maksadından ileri gelmişken bu müddet zarfında mes'elenin esaslı surette hal edilme-

diği âyni ihtiyaç saikasile 1930 senesinde yine ücret verilebilmesini temin için Hükûmetçe bu lâyihanın tanzim olunduğu anlaşılmıştır. Encümenimizce şekle ait bazı tadilâtla kabul olunan kanun lâyihası müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Bç. En. Rs.	Rs. V.	M. M.	Aydın		
İstanbul	Bursa	Gazi Antap	Mühendis	Bordur	Diyarbekir
Fuat	*Muhlis*	*Remzi*	*Mitat*	*Vahit*	*Rüştü*
Bursa	İsparta	Konya	Kütahya	Niğde	Maraş
Dr. Ş. Lütfi	*Mükerrem*	*K. Hüsnü*	*Niyazi Asım*	*Faik*	*Behçet*

Hükûmetin teklifi

Askerlik dersleri muallimlerinin ücretleri hakkında kanun

MADDE 1 — Askerlik dersleri muallimlerinin 1930 senesi ücretleri ait olduğu Vekâletlerin 1930 senesi maaş ve ücretler tasarrufatından verilmek üzere buna dair olan 4 haziran 1929 tarihli ve 1490 numaralı kanunun ahkâmı 1930 malî senesi nihayetine kadar temdit edil lmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Adliye, Maarif, Nafıa ve Iktisat Vekilleri memurdur.

26-4-930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*

Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Bütçe Encümeninin tadili

Askerlik dersleri muallimlerinin ücretlerine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Askerlik dersleri muallimlerinin ücretleri hakkındaki 4 haziran 1929 tarihli ve 1490 numaralı ahkâmı kanuunun 1930 malî senesi nihayetine kadar temdit edilmiştir. Muallimlerin ücretleri mekteplerin merbut oldukları vekâlet bütçelerinin maaş ve ücret fasıl larındaki tasarruflardan verilir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Adliye, Maarif, Nafıa ve İktisat Vekilleri memurdur.

SIRA № 206

Memurin kanununun I inci muvakkat maddesindeki müddetin temdidi hakkında 1/705 numaralı kanun lâyihası ve Memurin Kanunu Muvakkat Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Sayı 6/1681

22-V-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Memurin kanununun birinci muvakkat maddesile tasfiye için tayin olunan müddetin 1932 senesi haziranının on beşine kadar temdidi hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 21 - V - 930 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
Ismet

Esbabı mucibe

Memurin kanunun birinci muvakkat maddesinde sicilleri itibarile kendilerinden istifade olunamıyanlar ile acizleri ve kabiliyetsilikleri tahakkuk eden memurların mezkûr madde veçhile tasfiyeleri için tayin olunan ve muahheren 1930 senesi hazi ranının on beşine kadar temdit edilmiş bulunan müddetin temdidine lüzum ve zaruret görülmektedir şöyleki : bütün vekâlet ve daireler hıdematı umumiyenin eyi ve seri bir surette cereyanı sektedar etmemek maksadıyla kadrolarını tanzim ve memurlarını tensik için teenni ve ihtiyat ile harekete mecbur olduklarından bu müddet zarfında yerlerine lâzım olan evsaf ve şeraiti kanuniyeyi haiz memurlar tedarik ve intihap edilinceye kadar bir çok memurları biren memuriyetlerine nihayet vermemeği iltizam etmiş oldukları cihetle tasfiye keyfiyetinin bu müddet zarfında neticelendirilmesi bizzarur mümkün olamamıştır. Binaenaleyh hidematı umumiyenin icabat ve ihtiyacatını nazarı dikkata alarak tasfiye keyfiyetini amelî ve adilâne bir surette tatbik ve icra edebilmek üzere kanunun müddeti meriyetinin 15 haziran 1932 tarihine kadar temdidi için melfuf kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Memurin kanunu Muvakkat Encümeni mazbatası

T. B. M. N.
M. K. M. E.
Karar № *10*
Esas № *1/705*

27-5-1930

Yüksek Reisliğe

Memurin kanununun muvakkat birinci maddesile tasfiye için tayin olunan müddetin 1932 senesi haziran on beşine kadar temdidi hakkında Başvekâletten gelen ve encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Verilen izahata ve esbabı mucibeye nazaran tasfiye müddetinin bir az daha temdidi bir zaruret olup ancak bunun mümkün olduğu kadar az zamana hasrı lüzumuda bedidar olduğundan temdidin nihayet bir seneye hasrı ve birinci maddenin buna göre tedvini muvafık görülmüş olduğunun arzile Yüksek Reisliğe Takdim kılındı,

Memurin kanunu Muvakkat E. Rs.				M. M.	Kâ.
	Tekirdağı			Kayseri	Konya
	M. Fayik			*A. Hilmi*	
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Bursa	Manisa	Mardin	Manisa	İçel	Antalya
Esat	*A. Saim*	*Ali Riza*		*Emin*	*Ahmet Saki*

Hükûmetin teklifi

Memurin kanununun birinci muvakkat maddesiyle tasfiye için tayin olunan müddetin 1932 senesi haziranının on beşine kadar temdidi hakkında kanun lâyihası

1 — Memurin kauununun birinci muvakkat maddesinde memurinin tasfiyesi için tayin olunan ve muahharan 1930 senesi haziranının on beşine kadar temdit edilmiş olan müddet yeniden 1932 senesi haziran on beşine kadar temdit edilmiştir.

M. K. Muvakkat Encümeninin tadili

MADDE 1 — Memurin kanununun birinci muvakkat maddesinde memurin tasfiyesi için tayin olunan ve muahharan 1930 senesi haziranının on beşine kadar temdit edilmiş bulunan müddet 1931 senesi haziran on beşine kadar temdit olunmuştur.

2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 2 — Aynen.

3 — Bu kanununun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 3 — Aynen.

21-V-1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*
Ha. V.	Ma. V.		Mf. V.
Dr. T. Rüştü	*Ş. Saracoğlu*		*Cemal Hüsnü*
Na. V.	İk. V.		S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*		*Dr. Refik*

SIRA № 203

Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçe kanununun bazı maddeleri hakkında 1/661 numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. No. 126
Esas No. 1/661

26-V-1930

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İdaresinin 1930 bütçesi ile teklif ettği kanun maddeleri arasında görülen ve Anadolu - Bağdat Demiryolları ve Haydarpaşa Rıhtım İdaresinin 1341 senesi bütçe kanununun 4,10,11 inci ve 1926 senesi bütçe kanununun 6 ve 7 inci maddeleri hükümlerinin mer'iyetinden bahseden altıncı maddenin daimî hükümlere teallûk etmek itibarile çıkarılması tensip ve 1930 bütçe kanunu bu suretle Yüksek Heyete arz olunmuştu.

Bahse mevzu maddelerden 1341 senesi bütçe kanununun Derince Limanı tarifesine müteallik dördüncü maddesi hükmü, mevcut Demiryollar kanunu ile ve 1926 senesi bütçe kanununun yedinci maddesi hükmü ise umumî hükümlerle temin edilmiş bulunduğu cihetle zait görülmüştür.

1341 senesi bütçe kanununun onbirinci maddesi kuruş kesirlerinin kuruşa iblâğ edileceğinden bahis olup bu hüküm birinci madde olarak tesbit edilmiştir.

Diğer maddelere ait adlî mahiyetteki hükûmlere gelince bunlar lüzum ve zaruret dolayısile evvelce kabul edilmiş oldugundau bu defa ancak yeni vaziyete tevfik edilmekle iktifa olunarak ikinci ve üçüncü maddelerle tesbit olunmuştur.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyihası müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

B. E. Rs.	Rs. V.	M. M.			
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Aydın	Bordur	Isparta
Fuat	*Muhlis*	*Remzi*	*M. Mitat*	*Vahit*	*Mükerrem*
Konya	Kütahya	Tokat	Yozgat	Maraş	
Kâ. Hüsnü	*Niyazi Asım*	*A. Şevki*	*S. Sırrı*	*Behçet*	

Devlet demiryolları ve Limanları idarei umumiyesinin teşkilât ve vazifine dair kanuna müzeyyel kanun

Madde 1 — Devlet Demiryolları tarafından cibayet olunan varidat ile vesaiti nakliye verğilerinden bir kuruştan az kesirle kuruşa iblağ olunur.

Madde 2 — Demiryollar umuru zabita nizamnamesine mugayir ve devlet Demiryolları idaresinin malî zararlarını istilzam eden hareketlerde bulunanlar hakkında Demiryolları memurları tarafından usulü dairesinde tanzim edilen zabıt varakaları sahtelikleri isbat olunmadıkça mahkemelerce muteberdir.

Şu kadarki hukuku amme davası açılmasını icap edecek mahiyyette olan fiiller hakkında umumî hükümler caridir.

Madde 3 — Demiryollar işletme muamelâtına muhalif vukua gelen fiilerden dolayı idarenin tanzim edeceği zabıt varakalrrı salahiyetli Cümhuriyet Müddei Umumiliklerine tevdi ve Müddei Umumiliklerce de Sulh mahkemelerine havale olunur. Mahkemelerde idarenin bir mümessil bulundurmasına hacet olmaksızın muhakeme icra olunuarak keyfiyet hükme raptolunur.

Sulh mahkemelerinin demiryollari idarasinin şahsî hukukunu dahi tazammun eden hüküm zabıtnameleri ceza ilâmlarının icrası hakkındaki usul dairesinde Müddei umumiliklerce tenfiz olunur.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur

SIRA № 197

Türkiye Cümhuriyetile İngiltere, Fransa, İsveç ve Romanya Hükûmetleri arasında imza edilmiş olan ticaret ve seyri-sefain muahedelerinin tasdiki hakkında 1/690 numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye ve İktısat Encümenleri macbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube 1
Sayı 6/1640

18 - V - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Muhtelif tarihlerde Türkiye Cümhuriyeti ile İngiltere, Fransa, İsveç ve Romanya hükûmetleri arasında imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain mukavelenamelerinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 18/5/930 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe mazbatasile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmeti ile Büyük Britanya Hükûmetinin salâhiyettar murahhasları arasında asılları Türkçe ve İngilizce olarak tanzim ve Ankarada 1 mart 1930 tarihinde imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain muahedenamesi, merbut kanun lâyihasile, Büyük Meclisin tetkik ve tasdikına arzediliyor.

Muahede, ikamet ve ticaret ahkâmını şamil, beynelmilel kabul edilmiş son muahedelere mümasildir.

Muahedenin ikamet ahkâmı mütekabilen millî muameleyi temin etmekte ve fakat bundan istisnası lâzım gelen ve mahallî tebaaya hasır ve tahsis edilebilecek olan sanayi ve mesalikle ecanibin memlekete duhulü ve seyyahat ve ikameti ve emvali gayri menkuleye tasarrufu gibi ahvalde ve şirketlerinin faaliyeti için müsaade istihsal etmek,tescil ettirmek ve harcını vermek ve kefalet akçası yatırmak ve şirketleri Türk tabiiyetini ihraz etmeden muamelelerini Türkiyede temerküz ettirmemek hususlarında tabi tutulabilecekleri takyidatı iki taraf memleketlerinin kanun ve nizam ve talimatlarına rapteylemektedir.

Muahedenin ticaret kısmı en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini temin etmektedir.

İngilterede gümrüğe tabi mahdut eşya arasında üzümlerimizle meyan balı, incirlerimiz ve tütünlerimiz resim vermekte ve bundan başka ihracat eşyamız İngiltereye bilâ resim dahil olmaktadır.

İncirler ile tütünlerin ve meyan balının tabi olduğu resimler her memleket ithalâtına ayni

nisbette mevzu olduğu için pek tabiî görülmüşse de üzümlerimizden beher 112 kilosu için alınan yedi şilin için resme karşı Korent üzümlerinden yalnız iki şilin alınmakta olması ihracatımızı izrar ettiği anlaşılmış olduğundan (mıntakavî tesmiyelere binaen ayni maddelere farklı resim tarholunmıyacağı) muahedenin cüzü mütemmimi olan protokola dercettirilmiştir.

Muahedenin seyrisefain kısmı millî muameleyi mütekabilen temin etmekte ve millî sancağa hasrolunan kabotaj, sayıt ve sair hidematı tafsilen istisna eylemekte ve bu hususta mahallî kanunları hâkim kılmaktadır.

Muahedenin konsolosluğa ait ahkâmı ise en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini mütekabiliyet şartına rapteder şekilde yazılmıştır.

Hututu umumiyesi yukarda arzolunan muahedenin bazı hususiyetleri de vardır ki şunlardır:

A - Muahede Lozan ikamet mukavelesini tarafeyn hakkında feshetmiştir. Bunun neticesi, mezkûr muahedede tanılan eşhasa ait hakkı müktesep meselesi ortadan kalkmış ve bunun için memleket kanunlarının himayesinden başka teminat aranmamıştır.

B - Bu muahede Lozan ikamet mukavelesine merbut mektubu da tadil etmiş ve (9 - 10) numaralı merbut mektuplarda İngiliz mekteplerile hastanelerine memleketin kanun ve nizam ve talimatları dahilinde en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi tanımıştır. Bununla: evvelâ, Lozan mektubunun mekteplerhakkında (onlarıntedrisatındaki hususiyeti nazarı itibare alan) kısmı ortadan kalkmış; saniyen, Lozan mektubunun inkizası tarihi tesbit olunmuş; salisen, inkizadan sonra serbestii hareket temin edilmiş; rabıan, kiliseler hakkında bir şey söylenmemiştir.

C - Bu muahede kabotaj kanununun kabotaj meyanına ithal ve Türklere tahsis ettiği sair bilcümle hidematı da kabul etmiş ve Türk kara suları meyanına, kabotaj kanununun ifadesi veçhile, Marmara denizini de sokmuştur.

D - Türk sahillerinde Türk postası taşıyan Türk gemilerine fener rüsumundan yapmakta olduğumuz ve şimdiye kadar mucibi niza ve ihtilâf olan tenzilât muahedeye merbut bir mektupla ilk defa olarak tanınmıştır.

E - Silâh ihracatında İngilterenin Türkiyeye karşı farklı muamele ihdas etmiyeceği bir mektupla temin olunmuştur.

F : İngiliz mandası altında olan memleketler listesine mandasını kabul edemediğimiz (Filistin, İrak ve Hicaz) ithal ettirilmemiştir.

G : Bazı İngiliz müstemlekâtında ve dominyonlarında türklere karşı ikamet ve emlâke tasarruf sahalarında tahdidat yapılmakta olduğundan böyle farklı muameleleri terviç eden dominyonlar kanunlarının ilgası için İngiltere Hükûmetinin teşebbüsü taahhüt ettirilmiş ve bundan bir netice çıkmazsa ayni maddeler hakkında Türkiyenin mütekabiliyet şartını derpiş eden bir kanun çıkarmak mecburiyetinde kalabileceği Heyeti Murahhasamız tarafından beyan olunmuş ve bu beyanat imzalı son celse zabıtnamesine dercedilmiştir.

H : Ticaret nümuneleri ve seyyar memurları hakkında evvelce İngiltere ile aktedilip elyevm mer'i bulunan mukavelede mevcut bir noksan da bu muahedede ikmal olunmuş ve protokola bu mevzuda ilerde vazedilecek türk kanunları ahkâmının cari olacağı dercedilmiştir.

İ : Muahedenin tefsirinden mütevellit bir ihtilâf zuhurunda tarafeyn arasında bir tahkimname kararlaştırılarak hakeme gidileceği, fakat Devletin hakimiyetine ve salâhiyeti münhasırasına ait mesailin hakeme tevdi edilemiyeceği tasrih olunmuştur.

Hükûmetimiz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin edecek ve binnetice mevcut dostluk rabıtalarını kuvvetlendirecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arzetmekle mübahidir.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar No. 16
Esas No. 1/690

20 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile İngiltere, Fransa, İsveç ve Romanya Hükûmetleri arasında muhtelif tarihlerde imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain mukavelenamelerinin tasdikı hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan kanun lâyihası ve merbutatı Encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

Üçer maddeden ibaret olup, umumî hükümleri itibarile diğer Devletlerle aktedilen emsalleri ve uygun ve en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine göre tanzim edilmiş olan işbu mukavelelerle kanun lâyihaları Encümenimizce de muvafık görülerek aynen kabul edilmiş olduğundan İktısat Encümenine tevdi buyrulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Ha. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza
Erzincan	Siirt	Edirne	*M. Celâl*	*M. Nuri*
Saffet Ziya	*Mahmut*	*Zeki Mesut*		

İktısat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktısat Encümeni
Karar No: 20
Esas No: 1/690

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyetile Büyük Beritanya Hükûmeti arasında ve Ankarada 1930 senesi martının birinde aktedilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikine dair olan kanun lâyihası ve merbutatı ve Hariciye Encümeninin mazbatası Heyeti Murahhasamız Reisi ve Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyin huzurile müzakere ve tetkik edildi.

Bu mukavele hem ikamet ve hem de ticarete ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Lozan ticaret mukavelesi geçen sene ağustosunda hitam bulmuş olduğu halde ikamete dair olanımın henüz bir seneyi mütecaviz bir zaman daha meriyeti bakidir. Lozanda aktedilen ikamet mukavelesi, Lozandan evvel ecnebilerin memleketimizde ikamet noktai nazarından haiz oldukları ve kapitülâsyon namı altında kaydedilen imtiyazların lâğvı dolayısile diğer devletlerle müsavi bir vaziyette olarak yapılmış ise de memleketimizde yapılabilecek mecburî istikrazlar ve servet üzerinden istisnaî olarak alınabilecek kısımlar hususunda ecnebilerin müstesna tutulacaklarına dair hükümleri bulunduğundan onların da bir an evvel kaldırılması ve hakimiyetimizin bilâkaydüşart vatandaşlar ve ecnebiler hakkında seyyan bulunduğunun beyneddüvel senetlerle müeyyet olduğunun görülmesi elbette artık maziyi büsbütün unutulmuş bir hale koymağı ifade ettiğinden pek ziyade arzu olunur bir keyfiyet idi. İşte bu yeni mukavelenin ikamete dair ahkâmında bu hususlar nazarı itibare alınarak vatandaşlarımızla ecnebiler hakkında ayni muameleyi yapabilmek esası vazedilmiştir.

Diğer taraftan Lozan muahedesi tebaaya hasredilen san'atlar hususunda ecnebiler lehine hakkı müktesebi tanır suretinde bir fıkrayı muhtevi olduğu halde bu defa bu dahi mukaveleden hariç bırakılmıştır.

İngilterede gümrük resmine tabi mevadın 8 - 10 maddeden ibaret olduğu ve ticaret muahedelerine liste raptetmek usulü cari bulunmadığı cihetle muahedede hem ticaret ve hem seyrisefain kısım-

ları için en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi esasının kabul edildiği görülmekte ve kabotajla vatandaşlara hasredilmiş olan diğer meşağilin Türklere ait bulunduğu ayrıca tasrih olunmakta ve kara sularında cereyan eden tahlisiye gibi hizmetlerin yalnız türklere aidiyetinin beyanı sırasında Marmara denizinin de Türkiye kara sularından addolunduğu tasrih kılınmaktadır.

Şu suretle tam müsavat esasına müsteniden yapılmış olan Türkiye ile Britanya Hükûmeti arasındaki ticaret ve seyrisefain muahedesile ona müteallik lâyihanın aynen kabulünü encümenimiz kararlaştırmıştır.

Berayı tasvip Heyeti Celileye arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. E. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Bordur	Mardin	Zonguldak	Afyon	İstanbul	Manisa	Çorum	Denizli
Mustafa Şeref	*Ali Rıza*	*Hüsnü Rıza*	*İzzet*	*Hüseyin*	*Yaşar*	*Ziya*	*E. Aslan*

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin			İzmir	Yozgat
Nuri	*İsmail*	*M. Rahmi*	*Hüseyin*	*Tahsin*

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmeti ile Fransa Hükûmeti salâhiyettar murahhasları arasında asılları fransızca olarak 29 ağustos 1929 tarihinde imza edilmiş olan ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi, merbut kanun lâyihasile, Büyük Meclisin tetkik ve tasdikına arzediliyor.

Mukavelename, ticaret ve seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmilel kabul edilmiş son muahedelere mümasildir.

Mukavelenamenin ticaret kısmı en ziyade müsaadeye mazhar millet esasına müstenittir.

Bu mukavele bize evvelce: Fransız asgarî tarifesini bilâkaydüşart, her madde için temin etmiştir.

Saniyen : İşbu asgarî tarifenin de dünyada bazı mühim ihracat maddelerimiz için tenzilât temin eylemiştir.

Üzümlerimiz için Korent üzümlerine tatbik edilen tenzilâtın istihsal edilmiş bulunması bu kabildendir.

Salisen : Bu mukavele pamuk, tiftik, deri ve saire gibi bir çok mühim ihracat maddelerimiz için muafiyeti rüsumiye temin etmiş ve bu muafiyeti konsolide eylemiştir.

Rabıan : Bu mukavele, Türkiyeden İstanbul tarikile Fransaya giden eşyadan Fransız gümrüklerinde alınmakta olan gümrük rüsumu haricindeki antrepo rüsumunu ortadan kaldırmıştır.

Ticareeti hariciyemizde rakip memleketler ihracatı muvacehesinde kendi ihracatımız aleyhine şimdiye kadar mevcut olan bu farklı muameleye bu suretle nihayet verdirilmiştir.

Buna mukabil, yeni tarifemizden memleketimizde istihsal edilmiyen ve lüks kabilinden addedilmiyecek olan zarurî bazı eşyaya ait tenzilât kabul edilmiş ve maamafi bu tenzilât konsolide edilmiyerek yalnız yüzde muayyen bir miktar tenzilât gösterilmek suretile tarifenin aslı üzerinde atiyen tezyit veya tenkis gibi tadilât icrası imkânı mahfuz tutulmuştur.

Bu sistem yeni aktettiğimiz bütün muahedelerde takip olunmaktadır.

Mukavelenamenin Seyrisefain kısmı millî muameleyi mütekabilen temin etmekte ve millî sancağa hasrolunan kabotaj ve sayıt ve sair hidematı tafsilen istisna eylemekte ve bu hususta mahallî kanunları hâkim kılmaktadır.

Hükûmetiniz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin edecek ve binnetice mevcut dostluk rabıtalarını kuvvetlendirecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arzetmekle mübahidir.

İktısat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktısat Encümeni
Karar No. 21
Esas No. 1/690

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasmda ve Ankarada 1929 ağustosunun yirmi dokuzunda aktedilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına dair olan kanun lâyihasile esbabı mucibesi ve merbutatı ve Hariciye Encümeninin mazbatası Heyeti murahhasamız Reisi Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyin huzurile tetkik ve müzakere edildi.

Mukavelename 27 maddeden ibarettir. Bu mukavelenamede her iki tarafın muvaredat ve ihracatına karşılıklı olarak en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine tabi tutulmasının prensip olarak vazolunduğu ve her iki tarafı en ziyade alâkadar eden eşyaların da listelere raptolunduğu görülür. Bizim Fransaya olan ithalâtımız (A) listetesine dercedilmiş ve Fransanın asgarî tarifesi bu listede münderiç ihracat eşyamız hakkında konsolide edilmiştir.

Bundan başka Fransanın pek istisnaî olarak asgarî tarifesinden yaptığı tenzilâtta da bizim (A) listemize dahil olan eşyalar hakkında tatbik edilmek üzere en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinin cereyanının ayrıca tasrih edilmiş olduğu nazarı dikkati celbetmektedir.

İhracat emteamızın mühim ve esaslılarından ikincisini teşkil eden üzüm ile halı hakkında asgarî tarifeden dahi mühim surette tenzilât yaptırılmıştır. Bu mühim tenzilâtla ötedenberi Fransada tatbik edilegelmekte bulunan ve İstanbul vasıtasile Fransaya giden Anadolu eşyalarının istisnaî bir resme tabi tutulmalarından ibaret olan usulün bu mukavelename ile ortadan kaldırılması keyfiyeti bilhassa Encümenimizce zikre şayan görülmüştür.

Bu takdirde nefaset noktai nazarından dun olmasına rağmen resmin azlığından dolayı üzümlerimizle ayni fiyatta satılmakta ve binaenaleyh satış rekabetinde himayeli bir mevkide bulunmakolan Korent üzümlerile üzümlerimizin mukavelenin mevkii meriyete vaz'ından sonra müsavi şerait altında ve muvaffakiyetle rekabet edebileceğinin muhakkak bulunduğu ve her helde evvelki hale nisbetle daha geniş bir satış pazarının kendisine temin edilmiş olduğu kanaatindeyiz.

İstanbul limanı marifetile gönderilen Anadolu emtaamız Fransada gümrük resminden gayri istisnaî bir resme daha tabi tutulmak itibarile şimdiye kadar diğer memleketlerin mümasil eşyalarına nisbetle daha başka bir muameleye maruz bırakılmakta idi. Bu istisnaî resmin kaldırılmış olması memleketimiz mahsulâtının diğer memleket mahsullerile müsavi muameleye tabi tutulmalarını temin etmiş olacaktır.

Fransızların mahsulleri (B) listesine dercedilerek bunlar hakkında da aşağıdaki şartlar içerisinde tenzilât yapılmıştır.

Tarifemizin henüz yeni yapılmış ve binaenaleyh hiçbir tecrübe devri geçirilmemiş olması itibarile beynelmilel teahhütlerle tecrübe netayicine göre tarifemizi ıslah etmek imkânının selbedilmemesi ve bağlanılmaması için konsolidasyon usulüne yer verilmemesi ve ancak mevcut tarife miktarları üzerinden yüzde itibarile bir tenzilât kabul edilmesi ve bu suretle istenildiği zaman tarifemizi yükseldebilmek salâhiyetimizin muhafazası yolunu tutan Hükûmetimizin bu noktai nazarı encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Yapılan tenzilâtın miktarı ise ekseriyeti azimesi üzerinde ancak % 20 den ve cüz'î bir miktar hakkında da % 25 kadardan ibarettir.

Ahkâmı umumiye hususunda, ithalât ve ihracat üzerlerine memnuiyetler ve tahditler vazetmek hususunda da hiçbir memleketi farklı bir muameleye maruz bırakmamak şartile serbestimizin muhafazası temin olunmuştur.

Sair hususatı ise şimdiye kadar yapılan emsaline muvafık olduğu cihetle mukavelename ile

merbut lâyihanın aynen kabulüne müttefikan karar verildi.

Berayi tasvip Heyeti Celileye arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. E. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Bordur	Mardin	Zonguldak	Afyon	İstanbul	Manisa	Çorum	Denizli
Mustafa Şeref	*Ali Rıza*	*Hüsnü Rıza*	*İzzet*	*Hüseyin*	*Yaşar*	*Zıya*	*E. Aslan*

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin			İzmir	Yozgat
Nuri	*İsmail*	*M. Rahmi*	*Hüseyin*	*Tahsin*

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmetile İsveç Hükûmeti salâhiyettar murahhasları arasında 29 eylûl 1929 tarihinde imza edilmiş olan Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi merbut kanun lâlihasile birlikte Büyük Meclisin tetkik ve tasdikına arzediliyor.

Muahedename İkamet, Ticaret ve Seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmilel kabul edilmiş son muahedelere mümasildir. Ahkâmı umumiyesi itibarile diğer Devletlerle aktettiğimiz emsali muahedelerin aynıdır.

Muahedeye merbut ayrıca konsolidasyon listeleri yoktur.

Hükûmetimiz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin edecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arzeyler.

İktısat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktısat Encümeni
Karar No. **XXII**
Esas No. 1/690

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında Ankarada 1929 eylûlunun yirmi dokuzunda mün'akit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdikına dair olan kanun lâyihası ile merbutu ve Hariciye Encümeninin mazbatası Heyeti Murahhasamız Reisi ve Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyin huzurile tetkik ve müzakere edildi.

Bu muahedename ikamet ve seyrisefaine ait hükümleri ihtiva eylemektedir. İkamet kısmında tebaa muamelesi yapılmasının esas itibarile kabul edildiği görülmekte ve bir kısım san'atların vatandaşlara hasrı halinde karşı tarafın hiç bir şey talebinde bulunmaması noktai nazarının tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Ticaret ve seyrisefaine dair olan ahkâm da ayrıca liste yapılmağa lüzum görülmiyerek en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bu hususta da tarafeyn mahsulâtının ve sefaininin farklı muamelelere tabi kılınmaması için teminat vasıtası ittihaz olunmuştur.

Sair hususlarının ise diğer Devletlerle yapılan muahedeler ahkâmına mümasil ve muvafık bulunduğu görüldüğünden bu muahede ile ona müteallik lâyihanın aynen kabulüne karar verilmiştir.

Heyeti Celileye arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. E. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Bordur	Mardin	Zonguldak	Afyon	İstanbul	Manisa	Çorum	Denizli
Mustafa Şeref	*Ali Rıza*	*Hüsnü Rıza*	*İzzet*	*Hüseyin*	*Yaşar*	*Zıya*	*E. Aslan*

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin			İzmir	Yozgat
Nuri	*İsmail*	*M. Rahmi*	*Hüseyin*	*Tahsin*

Esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet Hükûmeti ile Romanya Hükûmeti salâhiyettar murahhasları arasında asılları Fransızça olarak 11 haziran 1929 tarihinde imza edilmiş olan ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi merbut kanun lâyihasile birlikte Büyük Meclisin tetkik ve tasdikma arzediliyor.

Mukavelename ikamet, ticaret ve seyrisefain ahkâmını şamil ve beynelmilel kabul edilmiş son muahedelere mümasildir. Ahkâmı umumiye itibarile diğer devletlerle aktettiğimiz emsali muahedelerin aynıdır.

Mukaveleye merbut ayrıca konsolidasyon listeleri yoktur.

Hükûmetiniz, iki memleket arasındaki ticarî münasebetleri tanzim ve bunların inkişafını temin edecek olan bu vesikayı tasvip nazarlarınıza arzeyler.

İktısat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktısat Encümeni
*Karar No.***XX***III*
Esas No.1/690

26 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya Hükûmeti arasında ve Ankarada 1929 senesi haziranının on birinde mün'akit ikamet, ticaret ve seyrisefainmukavelenamesinin tasdikına dair olan kanun lâyihası ile merbutu ve Hariciye Encümeninin mazbatası Heyeti murahhasa Reisi ve Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyin huzurile tetkik ve müzakere edildi.

Tarifeye ait liste raptına lüzum görülmiyerek en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi esası üzerine tanzim edilmiş olan bu mukavelenin diğer devletlerle yapılan emsaline muvafık olduğunu gören encümenimiz bu mukavelename ile merbutu lâyihanın aynen kabulüne karar vermiştir.

Heyeti Celileye arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İk. E. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Burdur	Mardin	Zonguldak	Afyon	İstanbul	Manisa	Çorum	Denizli
Mustafa Şeref	*Ali Rıza*	*Hüsnü Rıza*	*İzzet*	*Hüseyin*	*Yaşar*	*Zıya*	*E. Aslan*

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Mardin			İzmir	Yozgat
Nuri	*İsmail*	*M. Rahmi*	*Hüseyin*	*Tahsin*

Kanun lâyihası

Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya Hükûmeti arasında mün'akit Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Büyük Britanya Hükûmeti arasında 1930 senesi martının birinci günü Ankarada akit ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/V/1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Türkiye - Büyük Britanya Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesi

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri ve Haşmetlû Büyük Britanya, İrlanda ve denizlerin ötesindeki Beritanya ülkeleri Kralı, Hindistan İmparatoru Hazretleri,

Mütekabil memleketleri ticaretinin inkişafını tergip etmek ve bir muahedename vasıtasile, bir taraftan Türkiye, diğer taraftan Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttehit Krallığı ile Haşmetlû Britanya Kralı Hazretlerinin hakimiyeti, himayesi veya hükmü altında bulunan müşarünileyh Hazretlerinin ahkâmma tabi kılmak istiyeceği herhangi diğer ülkeler arasındaki ticarî münasebetleri tanzim eylemek arzusunda olduklarından, bu hususu temin için bir muahede akdine karar vermişler ve murahhasları olmak üzere,

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri:

Esbak Vekil, Büyük Elçi, Diyarbekir Meb'usu Zekâi; Burdur Meb'usu Mustafa Şeref;

Hariciye Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendi Hazretlerini;

Haşmetlû Büyük Britanya, İrlanda ve denizlerin ötesindeki Britanya ülkeleri Kralı ve Hindistan İmparatoru Hazretleri;

Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttehit Krallığı için; Haşmetlû Kral Hazretlerinin Türkiyede Fevkalâde Büyük Elçisi ve Murahhası Right Honnurable Sir George Russel Clerk G. C. M. G., C. B., ı tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Bu muahedenamenin tatbik olunacağı ülkeler,Haşmetli Britanya Kralı Hazretleri canibinde, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttehit Krallığı ile, 38 inci maddeye tevfikan, muahedeye iltihakları, veya 37 inci maddeye tevfikan, muahedenin kendilerine tatbiki, hakkında ihbar vakı olacak olanlardır.

Madde — 2

"Yüksek Âkit tarafların şirketleri,, tabiri, bumuahedenameye müteallik hususatta Yüksek Âkit taraflardan her biri için, kendi ülkelerinde faaliyette bulunan anonim ve sair şirketler ile ticarî, malî, sınaî hususlara ve nakliyata müteallik olarak, veya herhangi nevi diğer ticarî ve iktısadî maksatlarla vücuda getirilmiş teşekküllere (ortaklık) şamil olacak tarzda tefsir edilecektir; şu kadar ki mezkûr şirket ve teşekküllerin (ortaklık) o ülkelerde mer'î kanunlara tevfikan usulü dairesinde teşkil edilmiş bulunmaları ve gayri meşru bir maksat takip etmemeleri meşruttur.

Madde — 3

Türk kanununun Türk gemisi addettiği bütün gemiler ve Britanya kanununun Britanya gemisi addettiiği bütün gemiler, bu muahedenameye müteallik hususatta, mütekabilen Türk veya Britanya gemisi addedilecektir.

Madde — 4

Yüksek Âkit tarafların ülkeleri arasında ticaret ve seyrisefain mütekabilen serbest olacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş veya tebaaları, gemileri ve hamulelerile, diğer Yüksek Âkit tarafın ülkelerinde emniyete müteallik veya sevkülceyşi esbap dolayısile milliyet farkı gözetilmeksizin bütün ecnebilere memnu bulunabilecek olan mmtakalar müstesna olmak üzere bu tarafın vatandaş veya tebaalarma açık veya açılacak olan herhangi bir mahal ve limana, memleketin kanun ve nizamlarma uyarak, serbestçe girmek hakkma malik olacaklardır.

Mezkûr vatandaş veya tebaalar, ticaret ve seyrisefain hususlarında, diğer Yüksek Âkit tarafın

vatandaş veya tebaalarının müstefit oldukları veya olacakları ayni hak, imtiyaz, serbestî, müsaade, muafiyet ve istisnalardan istifade edeceklerdir.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflardan birinin vatandaş veya tebaaları, alelûmum ecnebilerin kabul, seyrüsefer ve ikametlerine dair olan kavanin, nizamat ve mukarrerata riayet etmek şartile, diğerinin ülkelerine girmek, orada seyrüsefer ve ikamet etmek hakkına malik olacaklardır.

Maamafi, şurası mukarrerdir ki bu muahedename ahkâmı, ne Yüksek Âkit taraflardan her birinin kendi memleketine muhacereti serbestçe terviç veya mennetmek hususlarındaki hakkını, ne de pasaport hususunda mer'i veya mer'iyete konulacak olan nizamları haleldar etmiyecektir.

Yüksek Âkit taraflardan her biri, ya bir mahkeme kararı üzerine, ya ahlâkî ve sıhhî zabıta veya dilencilik hakkındaki kanun ve nizamlara tevfikan, ve yahut Devletin dahilî veya haricî emniyetine müteallik esbaptan dolayı, diğer tarafın vatandaş veya tebaalarından olan şahısların kendi ülkelerinde yerleşmelerini veya oturmalarını mennetmek, ve bu sebepler dolayısile onları ülkelerinden ihraç eylemek hakkını muhafaza eder.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş veya tebaaları, diğer tarafın ülkelerinde, mal, hak, ve menfaatlarının kanunî ve adlî himayesi hususlarında, aynile mahallî vatandaş veya tebaanın mazhar oldukları muameleden müstefit olacaklardır.

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflardan birinin vatandaş veya tebaaları, diğer tarafın ülkelerinde mer'î kanunlara uymak şartile, o ülkelerde ticaretlerini ya bizzat, veya istihdamlarını münasip görecekleri adamlar vasıtasile, yapabileceklerdir.

Ticaret, seyrisefain ve san'ata, meslek ve hırfetler icrasına veya herhangi neviden bir iştigale müteallik olan bilcümle hususlarda Yüksek Âkit taraflardan birinin başka bir ecnebî memleketin gemilerine, vatandaş veya tebaalarına bahşetmiş olduğu veya ileride bahşedeceği bütün imtiyaz, müsaade ve muafiyetlerin ayni zamanda ve talebe hacet kalmaksızın, şartsız ve tavizsiz olarak, diğer tarafın gemilerine, vatandaş veya tebaalarına teşmil edileceğini Yüksek Âkit taraflar kararlaştırmışlardır; iki tarafın bu hususlaki fikri yekdiğere mütekabilen en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleketile müsavat temin etmektir.

Madde — 8

Yüksek Âkit taraflar, kanunlar ve nizamnamelerle seyyar sanayii,ayak satıcılığını ve münasip görecekleri diğer hırfet ve meslekleri kendi vatandaş ve tebaalarına hasredebileceklerdir.

Madde — 9

Memleketin kanunlarına ve nizamlarına uymak şartile, Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş veya tebaaları, diğerinin ülkelerindeşahıs, mal, hak ve menfaatları, ticaret, san'at, meslek, iştigal veya hırfetleri veya herhangi diğer bir keyfiyetin icrası itibarile alınacak vergiler, mükellefiyetler, gümrük resimleri, harçlar, vergilere muadil aidat ve sair mümasil tekâlif hususlarında o tarafın vatandaş, veya tabaalarının nail oldukları muamele ve kanunî himayenin aynından her veçhile müstefit olacaklardır.

Bu muahedename ahkâmı, icabı takdirinde, alelûmum ecnebilerin kabul, seyyahat ve ikametine ve teseilleri muamelâtına ait resimlerin istifasına mani teşkil etmez. Bu husus en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket muamelesile tanzim edilecektir.

Madde — 10

Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş veya tebaaları, diğer tarafın ülkelerinde, bu Yüksek Âkit tarafın kanunlarile ihrazı ve tasarrufu her hangi bir ecnebi memleketin vatandaş veya tebaalarına müsaade edilmiş veya edilecek olan her nevi menkul ve gayri menkul malları ihraz ve tasarruf etmek hususlarında tam bir serbestiye malik olacaklardır. Bunlar aynile diğer Yüksek Âkti tarafın vatandaş veya tebaalarının tabi bulundukları veya bulundurulacakları şerait dahilinde, o malları. satma, değiştirme, bağışlama, evlenme, vasiyet suretile veya her hangi diğer bir tarzda elden çıkarabilecekler, veya o malları tevarüs tarikile ihraz edebileceklerdir.

Bunlar yukarıki fıkrada sayılı ahvalin hiç birinde diğer Yüksek Âkit tarafın vatandaş veya tebaalarına tatbik edilen veya edilecek olan, her hangi neviden olursa olsun, vergi, resim veya mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi bulundurulamıyacaklardır.

Bunlara, memleketin kanunlarına ve nizamlarına uyarak, mallarını ve alelûmum eşyalarını serbestçe ihraz etmek mezuniyeti de verilecektir. Bunlar, bu hususta, diğer Yüksek Âkit tarafın vatandaş veya tebaalarının ayni ahvalde tabi bulunacakları takyitlerden veya vergilerden başka veya daha ağır hiç bir takyide veya vergiye tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 11

Yüksek Âkit taraflardan birinin vatandaş veya tebaaları, diğer tarafın ülkelerinde, mahallî vatandaş veya tebaalarına tahmil edilmiş olan şartlar, takyitler ve harçlardan başkalarına tabi olmamak üzere, haklarını takip ve müdafaa etmek için serbestçe mahkemelere müracaat etmek ve bu mahallî vatandaş veya tebaalar gibi, bütün davalarda, avukatlarını, avnelerini, ajanlarını mevzubahs ülkelerin kanunları mucibince bu mesleklere kabul edilmiş kimseler arasından serbestçe intihap eylemek hakkına malik olacaklardır.

Muhakeme masrafını müemmin kefalet akçesine ve meccanî adlî müzaherete müteallik usul - bu meseleler iki memleket arasında hussî bir mukavelename ile halledilinciye kadar - mahallî kanunlara tabi olacaktır.

Madde — 12

Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş veya tebaaları, diğer taraf ülkelerinde sulh zamanında olduğu gibi harp zamanında da, hem orduda, bahriyede ve hava kuvvetlerinde, hem de millî muhafız ve milis kıtaatında herhangi mecburî bir askerî hizmet ve mahsusî kanunlarının kaydettiği musarrah istisnalar mahfuz kalmak şartile, herhangi adlî, idarî ve beledî bir memuriyet ifasından muaf olacaklardır. Bunlar böyle bir hizmete veya memuriyetin ifasına muadil olmak üzere vazedilecek herhangi, naktî veya aynî, tekâliften de müstesna olacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin vatandaş veya tebaaları ve şirketleri diğer Yüksek Âkit tarafın vatandaş veya tebaalarına ve şirketlerine tahmil edilebilecek olan askerî ve mülkî istimvallerden başkasına diğer taraf ülkelerinde hiçbir veçhile tabi kılınmıyacaklardır. Bunlar, mezkûr istimvallerin tatbiki usulüne ve tazminine ait hususlarda aynile mahallî vatandaş veya tebaa ve şirketler gibi mahallî kanunların hükmüne tabi bulunacaklardır.

Madde — 13

Yüksek Âkit taraflardan her birinin şirketleri, diğer tarafın ülkelerinde, memleketin kanun ve nizamlarına uyarak, gerek şubeler tesis etmek suretile gerek herhangi diğer bir tarzda, herhangi diğer bir ecnebî memleketin iktısadî ve ticarî mahiyette şirket veya teşekkülleri (ortaklık) tarafından yapılması meşru tanınmış ve tanınacak olan kanunun müsaade ettiği her türlü faaliyette bulunabileceklerdir.

Bu şirketler, diğer taraf kanununun ahkâmı dairesinde, gerek müddei gerek müddeialeyh olarak dava ikame ve defetmek hakkına malik olacaklardır. Bunlar mal, hak ve menfaatlarının

kanun ve adlî himayesi hususlarında millî şirketlerin mazhar olduğu muamelenin aynından istifade edeceklerdir.

Yüksek Âkit taraflardan her birinin şirketleri ve bunların şube veya ajentalıkları diğer tarafın ülkelerinde, vergiler, mükellefiyetler, gümrük resimleri, harçlar, vergilere muadil aidat ve sair mümasil tekâlif hususlarında bu Yüksek Âkit tarafın şirketlerinin mazhar olduğu muamelenin aynından müstefit olacaklardır. Maahaza, şurası mukarrirdir ki bunlar,ecnebî şirketlerinin ruhsatname ve tescil varakaları istihsaline ait harçları tesviye ve kanunen muayyen kefalet akçalarını depozito etmekle mükelleftirler ki bu hususları en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket muamelesi tanzim eder.

Yekdiğere mütekabilen bahşolunan millî muamele, Devlet tarafından kurulmuş müesseselere veya umumî bir hizmetin imtiyazına sahip olanlara bahşedilebilecek vergi muafiyetini mutalebe için dermeyan edilemiyecektir.

Yüksek Âkit taraflardan her biri, kendi ülkeleri haricinde mukim diğer ve Yüksek Âkit taraf vatandaş veya tebaalarının tasarruf, idare ve mürakabe ettikleri işlerin kendi ülkelerindeki şube veya ajanlıklarına vergi tarhı hususunda aşağıdaki prensiplere riayet edecektir:

I - Sermaye üzerinden cibayet edilecek her vergi ancak bu ülkelerde hakikaten mevzu sermaye üzerinden hesap edilecektir.

II - Kazanç veya irat üzerinden cibayet edilecek her vergi ancak bu ülkelerde yapılmış veya mürakaba edilmiş muamelelerden mutahassılkazanç veya irat üzerinden hesap edilecektir.

III - Muamele miktarı üzerinden cibayet edilecek her vergi ancak bu ülkelerde yapılmış veya mürakaba edilmiş muameleler üzerinden hesap edilecektir.

Bundan başka, Yüksek Âkit taraflardan her birinin şirketleri, diğer tarafın, ülkelerinde, memleketin kanunlarında muayyen takyitler mahfuz kalmak üzere, her nevi menkul malları, mütekabiliyet şartile ve memleketin kanunlarına uyarak, ihraz edebileceklerdir. Aynile bu hükümler, şirketin işliyebilmesi için lüzumu olan gayri menkul malları iktisap için de tatbik olunacak, şu kadarki bu takdirde gayri menkul iktisabı şirketin asıl gayesini teşkil etmiyecektir.

Şirketlere müteallik olup bu maddede tayin edilmemiş olan sair bütün hususları en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket muamelesi tanzim edecektir.

Madde — 14

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinde müstahsal veya mamul olup diğerinin ülkelerine ithal olunan mevat, son mevritleri ne olursa olsun, herhangi diğer bir ecnebî memleketin müstahsal veya mamul - mümasil mevadının tabi bulunduğu resim veya mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi tutulmıyacaktır.

Madde — 15

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinde müstahsal veya mamul olup diğerinin ülkelerine ihraç edilen mevat, herhangi diğer ecnebî memlekete ihraç edilen mümasil mevadın tabi bulunduğu resim veya mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi tutulmıyacaktır.

Madde — 16

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerine, son mevridi neresi olursa olsun, diğer tarafın ülkeleri müstahsalât veya mamulâtından her hangi bir maddenin ithaline, diğer her hangi bir ecnebi memlekette müstahsal veya mamul mümasil mevaddın ithaline de teşmil olunmadıkça, hiç bir memnuiyet veya takyit vaz veya ipka edilemiyecektir.

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinden diğerinin ülkelerine her hangi bir maddenin ihracına, diğer her hangi bir ecnebi memlekete gönderilecek mümasil mevaddın ihracına da teşmil olunmadıkça, hiç bir memnuiyet veya takyit vaz veya ipka edilemiyecektir.

Bu maddenin sebkeden fıkralarında mevzu umumî kaideye ancak aşağıda zikredilen ahvalde ve mev-

zubahs memnuiyet ve takyitlerin ayni şerait içinde bulunan diğer ecnebi memleketlere de ayni zamanda ve ayni tarzda, teşmili şartile istisna kabul edilecektir.

(I) Âmmenin emniyeti dolayısile vazedilen memnuiyet veya takyitler;

(II) Silâh, muhimmat, harp alâtı veya, fevkalâde olarak, diğer her hangi askerî levazım ticaretini istihdaf eden memnuiyet veya takyitler;

(III) Âmmenin sıhhatı mülâhazasile vazedilen memnuiyet veya takyitler;

(IV) Hastalıktan, tereddiden, cinsin tükenmesinden vikaye şıkları dahil olmak üzere, hayvanların ve nebatların himayesi için vazedilen memnuiyet veya takyitler ile muzur tohum, nebat ve hayvanlara karşı alınan tedbirlerdir.

Madde — 17

Herhangi emtianın ithal veya ihracına memnuiyet veya takyitler vazedilecek olursa, Yüksek Âkit taraflar, ithal ve ihraç vesikaları hakkında atidaki hususları temin etmek üzere ellerinden geleni yapmağı taahhüt ederler:

(a) Bir vesika istihsal etmek için yerine getirilmesi icap eden şartlar ve ifası lâzımgelen resmî muameleler derhal en açık vazih bir şekilde ilân edilmeli;

(b) Şehadetname veya vesikaların itası usulü mümkün olduğu kadar basit ve müstakir olmalı;

(c) Taleplerin tetkiki ve taliplere vesikaların itası asgarî mühlette yapılmalı;

(d) Vesika itasında takip edilecek usul vesika ticaretine mani olacak mahiyette olmalı. Bunu temin için, eşhasa verilecek vesikalar sahibinin ismini zikretmeli ve diğer bir şahıs tarafından istimale salih olmamalı;

(e) İthalât kontenjana raptolunduğu takdirde, ithalcı memleketin talep edeceği merasim, ithaline müsaade edilen emtia miktarının münsifane bir tarzda tahsisine mani olacak mahiyette olmamalı.

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinde müstahsal veya mamul olup diğer tarafın ülkelerine ithal veya ihraç edilecek olan emtia için verilecek vesikalar herhangi diğer bir ecnebî memleketin emtiasına vesika verilmesi şeraiti kadar müsait şerait altında ifa olunacaktır.

Madde — 18

Bu muahedenin ahkâmı, Yüksek Âkit taraflar ülkelerinde mer'i kanun ve nizamlara tabi kalmakta devam edecek olan uyuşturucu maddeler ticaretine tatbik olunmaz.

Madde — 19

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinde, Devlet veya mahallî resmî makamlar veya mahallî teşekküller menfaatına, diğer taraf ülkelerinin tabiî veya mamul müstahsallarından istifa olunacak dahilî resimler, menşei millî olan mümasil emtiadan müşabih vaziyetlerde istifa olunan resimlerden başka veya daha ağır olmıyacaktır.

Mümasilleri Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerinde istihsal veya imal olunmıyan tabiî veya mamul mevadda en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket muamelesinin tatbikı iki tarafça mukarrerdir.

Madde — 20

Yüksek Âkit taraflar, bu muahedenamenin devamı müddetince, ticarî nümunelerin mütekabil ülkelerine dühullerinde tabi tutulacağı muameleyi 15 kânunusani 1929 da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurlarının nümuneleri hakkındaki mukavelenamenin tayin etmesini kabul ederler.

Taraflardan birinin seyyar ticaret memlrlarına veya nümunelere müteallik hususlarda herhangi bir ecnebî memlekete bundan maada bahşetmiş olduğu veya edebileceği diğer imtiyaz ve suhuletler hiç bir şartsız diğer tarafa teşmil edilecektir.

Madde — 21

Yüksek Âkit tarafların, kendi ülkelerinden geçen emtaanın naklini tanzim ve temin eylemek için alacakları tedbirler demir ve su yollarile beynelmilel transite müsait ve müstamel hatlar üzerinde serbest transiti teshil edecektir. Ne şahısların milliyeti, ne gemilerin sancağı, neşet, hareket, duhul, huruç veya azimet mahalleri dolayısile, ne de emtaanın ve gemilerin, seyyahlara veya emtaaya mahsus müteharrik malzemenin veya diğer nakliye vasıtalarının mülkiyetine müteallik herhangi bir keyfiyet mülâbesesile hiçbir fark tesis edilmiyecektir.

Yukardaki ahkâmın tatbikını temin için Yüksek Âkit taraflar, müteamil kuyut ve şurut dahilinde, kendi kara sularından transite müsaade edeceklerdir.

Transit emtaa, transitin istilzam etiği nezaret, istatistik ve idare masraflarını korumak için istifa edilecek resimlerden başka, transitleri (duhul ve huruç dahil) sebebile hiçbir hususî resme tabi olmıyacaktır.

Balâdaki ahkâm ne transit emtaanın tabi olacağı muamele hakkındaki gümrük kanunlarını, ne de dahilî bir resme veya Devlet inhisarına tabi emtaaya müteallik nizamnameleri asla haleldar etmez. Maahaza, bu emtaanın transiti ancak, ya taraflardan her birinin ülkelerinde kalacak emtaadan ledelicap dahilî resim istifasına, ya inhisarın gayesini, veyahut ithal veya ihracı memnu emtaa transitinin istilzam edeceği tedbirlerin alınmasını temin için lâzım gelen takyitlere tabi tutulabilecektir.

Yüksek Âkit taraflardan hiçbiri ne ülkelerine girmeleri memnu olan yolcuların ne de 16 ıncı maddenin 3 üncü fıkrası mucibince ithal veya ihracı menedilmiş olan emtaanın bu maddeye tevfikan transitini kabul etmek mecburiyetinde değildir.

Yüksek Âkit tarafından birinin ülkelerinden, aktarmalı aktarmasız, ambara konarak yahut konmaksızın, hamule ifraz olunarak yahut olunmıyarak, nakil tarzı değiştirilerek yahut değiştirilmeksizin geçecek olan, ve mebdei ve müntehası mezkûr ülkelerin hudutları haricinde kalmış tami bir seferin cüzünden ibaret bir seyrü seyahat halinde geçen insanlar, yolcu ağırlığı ve emtaa ve kezailk gemiler, yolcu ve emtaa nakline mahsus müteharrik malzeme ve sair nakliyat vasıtaları işbu maddeye müteallik hususatta mezkûr tarafın ülkelerinde transit halinde addedileceklerdir.

Madde — 22

Yüksek Âkit taraflardan herbiri, diğer tarafın gemileri vasıtasile, ithal veya ihracı kanunen caiz olan her nevi emtaanın ithal veya ihracına ve mütekabil ülkelerini terkeden veya onlara giden yolcuların nakline müsaade edecektir. Bu gemilerle hamule ve yolcuları aynile millî gemilerle hamule ve yolcularının imtiyazlarından müstefit olacaklar ve bunların tabi oldukları resim ve mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi olmıyacaklardır.

Madde — 23

Yüksek Âkit taraflar ülkelerinin limanlarında, doklarında, açıkta demirleme mahallerinde, (havre) larında gemilere yer tayin olunmasına, yükletilmesine veya boşaltılmasına müteallik hususlarda taraflardan birinin millî gemilere bahşetmiş olduğu bütün imtiyaz veya suhuletler, son geidikleri mahal veya gidecekleri yer neresi olursa olsun, diğer tarafın gemilerine ayni suretle bahşolunacaktır.

Madde — 24

Hükûmet, umumî hidemat ile muvazzaf memurlar, hususî şahıslar, esnaf cemiyetleri veya herhangi bir müessese namına veya menfaatına istifa olunan tonilâto, liman, kılavuzluk, fener, karantina resimlerile - ne nam altında olursa olsun - diğer mümasil resim ve mükellefiyetlere müteallik hususlarda Yüksek Âkit taraflardan herbirinin gemileri diğerinin ülkelerinin limanlarında millî gemilere yapılan mumeleye müsavi bir muameleden müstefit olacaktır.

Bahrî limanlarda istifa olunan resim ve mükellefiyetlerle limanların dahilî nizamnamelerile sair nizamnameler mer'iyete girmeden evvel usulü veçhile neşir ve ilân edilecektir. Her limanda liman reisliği mer'î resim ve mükellefiyetleri gösteren bir cetvel ile dahilî nizamnamesinin ve sair nizamnamelerin birer suretini alâkadarların ıttılama müheyya bulunduracaktır.

Madde — 25

22, 23 ve 24 üncü maddelerin ahkâmına rağmen, Yüksek Âkit taraflardan herbiri, kendi ülkelerinde mer'î veya mer'iyete konulacak kanunlara tâbi kalacak olan atideki hidematı millî sancağına veya kendi vatandaş veya tebaalarına hasrütahsis edebilecektir;

(I) Kabotaj;

(II) Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayit icrası;

(III) Limanlara, açıkta demirleme mahallerine ve sığ, sahillere mateallik bahrî hizmetlerin hassaten cer, kılavuzluk, bahrî muavenet ve tahlisiye hizmetlerinin ifası bu ameliyelerin kara suları dahilinde ve Marmara denizinde icra edilmeleri takdirinde;

Yüksek Âkit taraflar, millî ticaret gemilerile Devlete ait olup bir Devlet idaresi veya Devletin iştirak ettiği bir şirket marifetile işletilen gemileri prim ve sair naktî muavenet vasıtalarile de tergip edebileceklerdir.

Madde — 26

Yüksek Âkit taraflardan her birinin gemileri havanın şiddetinden veya bir kazadan dolayı diğer tarafın ülkelerinin bir limanına iltica etmiye mecbur olurlarsa, ayni ahvalde millî bir gemi nin tesviyesile mükellef olacağı resimlerden başka hiç bir resim tesviye etmeksizin, orada tamir edilmek, icap eden her nevi erzak ve mahrukatı tedarik etmek ve tekrar denize açılmak serbestisine malik olacaklardır. Bununla beraber bir ticaret gemisinin kaptanı geminin masarifini korumak için emtiasının bir kısmını satmağa mecbur olduğu takdirde, o mahallin nizamname ve tarifelerine uymakla mükellef olacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin bir gemisi diğeri ülkelerinin sahillerinde karaya oturacak veya kazaya uğrıyacak olursa, gemi ile bütün aksamı, bütün mobilyası ve müştemilâtı, - denize atılabilmiş olanlar da dahil olmak üzere- kurtarılmış olan bütün eşya ve emtiası, veya bunların belkide satılmasından hasıl olabilmiş meblağ ile karaya oturmuş veya kazaya uğramış gemi dahilinde bulunmuş olan evrak, geminin eşya ve emtia ve sairenin sahipleri veya bunların adamları tarafından talep olunduğu zaman kendilerine teslim edilecektir. Eğer ne mal sahipleri , ne adamları kaza mahallinde hazır değillerse, mevzubahs gemi, eşya, emtia ve saire ilk Yüksek Âkit tarafın vatandaş veya tebaa veya şirketine ait olduğu takdirde, memuriyetinin kazası kaza mahallini ihtiva eden mezkûr taraf konsolosuna teslim edilecektir, şu şartlaki konsolos diğer Yüksek Âkit tarafın kanunlarında muayyen mühlet zarfında onları mutalebe etmiş olsun. Konsolos mal sahipleri veya adamları, emvalin muhafazasının istilzam etmiş olduğu masraflarla karaya oturmuş veya kazaya uğramış millî bir geminin ayni ahvalde tesviyesine mecbur olacağı tahlisiye ve sair masraflardan başka hiç bir masraf tediyesile mükellef olmıyacaklardır.

Keza, Yüksek Âkit taraflar - dahilde istihlâk için gümrükten, geçirilmedikçe - kurtarılmış emtianın hiç bir gümrük resmine tabi tutulmamasını kabul etmişlerdir.

Havanın şiddetinden bir gemi ilticaya mecbur olduğu veya karaya oturduğu veya kazaya uğradığı takdirde, salâhiyettar konsolosun, eğer gemi sahibi veya kaptan veya gemi sahibinin herhangi bir adamı hazır değilse, veya hazır olupta talep ederse, vatandaşlarına yardım için tavassuta hakkı olacaktır.

Madde — 27

Yüksek Âkit taraflardan her biri, diğer tarafın herhangi başka bir ecnebî memleketin mümasil mümessillerini kabul eylediği kendi ülkelerindeki şehir ve limanlarda ikamet edebilecek olan

Başkonsolos, konsolos ve muavin konsoloslar tayin etmek serbestisine malik olacaktır. Maamafih, bu Başkonsmolos, konsolos ve muavin konsoloslar nezdine tayin edildikleri memleket Hükûmetinin müteamil usul dairesinde muvafakatını almadan vazife ifasına başlıyamıyacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin konsolosları, diğer tarafın ülkelerinde, herhangi diğer ecnebî bir memleketin mümasil konsoloslarına bahşedilmiş veya edilecek olan hak, imtiyaz ve muafiyetlerin aynından - mütekabiliyet şartile - müstefit olacaklardır.

Madde— 28

Yüksek Âkit taraflardan birinin bir vatandaş veya tebaasının diğer tarafın ülkelerinde vefatı takdirinde, akrabası olmakla beraber, vefat mahallinde, müteveffanın memleketi kanunlarının kendisine terekeyi muhafaza altına almağa ve idare etmeğe mesağ verdiği hiç birkimse bulunmazsa, müteveffanın tebaası bulunduğu Devletin salâhiyettar konsolosu, icap eden resmî muameleleri yaptıktan sonra müteveffanın mallarının bulunduğu memleket kanunlarının tayin ettiği şekil ve hudut dahilinde terekeyi muhafaza altına almağa ve idare etmeğe mezun olacaktır.

Şurası mukarrirdir ki müteveffaların terekelerinin idaresine müteallik her hususta Yüksek Âkit taraflardan birinin herhangi diğer ecnebî bir memleketin konsoloslarına evvelce bahşetmiş olduğu veya bilâhare bahşedeceği bütün hak, imtiyaz, müsaade ve muafiyetler, mütekabiliyet şartile derhal diğer Yüksek Âkit tarafın konsoloslarına teşmil edilecektir.

Madde — 29

Yüksek Âkit taraflardan birinin diğer tarafın ülkelerinde ikamet eden konsolosları, birinci tarafın gemilerinden firar etmiş olan, ikinci tarafın vatandaş veya tebaalarından gayri, gemici efradı geri almak için mahallî Hükûmet tarafından kanunun müsaade ettiği muavenete mazhar olacaklardır.

Madde — 30

Yüksek Âkit taraflardan her birinin vatandaş, tebaa veya şirketleri, diğer tarafın ülkelerinde, kanunun emrettiği resmî muameleleri ifa etmek şartile, ihtira beraatlarına, fabrika veya ticaret markalarına ve ticarî isimlerle resimlere müteallik hususlarda bu tarafın vatandaş, tebaa ve şirketlerinin malik oldukları hakların aynına malikolacaklardır.

Madde — 31

Yüksek Âkit taraflardan herbiri, şimdiki veya müstakbel kanunî mevzuatına tevfikan, ait oldukları emtaanın diğer tarafın ülkelerinde müstahsal veya mamul olduğunu ilân veya aşikâr bir surette ihtar eden kelimeler, rumuzlar veya tarifler, veyahut diğer işaretler istimaline karşı, diğer tarafın vatandaş veya tebaalarına, işbu ilân veya ihtarlar sahte ise, icap eden hukuk davaları ve hilekârlık takdirinde, ceza davaları açmak hakkını temin etmeği . teahhüt eder. Bu ahvalde, mevzubahs davalar, memleketin kanunî mevzuatı müsaade ettiği takdirde, menfaatları haleldar olan şahıs, şirket veya cemiyetler tarafından veya bunların namlarına olarak açılabilecektir.

Yüksek Âkit taraflardan herbiri, diğer tarafın ülkelerinde müstahsal veya mamul olduğunu ilân veya vazih bir surette ihtar eden kelimeler, rumuzlar, veya tarifler veyahut diğer işaretler taşıyan emtaanın, bu ilân veya ihtar hakikate mutabık olmadığı takdirde, şimdiki veya müstakbel kanunî mevzuatına tevfikan kendi ülkelerine ithalini menetmeği ve ithal esnasında haczi istihdaf eden tedbirleri almağı teahhüt eder.

Şurası mukarrerdir ki bu maddenin ahkâmı transit emtaanın haczi için hiçbir mecburiyet tahmil etmez.

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerine ithal edilen, veya orada üzerlerine marka veya tarifat ilsak edilmiş olan emtaaya müteallik hususlarda, ne gibi tarifatın, cins ve nev'i mübeyyin

mahiyetleri dolayısile, bu maddenin ahkâmı dahiline giremiyeceği hakkında karar ittihazı mezvubahs tarafın salâhiyettar makamlarına ait olacaktır.

Madde — 32

Yüksek Âkit taraflardan her biri, ülkelerine ithal edilen mevaddın menşe memleketini tayin için, bunların diğer taraf ülkelerinin millî mahsulât veya mamulâtından olduğunu, veyahut mezkûr ülkelerde şekillerinin tebeddüle uğramış olması dolayısile o veçhile kabul edilmeleri icap edeceğini mübeyyin menşe şehadetnameleri talep edebilecektir.

Bu muahedenameye merbut nümune mucibince tertip edilmiş menşe şehadetnameleri gerek mürsilin tabi bulunduğu ticaret veya sanayi odası gerek ihraççı memleketin gümrük memurini, gerek emtianın gönderildiği memleket tarafından kabul edilecek olan herhangi bir makam veya teşkilât tarafından ita olunur.

Mürselünileyh memleketin hükûmeti bu şehadetnamelerin kendi elçilik veya konsoloslukları tarafından tasdik edilmesini talep edebilecektir.

Kolipostallar, mürselünileyh memleket irsalâtın ticarî bir mahiyeti haiz olmadığını, ve Türkiyeye ithal takdirinde bedellerinin elli türk lirasını, veya Haşmetlu Britanya Kralı Hazretlerinin ülkelerine ithal şıkkında icabında muadil bir meblâğı tecavüz etmediğini tasdik edecek olursa, menşe şehadetnamesine tabi tutulmıyacaktır.

Madde — 33

Ticaret maksadile panayır ve pazarlara giden Yüksek Âkit taraflardan birinin vatandaş veya tebaaları vatandaş veya tebaası bulundukları memleketinmakamatı tarafından bu muahedenameye merbut nümuneye göre verilmiş bir hüviyet varakası ibraz edebildikleri takdirde diğer tarafın ülkelerinde mahallî vatandaş veya tebaadan daha az müsait bir tarzda muamele görmiyeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmı seyyar sanayi erbabına, ayak satıcılığına, san'at veya ticaretle müştağil olmıyan şahıslardan sipariş istemeğe şamil olmadığından, Yüksek Âkit taraflardan her biri bu hususlarda kanunî mevzuatının tam serbestisini muhafaza eder.

Madde — 34

En ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket ile müsavat üzere muamele görmek esası:

(I) Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden, hemhudut memleketlerle hududun iki tarafında on beşer kilometrelik bir saha dahilinde vuku bulacak hudut ticareti hususunda bahşedilmiş veya bilâhare bahşedilebilecek olan imtiyazata;

(II) Bir gümrük ittihadından münbais hususî müsaadata;

(III) Gümrük tarifesi hususunda, Türkiye ile 24 temmuz 1923 Lozan muahedesi mucibince Osmanlı İpmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya istikbalde ihdas edilecek olan hususî menafi ve müsaadata;

Kabili tatbik olmıyacaktır.

Madde — 35

Yüksek Âkit taraflar arasında bu muahedenamenin tefsiri sadedinde zuhur edebilecek ihtilâflar diplomasi tarikile halledilememiş olursa iki tarafın muvafakatile ve tahkimname tarikile hakeme havale olunacaktır.

Madde — 36

Yüksek Âkit taraflar, işbu muahedenamenin mer'iyete girdiği günden itibaren, Lozanda 24 temmuz 1923 te imza edilmiş olup 6 ağustos 1931 tarinde münkazi olacak olan ikamet mukavelenamesinin kendi ülkeleri hakkında hükümden sakıt olacağını kabul ve tasdik ederler.

Madde — 37

Haşmetlu Britanya Kralı Hazretleri bu muahedename ahkâmının herhangi bir Britanya müstemlekesine veya Britanya himayesinde bir memlekete veya Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttahit Krallığındaki Hükûmet tarafından manda altında idare olunan herhangi bir ülkeye tatbik olunmasına mütedair arzusunu Türkiyedeki mümessili vasıtasile iş'ar edebilecektir. Böyle bir tebligat tarihinden itibaren muahedename Türkiye ile mevzubahs ülke arasında mer'iyete girecektir.

Bu madde mucibince muahedename ahkâmı kendisine teşmil edilebilmiş olan herhangi bir ülke hususunda, Yüksek Âkit taraflardan herbiri, bu hususiaki tebliğini yaptıktan on iki ay sonra, mezkûr ahkâmın tatbikini durdurmak hakkına malik olacaktır.

Madde — 38

Haşmetlu Britanya Kralı Hazretleri, Zati Haşmetanelerinin herhangi muhtar bir diminyonu veya Hindistan namına bu muahedenameye iltihakını Türkiyedeki mümessili vasıtasile iş'ar edebilecekitr.

Bu muahedename mer'iyete girdikten itibaren dört senelik bir müddetin inkizasından sonra, Yüksek Âkit taraflardan herbiri - diğer tarafı on iki ay evvel haberdar ederek - bu maddenin birinci fıkrası mucibince namına Kral Hazretlerinin iltihakını iş'ar etmiş olduğu herhangi ülkeye muahedenamenin tatbikini durdurabilecektir.

Bu maddenin birinci fıkrası mucibince yapılmış olan herhangi iş'ar, namına Kral Hazretlerinin iltihakını bildirmiş olduğu ülkenin mülhakatına veya işbu ülke hükûmeti tarafından manda altında idare olunan araziye şamil olabilecektir; ve ikinci fıkra mucibince yapılmış olan herhangi bir fesih iş'arı da iltihak iş'arında dahil bulunan herhangi mülhakat veya manda altındaki araziye kezalik kabili tatbik olacaktır.

Madde — 39

Bu muahedename tasdik ve tasdiknameler mümkün olan en kısa bir müddet zarfında Ankarada teati edilecektir. Tasdiknameler teati olunduğu gün muahedename meriyete girecek ve meriyete girdiği tarihten itibaren beş sene müddetle meriyette kalacaktır.

Mezkûr beş senelik müddetin inkızasından on iki ay evvel Yüksek Âkit taraflardan biri veya diğeri muahedenameye hitam vermek niyetinde olduğunu öteki tarafa ihbar etmediği takdirde, bu hususiaki bir ihbardan itibaren bir senelik bir mühletin inkızasına kadar muahedename meriyette kalacaktır.

Böyle bir ihbar ile, muahedename, Türkiye ile 38 inci madde mucibince iltihakı iş'ar edilmiş bir ülke arasında mamulünbih olmaktan sakit olamıyacaktır, meğerki işaret olunan mefsuhiyet mezkûr ihbarda sureti mahsusada tasrih edilmiş ola.

Yukarıdaki ahkâmı tatbik etmek üzere iki taraf murahhasları bu muahedenameyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankarada 1 mart 1930 tarihinde, her iki metin ayni derecede mutber olmak üzere, Türkçe ve İngilizce olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi

Mustafa Şeref

M. Numan

George R. Clerk

32 inci madde merbutu

Nümune

Menşe şehadetnamesi

Mürsil	Mürselünileyh
İsmi: ..... İkametgâhı:	İsmi: ..... İkametgâhı: ....

Parça adedi	Ambalâjın tarzı ve şekli	Marka ve numara	Ağırlık safî ve gayri safî (kilogram olarak)	Sevk yolları (şimendifer, posta, vapur	Muhteviyatı

Yukarıda zikredilen emtia menşeinin ..... olduğu tasdik olunur / / 19

Şehadetnameyi ita eden salâhiyettar dairenin ismi ve imza:

Mühür:

33 üncü madde merbutu

Nümune

Panayır ve pazarları ziyaret edenlere mahsus hüviyet varakası

Bu varakanın hamili olup emtaasile beraber (Türk vatandaşları için: Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Müttehit Krallığı; Britanya tebaası için: Türkiyedeki) panayır ve pazarlara gitmek istiyen ..... Efendinin ..... şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya san'atının icrası için kanunî resim ve vergileri tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı

Bu varaka ..... aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mührü

Ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin imzasına şuru esnasında Yüksek Âkit tarafların murahhasları aşağıdaki noktalar üzerinde mutabık kalmışlardır:

1. Yüksek Âkit tarafların fikri mütekabil ülkelerinde millî muamelenin hiç şüphesiz en ziyade müsaadeye mazhar ecnebi memleket muamelesine lâakal müsavi veya faik bulunduğu merkezinde olduğundan bu muahedenamenin her neresinde millî muamele dercedilmişse bunda en ziyade müsaadeye mazhar ecnebi memleket muamelesinin münderiç bulunduğu mukarrerdir.

2. **6 ıncı ve 13 üncü maddelere müteferrian.** "Mal, hak ve menfaatler,, tabirinin ezcümle ikametgâh, antrepo, fabrika, mağaza, yazıhane ve sair mahallere şamil olması mukarrerdir.

3. **12 inci maddeye müteferrian.** "Mülkî istimvaller,, tabirinin âmmenin faydası için yapılan istimlâklere de şamil bulunduğu mukarrerdir.

4. **13 üncü maddeye müteferrian.** Şurası mukarrerdir ki ecnebi şirketler esasî nizamnamelerile muayyen başlıca muamelelerini Türkiyede temerküz ettiremezler, temerküz ettirmek için Türk tabiiyetini talep ve iktisap etmeleri lâzımdır.

5. **14 üncü maddeye müteferrian.** Şurası mukarrerdirki bu maddenin tatbikinde mıntaka tesmiyeleri nazarı dikkate alınmıyacaktır; yani, Yüksek Âkit taraflardan hiç biri diğerinin ülkelerinde müstahsal veya mamûl emtiaya, istihsâl veya imâl mahalline müstenit bir gümrük tasnifi üzerine her hangi diğer bir ecnebi memlekette müstahsal veya mamûl mümasil emtianın tesviye ettiği resim ve mükellefiyetlerden başkalarını veya daha ağırlarını tatbik etmiyecektir.

6. **16 ıncı maddeye müteferrian:** Şurası mukarrerdir ki, bu maddenin ahkâmına rağmen, Yüksek Âkit taraflardan her biri - iki tarafında iltihak etmiş olacağı beynelmilel bir mukavelenin ahkâmı bu gibi tedbirlerin tatbikını menetmedikçe diğer tarafın mamulât veya müstahsalâtından olup, doğrudan doğruya veya bilvasıta, prim ve naktî muavenetlerle terğip edilen mevadın kendi ülkelerine ithalinde gümrük resimlerinin tezyit veya sair tedabiri mahsusa tatbik etmek hakkını muhafaza eder.

7. **20 inci maddeye müteferrian:** Şurası mukarrerdir ki Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti seyyar ticaret memurlarının nümunelerine dair 15 kânunusani 1929 da imzalanmış mukavelenamenin birinci bendinin (a) fıkrasındaki hususu tanzim eden kanunî mevzuat istar ettiği takdirde mezkûr fıkradaki usulün yerine işbu kanunî mevzuat tatbik edilecektir.

8. **25 inci maddeye müteferrian:** Şurası mukarrerdir ki Türk ve Britanya gemileri Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkelerini bir limandan ayni taraf ülkelerinin bir veya müteaddit limanlarına oralarda, gerek mevritleri ecnebî memleket olan hamule veya yolcularının mecmuunu veya bir kısmını boşaltmak veya indirmek, gerek ecnebî memlekete götürmek için hamulelerini teşkil veya itmam veya yolcu irkâp eylemek üzere - her halde gidebileceklerdir.

9. **27 inci ve 28 inci maddelere müteferrian:** Şurası mukarrerdir ki Yüksek Âkit taraflardan hiç biri kendi konsolosları için diğer tarafın konsoloslarına kendisinin bahşettiği haklardan başkalarını veya daha vasilerini mutalebe etmek üzere bu maddelerde zikredilmiş olan en ziyade müsaadeye mazhar ecnebî memleket muamelesinden istifadeyi ileri sürmiyecektir.

10. 35 inci maddeye müteferrian: Şurası mukarrerdir ki hukuku düvel teamülleri mucibince Devletin hakimiyet hakkı sahasına veya münhasıran Devletin salâhiyetine dahil bulunan bütün hususat hakeme tevdi edilemiyecektir.

İşbu protokol bu günkü tarihli muahedeninayni kıymetini, ayni tesirini ve ayni müddetini haiz olacak ve mezkûr muahedenin bir cüzü mütemmimi olarak telâkki edilecektir.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere müşarünileyh murahhaslar işbu protokolu imzalamışlardır.

Ankarada Türkçe ve İngilizce olarak her iki metin ayni derecede muteber olmak üzere 1 mart 1930 da tanzim edilmiştir.

Zekâi
Mustafa Şeref
M. Numan
George R. Clerk

Kanun lâyihası

Türkiye cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve seyri sefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Fransa Hükûmeti arasında 1929 senesi ağustosunun yirmi dokuzuncu günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MDDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını ieraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 - V - 1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İsmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Türkiye ile Fransa arasında ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi

Türkiye Cümhuriyeti Reisi ile Fransa Cümhurriyeti Reisi, iki memleket arasında ticarî mübadeleleri tergip etmek ve, bu suretle, mecut olan dostluk rabıtalarını kuvvetlendirmek arzusunda bulunduklarından bir ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi akdine karar vermişler ve bu maksatla, mütekabil murahhasları olarak,

Türkiye Cümhuriyeti Reisi:
Diyarbekir Meb'usu, sabık Vekil, Büyük Elçi Zekâî;
Burdur Meb'usu Mustafa Şeref;
Hariciye Müsteşarı, Orta Elçi Menemenli Numan Rifat Bey Efendileri;

Fransa Cümhuriyeti Reisi:
Fransa Cümhuriyetinin Ankarada Fevkalâde Büyük Elçisi ve Murahhası Légion d'honneur nişanının komandör rütbesini haiz müsyü Loui Charles Pineton de Chambrun ile
Ticaret ve sanayi nezareti ticarî mukavelelerşubesi müdür muavini Légion d'honneur nişanının şövalye rütbesini haiz müsyü Jean Lonyriac'ı
tayin eylemişlerdir.

Müşarünileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Menşe ve mevridi Türkiye gümrük hudutları dahilindeki arazi bulunan tabiî veya mamul müstahsallar Fransaya ithal olundukları zaman asgarî tarifedeki resimlerden ve en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden, yani, gerek ithalât resimleri, gerek bu resimlerin mevzu teşkil ettiği veya edebileceği herhangi munzam resim, emsal ve tezyitler hususlarında Fransanın tarifevî mukarrerat ile veya ticarî mukaveleler vasıtasile herhangi üçüncü bir devlete bahşettiği veya edebileceği en aşağı derecedeki resim miktarlarından müstefit olacaklardır.

Madde — 2

Menşe ve mevridi Fransız gümrük hudutları dahilindeki arazi bulunan tabiî veya mamul müstahsallar Türkiyeye ithal olundukları zaman gerek ithalât resimleri, gerek bu resimlerin mevzu teşkil ettiği veya edebileceği herhangi munzam resim,emsal ve tezyitler hususlarında Türkiyenin tarifevî mukarrerat ile veya ticarî mukaveleler vasıtasile herhangi üçüncü bir devlete bahşettiği veya edebileceği en müsait tarifeden müstefit olacaklardır.

Madde — 3

Birinci ve ikinci maddelerin ahkâmına halel gelmeksizin menşe ve mevridi Türkiye gümrük hudutları dahilindeki arazi bulunup bu mukaveleye merbut (A) listesinde tadat edilmiş olan tabiî ve ya mamûl müstahsallar Fransaya ithal olundukları zaman, ve menşe ve mevridi Fransa gümrük hudutları dahilindeki arazi bulunup bu mukavelenameye merbut (B) listesinde tadat edilmiş olan tabiî veya mamûl müstahsallar Türkiyeye ithal olundukları zaman, mezkûr listelerde münderiç resimlerden veya tenzilât yüzdelerinden istifade edeceklerdir.

Tenzilât yüzdelerinin taallûk ettiği (B) liste-sindeki maddelerden birinetatbik edilen tarife arttırılacak olursa bu tezyidin meriyete girmesinden itibaren dokuz aylık bir mühlet münkazi oluncıya kadar mezkûr madde için mukavelede derpiş edilmiş olan menafi hasebile işbu mukavelenin imzası tarihinde tatbikı terettüp eden resim değiştirilmeksizin muhafaza edilecektir.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan birinin gümrük hudutları dahilindeki araziden diğerinin gümrük hudutları dahilindeki araziye ihraç olunan müstahsalât veya emtia, ihracat resim ve mükellefiyetleri hususunun da, Yüksek Âkit taraflardan her birinin her hangi üçüncü bir Devlete bahşettiği veya günün birinde bahşedilebileceği en müsait muameleden müstefit olacaktır.
her hangi bir Devlete bahşettiği veya günün birinde bahşedebileceği en müsait muameleden müstefit olacaktır.

Madde — 5

Gümrük tarifelerinde ve yahut tarifelere kabul edilen resim tatbikatı usullerinde idarî veya kanunî mukadderat veya diğer Devletlerle münakit mukavelenameler mucibince tadilât vuku bulduğu takdirde, Yüksek Âkit taraflardan her biri merbut listelerdeki müstahsalların diğer tarafın gümrük hudutları dahilindeki araziden yapılan ithalâtı hakkında en müsait muamele idame veya bahşedecektir.

Madde — 6

İthal ve ihraç memnuiyet veya takyitlerine veyahut ticaret serbestliğinin sair tahditlerine müteallik bütün hususlarda, Yüksek Âkit taraflar birbirlerine en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşederler.

Bu muamelenin hilâfına hareket ancak aşağıdaki ahvalden maada hususata caiz olmaz:

a - Emniyeti umumiye veya ülkenin müdafaasını alâkadar eden sebepler dolayısile,

b - İnsanların, hayvanların, nebatların sıhhatini himayeye matuf sıhhî zabıta tedbirleri ilcasile,

c - Silâh, mühimmat ve harp malzemesinin ve harbe mahsus bilcümle levazımın ithalini murakabe etmek için,

d - Devlet inhisarlarının icrası için,

e - Gayri meşru rekabet icrasını menetmek için,

f - Beynelmilel mukavelenamelerin tatbiki dolayısile.

Yukardaki ahkâm, Yüksek Âkit tarafların, ithalât hakkında, memleketin hayatî menafii iktisadiyesini korumak için lâzım gelen bütün tedbirleri ittihaz eylemek haklarını hiçbir veçhile ihlâl etmez; şu kadar ki bunların muvakkat mahiyette olması ve farklı muamele ihdas edilmeksizin tatbik edilmesi meşruttur.

Yüksek Âkit taraflardan biri ruhsatnameler vasıtasile ithalâtı murakabe etmek usulünü tesis ederse bu ruhsatnamelerin diğer taraf müstahsallarına verilmesi hususunda herhangi diğer memleketin tabiî veya mamul müstahsallarının tabi tutulacağı ahkâm kadar müsait hükümler tatbik edecektir.

Bu ahkâm mucibince, mezkûr ruhsatnameleri istihsal etmek için yerine getirilmesi lâzım gelen şartlar ve yapılması icap eden muameleler derhal en açık ve en sarih bir şekilde umumun ıttılaına isal edilecektir. Taleplerin tetkiki en büyük sür'atle ifa olunacaktır.

Ruhsatnamelerin verilişinde de böylece hareket edilecektir; ita usulü mümkün olduğu kadar sade ve müstakir olacak ve bu vesikaların ticaret mevzuu teşkil etmesine mani olacak surette tesbit olunacaktır. Bu maksatla, ruhsatnameler, eşhasa verildiği zaman, ondan istifade edecek kimsenin ismine muharrer olacak ve başkası tarafından kullanılamıyacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden üçüncü bir Devletin müstahsalları lehine muvakkat surette bahşedilmiş olan herahangi memnuiyet ilgası, menşe ve mevridi diğer taraf olan ayni veya mümasil müstahsallara derahl ve hiçbir şartsız tatbik olunacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan biri memnuiyet veya takyitler vazettiği takdirde, kontenjanların tesbiti ve muhtemel istisnaî müsaadelerin itası iki memleketin ticarî münasebetlerini mümkün olduğu kadar az müteessir edecek tarzda yapılacaktır.

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflar, herbiri diğerinin ülkesinden ithal ettiği emtaanın menşeini tayin etmek hususunda, birbirlerine karşılıklı en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşederler.

Madde 8 —

Yüksek Âkit taraflardan her biri, ithal edilen müstahsalların menşe memleketini tesbit etmek için, varit olan maddenin ihraççı memleketin millî mahsulât veya mamulâtından olduğunu ve yahut orada şeklinin bir tebeddüle uğraması itibarile mezkûr memleketin kanunî mevzuatına tevfikan olveçhile kabulü icap ettiğini mübeyyin bir menşe şehadetnamesinin ithalâtçı tarafından ibrazını ve bu şehadetnamenin kendi konsoloslukları tarafından vize edilmiş olmasını talep edebilecektir.

Menşe şehadetnameleri Yüksek Âkit taraflardan her birinin gerek gümrük idareleri, gerek salâhiyettar ticaret odaları tarafından ita olunacaktır. Bu şehadetnameler mürsil memleketin gümrük idaresi veya resmen tanınmış ticaret odalarınca kabul edilen formül dairesinde tanzim ve gerek menşe memleket dilile, gerek mürselünileyh memleket lisanile tahrir olunacaktır. Birinci halde, her iki memleket bunların tercümesini talep etmek salâhiyetni muhafaza ederler.

Konsolosluk makamınca vize edilmiş olup emtianın kiymetini irae eden menşe şehadetnameleri konsolosluk faturası yerine kaim olabilecektir.

Kiymeti elli Türk lirasını veya bu meblâğın mukabili olan Fransız parasını geçmiyen emtia hakkında:

1 - Posta paketleri,

2 - Posta ile yapılan irsalât;

3 - Hava yolu ile gönderilen ve sikleti 5 kilogram ve daha az olan paketler,

Menşe şehadetnamesine tâbi tutulmıyacaktır.

Seyyar ticaret memurlarının nümuneleri için de, kiymetleri ne olursa olsun, ayni muamele yapılacaktır. Mamafih bu nümunelerin satılması takdirinde bu hüküm tatbik edilmiyecektir.

Madde — 9

Yüksek Âkit taraflar, emtaanın transitine, antröpoya konmasına, tekrar ihracına, aktarmasına ve ithal ve ihraç edilen transit halinde geçen emtaanın maruz kaldığı herhangi diğer ameliyelere müteallik gümrük muamelelerinin ifası, kezalik bunlara ait resimler hususlarında birbirlerine mütekabilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşederler.

Madde — 10

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin ülkesinde, diğer tarafın tabiî veya mamul müstahsalları, istihsal ve istihzarlar, ameliye görmeleri, satılmaları, tedavül ve istihlâkleri v. s. münasebetile, mümasil millî müstahsallara tarholunan dahilî resimlerden başkasına veya daha ağırına tabi tutulmıyacaktır.

Mümasil millî maddeler bulunmadığı takdirde, mezkûr resimler, menşe ve mevritleri ne olursa olsun, ayni veya mümasil bütün ecnebi müstahsallara hiçbir fark yapılmaksızın seyyanen tatbik edilecektir.

Madde — 11

Hükûmet makamatı veya mahallî makamat, kanunî veya idarî ahkâm vasıtasile, serbest ticaretin icrasına - emtaanın gerek satış fiyatlarını tesbit etmek, gerek satılığa konma, tedavül ve istihlâk şartlarını tayin eylemek için - müdahale edecekleri vakit ve daha umumî olarak, mezkûr makamat, dahilî piyasada, satıcının, emanetçinin, alıcının ve müstehlikin hukukunu herhangi bir tahdide tâbi tutulacakları zaman, millî müstahsallar ile diğer Yüksek Âkit tarafın müstahsalları arasında fark yapılmıyacaktır.

Madde — 12

Yüksek Âkit taraflardan herbiri, menşei diğer Yüksek Âkit tarafın ülkesi olan tabiî veya mamul müstahsalları ticarî muamelelerde gayri meşru rekabete müessir bir surette korumayı ve hassaten, üzerlerinde veya iç zurufunda veyahut dış zurufunda, faturalarda, nakliye evrakında ve ticarî evrakta taşıdıkları markalar, isimler, yaldızlar veya sair işaretler, doğrudan doğruya veya dolayısile - menşe, cins, mahiyet veya evsafı mahsusaları hakkında - yanlış delâletleri mutazammın olan bütün müstahsalların veya emtaanın ithalini ve ihracını, kezalik imalini, tedavülünü, antrepoya konmasını, satılmasını ve satılığa çıkarılmasını, müsadere veya herhangi diğer muvafık müeyyideler vasıtasile, bertaraf ve mnetmeği taahhüt eyler.

Şurası mukarrerdir ki Yüksek Âkit taraflarca yukarıya dercedilmiş olan mütekabil teahhüt, ülkesinde gayri meşru rekabet hadisesi zahire çıkarılmış olan Hükûmet aleyhine tazminat davası ikamesi için hak bahşetmek neticesini hiçbir halde tevlit etmez.

Madde — 13

Yüksek Âkit Taraflardan her biri, kendi ülkesinde diğer tarafın üzüm müstahsallarına ait coğrafî menşe tesmiyelerinin aldatıcı tarzda istimalini - bu tesmiyelerin istihsâl memleketinde usulü dairesinde himaye edilmekte olması ve keyfiyetin kendisine tahriren tebliğ edilmiş bulunması takdirinde - menetmek için icap eden her türlü tedbirleri almayı taahhüt eyler. mezkûr tebliğ bu menşe tesmiyelerini taşıyan arazinin tahdidini ve menşe şehadetnamesinin itasına müteallik usulü istihdaf etmelidir.

Yukarıda işaret edilmiş olan müstahsalların - bunları ihtiva eden fıçılar, şişeler, zuruf ve sandıkalr üzerinde taammüden kullanılmış sahte menşe tesmiyelerini tazammun eden markalar veya isimler bulunduğu takdirde - bilhassa ithal ve ihracının, antrepoya konmasının, imalinin, tedavülünün, satılmasının veya satılığa çıkarılmasının müsadere veya memnuiyet veya sair müeyyideler vasıtasile iki memleketten her birinin kanunî mevzuatına tevfikan önüne geçilecektir .

Bu suretle sahte isim taşıyan müstahsılların müsaderesi veya sair müeyyideler, Yüksek Âkit taraflardan her birinin, mütekabilen kanunî mevzuatına tevfikan, gerek idarenin, gerek müddei umumiliğin veya alâkadar şahsın talebi üzerine tatbik olunacaktır.

Üzüm müstahsıllarına coğrafî tesmiyeler kullanmak memnuiyeti, - haddi zatinde bunlara hakkı olanlar hariç olmak üzere - müstahsılların hakikî menşei zikrolunacak veya sahte tesmiyelere (nevi), (tarz), (tip) ve saire gibi bazı tashihler terfik edilecek olsa bile bakidir.

Yüksek Âkit taraflardan birinin üzüm müstahsallarına ait hiç bir coğrafî menşe tesmiyesi, istihsâl memleketinde üsulü dairesinde himaye edilmekte olduğu ve bu keyfiyet diğer tarafa icabı veçhile tebliğ olunmuş bulunduğu takdirde, nev'e delâlet eden mahiyeti haiz telâkki edilemiyecektir.

Bu tesmiyelere dair olan arazi tahditleri ve evsaf izahları ayni usul ile tanımacaktır.

Madde — 14

Yüksek Âkit taraflar edebî ve bedîî eserler müelliflerinin haklarını ülkelerinde himaye etmek için, mütekabil münasebetlerinde, 9 eylûl 1886 da Bern de imzalanıp 15 teşrinisani 1908 de Berlin de tadilât görmüş olan beynelmilel mukavele ile 20 mart 1914 tarihli Bern munzam protokolunu tatbik eylemeği taahhüt ederler.

Madde — 15

15 nisan 1921 de Barsölon konferansında kabul edilmiş olan transitin serbestliği hakkında mukavelename ve esasî nizamname ile 19 nisan 1921 de mezkûr konferansta kabul edilmiş olan beynelmilel ehemmiyeti haiz seyrisefaine kabiliyetli su yollarının rejimine mütedair mukavelename ve esasî nizamnameye iltihak etmiş bulunan YüksekÂkit taraflar iki memleket arasındaki münasebetlerde bunların tatbikini teshil edeceklerdir.

Madde — 16

Yüksek Âkit taraflar, demiryolile nakliyatta, geldikleri ve gidecekleri yer neresi olursa olsun, gerek insanlar ve gerek emtaanın nakli hususlarında, birbirlerine mütekabilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi tatbik edeceklerdir.

Madde — 17

Yüksek Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyıp, hamulesiz veya hamuleli olarak, diğer tarafın sularına veya limanlarına girecek veya oralardan çıkaçak olan gemi ve vapurlar, oralarda - hareket ettikleri veya gidecekeleri yer neresi olursa olsun - millî sefaine yapılan muamelenin yanından her hususta müstefit olacaklar ve millî sefaine tahmil edilen veya edilebilecek olanlardan başka, Devlet, vilâyetler nahiyeler veya hükûmetin müsaade ettiği herhangi bir teşekkül nam ve hesabına istifa olunan - ne unvan altında olursa olsun - hiç bir resim ve mükellefiyete tabi tutulmıyacaklardır.

Hamuleler - mevrit ve mahallî sevkleri neresi olursa olsun - millî sancak altında ithal veya ihraç edilmiş oldukları takdirde tabi olacakları uresim ve mükellefiyetlerden başkasına ve daha ağırına tabi tutulmıyacaklar ve ayni takdirde görecekleri muameleden başkasına hedef olmıyacaklardır. Aynile, yolcular ve bunların ağırlıkları millî sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele göreceklerdir.

Madde — 18

Deniz sefinelerinin milliyetinin tayini, Yükse Âkit taraflardan her biri canibinden, mütekabilen sancağın kanunu mucibince yapılacaktır.

Madde — 19

Yüksek Âkit taraflardan her birinin gemileri diğer tarafın bir veya müteaddit limanına, gerek oralara mevritleri ecnebî memleket olan hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını indirmek, gerek oralarda, ecnebî memlekete götürmek üzere hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını irkâp etmek için gidebileceklerdir.

Madde — 20

Yüksek Âkit tarfalardan biri canibinden diğerine mütekabiliyet kaydile bahşedilmiş olan millî muamele menfaati.

1 - Yüksek Âkit taraflardan herbirinin ülkesinde mer'i veya mer'iyete konacak kanunlarla tanzim edilmekte devam edecek olan kabotaja;

2 - Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayıt icrasına ve millî sayıt istihsalâtının mevzu teşkil ettiği veya edebileceği hususî menfaatlara;

3 - Yüksek Âkit taraflardan herbiri canibinden, kendi ticarî bahriyesinin inkişafını tergip maksadile tebaalarına, gerek ticaret gemileri inşa veya iştirası için prim ve naktî muavenet olarak, gerek ticarî bahriyeye müteallik herhangi prim ve teşvik suretinde, bahşedilmiş veya edilebilecek olan menfaatlara;

4 - Devletin emaneten veya biliştirak işlettiğikendi gemilerine bahşedilen menfaatlara;

5 - Deniz sporu şirketlerine verilen imtiyazlara;

6 - Limanların, açık demirleme mahallerinin, sığ sahillerin bahrî hizmetlerinin icrasına, tahlisiye ve bahrî yardım hizmetlerinin ifasına ve kılavuzluk ve cer icrasına şamil almıyacaktır.

Diğer cihetten, Yüksek Âkit tarafların biri canibinden diğerine mütekabiliyet kaydile bahşedilmiş olan millî muamele menfaatı, mevrit veya mahalli sevkleri Şimalî Afrikadaki Fransız protektroları olan müstahsalların müstefit oldukları veya olabilecekleri hususî menfaatlara şamil olmıyacaktır.

Madde — 21

Hastalık veya sair sebepler dolayısile mürettebatı tam olmıyan Fransız ticaret gemilerinin kaptanları, Türkiye limanlarında ve mütekabilen, ayni haldeki Türk ticaret gemilerinin kaptanları Fransız limanlarında, seyahatin davamı için icap eden gemicileri mahallî zabıta kanun ve nizamlarına uyarak hizmete kaydedebileceklerdir.

Madde — 22

Yüksek Âkit taraflardan birinin herhangi bir gemisinin, fen hava veya bir sebebi mücbir dolayısile - ayni ahvalde millî gemilerden istifa edilen resim ve mükellefiyetlerden başkasını tesviyeye mecbur tutulmaksızın - diğer tarafın bir limanına iltica etmesi, orada tamir edilmesi, icap eden levazımı tedarik eylemesi ve tekrar denize açılması caizdir.

Maamafih, Yüksek Âkit taraflardan birinin yukarıdaki fıkrada derpiş edilen ahval sevkile diğer tarafın bir limanına iltica etmiş bir geminin kaptanı, masarifini korumak için hamulesinin bir kısmını satmak mecburiyetinde kalırsa mahallî nizam ve tarifelere uymakla mükellef olacaktır.

Madde — 23

Yüksek Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyan bir gemi diğer memleketin sahillerinde karaya oturacak veya batacak olursa, mahallî makamat onun yardım ve müzaheret görmesine ihtimam edecekler ve kurtarılabilecek olan eşhasın himayesi ve eşyanın muhafazası zımnında icap eden bütün tedbirleri alacaklardır. Mezkûr makamat en yakındaki salâhiyettar konsolosluk makamını derhal haberdar eyliyeceklerdir. Mütekabil konsolosluk makamları vatandaşlarına müzaheret edebileceklerdir.

Mhallî makamatın müdahalesi bu hususta hiç bir nevi masarif istifasını mucip olmıyacaktır; mamafih tahlisiye ameliyelerinin ve kurtarılmış eşyanın muhafazasının istilzam edeceği, kezalik ayni halde millî gemilerin tesviyesine tabi tutulacakları masarif müstesnadır.

Gmiler veya enkazı - kazadan kurtarılmış makineler, teçhizat ve âlât, mobilye ve her türlü teferruat ve vesaik dahil olmak üzere - geminin sahibi veya bunun usulü dairesinde mezuniyeti haiz bulunan mümasili tarafından mahallî kanunda derpiş edilen mühlet zarfında talep vukubulacak olursa, bunlara teslim olunacaktır. Satılma takdirinde, hasıl olan meblâğ masarif tenzil edildikten sonra, mezkûr gemi sahibine tevdi edilecektir.

Gemi sahiplerinin tebaasından bulundukları Yüksek Âkit tarafın konsolosluk makamı, bunlar hazır bulundukları zaman, kurtarılmış eşyanın veya, satılma takdirinde, hasıl olan meblağın kendisine tevdiini talep edebilecektir.

Kazadan kurtarılmış her nevi emtia ve eşya, dahilî istihlâke arzedilmedikçe, hiç bir gümrük resmine tabi olmıyacaktır.

Madde — 24

Bu mukavelenin ahkâmı Cezayi tatbik olunur nur.

Madde — 25

İmza protokolunda münderiç hususî ahkâm mahfuz kalmak şartile, bu mukavelename Fransız müstemlekelerine, Fransa himayesindeki memleketlere, kezalik Camerouna ve Togo'ya tatbik olunacaktır.

Madde — 26

Yukarıdaki maddelerde derpiş edilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi

à) Yüksek Âkit taralardan biri canibinden hemhudut memleketlerle hududun iki tarafında on beşer kilometreyi geçmiyen bir saha dahilinde yapılan hudut ticaretini kolaylaştırmak için bahşedilen veya edilebilecek olan imtiyazlara;

b) Sarre havzası lehine Fransa tarafından tesis edilmiş olan hususî gümrük rejimine;

c) Fransanın, 1914 den 1918 e kadar içinde bulunmuş olduğu harp halinden mütevellit malî tediyeleri kolaylaştırmağa mahsus ithalât için tarife hususunda tesis edebileceği hususî rejime;

d) Gümrük tarifesi hususunda, Türkiyenin 1923 de Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketlere bahşettiği veya edebileceği hususî menfaatlere;

e) Fransanın kendi müstemlekelerine, protektoralarına ve hümü altında bullnan memleketlere gümrük hudutları dahilindeki arazide bahşettiği veya edebileceği, ve yahut bu müstemleke veya protektoraların Fransaya, bunun diğer müstemlekelerine, protektoralarına ve hükmü altında bulunan memleketlerine bahşettikleri veya edecekleri tercihi mütazammın menfaatlere tatbik olunmıyacaktır.

Madde — 27

İki memleket arasında bir hakem mukavelenamesinden tevellüt edebilecek ahkâm mahfuz kalmak şartile, iki Yüksek Âkit taraf arasında, bu mukavelenamenin tefsiri dolayısile zuhur edip diplomasi tarikile halledilmemiş olan ihtilâflar bilittifak ve tahkimname tariki ile hakeme tevdi edilecektir.

Madde — 28

Bu mukavelename bir sene için aktedilmiş olup tasdik edilecek, ve Paris'te yapılacak olan tasdiknameler teatisinden on beş gün sonra mer'iyete girecektir.

Bir senelik müddetin inkizasından lâakal altı ay evvel Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden feshedilmezse, kendiliğinden temdit olunacak, ve Yüksek Âkit taraflardan biri veya diğeri canibinden fesholunduktan sonra altı aylık bir müddetin inkizasına kadar mer'iyette kalacaktır.

Yukarıda vazolunan ahkâmı tasdik etmek üzere murahhaslar bu mukavelenameyi imzalamışlar ve mühürlerile mühürlemişlerdir.

Ankara'da, 29 ağustos 1929 da, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Charles de Chambrun *Zekâi*
Jean Louyriac *Mustafa Şeref*
Menemenli Numan Rifat

İmza protokolü

Bu günkü tarihli mukavelenamenin imzası esnasında, Yüksek Âkit taraflar, onun bazı ahkâmını ve bunların tatbik şeraitini aşağıdaki hükümler mucibince tasrih eylemeğe karar vermişlerdir.

Birinci maddeye müteferrian

Türkiyeden Fransanın gümrük hudutları dahilindeki araziye ithal edilen İzmir üzümleri bu mukavelenamenin imzası tarihinde Korent üzümlerine tatbik olunan muameleye tabi tutulacaktır.

Pastacılık ve şekerlemecilikte istimal edilen bu üzümler için asgarî tarife resimlerinin derpiş edilen tenzili münhasıran:

1) Posta paketi ile vukubulan irsalâta;

2) Resimler cetvelinin tavzihatı mutazammın notlarında yazılı olan tarife ve şeraite mutabık ve uygun irsalâta mahsus olacaktır. (Azamî 50 kiloluk sandıklar içinde, veya azamî 80 kiloluk variller içinde)

Şurası mukarrerdirki menşe ve mevridi Türkiye olup yukarıda derpiş edilen tenzilden istifade edenlerden başka olan kuru üzümler, resimler cetvelinin tavzihatı mutazammın notlarında yazılı tarif ve şartlara uygun bulunursa "istihlâke salih,, addedilecektir.

Birinci ve ikinci maddelere müteferrian

Gümrük resimlerinin mevzu teşkil edebileceği tezyitler hususunda, Fransız Hükûmeti, birinci madde hükmünün, reyince, 27 mart 1910 tarihli Fransız kanununun üçüncü maddesinin kendisine tanıdığı salâhiyeti ihlâl edemiyeceğini beyan eyler. Aynile, Türk Hükûmeti de ikinci madde hükmünün, reyince, 8 haziran 1929 tarihli ve 1499 numaralı Türk kanununun üçüncü maddesinin kendisine tanıdığı salâhiyeti ihlâl edemiyeceğini beyan eyler.

Üçüncü maddeye müteferrian

8 haziran 1929 tarihli ve 1499 numaralı kanunun on beşinci maddesine tevfikan Türk tarifesinin herhangi bir tezyidi resmî gazete ile neşrinden itibaren üç aydan az zaman zarfında mer'iyete konamaz.

Şurası mukarrerdir ki üçüncü maddede derpiş edilmiş olduğu veçhile Türkiye gümrük tarifesindeki miktarların tezyidine tevessül ettiği takdirde, iki Yüksek Âkit taraf, bu tezyitlere çaresaz olmak ve onlara, yeni esaslar üzerine, bir anlaşma sureti tesviyesi aramak maksadile, mukavelenamenin devamı esnasında, müzakerata girişmek için şimdiden mutabıktırlar.

Birinci ve dokuzuncu maddelere müteferrian

Bu mukavelenamenin tatbikı hususunda, Türkiye ülkesinin muhtelif aksamı arasında fark yapılmıyacaktır; binaberin İstanbul yolile Fransaya ithal edilen bütün Türk müstahsalları herhangi diğer bir Türk limanından doğrudan doğruya geldikleri zaman görecekleri muamelenin aynına tabi olacaklardır.

Altıncı maddeye müteferrian

Altıncı maddenin ihracat memnuiyetleri hakkındaki ahkâmı iki taraflı Devlet mukavelelerine mevzu teşkil eden veyahut tebdil veya taviz şartlarına tabi bulunan istisnalara tatbik edilmiyecektir.

Bu kayit ile, altıncı maddenin en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesine beynelmilel mukavelelerin tatbiki dolayısile bir istisna derpiş eden hükmünün Yüksek Âkit taraflardan biri hakkında - bu taraf canibinden beynelmilel mukavelelerin istihdaf ettiği memnuiyetler hususunda kabul edilmiş olan usul mezkûr mukavelelerde münderiç müsaadekâr muamele kadar bilfiil serbest olduğu takdirde - farklı bir muamele tesis etmektesirini haiz olmaması mukarrerdir.

Şurası da mukarrerdir ki işbu altıncı madde zeylinde işaret edilen ihracat memnuiyetlerinden istisnalar Fransaya müteallik husus, münhasıran 1927 de Cenevre konferansında Fransız Hükûmetinin sureti mahsusada mahfuz tutmuş olduğu memnuiyete müteallik olanlardır.

Sekizinci maddeye müteferrian

Yüksek Âkit taraflardan biri, menşe şehadetnameleri hususunda, üçüncü bir Devlete ileride muafiyetler veya suhuletler bahşedecek olursa, bu menfaatlardan istifade hakkı, mütekabiliyet şartile, diğer taraftan vuku bulan ithalâta da derhal teşmil edilecektir.

On üçüncü maddeye müteferrian

Bu maddenin ahkâmı sureti mahsusada, coğrafî menşe tesmiyelerinin fabrika markası veya üzüm müstahsalları ismi şeklinde istimalini istihdaf eder.

İltisabı mucip olabilecek sair istimaller her memleketin mütekabil kanunî mevzuatına tabidir.

Maamafih, teammüden irtikâp edilmiş olan hilekârlığın suiistimalin yapıldığı mahaldeki salâhiyettar mahkemeler tarafından meydana çıkarılması lâzım geleceği mukarrerdir.

Fransa Hükûmeti, bu mukavelenamenin mer'iyete konmasından itibaren on aylık mühlet zarfında bu maddenin ahkâmının tatbikını mutalebe eylemiyeceğini beyan eder.

Mezkûr mühlet esnasında ve en geç olarak bu mukavelenamenin iki defa kendiliğinden temdit edilmiş olmasından evvel, iki Yüksek Âkit taraf, bu maddenin filen tatbikı şeraitini müştereken tetkik edeceklerdir.

On dördüncü maddeye müteferrian

Türkiyenin elyevm mahfuz tuttuğu Türkçeye tercüme hakkı hususunda, Fransa Hükûmeti on dördüncü maddede zikredilen beynelmilel mukavelenameler ahkâmının tatbikını iki senelik bir müddet zarfında mütalebe eylemiyeceğini beyan eder.

On yedinci maddeye müteferrian

Şurası mukarrerdir ki Türkiye, üçüncü bir Devletle münasebatında, bahrî limanların beynelmilel usulüne mütedair 9 kânunuevvel 1923 tarihli Genève mukavelename ve esasî nizamnamesini - ona merbut melfuflar ve protokol dahil olmak üzere - tatbika vazedecek olursa, bu senetlerin tatbikı Türkiye ve Fransa arasındaki münasebata derhal teşmil edilecek ve iki memleket arasında meriyette ipka edilmiş olan Barsölon Konferansı tavsiyeleri tatbikının yerine kaim olacaktır.

Yirmi birinci maddeye müteferrian

Şurası mukarrerdir ki hizmete alma kunturatosu, daima serbestçe kabul edilmiş olmak şartile, kunturato âkitlerinin uyarına göre, memleketlerden biri veya diğerinin kanunlarına mutabık bir nümune mucibince aktedilebilecektir.

Yirmi beşinci maddeye müteferrian

1 - 1 inci ve 2 inci maddelerde derpiş edilen muamele menşe ve mevritleri Fransız müstemlekeleri, Fransanın himayesi altındaki memleketler, kezalik Cameroun ve Togo arazisi olan müstahsallar - bu müstahsallar ana vatanın bir limanında aktarma edilmiş olsun olmasın - tatbik olunacaktır.

2 - 6 ıncı, 13 üncü, 17 inci, 19 uncu ve 21 inci maddeler, bir taraftan Türkiye, diğer taraftan Fransanın müstemlekeleri ve himayesindeki memleketler ve Cameroun ve Togo arazisi arasındaki ticaret ve seyrisefain münasebatında tatbik olunmıyacaktır.

Bununla beraber, Fransız Hükûmeti, müstemlekelerinde, protektora memleketlerinde, kezalik Camerounda ve Togoda Türkiyenin zararına farklı bir muamele tesis edecek mahiyette olan memuriyet veya takyit tedbirlerine tevessül eylemek niyetinde olmadığını beyan eder.

Keza Türkiye Hükûmeti, Türk ülkesinde, Fransanın müstemlekelerinin ve himayesindeki memleketlerin ve Cameroun ve Togo'nun zararına farklı bir muamele tesis edecek mahiyette olan memnuiyet veya takyit tedbirlerine tevessül eylemek niyetinde olmadığını beyan eder.

3 — 9 uncu maddenin tatbiki için, Türk Hükûmeti, Hindiçini arazisinden bu müstemleke ile hemhudut memleketlere yapılan transit hususunda bahşedilmiş olan tercihkâr tarifelerle nizamnameleri mutalebe etmiyeceğini beyan eder.

4 — 14 üncü ve 15 inci maddelerle 17 inci madde müteferriinin bir taraftan Türkiye diğer taraftan Fransa müstemlekeleri, Fransanın himayesindeki memleketler ve Cameroun ve Togo arazisindeki ticaret ve seyrisefain münasebatında tatbiki, bu maddelerin taallûk ettiği beynelmilel mukaveleler mezkûr müstemlekelerde, protektora memleketlerinde, Cameroun ve Togo'da mer'iyete kondukça ancak icra edilecektir.

5 — Her ne kadar 1 teşrinisani 1927 tarihli Türk - Fransız mukavelesile bu günkü mukavelenamenin bahrî limanlarda seyrisefaine müteallik 17 ve 19 uncu maddeleri Fransanın müstemlekelerine protektora memleketlerine, keza Cameroun'a ve Togo'ya kabili tatbik değilse de, Yüksek Âkit taraflar, mezkûr mukavelede ve maddelerde istihdaf edilen hususlar için birbirlerine mütekabilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi bahşederler.

Charles de Chambrun
Jean Louyriac

Zekâi
Mustafa Şeref
Menemenli Numan Rifat

«A» LİSTESİ

Fransız tarife №		Cinsi eşya	Gümrük resmi Frank
20	Mükerrer	Barsak:	
		Taze ham,.....	10
		Kuru yahut tuzlu.....	25
21		Ham deri taze yahut kuru	
		Büyük yahut küçük.....	Muaf
22		Kürklü ham deriler.....	Muaf
23	den	Sair yünler, yığın halinde	
		ve deri üzerinde.....	Muaf
25	den	Kıl :	
		Ham	
		Taranmış yahut eczalanmış Tiftik keçisi kılı.....	Muaf
27	den	İpek :	
		Koza, fırınlanmış taze....	Muaf
		» Kuru....	Muaf
		Kırıntı.....	Muaf
		Taranmış, döküntü, saf, kamçıbaşı..	0,26
33	den	Balmumu, çirkleri dahil.....	12
34	den	Kümes, tuyur ve av hayvanatı yumurtalar: evvelen kabuklu taze yahut soukta veya diğer mücaz bir usul ile muhafaza edilmiş.....	24
70	den	Arpa dane.....	15
80	den	Kuru sebzeler:	
		Bakla ve acı bakla tane halinde...	7
		Kuru fasulya tabiî tane halinde.,..	15
		Mercimek tane halinde.....	20
		Bezelye » ».....	15
84	a dan	Harnup,.....	3
85	den	(İncir ekle mahsus.....	6
	Sofra Meyvaleri yahut diğerleri kuru veya furnda kurutulmuş	(Fındık kabuksuz	20
		(Fındık kabulu	12
		(Fıstık.....	125
		(Kuru üzüm « Sultaiye » pastacılıkta müstamel	40

Fransız tarife №		Cinsi eşya	Gümrük resmi Frank
88	den	Zeyti tohum ve meyvalar	
		Kabuğu soyulmuş pamuk tohumu	Muaf
		Sairleri susam ve keten tehumu dahil zeytin	
110	a dan	Saf sabit yağlar, sabun imaline mahsus zeytin yağı....	12,90
112	den	Uçucu yağ yahut ruh :	
		Gül	65
114	den	Kitre zamkı	Muaf
123	den	Afyon	Muaf
126	dan	Kökler :	
		Meyan kök,üham	Muaf
141		Pamuk :	
		Çiğidi ayıklanmış, yığın halinde,kasarsız	Muaf
141	Mükerrer	Pamuk döküntüleri	Muaf
156		Mazı, (Baie denerprune) cehrî (sarı tohum (palamut tam kırılmış yahut öğüdülmüş	Muaf
157		Boyacılık ve debağatte müstamel sair kökler, otlar, yapraklar çiçekler, salkımlar, tohumlar, meyveler . .	1,70
165		Her nevi hububat kepeği	0,80
179	dan	Lüle taşı . . .	Muaf
221	den	« Seman bakırı » ham, dökme, kütleler, taneler külçeler, lavhalar halinde ve pillere mahsus bakır	Muaf
231	den	Manganez (Cevher) . .	Muaf
233	den	Kron cevheri . .	Muaf
442	den	(Evvelenden) düğümlü veya bükümlü halılar :	
		200 den 300 sıraya kadar	100
		301 » 400 » »	125
		401 » 500 » »	190
		501 sıra veya daha yukarı	250
Mü. 459	den	İşlemeler :	
		6 dan - evvelen	35
		6 » - salisen	40
		7 » - evvelen	80
493	den	Müstahzer kürkler yahut dikilmiş parçalar halinde deniz kurtu ve deniz kunduzu, fok ve bülübak, « Peti gri » sincap ve sak dö peti gri hamster ve beyaz ada tavşanı, astragan hareli ve kıvırcık deri veya tulum halinde beyaz tavşan, « Lievre blanc » ve sak dö lievre, keçi, deri yahut tahta halinde Asya müflonu ve koyunu, deri ve tahta halinde kastor, nitri, Çin blerosu, Amerika links oposumu, tilki, fare, skungs, vizon . .	Muaf
640 (3üncü4)		Sigar ve sigara ağızlığı kehribar ilh.	87
0377	den	Valeks (Palamut hulâsası)	17,50

« B » LİSTESİ

Türkiye tarife №	Cinci eşya	2 / 6 / 1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
33	Balık yağları:		
	Â - Tababette müstamel yağlar:		
	(İç kapların sıkleti dahildir)	15,00	25
	B - Sanayide müstamel	6.00	17,1/2
60 dan	Hazırlanmış ziynet tüyleri ve bunlardan mamul eşya (mevaddı saire ile mürettep veya gayri mürettep)		
	B.- Sair ziynet tüyleri (yelpazeler, podra ponponları dahildir)	75.00	17,1/2
75 den	İşlenmiş deriler:		
	A - 2. - Vidala, vaketa ve telâtin denilen deriler	175.00	12,1/2
	B. - 1 - Keçi, koyun, kuzu ve oğlak derileri	255,00	12,1/2
	C. - Koyun, kuzu, keçi, oğlak, fok, timsah, yılan derilerile sair bilcümle deriler den ruganlı, kabartmalı, glâse, kumlu, resimli, yaldızlı, kadife taklidi (podösüet) maroken, tüylü ve sair surette müzeyyen olanlar (Eldiven için kesilmiş olanlar da dahildir.	400.00	15
78 den	Kösele ve sun'î kösele:		
	A. - Kösele ve sun'î kösele ve bunların lâakal tam ökçelik parçaları	80.00	12,1/2
84 den	Yüzleri boyalı boyasız derilerden mamul ayakkapları, tabanları köseleden veya sair mevattan (Tüylü vaya tüysüz nevilerden mamul çarıklarda dahildir)		
	C. - 1. - Bir çiftin sıkleti (400) grama kadar	1600.00	20
	2. - Bir çiftin sikleti (401) Gramdan (800) Grama kadar	1360.00	20
	C. - 3 . - Bir çiftin sıkleti (800) gram veya ondan yukarı	1120.00	20
85 den	Yüzleri temamen veya kısmen lifî mevattan mamul ayakkapları (tabanları kavçuktan maada mevaddı saireden ve köseleden)		

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3/6/1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
	A.- 1 - Bir çift sikleti (400) grama kadar	1500.00	20
	A.- 2.- » » » (400) » ve ondan yukarı	1050.00	20
	B.- 1.- Bir çiftin sikleti (400) grama kadar	480.00	20
	B.- 2.- » » » (400) » yukarı	360.00	20
87 den	Deri ve kösele mamulâtı:		
	A.- 1.- Sade veya mevadı adiye ile mürettep olanlar	680.00	20
	A.- 2.- İpek mensucat veya fil dişi bağa ve zikıymet meadin ile mürettep olanlar	9600.00	25
89	Makine kayişı hortum ve makinelerde müstamel sair deri ve kösele mamulâtı	60.00	17.1/2
91	İşbu tarifenin başka yerlerinde zikredilmiyen deri veya köseleden mamul eşya (mevadı saire ile mürettep veya gayri mürettep)	600.00	17.1/2
102	Her nevi yünden ve kıldan iplik: Örme ve dokuma makineleri için masuraya sarılı ipeklerde dahildir)		
	A.- 1.- Bir kilosu 10.000 metreye kadar olanlar.	80.00	25
	A.- 2.- » » 10.000 metreden ziyade olanlar	75.00	25
	B.- 1.- » » 10.000 metreye kadar olanlar	92.50	25
	B.- 2.- » » 10.000 metreden ziyade olanlar	80.00	25
	C - 1 - Boyasız	162.50	25
	C - 2 - Boyalı	175.00	25
103	Müfredat üzere satılabilecek hale getirilmiş her nevi yün ve kıl ipliği (küçük çile yumak, makara zıvana ve saire şekilleri) (Makara ve kâğıt zıvana sıkletleri dahildir)	162.50	25
106 dan	Safi yünden mamul başka yerde zikrolunmıyan mensucat (örme kumaşlar da dahildir) (mevadı saire ile mürettep olsun olmasun)		
	A - Metre murabbaının sıkleti (200) gram kadar	360.00	30
	B - Metre murabbaının sıkleti (201) gramdan (600) grama kadar	270.00	25

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3/6/1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
107 den	Arışı kâmilen pamuk yün mensucat		
	A - Metre murabbaının sıkleti (200) grama kadar	212.50	25
	B - Metre murabbaının sıkleti (201) gramdan (600) grama kadar	162.50	25
125 den	Safî ipek ve sun'î ipeğin gayri mevadı lifiye ile mahlût yün dokuma kumaş veya keçeden şapka ve sair başlıklar (mevadı saire ile mürettep veya gayri mürettep) (erkek, kadın ve çocuk için) adedinden:		
	A - 2 - Sair şapkalar	1.00	10
	B - 1 - Donatılmış	6.30	20
	B - 2 - Donatılmamış	1.00	10
132 den	İplik ibrişim		
	A - İpekten boyalı, boyasız (müfredat üzere satılabilecek olanlar da dahildir)	1050.00	20
133 den	Tül, gaz ve eleklik ipek veya sun'î ipekten veya diğer mevadı lifiye karışık (madenî teller ve saire ile mahlût olanlar da dahildir)		
	A - Düz tül ve gaz (benekli ve resimli olanlarda dahildir)	4200.00	20
	B - Perdelik tül bobino	3600.00	20
134	Safî ipek veya sun'î ipekten sair mensucat ve kurdele (madenî teller mevadı saire ile mürettep mahlût veya işlemeli ve nakışlı olanlar da dahildir) (örme olan kumaşlar mensucattan maduttur)	3600.00	30
135	Sair lifî mevad ile mahlût ipek veya sun'î ipekten mensucat ve kurdele		
	A – İpek miktarı yüzde ondan ziyade yirmiye kadar (yirmi dahildir)	600.00	20
	B – İpeğin miktarı yüzde yirmiden fazla yüzde elliye kadar (elli dahildir)	1000.00	20
	C– İpeğin miktarı yüzde elliden fazla yüzde yetmiş beşe kadar (yetmiş beş dahildir)	1600.00	20
136	Kadife, plüş ve kadifeli ve havlı kumaşlar ve kurdeleler		
	A - Safî ipekten veya sun'î ipekten	2400.00	20

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3 / 6 / 1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
	B - Sair mevadı lifiye ile mahlût ipektan (yüzde yetmişten ziyade ipeği havi olanlar «A» fıkrasında dahildir)	880.00	20
137	İpek veya sun'î ipekten dantelâ ve dantelâ örgüleri bilumum harçlar ve kumaşlar	4200.00	20
139	Şeritçi ve kaytancı eşyası (posmanteri) şerit, kaytan, saçak, kordon, tırtıl düğme, püskül işlemeli ve işlemesiz harçlar		
	A - İpekten veya sun'î ipekten	2100.60	20
	B - Sair lifi mevad ile mahlût ipekten veya sun'î ipekten	1200.00	20
143	İpekten sun'î ipekten örme çorapçı eşyası		
	A - Safî ipekten	6000:00	20
	B - Mahlût	3600.00	20
145	Mendil, peçe boyun ve omuz atkıları vesaire		
	A - Safî ipekten	4800.00	20
	B - Sair mevad ve elyaf ile mürettep veya mahlût	3300.00	20
	C - İşlemeli veya yapıştırmalı	3400.00	20
146	Dokuma kumaşlar boyun bağı (her şikilde)		
	A - Safî ipekten ve su'nî ipekten	4200.00	20
	B - Diğer elyaf ile mahlût	3000.00	20
147	Dikilmiş veya yalnız biçilmiş şemsiye yüzleri		
	A - Safi ipek ve ya sun'î ipek	4800.00	20
	B - Diğer elyaf ile mahlût	3000.00	20
149	Kadın elçantaları, cüzdan kese ve podra pomponu		
	A - Safî ipek veya sun'î ipek	3000.00	20
	B - Alyafı saire ile mahlût	1800.00	20
157	Pirinç		
	A - Çeltik	7.50	25
	B - ayıklanmış	15.00	20
212	Çukolata ve hazırlanmış şekerli kakao herşekilde) (iç kapların sıkleti dahildir) (mevadı saire ile mahlût olsun olmasın)	150.00	20
215	Şarap		
	A - Fıçı içinde veya emsali büyük kaplarda	120,00	25
	B - Şişe desti damacana içinde (kapların sıkleti dahildir)	150.00	25
219	Kopürür şaraplar (iç kapların sıkleti dahildir)	500.00	25

Türkiye tarefe №	Cinsi eşya	3 / 6 / 1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
218	rakı, rom , konyak , vermut, viski , votk, cin, amerpikon, fernetbranka ve emsali şekersiz müskirat (Meyvalı olanlar da dahildir)		
	A - Fıçı içinde	225.00	20
	B - Sair kaplarda (iç kapların sıkleti dahildir)	240.00	20
219	Maraskino, Küroso, Kakao, Şartröz, Krem dömant mandarin ve sair şekerli müskirat (iç kapların sıkleti dahildir)	450.00	20
222	Şekerli gazoz, limonata ve emsali şerbetler (iç kapların sıkleti dahildir)	30.00	20
223 den	Tohumlar :		
	D - Sebze, çiçek, her nevi ağaç ve işbu tarifenin başka mahallerinde zikrolunmıyan sair nebatat tohumları.	10,00	20
225	Sisam yağı:	36.00	20
233 den	Sanayide müstamel yağlar		
	A - Koku ve araşit yağları	25.00	20
236	biber (kara, beyaz) yeni bahar		
	A - Döğülmemiş	48.00	20
	B - Döğülmüş (iç kapların sıkleti dahilidir)	90.00	20
276 dan	Debegatta müstamel mevadı nebatiye ve hulâsaları.		
	B - Mazı, somak, rodul, füstel ve saire	4.50	20
	C - Kuru hülâsalar (kebrako, kestane, mimoza ıhlamur ve saire)	24.00	20
281 den	Sellüloit galâlit ve emsali ve bunların mamulâtı:		
	C - Mevadı, saire ile mürettep veya gayri mürettep mamulâtı.	360.00	20
325	Katranlı, asfaltlı, ve mümasilleri yahut lifî mevat ile mürettep sarğılık kâğıtlar	6.00	20
335	Hassas kâğıt (her kalınlıkta) (iç kapların sıklerti dahildir)		
	A.- Hassas fotoğraf kâğıdı (hassas kartpostallar da dahildir)	62.50	25
	B.- Hendese ve sairede müstamel hassas kâğıtlar ve şeffaf saman kâğıtları	30.00	25

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3 / 6 / 1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
369	Pamuk ipliği: boyalı, Istampalı (tek veya ziyade telli)		
	A - 14 İngiliz numarasına kadar (No. 14 dahildir)	62.50	20
	B.- 14 numaradan yukarı 24 İngiliz numarasına kabar (No. 24 dahildir)	67.50	20
	C.- 24 İngiliz numarasından yukarı	60.00	20
370	Parlak (merserize) kasarlı kasarsız veya boyalı (tek veya daha ziyade telli)		
	A.- 14 İngiliz numarasına kadar (Mo. 14 dahildir)	52.50	20
	B.- 14 ten yukarı 24 İngiliz numarasına kadar (No. 24 dahildir)	65.00	20
	G.- 24 İngiliz nzmarasından yukarı	62.00	20
371	Müfredat üzere satılabilecek hale getirilmiş iplikler:		
	A.- Agaç makaraya sarılmış	65.00	25
	B,- Sair şekillerde	125.00	25
378	Pamuk mensucat beyazlatılmış (kasarlı)		
	A.- Tülbent (mol) tanjip	137.50	20
	B.- Mermerşahi, salaşpur. viktorya, kanbrik	95.00	20
	C.- Patiska (hassa) dimi (madampol) pazen (flanelet) pike	50.00	20
	D.- Yelken bezi, çadırbezi, tente bezi	52.50	20
380 den	Bodino (perdelik tül) kanava (her nevi)		
	B.- Kasarlı veya boyalı	315.00	15
381	Tarifenin başka mahallerinde zikredilmiyen kasarlı, boyalı. istampalı, işlemeli, nakışlı, örme veya dokuma pamuk mencuat (madenî tellerle mahlût veya mürettep olanlar da dahildir)		
	A.- Metro murabbaının sıkleti 50 grama kadar olanlar (50 gram dahildir)	180 00	20
	B.- Metro murabbaının sıkleti (50)gramdan yukarı (100) grama kadar olanlar (100 gram dahildir)	135.00	20
	C.- Metro murabbaının sıkleti 100 gramdan yukarı 150 grama kadar (150 gram dahildir)	80.00	20

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3/6-1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilât
	D- Metro murabbaının sıkleti 150 gramdan yukarı	62.50	20
390	Pamuk fitiller:		
	A. - Lamba, mum, çakmak ve ocak fitilleri (Mevaddı saireile mürettep ve gayri mürettep)	50.00	20
	B. - Beyaz alevli yanan fitiller (gömlek) (mevadı saireden mamul olanlar veyahut mevadı saire ile mürettep veya gayrı mürettep alanlar) (yapılmış, yapılmamış dahildir)	112.50	20
414	Sicim, ip, halat:		
	A.- Kutru 5 milimetreye kadar	37.50	20
	B.- Kutru 5 Milimetre ve ondan yukarı	25.00	20
421 den	Her nevi keten mensucat (örme kumaşlar dahildir) (madenî teller ve pullar ve saire ile mürettep olanlr da dahildir)		
	A. - 1 - Safi keten	625.00	25
	A. - 2 - sair nebatı lifler ile karışık	450.00	25
	B. - 1 - Safî keten	300.00	25
	B. - 2 - Sair nebatî lifler ile karışık	225.25	25
	C. - 2 - Sair nebabî lifler ile karışık	187.50	25
445 den	Bisiklet, otomobil, araba ve sair vesaiti nakliye tekerleklerine mahsus iç ve dış lâstikleri ve şeritler (mevadı saire ile mürettep ve gayrı mürettep)		
	A. - 1 - İç ve dış lâstikleri, otomobil, kamyon ve otöbüs ve emsali arabalar için	75,00	25
	A. - 2 - Bisiklet için	100.00	25
446	Alâstikî mensucatla lâstiğe batırılmış veya bir trafına veyahut arasına lâstik sürülmüş veyahut lâstik yapıştırilmış mensucat		
	A. - Safi veya mahlut ve sun'î ipek mensucat	1050.00	20
	B. - Safî veya ipekten gayri elyaf ile mahlut yün mensucat	240.00	20
	C. - Sair mensucat	135.00	20
447	Her nevi ayakkabı (deriden maada) mevadı saire ile mürettep ve gayri mürettep		
	A - Kâmilen kauçuk veya yüzü kısmen		

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3 / 6 / 1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilat
	veya tamamen kauçukla su geçmez hale getirilmiş mensucattan mamul olanlar	62.50	20
	B - Altı kauçuk ve yüzü diğer mensucattan olanlar	156.00	25
481 den	Pişmiş kilden ve topraktan mamulât		
	A - Kiremit	1.20	30
494	Şişe küçük şişe damacana, kavanoz ve emsali (rengi tabiide veya boyalı)		
	A - 1 - Sade	3.00	20
	A - 2 - Mevadı saire ile mürettep (sepet örgüsü olanlar dahil)	6.25	20
	B - 1 - Mevadı adiye ile mürettep ve gayri mürettep	57.50	20
	B - 2 - Zikiymet maadin veya mevadı nefise ile mürettep (altın yaldızlılar dahildir)	240.00	20
498 den	Ayna ve mağaza camları (glâs) (muhaddep ve mukaar olanlar dahildir)		
	A - 1 - Sathı 2.50 metre murabbaına kadar	7.50	20
	A - 2 - Sathı 2.50 metre murabbaı ve ondan ziyade	12.50	20
500 den	Ayna (çerçeveli) (fasatalı, fasatasız)		
	A - Çerçevesi sellüloitten, gümüş ve altın yaldızlı madenden, nikelden ve emsalinden	45.00	20
	B - Çerçevesi ağaçtan, alçıdan, mukavvadan ve diğer adi meadinden ve mevattan	33.00	20
	C - Çerçeveleri fildişi, bağa, mozayik kakma ve emsali mevat ile mürettep olanlar	90.00	20
505	Müteşehhip lâmbalar (elektirik ampulleri)	87.50	10
522	Demiryolu traversleri	1.75	30
532 den	Demir çivi		
	A - Tulü 25 milimetreye kadar	5.00	20
	A - 2 - Tulü 25 milimetre ve ondan yukarı	3.50	20

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3 / 6 / 1929 tarihli kanunla tasbit edilen tarife	Yüzde hesabile bahşedilen tenzilat
	C - Nal çivisi	6.25	20
	D - Perçin çivisi	6.75	20
535 den	Demir soba, ocok mangal		
	A - Petrol, elektirik, hava gazi sobaları, fitilli tazyikli petrol ocakları (mevadı saire ile mürettep ve gayri mürettep)	12.50	10
	B - 1- Sadeleri	5.50	10
	B - 2 - Sîrlı veya mevadı saire ile mürettep	8.00	10
538 den	Her nevi demirden el alâtı (saplı veya sapsız)		
	A - Her nevi testere dişli dişsiz (hizarlar dahildır)	18.00	10
	B - Eğe		
	1 - Uzunluğu 16 santimetreye kadar	16.00	10
	2 - Uzunluğu 16 santimetre ve ondan yukarı	10.00	10
	E - Burgu, cetvel, pergel, çap ölçüsü pipo açan alâtlar, tornavida, kerpeten 250 grama kadar sıkleti olan çekiçler hak ve oyma kalemleri her nevi biz ve el makkapları	27.00	10
	F - Zikredilmiyen sair alât		
	1 - Beherinin sıkleti 150 grama kadar	30.00	10
	2 - Beherinin sıkleti 150 gram ve andanyukarı	18.00	10
569 dan	Alüminyom ve halitası		
	E - Alüminyom veya halitasından mamulât (mevadı saire ile mürettep veya gayri mürettip)		
	1 - Mutbak ve sofra takımları ve mümasili sair kaba eşya	75.00	20
573	Başka yerde zikrolunmıyan sair kurşun ve halitası		
	Mamulât		
	A - Adiler	24.00	20
	B - Sair adi mevad ile galvanizli veya boyalı	36.00	20
	C - Gümüş yaldızlı	75.00	20
579	Kalay ve halitasından mamulât		
	A - Adileri	150.00	20

Türkiye tarife №	Cinsi eşya	3/6/1929 tarihli kanunla tesbit edilen tarife	Yüzdə hesabile bahşedilen tenzilât
	B - Sair adi meadin (galvanizli veya vernikli veya boyalı)	180.00	20
	C - Altın veya gümüş yaldızlı	315.00	20
582	Nikel veya halitasından sair mamulât(mevadı saire ile mürettep veya gayri mürettep)		
	A - Sade	195.00	20
	B - Gümüş yaldızlı	450,00	20
	C - Altln yaldızlı	750.00	20
667 den	Zatülhareke arabalar		
	A - Binek otomopilleri		
	2 - Sikleti 900 kilodan 1300 kiloya kadar	35.00	10
	3 - Sıkleti 1300kilodan 1750 kiloya kadar	45.00	10
	E - Başka yerlerde zikrolunmıyan binek otomopilleri şasilerinin aksamı	110.00	5
669 dan	Zatülhereke yük arabaları (Kamyon, kamyonet)		
	A - Tamam	30.00	5
704 den	Sanayıa mahsus müztahzer madenî boyalar:		
	B - yağlı (verniksiz) iç kapaklarının sıkleti dehildir		
	1 - Bir kiloyu kadar kaplarda	22.50	20
	2 - Bir kilodan 5 kiloya kadar kaplarda	20.00	20
	C - Vernikli		
	1 - Bir kiloya kadar kaplarda	25.00	20
	2 - Bir kilodan 5 kiloya kadar kaplarda	22.50	20
854	Maden Suları ve gazli sular (tabiî veya sun'î) (iç kuplarının sıkleti dahildir)	16.00	25

Kanun lâyihası

Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında mün'akit ticaret ve Seyrisefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İsveç Hükûmeti arasında 1929 senesi eylûlünde yirmi dokuzuncu günü Ankarada akit ve imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 - V - 1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İK. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Türkiye ile İsveç arasında Ticaret ve seyrisefain muahedenamesi

Bir taraftan Türkiye, diğer taraftan İsveç, iki memleket arasında teyemmünen mevcut dostluk rabıtalarını kuvvetlendirmek, iki memleket te tebaalarının ikamet şartlarını tanzim etmek ve iktısadî münasebetlerini tevsi eylemek arzusunda olduklarından, bu bapta bir muahede akdine karar vermişler ve murahhasları olmak üzere:

Türkiye Reisicümhuru Hazretleri:

Diyarbekir Meb'usu, Sabık Vekil ve Büyük Elçi Zekâi, Hariciye Vekâleti Müsteşarı, Orta Elçi Menemenli Numan Rifat Beyefendileri;

Haşmetlu İsveç Kralı Hazretleri:

İsveçin Türkiyede Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi G. O. Wallenberg Cenaplarını tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Birinci fasıl

İkamet

Madde — 1

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, orada mer'i kanunlar ve nizamlar mahfuz kalmak kaydile, yerleşmiş ve oturmak, gitmek, gelmek ve seyrüsefer etmek, kezalik o ülkeyi serbestçe terkeylemek hakkını haiz olacaklardır.

Yerleşmek ve oturmak dolayısile tediyesi muktazi resimler ve mükellefiyetler hususunda iki tarafın tebaaları en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinden müstefit olacaklardır.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki bu hükümler, Yüksek Âkit taraflardan herbirinin, diğer taraf tebaalarının muayyen hallerde, gerek adlî bir hüküm mucibince, gerek Devletin dahilî veya haricî emniyeti veya intizamı umumî dolayısile ve bilhassa içtimaî muavenet veya sıhhî veya ahlâkî zabıta ilcasile memlekette oturanlara müsaade etmeği reddeylemek hususundaki haklarını hiçbir suretle tahdit etmez.

Muhaceret hususunda Yüksek Âkit taraflarda her biri serbestii hareketini tamamile muhafaza eder.

Madde — 2

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin ülkesinde. mütekabil kanunî mevzuatta derpiş edilen ahval müstesna olmak üzere, her türlü menkul ve gayri menkul malları, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaalarile ayni şerait altında ve memleketin kanun ve nizamlarına uyarak ihraz, tasarruf ve ferağ etmek hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar, ayni şerait altında, mezkûr malları satma, bağışlama, devir, evlenme konturatosu, vasiyet ve tevarüs tariklerile veya herhangi diğer vasıta ile serbestçe elden çıkarabileceklerdir.

Bunlar, yukarda zikredilen hallerin hiçbirinde, mahallî tebaalar için vazolunmuş veya olunacak olanlardan başka veya daha ağır - her ne nam altında olursa olsun - mükellefiyet, resim veya vergilere tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan her birinin, tebaaları diğerinin ülkesinde, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasile ayni şerait altında ve memleketin kanun ve nizamlarına uyarak, icrası mahallî te-

baalara hasredilmemiş veya edilmiyecek olan her nevi san'at ve ticareti icra etmek ve her hırfet ve mesleğe sülûk eylemek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, şahısları, malları hakl menfaatları itibarile, kezalik her nevi ticaret, san'at, hırfret veya mesleğin icrası için, maha baalara tahmil edilmiş olanlardan başka veya daha ağır mükellefiyet, resim veyahut bilâvasıt bilvasıta vergilere tabi tutulmıyacaklardır.

Bilhassa, bunlar kendi emeklerile, tevarüs veya vasiyet tarikile veyahut herhangi diğer k bir vasıta ile ihraz ettikileri malları serbestçe ihraç etmek hakkına malik olacaklardır.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin üilkesinde, orduda, bahriyede, kuvvetlerinde, milis veya millî muhafız kıtaatında her türlü askerî hizmetten, kezalik askerî h yerine kaim olan herhangi mecburiyet veya mükellefiyetten muaf olacaklardır.

Bunlar sair mükellefiyetlere veya askerî istimvallere ancak mahallî tebaalar derecesinde v lar hakkında derpiş edilen şerait altında tabi tutulacaklardır.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflardan biri tebaalarının diğer taraf ülkesindeki malları ancak kanund piş edilen menafii umumiye ilcasile ve âdilâne tazminat mukabilinde istimlâk edilebilecektir.

Evvelce ilân olunmadan ve tazminat tediye veya depozito edilmeden hiçbir istimlâk yapıla caktır.

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde şahıslarının ve mall kanunî ve adlî himayesine müteallik bütün hususatta mahallî tebaalara yapılan muameleni nından müstefit olacaklardır.

Binaberin mahkemelere serbestçe ve kolayca müraccat ve mahallî tebaalarla ayni şerait a dava ikame ve defedebileceklerdir.

Muhakeme masarifini muemmin kefalet akçesine ve meccanî muzahereti adliyeye müteall kâm yukarıdaki hükümler haricinde kalacaktır. Bu meseleler iki taraf arasında ileride ay itilâfname ile tanzim olunacaktır.

Madde — 8

Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinde kanunî bir surette teşekkül etmiş olan ve m o ülkede bulunan anonim şirketlerle - sınaî, malî şirketler ve müraselât, nakliyat ve sigorta panyaları dahil olmak üzere - sair iktısadî şirketler, diğer taraf ülkesinde tanınacak ve bin bunlar o tarafın ülkesinde gerek müddei, gerek müddeaaleyh sıfatile mahkemelere müracaa bileceklerdir.

Bunlar, diğer tarafın ülkesinde faaliyet icra etmek hakkı itibarile, en ziyade müsaadeye har milletin mümasil şirketlerine tanınmış veya tanınacak olan bütün haklardan ve müs lerden müstefit olacaklardır.

Mezkûr şirketler, en ziyade müsaadeye mazhar milletin mümasil şirketlerinin tabi old vergi, resim ve mükellefiyetlerden daha ağırına tabi tutulmıyacaklardır. Herhangi diğer hu ta, bu maddede müstehdef şirketlere en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi edilecektir.

Madde — 9

:ksek Âkit taraflardan hiç birinin, kendi tebaa veya şirketleri lehine, kendisinin diğer Âkit tebaa veya şirketlerine bahşettiği haklardan başkalarını veya daha vasilerini mutalebe için bu fasılda zikredilen en ziyade müsaadeye mazhar millet şartından mütevellit menfaati yan edememesi mukarrerdir.

İkinci fasıl

Ticaret ve seyrisefain

Madde — 10

ənşei iki memleketten biri olan arzî veya sınaî müstahsallar diğer memlekete ithal olundukları n gerek gümrük resimlerine, emsale veya munzam resimlere müteallik hususlarda gerek ngi diğer bir hususta üçüncü bir memleketin mümasil müstahsallarına bahşedilmiş veya ileri- ilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 11

ksek Âkit taraflardan birinin ülkesinde diğerinin ülkesine ihraç edilecek olan müstahsallar, yade müsaadeye mazhar millet ülkesine ihraç edilen mümasil müstahsalların tabi oldukları olacakları resim veya mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi tutulmı- lardır.

çüncü bir memleketle müsavat üzere muamele görmek esası, ithalât ve ihracat resimlerinin eti tarzına, emtianın gümrük antrepolarına konulmasına, gümrük aidatına ve usullerine, ithal arç olunan veya transit suretile geçen eşyanın gümrüğe kabul ve gümrükten sevkine ait nelâta da şamildir.

Madde — 12

enşei iki Yüksek Âkit taraftan birinin ülkesi olan arzî veya sınaî müstahsallar, diğer tarafın sinde, her hangi mahiyette olursa olsun dahilî resimler hususunda, üçüncü bir memleketin mü- l müstahsallarına bahşedilmiş veya edilecek olan muamelenin ayınından müstefit olacaklardır.

Madde — 13

Yüksek Âkit taraflardan her biri, ithal edilen emtianın menşeini tesbit etmek üzere, bu emtianın kûr memleketin arzî veya sınaî müstahsallardan olduğuna veya o memlekette uğramış olduğu vvülât dolayısile öyle telâkki edilmesi icap ettiğini mübeyyin bir menşe şehadetnamesi ibrazını is- bilecektir.

Menşe şehadetnameleri gerek Ticaret veya Ziraat Nezaretleri gerek salâhiyettar gümrük maka- ı ve ya ticaret odası taraflarından, gerekse mürselünileyh memleketçe kabul edilmiş olan her gi bir makam veya heyet tarafından verilecektir. Mürselünileyh memleketin Hükûmeti, menşe detnamelerinin kendi siyasî veya konsolosluk mümessili tarafından tasdik edilmesini talep ek hakkına malik olacaktır.

Mürselünileyh memleket makamatı, menşe şehadetnamelerinin Fransızca tercümelerini talep ede- ektir.

Posta paketleri, mürselünileyh memleketçe ticarî mahiyeti haiz irsaliâttan addedilmedikleri takdir- menşe şehadetnamesine tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 14

İki Yüksek Âkit tarafın biri canibinden, menşei veya sevkolunacağı yer diğer tarafın ülkesi olan her hangi emtianın ithal yahut ihraç veya transitine müteallik hiç bir memnuiyet veya takyit, geldiği veya sevkolunduğu bir her hangi diğer bir m mleket olan -eğer varsa- mümasil emtiaya ayni şerait altında tatbik olunmadıkça ipka ve ihdas edilmiyecektir.

Mamafih; emniyeti umumiyeye, Devletin emniyetine veya ammenin sıhhatına müteallık esbap dolayısile; yahut hayvan hastalıklarına veya faydalı nebatların hastalıklarına, terdisine veya cinslerinin tükenmesine karşı vaki tedbir olmak üzere; yahut ta Devlet inhisarına mevzu teşkil eden emtiaya müteallik hususlarda tesis edilmiş veya edilecek olan memnuiyet veya takyitler bu maddenin ahkâmına muhalif hareketler gibi telâkki edilmiyecektir.

Madde — 15

İki Yüksek Âkit taraf, kendi ülkelerinden insanların, yolcu ağırlıklarının her nevi emtianın, irsalâtın, gemilerin, şimendifer arabaları ve vagonlarının ve sair nakliye vasıtalarının transitine müteallik bütün hususlarda birbirlerine mütekabilen enziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi temin ederler.

Madde — 16

İnsanların, yolcu ağırlıklarının ve emtianın demir yolile nakline müteallik olarak, iki Yüksek Âkit taraf, sevk, nakliye ücretleri ve nakliyata müteallik umumî harçlar hususlarında birbirlerine mütekabilen en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi temin ederler.

Madde — 17

İki Yüksek Âkit taraftan birinin seyyar ticaretmemurları diğerinin ülkesinde, faaliyetlerine müteallik bütün hususlarda ve bilhassa nümunelere bmurlarına yapılan muamelenin aynından müstefit olacaklardır.

Madde — 18

Türk gemi ve vapurlarile hamuleleri İsveçte, ve İsveç gemi ve vapurlarile hamuleleri Türkiye'de kendilerinin hareket ettikleri ve gidecekleri yer, keza hamulelerinin mevridi ve sevkolunacağı mahal nereleri olursa olsun millî gemi ve vapurların tabi oldukları muamelenin aynından müstefit olacaklardır.

Bu maddenin ahkâmı aşağıdaki hususata tatbik edilmez:

1 - Yüksek Âkit taraflardan her birinin ülkesinde mer'i veya mer'iyete konacak kanunlarla tanzim edilmekte devam edecek olan kabotaj;

2 - Millî ticareti bahriyeye bahşedilmiş veya edilebilecek olan nakdî yardım şeklindeki tergiplere, Devletin emaneten veya biliştirak işlettiği kendi gemilerine bahşettiği menfaatlere, bahrî spor şirketlerine verilen imtiyazlara:

3 - Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayıt icrasına, millî sayıt istihsalâtına, iki memleketin birinde, veya diğerinde, tanınmış veya tanınabilecek olan husuşî müsaadata;

4 - Limanların, açık demirleme mahallerinin ve sığ sahillerin bahrî hizmetlerinin ifasına; kılağuzluk ve cer, bahrî yardım ve tahlisiye icrasına bu ameliyelerin iki taraf kara sularında, ve Türkiye için, Marmara denizinde, icra edilmeleri takdirinde.

Madde — 19

Vapur ve gemilerin tabiiyeti, bu hususta, mütekabil Devletlerin salâhiyettar makamları tarafından

her memleketin kanun ve nizamlarına tevfikan verilmiş olan vesika ve şehadetnameler mucibince her iki tarafça kabul edilecektir.

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden verilmiş hacmi istiabî şehadetnameleri veya hacmi istiabiye müteallik diğer vesikalar,iki taraf arasında aktedilmiş veya edilecek hususî tarzı tesviyelere tevfikan diğer tarafça tanınacaktır.

Madde — 20

Yüksek Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyıp diğer tarafın bir limanına mahza orada ecnebi bir semti maksut için hamulelerini ikmal etmek veya ecnebi memleketten getirdikeleri hamulelerinin bir kısmını tahliye eylemek maksadile giren gemi ve vapurlar, mütekabil Devletlerin kanun ve nizamlarına uyarak hamulelerinin diğer bir limana veya diğer bir memlekete mahsus olan kısmını bu kısım için, millî sefain lehine tespit edilmiş en aşağı miktar üzerinden ancak istifa edilebilecek olan nezaret resimlerinden başka hiç bir resim ve masarif tediyesile mükellef olmaksızın gemi dahilinde muhafaza ve tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde — 21

Yüksek Âkit taraflardan birinin bir gemisi veya vapuru diğerinin sahillerinde karaya oturur veya batarsa, bu gemi veya vapur ile hamulesi, mütekabil memleketlerin kanun ve nizamlarının mümasîl ahvalde millî gemi ve vapurlara bahşettiği müsaade ve muafiyetlerin aynından müstefit olacaklardır. Kaptana ve mürettebata gerek kendileri gerek gemi veya vapur ile hamulesi için, mahallî tebaalara yapılan nisbette muavenet ve müzaharet edilecektir.

Tahlisiye resmi hususunda tahlisin vuku bulduğu memleketin kanunu tatbik olunacaktır.

Bundan başka, karaya oturmuş veya batmış bir gemiden kurtarılan emtianın, dahilî istihlâke arzedilmiş olmadıkça, hiç bir gümrük resmine tabi tutulmaması iki Yüksek Âkit tarafça mukarrerdir.

Madde — 22

Bu muahedenamenin en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinin mütekabilen teminini istihdaf eden ahkâmı aşağıdakilere tatbik edilmez.

a - Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut Devletlere hududun iki tarafında alelûmum on beşer kilometreyu gemiyen bir saha dahilinde hudut ticaretini kolaylaştırmak maksadile bahşedilmiş veya ileride edilebilecek olan hususî müsaadelere;

b - Bir gümrük ittihadı maksadile Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden alınmış veya ileride alınabilecek olan taahhütlere;

c - Gümrük tarifesi hususunda ve alelitlak herhangi diğer ticarî hususatta Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış memleketler arasında mevcut veya tesis edilebilecek olan hususî menfaat ve müsaadelere - ayni menfaat ve müsaadeler her hangi bir Devlete bahşedilmedikçe;

d - İsveçin Danimarkaya veya Norveçe veya bu iki memlekete bahşettiği veya edebileceği hususî müsaadelere - aynı müsaadeler herhangi diğer bir Devlete bahşedilmedikçe ;

Madde — 23

Bu muahede mütekabil teşriî meclislerce tasvip edildikten sonra her iki tarafça tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümküne ile Stokholm da teati edilecektir.

Bu muahedename, tasdiknamelerin teatisindenitibaren otuz gün sonra meriyete girecek ve iki sene müddeti haiz bulunacaktır. Bu tarihten itibaren Yüksek Âkitlerden biri canibinden feshedilmediğ müddetçe meriyette kalacak ve fesih, altı aylık bir mühletin inkızasından sonra haizi tesir olacaktır.

Yukarıda vazolunan ahkâmı tasdik etmek üzere murahhaslar bu muahedenameyi imzalamışlar mühürlerile mühürlemişlerdir.

Ankarada 29 eylûl 1929 da iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Zekâi
M. Numan
G. O. Wallenberg

İmza protokolu

Bu muahedenamenin imzası esnasında iki Yüksek Âkit taraf atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Üçüncü maddeye müteferrian

Bu muahedenamenin üçüncü maddesinde ifade edilen en ziyade müsaadeye mazhar millet şartından mütevellit menfaatın 24 temmuz 1923 te Lozan da aktedilmiş olan ikamet mukavelenamesinin dördüncü maddesi mucibince Türkiye tarafından onu imzalayan Devletlere tanınmış olan hakkı müktesebe riayet olunması hususunda İsveç tebaaların lehine dermeyan edilemiyeceğini İsveç murahhası Hükûmeti namına beyan eder.

Dördüncü maddeye müteferrian

İki Yüksek Âkit taraf, vergi tahmili hususunda millî muamele bahşolunmuş olmasının hususî imtiyazlar ve haklar için tediye edilecek vergilere mütedair 23 teşrinievvel 1908 ve ecnebilerin ve ecnebi memlekette mütemekkin İsveç tebaalarının İsveç te umumî temsiller ve saire vermek veya bu temsillere iştirak eylemek hakkına müteallik 31 kânunuevvel 1913 tarihli İsveç emirnamelerinin Türk tebaalarına kabili tatbik olmasını nefyetmediğini kabul etmişlerdir.

Bununla beraber, Türk tebaaları, mezkûr emirnamelerin tatbikine müteallik hususta, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaalarına yapılan muamelenin aynından müstefit olacaklardır.

Onuncu maddeye müteferrian

Onuncu madde ahkâmının mahfuziyeti kaydile, İsveç Hükûmeti Türkiye den İsveç ülkesine ithal edilen ve bir metre tulünde 250 den fazla düğüm bulunan düğümlü halılara (İsveç tarifesinin 395 inci numarası) kilo başına altı kurona tenzil edilmiş olan gümrük resmini bahşetmekte devam eylemeği taahhüt eder. Ve ayni kaydile, Türk Hükûmeti de İsveç ten Türkiye ülkesine ithal edilen ve tamamile kauçuktan olan veya üstü tamamile veya kısmen kauçukla su geçmez hale getirilmiş bulunan ayakkaplarına 8 haziran 1929 tarihli tarifesinin 447 a numarası üzerinden % 20 tenzilât bahşetmeği taahhüt eyler.

Bunula beraber şurası mukarrerdirki iki Yüksek Âkit taraftan her biri üç ay evvel ihbar şatile serbestii hareketini tekrar iktisap etmek hakkına malik olacaktır.

Bu protokol işbu muahedenamenin mütemmim cüzünü teşkil edecek ve bunun mer'iyete girmesinden itibaren vacibüttenfiz olacaktır.

Zekâi
M. Numan
G. O. Wallenberg

Kanun lâyihası

Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya Hükûmeti arasında mün'akit ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikına mütedair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya Hükûmeti arasmda 1929 senesi haziranının on birinci günü Ankara'da akit ve imza edilen ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 18/5/1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İK. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

Türkiye Cümhuriyeti ile Romanya arasında ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi

Bir taraftan Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri ve diğer taraftan Haşmetlu Romanya Kıralı Hazretleri, Romanyadaki Türk tebaalarının ve Türkiyedeki Romen tebaalarının ikamet şartlarile iki memleket arasındaki ticaret ve seyrisefain münasebetlerini tanzim eylemek arzusunda olduklarından bir mukavele aktına karar vermişler ve bu hususta, murahhasları olmak üzere,

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri:

Diyarıbekir Meb'usu, Esbak Vekil, Büyük Elçi Zekâi;

Burdur Meb'usu Mustafa Şeref, ve

Hariciye Müsteşarı Numan Rifat Beyefendileri:

Haşmetlu Romanya Kralı Hazretleri:

Türkiyede fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi "Couronne de Roumanie,, nişanının büyük salibini hamil Müsyü Georges Filality ile Ticaret ve Sanayi Nazaretinde Ticaret Müdürü Umumisi Müsyü Jean Gr. Dimitrescoyu tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhler, usulüne muvafık ve muteber görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğer tarafın ülkesine, memleketin kanun ve nizamlarına riayet ederek mahallî tebaalarının veya - ecnebiler için hususî ahkâm varsa - en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaalarının tabi oldukları veya olacakları, herhangi mahiyette olursa olsun, takyitlerden başkalarına tabi tutulmaksızın, maazalik ecnebiler hakkındaki zabıta ahkâmına halel gelmeksizin, serbestçe girebilecekler, orada seyyahat, ikamet edebilecekler ve yerleşebilecekler, veyahut orayi her vakit terkedebileceklerdir.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki yukarıdaki ahkâm, muhacereti bir kanun ile tanzim etmek hususunda Yüksek Âkit taraflardan her birine tanınmış olan hakkı asla ihlâl etmez.

Madde — 2

Yüksek Âkit taraflardan herbiri, gerek kanunî bir hüküm neticesinde, gerek ahlâkî ve sıhhî zabıta ve dilencilik hakkındaki kanun ve nizamlara tevfikan, gerek memleketin dahilî ve haricî emniyetine müteallik esbap dolayısile diğer tarafın tebaalarına memleketinde yerleşmeği ve oturmağı ferdî tedabir ile menetmek yukârda zikredilen sebeplerden dolayı memleketinden ihraç eylemek hakkını muhafaza eder.

Diğer taraf, bu suretle ihraç edilmiş olan tebaalarile ailelerini, tabiiyetleri salâhiyettar konsolos tarafından tasdik edilmiş olduğu takdirde yeniden memleketine kabul etmeği taahhüt eyler. Bu hüküm siyasî esbaptan dolayı istenmiyen şahıslara tatbik edilmez.

İhraç edilen şahısların ihraç hükmünü veren tarafın hududuna veya irkâp limanına kadar nakli bu tarafa ait olacaktır.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, ihraz veya tasarrufu bu Yüksek Âkit tarafın kanunlarile en ziyade müsaadeye mazhar memleket tebaalarına müsaade olunmuş veya olunacak olan her nevi menkul ve gayri menkul ihraz ve tasarruf etmek hususunda tam serbestiye malik olacaklardır. Onlar en ziyade müsaadeye mazhar memleket tebaaları hakkında tayin edilmiş veya edilecek olan şeraitin aynına tabi olarak bu malları satma, değiştirme, bağışlama, evlenme vasiyet suretlerile veya herhangi diğer bir suretle elden çıkarılabilecekler veya veraset tarikile ihraz edileceklerdir.

Onlar, Yukardaki fıkrada derpiş edilen ahvalin hiç birinde, mahallî tebaalara tatbik edilen veya edilecek olan, herhangi neviden olursa olsun, vergi, resim ve mükellefiyetlerden başkalarına veya daha ağırlarına tabi tutulamıyacaklardır.

Kezalik onların, memleketin kanun ve nizamlarına uyarak, mallarını ve alelûmum emtaalarını serbestçe ihraç etmelerine de müsaade olunacaktır. Bu hususta, onlar, en ziyade müsaadeye mazhar memleket tebaalarının mümasil ahvalde tabi bulunacakları takyitten başka hiç bir takyide ve resimlerden başka veya daha ağır hiçbir resme tabi tutulmıyacaklardır.

Madde — 4

Yüksek Âkit taraflardan herbirinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, icrası memleket kanunlarile mahallî tebaalara halen hasredilmiyen veya atiyen hasredilmemiş bulunacak olan her nevi san'at ve ticareti, hırfet ve mesleki en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaalarile ayni şerait dahilinde ve memleketin kanun ve nizamlarına uyarak icra etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, şahısları ve malları için; kezalik her nevi ticaret, san'at, hırfet ve mesleğin icrası dolayısile, mahallî tebaalardan cibayet edilenlerden başka veya daha ağır, her hangi mahiyette olursa olsun; hiç bir vergi, resim veya teklif tediyesile mükellef olmıyacaklardır.

Bununla beraber "ikamet,, resimlerile zabıta muamelerinin ifasına müteallik resimler hususunda Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları en ziyade mazhar millet tebaalarına bahşedilen muameleden müstefit olacaklardır.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaaları, diğerinin ülkesinde, sulh vaktında olduğu gibi harp zamanında da ne orduda, bahriyede, ve hava kuvvetlerinde, ne de millî muhafız ve milis kıtaatında hiç bir mecburî askerî hizmete veya askerî hizmet yerine kaim olan hiç bir mecburiyet veya mükellefiyete tabi tutulmıyacaklardır.

Yüksek Âkit taraflardan birinin tebaa ve şirketleri, mahallî tebaasına tahmil edebilecek olan askerî ve mülkî istimval ve istimlâklerden başkasına hiç bir veçhile tabi kılınmıyacaklardır. Bunlar, mahallî kanunların tayin eylediği usul dairesindemallarının bedelini istifa edeceklerdir.

Madde — 7

Yüksek Âkit taraflardan birinin tebaaları diğerinin ülkesinde, mahallî tebaalara tahmil edilmiş olan şartlar, takyitler ve harçlardan başkalarına tabi olmaksızın, haklarını takip ve müdafaa etmek üzere serbestçe mahkemelere müracaat etmek hak-kına malik olacaklar ve bu mahallî tebaa gibi, bütün davalarda, avukatlarını, veya ajanlarını mevzubahs ülkelerin kanunları mucibince bu mesleklere kabul edilmiş kimseler arasından intihap eylemek serbestisinden istifade edeceklerdir.

İki Âkit tarafın her birinin tebaası, diğerinin ülkesinde, mütekabiliyet şartile, adlî muzaheretten ve mahkeme masarifini müemmin kefalet akçası muafiyetinden müstefit olacaklardır.

Madde — 8

Merkezi Âkit taraflardan birinin ülkesinde olan ve orada memleketin kanunlarına tevfikan usulü dairesinde mevcudiyeti haiz bulunan hisse senetli şirketler - sınaî ve malî şirketler ve sigorta ve nakliyat kumpanyaları dahil olmak üzere - sair ticarî şirketler, diğer taraf ülkesinde gayrı meşru bir gaye takip etmemeleri şartile, bu tarafça usulü dairesinde mevcudiyeti haiz tanınacaklardır.

Mezkûr şirketler diğer memleketin mer'i bulunan veya mer'iyete konulacak olan kanun ve nizamlarına tabi olarak, ve eğer bu memleketin kanunî mevzuatı bir müsaade istihsali mecburiyetini derpiş

ediyorsa bu müsaadeyi istihsal eyledikten sonra, o ülkede yerleşebilecekler, ve filyaller, şubeler veya acentalar ihdas ve müddei ve müddeaaleyh sıfatile mahkemelere müracaat edebilecelerdir.

Yüksek Âkit taraflardan birinin kanunî mevzuatı dairesinde teşekkül etmiş olan mezkûr şirketlerin diğerinin ülkesinde icra edilecek olan faaliyet işbu diğer tarafın kanun ve nizamlarına tabi olacaktır.

Bu şirketler, ikinci memlekette, mallarının kanunî ve adlî himayesine müteallik bütün hususlarda, yerli şirketlere yapılan muamelenin aynından müstefit olacaklardır.

Mezkûr şirketlerle filyalleri, şubeleri veya acentaları ikinci memleketin toprağında resim, harç ve vergiler hususlarında, ayni mahiyetteki yerli şirketlere tahmil edilen malî mükellefiyetten daha ağırına, bu memleketin kanunlarının müsaadesi nisbetinde, tabi tutulmıyacaklardır.; ecnebî şirketlerin ruhsat ve tescil vesikalarını istihsaline ait harç ve mükellefiyetler müstesna olmak üzere.

Maamafih bu hüküm Âkit taraflardan biri canibinden, ne Devlet tarafından kurulmuş olan müesseselere, Devletin hissedar bulunduğu şirketlere ne umumî hizmetin imtiyazına sahip olanlara bahşedilen vergi muafiyetlerini istemek, ne de diğer taraf şirketlerine kendisinin bahşedeceği muameleden daha müsait bir muameleyi mutalebe etmek için dermeyan edilemiyecektir.

Âkit taraflardan her biri, sermaye, irat ve kazanç üzerinden hesap edilen vergilere müteallik hususlarda, diğer tarafın şirketlerini, vergilerin mahiyetine göre, ancak bunların sermayelerinin kendi ülkesinde mevzu kısmı üzerinden ve bu ülkede tasarruf ettikleri mallar, elde ettikleri kazançlar ve yaptıkları muameleler itibarile resme tabi tutacaklardır.

Diğer cihetten, mütekabiliyet şartile, Âkit taraflardan her birinin şirketleri diğer tarafın ülkesinde, memleketin kanunlarına uyarak ve bunlarda derpiş edilmiş olan istisnalar kaydı ihtirazisi altında her nevi menkul ve gayri menkul malları ihraz edebileceklerdir; şu şartla ki gayri menkul ihrazı şirketin gayesini teşkil etmemesi meşruttur.

Mezkûr şirketler esasî nizamnamelerinin istihdaf ettiği başlıca muamelelerini Âkit taraflardan birinin ülkesinde, bu tarafın tabiiyetini talep ve iktisap etmeksizin, temerküz ettiremezler.

Merkezleri mensup oldukları memlekette bulunan ecnebi bankaların filyal ve şubeleri bundan evvelki fıkrada müstehdef değildir.

Madde — 9

Âkit taraflardan hiç birinin kendi tebaaları lehine, kendisinin diğer âkit tarafın tebaalarına bahşettiği haklardan başkalarını veya daha vasilerini mutalebe etmek için yukarıki maddelerde zikredilen en ziyade müsaadeye mazhar millet hükmünden mütevellit menfaatı dermeyan edememesi kararlaştırılmıştır.

Madde —10

Âkit taraflardan biri canibinden, menşei veya sevkolunacağı yer diğer tarafın ülkesi olan her hangi emtianın ithal yahut ihraç veya transitine müteallik hiç bir memnuiyet veya kayit, menşei veya sevkolunacağı yer herhangi diğer bir memleket olan - eğer varsa - mümasil emtiaya ayni şerait altında tatbik olunmadıkça ipka ve ihdas edilmiyecektir.

Maamafih, ayni şeraitte bulunan ecnebi memleketler arasında indi surette farklı muamele ihdası vasıtası olacak şekilde tatbik edilmemek şartile, aşağıdaki memnuiyet ve kayitlerin menedilmiş bulunmadığını tanımakta âkit taraflar mutabıktırlar.

1 - Âmmenin emniyetine müteallik memnuiyet ve kayitler,

2 - Ahlâk veya insaniyet düşünceleri dolayısile ısdar edilen memnuiyet veya kayitler,

3 - Silâh, mühimmat ve harp levazımı ithaline müteallik memnuiyet veya kayitler,

4 - Âmmenin sıhhatını vikaye veyahut hayvan veya nebatların hastalık, haşere ve muzır tufeylilerden himayesini temin maksadile ısdar edilen memnuiyet veya takyitler,

5 - Bedîî, tarihî ve atik asara ait millî haznenin muhafazasını istihdaf eden ihraç memnuiyet veya kayitleri,

6 - Altına, gümüşe, nakte, naktî evraka, ve esham ve tahvilâta kabili tatbik memnuiyet veya takyitler,

7 — Millî mümasil müstahsalların istihsali, ticareti, nakli ve istihlâki hususlarında memleket dahilinde müessese usulün ecnebi müstahsallarına teşmili gayesine matuf memnuiyet veya takyitler,

8 - Memleket dahilinde, istihsal veya ticaret hususlarında Devlet inhisarına veya Devletin murakabası altında icra olunan inhisara tabi tutulan veya tutulacak olan müstahsallara tatbik edilen memnuiyet veya takyitler,

Şurası mukarrerdir ki Âkit taraflar alenî veya gizli primler ve naktî yardımlarla veya herhangi diğer bir suretle tergip edilen müstahsallara memnuiyet veya takyitler tatbik etmek hakkına malik olacaklardır.

Madde — 11

Menşeleri Türkiye olan tabiî veya mamûl müstahsallar Romanyaya ithal olundukları zaman gümrük resimleri, munzam resimleri, ve tezyit emsali veya diğer her hangi resim veya mükellefiyet hususlarında en ziyade müsaadeye mazhar memleketin - mıntakavî tesmiyeleri her ne olursa olsun - mümasil müstahsallarına bahşedilen veya edilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye tabi tutulamıyacaklardır.

Aynile, menşeleri Romanya olan tabiî veya mamul müstahsallar Türkiyeye ithal olundukları zaman, gümrük resimleri, munzam resimler ve tezyit emsali veya diğer her hangi resim veya mükellefiyet hususlarında en ziyade müsaadeye mazhar memleketin - mıntakavî tesmiyeleri ne olursa olsun - mümasil müstahsallarına bahşedilen veya ileride edilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye tabi tutulamıyacaklardır.

Madde — 12

Türkiyeye yapılacak ihracattan Romanyada ve Romanyaya yapılacak ihracattan Türkiyede ayni müstahsalların bu hususta en ziyade müsaadeyemazhar memlekete ihraçlarında istifa edilen veya edilecek olan ihraç resimlerinden başka veya daha yüksek resimler veya başka nevi harçlar alınmıyacaktır.

Üçüncü bir memleket ile müsavat üzere muamele görmek teminatı ithalât ve ihracat resimlerinin istifa tarzına, emtianın gümrük antirepolarına konulmasına, gümrük aidatına ve usullerine, ithal ve ihraç olunan veya transit suretile geçen eşyanın gümrüğe kabul ve gümrükten sevkine ait muamelâta da şamildir.

Madde — 13

Üçüncü bir Devletle müsavat üzere muamele görmek esası:

1 - Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut memleketler hududunun iki tarafından on beşer kilometroluk bir saha dahilinde vukubulacak hudut ticareti hususunda bahşedilmiş veya ileride edilebilecek olan müsaadata,

2 - Bir veya müteaddit memleketlerle aktedilmiş veya edilecek olan bir gümrük ittihadından münbais müsaadetatı mahsusaya,

3 - Gümrük tarifesi hususunda, Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya istikbalde ihdas edilecek olan menafi ve müsaadata, kabili tatbik olmıyacaktır.

Madde — 14

Âkit traflardan her biri, ithal edilen müstahsalların menşe memleketini tesbit etmek için, varit olan maddenin ihracatçi memleketin millî müstahsalât veya mamulâtından olduğunu, veyahut iktısadî sebepler ilcasile ve mezkûr memleketin kanunlarına tevfikan orada bir tahavvüle uğramasından veya

bir ameliye görmesinden dolayı o memleket müstahsallarından imiş gibi telakkisi icap ettiğini mübeyyin bir menşe şehadetnamesinin ithalâtçı tarafından ibrazını talep edebilecektir.

Bu mukavelenameye raptedilen nümune (A melfufu) mucibince tanzim edilmiş olan menşe şehadetnameleri, gerek mürsilin mensup olduğu ticaret ve sanayi odaları, gerek gümrük idareleri ve gerekse mürselünileyh memleketin kabul edeceği her hangi teşkilât veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Posta Paketleri, ticarî bir mahiyeti haiz irsalâttan madut olmadığı takdirde, menşe şehadetnamesine tabi tutulmıyacaktır.

Madde — 15

İthalât muamelesi, Yüksek Âkit taraflarca, terkibe, safiyet derecesine, evsafa, hali sıhhiye, istihsal mıntakasına dair bazı şartlara veya diğer mümasil şeraite muallâk tutulan emtia için, ihraç memleketinin salâhiyettar makamatı tarafından verilmiş bir şehadetname ibrazı suretile huduttaki kontrol muamelâtının sadeleştirilmesinin mümkün olup olmadığını iki hükûmet birlikte tetkik edecektir.

Madde — 16

Hayvanatın ithali, transiti, aktarması ve müruru usulü, baytarî icabatı sıhhiye veçhile her memleketin baytarî zabıtai sıhhiye kanunlarına tevfikan tayin olunacaktır.

Bunun için iki Âkit taraf hayvanatın ve hayvan müstahsalâtının ithali ve transit usulünü tanzim edecek bir hususî itilâf akdine tevessül eyliyeceklerdir.

Madde — 17

Âkit taraflardan birinin ülkesinde, Devlet, vilâyetler, kazalar ve nahiyeler hesabına olarak bir maddenin istihsali, imali veyahut istihlâki üzerine vazedilen veya edilecek olan dahilî resimler, hiç bir sebeple, diğer taraf müstahsallarını, ayni cinsten olan yerleri müstahsallardan, yahut mümasil yerli müstahsallar bulunmadığı takdirde, en ziyade müsaadeye mazhar millet müstahsallarından daha ağır bir surette mükellef tutulmıyacaktır.

Madde — 18

Âkit taraflardan birine mensup olup kendi memleketlerindeki salâhiyettar makamat canibinden verilen bir "salâhiyet varakası,, ibraz ederek orada ticaret ve san'atlarını icraya mezun bulunduklarını ve kanunlar ile muayyen resimleri ve vergileri tesviye ettiklerini ispat eyliyecek olan tacirler, fabrikacılar ve sair san'at erbabı, gerek bizzat ve gerek kendi hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasile, diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsıllar nezdinde veyahut umumî satış mahallerinde kendi ticaretlerinin mevzuunu teşkil eden emtaayı memleketin kanun ve nizamlarına uyarak satın almak hak-kına malik olacaklardır. Bunlar arzettikleri nümunelere tevafuk eden emtaayı kendi ticaret veya san'atlarında kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik, beraberlerinde nümuneler veya modeller nakledebilecekler veya bunları kendilerine irsal ettirebileceklerdir. Bu muamelelerden hiç birinde, bunlar, beraberlerinde ithal ettikleri veya kendilerine gönderttikleri mevat için, bu modeller nümune veya model olmak ve satılık emtia olmak şartile, hususî bir müsaadeye mühtaç olmıyacaklar ve hiç bir resim ve aidata tabi tutulmıyacaklardır. Muayyen bir metaın örneği olan bilcümle mevat, bir cihetten mezkûr mevat tekrar ihraç esnasında alelusul ayniyetlerinin tesbit olunmasına salih bulunmak ve diğer cihetten böylece ithal edilmiş olan mevat, heyeti mecmuasile, nümuneliklerin mutat mahiyetini zayi etmiş olacak derecede veya kıymet irae eylememek şaydi muzaafı altında nümune veya model addedilirler.

Salâhiyet varakası (B) melfufundaki nümuneye muvafık surette tanzim edilmiş olacaktır. Âkit taraflar bu varakaları itaya memur olan makamatı ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaret-

lerini icra ettiklerinde tebaiyete mecbur oldukları ahkâmı mütekabilen yekdiğerine iş'ar edeceklerdir.

Maahaza şurası mukarrerdir ki yukarda zikredilen seyyar ticaret memurları, varakalarında yazılı olanlardan başka tacirler veya san'at erbabı için satış muameleleri akdinde bulunmak hakkını haiz olmıyacaklardır.

İthali memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya herhangi diğer resme tabi olan ve nümunelik veya model suretile ithal edilen mevat, tetkrar ihraç olunmaları kaydile, iki tarafça, aşağıdaki şerait dairesinde, ithal ve ihraç resminden muvakkat muafiyet ile kabul edilecektir:

A - Bu seyyar memurlar, gümrük idaresine beyannamelerini verirken, ihraç memleketi gümrük memurları tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri nümuneleri veya modelleri alelmüfredat müşir bulunan tarifatlı bir listeyi üç suretile birlikte ibraz edeceklerdir. Eğer tarifatlı listeyi hamil bulunmıyorlarsa, beyannamelerini verirken, nümuneler veya modelleri alelmüfredat irae eden bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir. İthalât memleketinin gümrük memurları listenin mahallî lisana tercümesini talep edebileceklerdir.

B - Nümuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tesbit edilebilmesi için, bunlar ihracat memleketinde, nevi ve şekillerine göre, damgalanmış yahut bal mumu veya kurşunla mühürlenmiş olacaklardır. Her bir tarafın gümrük makamatı, nümunelikleri üzerine vazedilmiş olan aslına mutabakatının tahkikını temin için, bu damgaların örneklerini ve mühürlerin basılmış şekillerini mütekabilen ve resmen yekdiğerine göndereceklerdir. İşaretler vaz'ı gayri kabil veya mahzurları dâi olduğu takdirde, fotografiler, resimler veya tam ve mufassal tarifat ile ayniyetin tesbiti caizdir. Bununla beraber, ithalât memleketinin gümrük memurları bu nümuneleri, tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin temini için elzem addedecekleri bilcümle ahvalde, masarifi alâkadarlarca tesviye edilmek üzere munzam işaretler ile teçhiz edebileceklerdir.

Bu son keyfiyetten maada, gümrük muayenesi, nümunelerin sadece ayniyetinin tesbitinden ve icabı takdirinde talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Nümune veya modeller ihraç memleketinde vazedilmiş işaretleri hamil bulunmazsa ithal memleketinin gümrük memurları yeni işaretler vazedeceklerdir.

C - İthalâtçı taraftan gümrük idaresine tarifatlı listenin veya muamelelere ait beyannamenin itasından sonra gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve nümunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usuline muvafık ise bu nümunelerin her birinin gümrük resmi ve - eğer mahal varsa - istihlâk resmi tesbit olunacak ve bu tekalif ve rüsumun baliğ olduğu miktar gerek nakten, gerek ithalât memleketinin salâhiyettar makamatı tarafından kâfi görülen teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâm mütekabil Hükûmetler tarafından kendi kuunlarına tevfikan tanzim edilecektir. Tartma ve saire ücretleri kat'î surette tesviye olunacak ve gümrük memurları tarafından aelelusul tasdik edilen tarifatlı liste veya beyanname nüshalarından biri ithalâtçıya iade edilecektir.

Maahaza, ithalâtçı, nümunelerden her birinin rüsumunu tarifenin mevaddı müteallikası mucibince hesap ettirip depozito edecek yerde nümunelerin mecmuu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi nümune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Gümrük memurları bu teklifi isaf etmekle mükellef bulunacaklardır.

D - Bu suretle ithal edilmiş olan nümuneler veya modeller bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten gerek diğer birinden ya ihracat memleketine iade veya her hangi bir memlekete tekrar ihraç edileceklerdir. Bir senelik mühlet icap ettiği takdirde, ithalât memleketinin gümrük idaresi tarafından tahdit oluna-bilir.

E - Tarifatlı liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek nümuneler veya modeller alâkadarlar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve bu idare, muayene ettikten sonra, ithal esnasında mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müemmin kefaletin fesh muamelesini ifa edecetir. Bu iade veya kefalet feshi keyfiyeti ancak tekrar ihraç edilmiş olan nümuneler veya modeller için ifa kılmacaktır. Yukarıda zikredilen mühletin hitamından sonra tekra

ihraç edilmemiş veya o mahalde satılmış olan nümuneler veya modellerin emaneten tutulan gümrük rüsumu gümrük idaresine irat kaydolunacak veya - kefalet kabul edilmiş ise - kefillerden istifa edilecektir.

F - İthal esnasında mevdu rüsumun iadesi veya kefaletin feshi hudutlardaki bilûmum gümrük idarelerile memleket dahilinde kâin olup bu bapta muktazi salâhiyeti haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir. Âkit taraflar, mezkûr salâhiyetin verildiği idarelerin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Bu maddenin ahkâmı hakkında her hangi bir üçüncü Devlet ile müsavat üzere muamele görmek esası zaten mütekabil surette mahfuz bulunmaktadır.

Bu maddeinin ahkâmı ayak satıcılığına, seyyar ticaret ve san'ata ve ticaret ve san'at icra etmiyen eşhas nezdinde siparişler taharrisine - bu hususlarda Yüksek Âkit taraflardan her biri kendi kanunlarının tam serbestisini mahfuz tuttuğu için- kabili tatbik olmıyacaktır.

Madde — 19

İki Âkit taraf, ülkeleri içinden transitin serbestisini mütekabilen yekdiğerine bahşeyliyeceklerdir, ve bu sebeple hiç bir transit resmi almamayıtaahhüt ederler.

İki Âkit, taraf, umumiyetle, transit hususunda, transitin serbestisine dair olup 14 nisan 1921 de Barselonda imza edilmiş olan mukavelenamenin mütemmim cüzünü teşkil eden esasî nizamnamede münderiç ahkâma ittiba eyliyeceklerdir.

Madde — 20

Âkit taraflardan birinin, bir veya bir kaç üçüncü memleketten transit suretile geçtikten sonra diğer taraf ülkesine ithal edilmiş olan arzî ve sınaî müstahsalları, ithal esnasında, menşe memleketlerden doğrudan doğruya ithalleri takdirinde alınacak gümrük rüsumundan yahut aidattan başkasına veya daha yükseğine tabi tutulmıyacaktır.

Bu hüküm, doğrudan doğruya transit edilenemtaa hakkında cari olduğu gibi aktarma, zuruftu tecdit veya antrepoya vazedildikten sonra transit edilen emtaaya da tatbik olunur.

Madde — 21

İki Âkit taraf, şimendifer tarifelerine ve vapur ücretlerine müteallik mütekabil münasebetlerinde, yekdiğerine, en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini temin ve yolcularla ağırlıklarını ve emtaa ve sair eşya irsalâtının demir ve deniz yolile nakliyatı hususunda ayni şerait dahilinde ayni istikamet ve ayni hatlar için mevzu umumî vergiler ile nakliye ücreti ve sureti sevkte farklı ve madun bir muamelede bulunmamak emrinde mutabık kaldıklarını beyan ederler.

Ahkâmı salife, ne umuru hayriye veyahut maarifi umumiye namına bahşedilen ne de bir âfet zamanında tatbik olunan tarife tenzilâtını istihdaf eylemez.

Madde — 22

Âkit taraflardan birinin, ticaretlerini icra zımnında panayırlara ve pazarlara giden tebaaları, diğerinin ülkesinde, tabiiyetinde bulundukları memleket memurları tarafından bu mukavelenamenin (C) melfufundaki veçhile ita edilmiş bir hüviyet varakasını ibraz edebildikleri takdirde, mahallî tebaalardan daha az müsait bir surette muamele görmiyeceklerdir.

Panayırlara, sergilere veyahut müsabakalara tahsis edilmiş olan mevat, işbu mukavelenamenin on sekizinci maddesinde nümuneler hakkında derpiş edilen ayniyetin tesbiti ve tekrar ihraç şartları tahtında ve icabına göre, kâfi miktarda teminatakçesi depozito edilmek mukabilinde gümrük resmi vermeksizin ithal olunacaktır.

Birinci fıkranın ahkâmı, seyyar erbabı san'ata kabili tatbik olmadığı gibi ne ayak satıcılığına ne de san'at veya ticaret icra etmiyen eşhas nezdinde siparişler taharrisine şamil bulunmadığından Âkit taraflardan her biri bu bapta kendi kanunî mevzuatını tam serbestisini muhafaza eder.

Madde — 23

Yüksek Âkit taraflardan her birinin tebaa ve şirketleri diğer tarafın ülkesinde, ihtira beratları, fabrika yahut ticaret markaları, ticarî unvanlar hususunda kanunda gösterilen usule riayet şartile bu tarafın tebaa yahut şiketlerine ait ayni hukuku haiz olacaklardır.

Madde — 24

İki Âkit taraftan her biri, diğer Tarafın gemilerine, kendi bahrî limanlarında, limana serbestçe duhul ve limandan istifade hakkında ve seyrüsefe ile gemilerin ve hamule ve yolcularının ticarî muamelâtında ve tahmil ve tahliye vesaitinde bahşettiği teshilâttan tamamen intifa etmek hususlarında ve kezalik Hükûmet, umumî daireler, imtiyaz sahipleri veya her nevi müesseseler nam ve hesabına cibayet edilen her türlü rüsüm ve tekâlifte, kendi sefainine mahsus muameleye müşavi bir muamele teminini mütekabiliyet şartile taahhüt eyler.

Madde — 25

İki Âkit taraftan birinin sancağını taşıyıp diğer tarafın bir limanına, orada gerek hamulelerini ecnebi bir semti maksut için teşkil veya ikmâl etmek, gerek ecnebi memleketten getidikleri hamulelerini kısmen veya kâmilen tahliye eylemek maksadile giren sefain ve merakip, mütekabil memleketlerin kanun ve nizamlarına uyarak ve mümasil ahvalde yerli sefainin tabi olduğu veya olacağından başka rüsum tediye etmeksizin, hamulelerinin ayni memleketin diğer limanına yahut bir ecnebi limana mahsus olan kısmını gemi dahilinde hıfız ve bunu tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde — 26

Yüksek Âkit taraflardan birinin tebaasından bulunan sefine veya hamule sahipleri, gemi mucirleri ve gemi müstecirleri keza bunların mümessil ve vekilleri, yerlilerin tabi bulundlklar ayni şerait dahilinde olarak ve mükellef oldukları ayni rüsumu verecek, diğer taraf ülkesindeki limanlar ile müştemilâtına ait bütün tesisat ve vesaiti - bunlar umumun istimaline mahsus oldukça - istimalde serbest bulunacaklardır.

Madde — 27

Yüksek Âkit taraflardan birinin, fırtına yahut bir hasar ilcasile, diğer tarafın bir limanında melce aramak mecburiyetinde kalan sefaininin, mümasil ahvalde yerli sefainin mükellef olduğundan başka rüsum tediye etmeksizin, mezkûr limanda tamirat icra etmesine ve tekrar dnize çıkmasına müsaade edilecektir. Tamirde bulunan sefinenin kaptanı, masarifi korumak için, hamulenin bir kısmını satmak ıztırarında bulunacak olursa iltica ettiği mahalde mer'i olan ahkâmı mevzua ve tarifeye ittibaa mecbur olacaktır.

Madde — 28

Âkit taraflardan birine mensup bir sefinenin diğe rtaraf sahillerinde batması, karaya oturması, hasara veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hadiselerde bu sefine, gerek kendisi gerek hamulesi itibarile, mütekabil memleketlerden her birinin kanunî mevzuatının, mümasil ahvalde, kendi sefainine bahşeylediği ayni himaye ve teshilâttanmüstefit olacaktır. Kaptan ve mürettebata, gerek şahısları, gerek sefine ve hamulesi için her türlü muavenet ve muzaheret gösterilecektir. Tahlisiyeye müteallik ameliyeler memleketin kanunlarına tevfikan cereyan edecektir. Sefine ve hamulesinden kurtarılanların hepsi, yahut satıldıkları takdirde bedelleri sahiplerine yahut bunların yerine hak sahibi olanlara iade olunacak ve mümasil ahvalde yerlilerin tabi olduğundan daha yüksek tahlisiye masarifi verilmiyecektir.

Bundan maada Yüksek Âkit taraflar kurtarılan emtianın, dahilî istihlâke arzedilmedike, hiç bir gümrük resmi tediyesine tabi tutulmamasında mutabıktırlar.

Madde — 29

Sefainin milliyeti, mevzubahs geminin ait olduğu memleket kanunları mucibince, salâhiyettar makamat tarafından verilip gemide mevcut bulunan senet ve patentalarla tayin edilecektir.

Hacmi istiabî şahadetnamelerin mütekabilen tanınmasına müteallik bir itilâfı hususî akdine kadar âkit taraflardan her birine mensup sefain, diğer taraf limanlarında yeniden hacim tayni muamelesine tabi tutulmıyacak ve verilecek seyrüsefer resim ve harçlarının miktarı, geminin sancağını taşıdığı memleketin salâhiyettar makamı tarafından verilmiş olan hacmi istiabî şahadetnamelerine nazaran tesbit olunacaktır.

Madde —30

Millî muamele yahut en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi usulü:

1 - Yüksek Âkit tarafların kara sularındaki sayda,

2 - Bahrî inşaat san'atının ve gemiciliğin prim ile yahut diğer hususî teshilâtla teşvikine müteallik olarak millî ticareti bahriye için kavanini hususiye tabikına,

3 - Hükûmetin emaneten veya biliştirak işlettiği kendi sefainine bahşeylediği menafia,

4 - Bahrî spor şirketlerine verilen imtiyazlara, 5 - Kılavuzluk, cer, tahlisiye ve bahrî müzahe ret de dahil olmak üzere limanlara, açık demirle-me mahallerine ve sığ sahillere mahsus bahrî hizmetlerin ifasına şamil değildir.

Madde — 31

Bu mukavele münderecatı, Türk gemileri hakkında herhangi farklı bir muameleyi tazammun etmemeleri kaydile, beynelmilel nehirlere müteallik olarak mer'i bulunan umumî veya hususî ahkâmı hiç bir suretle ihlâl eylemez.

Madde — 32

Bu mukavele ahkâmı, iki Âkit memleketin her birinde mer'i veyahut mer'iyete konacak kanunlarla tanzim edilmekte devam edecek olan kabotaja hiç bir suretle tatbik edilmiyecektir.

Madde — 33

Bu mukavele ahkâmı, dahilî sulardaki seyrisefaine asla tatbik olunmaz.

Madde — 34

Bu mukavele ile merbutları ve imza protokolu tasdik olunacak ve tasdiknameler süratı mümküne ile Bükreşte teati edilecektir.

Bu mukavele tasdiknamelerin teatisinden otuz gün sonra mevkii mer'iyete girecek ve mer'iyeti gününden itibaren iki sene müddeti haiz bulunacaktır.

Zikrolunan müddetin hitamından lâakal altı ay evvel Yüksek Âkitlerden biri tarafından fesholunmadığı surette mukavele kendiliğinden temdit olunacak ve feshi gününden itibaren daha altı ay mer'iyette kalacaktır.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere tarafeyn murahhasları işbu mukaveleyi imza etmişler ve mühürlerile mühürlemişlerdir.

Ankara'da iki nüsha olarak 11 haziran 1929 tarihinde tanzim kılınmıştır.

Filality *Zekâi*

Y. G. Dimitresco *Mustafa Şeref*

M. Numan

İmza protokolu

İkamet, ticaret ve seyrisefain mukavelesinin hini imzasında, zirde vaziülimza murahhaslar aşağıdaki tesbiti yapmak hususunda mutabık kalmışlardır.

On birinci maddeye müteferrian

Mevridi Türkiye olan kuru üzümlerin, Romanya da, herhangi bir memleketin ayni mahsulünün ve betahsis Yunanistan mahsulü olan Korent kuru üzümünün tabi bulunduğundan veya tabi tutulacağından daha yüksek ithalât resmine ve her ne mahiyetee olursa olsun daha yüksek hiç bir resim ve mükellefiyete tabi tuutlmaması mukarrerdir.

Romen Hükûmetinin, her sene yüz bin kilodan dun olmamak üzere, mevridi menşe şehadetnamelerile tesbit edilecek olan Türk tütünü iştirasını tahhüt ettiğini Romanya Heyeti Murahhasası beyan eyler.

Filality
Y. G. Dimitresco

Zekâi
Mustafa Şeref
M. Numan

(A) melfufu

Menşe şehadetnamesi nümunesi

Mürselin	Mürselünileyhin
İsmi:	İsmi: .....
İkametgâhı:	İkametgâhı: .....
Sokağı:	Sokrğı: .....

Parça adedi	Ambalajınad-edi-zurufun-şekil ve süreti	Marka ve numarası	Safî ve gayri safî sıkleti kilo ve kıymeti	Sevkedildiği tarik (şömendöfer , posta, vapur ilah	Muhteviyatı

Balâda evsafı zikredilen eşyanın menşeinin ..... olduğu tasdik olundu / / 19

Şehadetnameyi ita eden salâhiyettar dairenin lsmi ve imza

(Mühür)

(B) Merbutu

Devletin ismi
Varakayı ita eden makam

Seyyar itçaret memurlarına mahsus salâhiyet varakası

İta tarihinden itıbaren on iki ay müddetle muteberdir

Hangi memleketler için muteber olduğu .....
Varaknın numarası .....
..... Şehrinde mütevellit ve ..... Şehrinin .....
sokağında ..... numaralı ..... mukim .....
efendinin ..... şehrinde ..... unvanı ticarisi altında işleyen .....[1]

- Fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin - sahibi veya - namına ifayı muameleye salâhiyettar seyyar ticaret memuru olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethane - ler - için balâda muharrer memleketlerde siparişler almak veyahut mübayaat icra eylemek salâhiyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane - fabrika - nın - ların ..... memleketinde icrayı ticaret - sanat - etmeğe mezun olup bu bapta tekâlifi kanuniyeyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı.

..... Şehrin ismi - 192

Ticarethanenin - lerin - sahibinin imzası

Varaka hamilinin eşkâli

Fotuğraf

Yaş .....
Boy ..... Varaka hamilinin imzası
Saç .....
Alâmeti farikai sabite .....

[1] İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

(C) melfufu

Panayır ve pazarları ziyaret edenlere mahsus salâhiyet varakası

İşbu varakanın hamil olup ..... deki Türk tebaası için Romanya daki - Romanya tebaası için: Türkiye deki panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan .....Efendinin ..... Şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya san'atının icrası için tekâlif ve rüsumu kanuniye tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka ..... aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü)

Munzam protokol

Âkit tarafların murahhasları, Ankarada 11 haziran 1929 da imzalanan ikâmet, ticaret ve seyrisefain mukaveleanamesine raptedilecek ve bunun mütemmim cüz'ünü teşkil edecek olan bu protokolda aşağıdaki noktalar hakkında mutabık olduklarını tasrih eylemeği kararlaştırmışlardır.

1 - İki Âkit taraf, mevzubahs mukavelenamenin 14 üncü maddesinde zikredilen menşe şehadetnamelerinin kendilerinin siyasî ve konsoloslukları memurları tarafından tasdikını mütalebe edebilmek salâhiyetine eskisi gibi malik olmakta devam edeceklerdir.

2 - 11 haziran 1929 da imzalanan işbu protokolun eczasından bulunduğu ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin meriyete girdiği günden itibaren, iki Âkit taraf, mütekabil münasebetlerine müteallik hususlarda, 24 temmuz 1923 de Lozanda imza edilen ve 6 ağustos 1931 de münkazi olacak olan ikamet mukavelenamesinin haizi tesir olmaktan sakıt olacağını tanırlar.

Ankarada 9 temmuz 1929 da tanzim kılınmıştır.

Zekâi
Filality

SIRA № 212

Beynelmilel eşya nakline mütedaîr mukavele ile beynelmilel yolcu ve bağaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkında 1/704 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Nafıa Encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı 6/1683

22-V-1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

(Bern) de aktolunan beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bagaj nakline ait mukaveleye iltihak edilmesi hakkında Nafıa Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 22 - 5 - 1930 tarihli içtimaında Yüksek Msclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Lozan muahedesinin 105 inci maddesi mucibince iltihakı müteahhit olduğumuz demiryollarile beynelmilel yolcu ve bağaj ve eşya nakline mütedair 1890, 1893,1895,1898 ve 1906 tarihli mukavelelerin yerine kaim olmak üzere 23 T.-evvel - 924 tarihinde Bernde aktolunan beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve yolcu ağırlığı nakliyatına ait olan mukaveleye iltihakımıza ait harici merasim bu senenin mayısı nihayetinde tekemmül ederek mukavelelerin haziran iptidasında bizim için de tatbiki mecburî bir şekil alacağı Hariciye Vekâletinden bildirilmesi üzerine keyfiyet bittetkik mezkûr mukavelelere iltihakımız yakın bir istikbalde beynelmilel nakliyatı inkişaf edecek olan demiryollarımız için muhassenatı mucip olacağı gibi esasen beynelmilel demiryollar ve şark sürat katarı birliği gibi beynelmilel birliklere zaten devlet demiryolları da iltihak eylemiş olduğundan bu büyük teşekkülde Hükûmeti Cümhuriyenin iltihakı muvafık görülmekle iltihakımıza müsaade istihsali zımnında merbut kanun lâyihası tanzim olunmuştur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye Encümeni
Karar No. 20 25-V-1930
Esas No. 1/704

Yüksek Reisliğe

Lozan muahedesinin 105 inci maddesine tevfikan 23 teşrinievvel 1924 de (Bren) de aktolunan beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bagaj nakline ait mukaveleye iltihakımız hakkında Nafıa Vekâletinc hazırlanan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi merbut Başvekâlet tezkeresile birlikte Encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

İşbu mukaveleye iltihakımızı mutazammın kanun lâyihası ve esbabı mucibesi esas itibarile Encümenimizce muvafık görüldüğünden Nafıa Encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Ha. E. Rs.	M. M.	Kâ.			
Erzincan	*Siirt*	*Edirne*	Âza	Âza	Âza
Saffet	*Mahmut*		*M. Celâl*	*Nusret*	*Münir*

Nafıa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Na. Encümeni
Karar № 29-V 1930
Esas № 1/704

Yüksek Reisliğe

Berende aktoludan beynelmilel eşya nakline dair mukavele ile beynelmilel yolcu ve bagaj nakline dair mukaveleye iltihakımız hakkında encümenimize muhavvel kanun lâyihası ve taferruatı Nafıa Vekili Recep Beyefendidin huzurile tetkik edildi.

Lozan muahedesi mucibince iltihakı müteahhit olduğumuz demir yollarile beynelmilel yolcu ve ya bagaj ile eşya nakline dair mevcut mukaveleye yerine kaim olmak üzre berende aktolunan 23 teşrini evvel 924 tarihli mukavele ait haricî merasim bu sene mayıs nihayetinde tekemmül ederek haziran iptidasından itibaren bizim için tatbiki mecburî olduğu anlaşılmasına ve mukavelenamenin tetkikinden münderecatının bizim için faideyi mucip olduğu görülmüş olmasına binaen kanun lâyihasının aynen kabulüne encümenimizce karar verilmiştir.

Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Mafıa En. Reisi	M. Muharri	Kâtip				
Samsun	Manisa	Zonguldak	Âza	Âza	Âza	Âza
Ethem	*Osman*		*Hakkı*	*İbrahim*	*Akif*	*Hakkı*

Hükûmetin teklifi

Kanun lâyihası

MADDE 1 — 23 teşrinievvel 1924 tarihinde «Bern» de aktolunan beynelmilel eşya nakline mütedair mukavele ile beynelmilel yolcu ve yolcu ağırlığı nakliyatına ait olan mukaueleye iltihakımız tensip edilmiştir.

MADDE 2 — Işbu kanunun icrayı ahkâmına Nafıa Vekili memurdur.

22-5-1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
İmet	*M. Esat*	*M. Abdülhalık*	*Ş. Kaya*	*Dr. T. Rüştü*	*Ş. Saracoğlu*	*Cemal Hüsnü*

Na. V.	İK. V.	S. İ. M. V.
Recep	*Şakir*	*Dr. Refik*

BÜYÜK MİLLET
MECLİSİ
KÜTÜPHANESİ